

H
VII
9

W. 148

H. VII. 9

A digital facsimile of Walters Ms. W.148, Homilary

Published by: The Walters Art Museum
600 N. Charles Street Baltimore, MD 21201
<http://www.thewalters.org/>

Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

Shelf mark	Walters Art Museum Ms. W.148
Descriptive Title	Homiliary
Text title	Homiliary
Abstract	<p>This richly illuminated fourteenth-century German homiliary is particularly interesting for its rare bifolium of drawings bound in at the front of the book. The headgear worn by the nuns in the drawings is characteristic of Cistercensian and Premostratensian nuns in northern Germany as early as circa 1320. Evidence for dating and localization is also found in the manuscript's relationship with a second homiliary in the Bodleian Library (Oxford, Bodleian Library, Ms. Douce 185). Despite minor codicological differences--page layout, textblock dimensions, and ruling--it seems likely that the two homilaries were composed as a set in one scriptorium. The drawings at the beginning of the Walters manuscript were inspired by miniatures within the book and are very similar to the style of Master of Douce 185, recently identified as a collaborator of the Willehalm Master. Although the Walters homiliary lacks internal evidence for localization, it can be attributed to the lower Rhine on the basis of general affinities between work of this region and English art. The Walters homiliary is stylistically close to the small ivory book illustrated with fourteen paintings of the Passion in the Victoria and Albert Museum (London, Victoria and Albert Museum, inv. no.11-1872), which has Westphalian and north German characteristics. Palette, figural drawings, the use of checkered spandrels, large ivy-leaf terminals, and ape marginalia in the Walters homiliary are also close to fragments of an antiphonary from Westphalia scattered in German collections (Düsseldorf, Universitätsbibliothek, Ms. D. 37a, b, c and Hamm, Städtisches Gustav-Lübcke-Museum, Mss 5474-5476). A second group of stylistically related manuscripts can be found in a two-volume antiphonary from the Dominican nunnery of Paradise near Soest (Düsseldorf, Universitätsbibliothek, Mss. D.7 and D.9).</p>
Date	First half of the 14th century CE

Origin	Lower Rhineland
Form	Book
Genre	Liturgical
Language	The primary language in this manuscript is Latin.
Support material	Parchment Finely prepared parchment ranges from thin to thick; cropped on all three outer edges; sometimes lower margin cut off; several holes and stitches visible
Extent	Foliation: i+283+i Flyleaves not original; probably made of sixteenth-century paper, as is pastedown on each end; modern pencil foliation upper right corners, rectos
Collation	Formula: 1(3,-1), 2-36(8) Signatures: Modern pencil collation written in lower left margins, versos Comments: Quires begin on fols. 1(1), 4(2), 3(12), 4(20), 5(28), 6(36), 7(44), 8(52), 9(60), 10(68), 11(76), 12(84), 13(92), 14(100), 15(108), 16(116), 17(124), 18(132), 19(140), 20(148), 21(156), 22(164), 23(172), 24(180), 25(188), 26(196), 27(204), 28(212), 29(220), 30(228), 31(236), 32(244), 33(252), 34(260), 35(268), 36(276)
Dimensions	21.2 cm wide by 30.5 cm high
Written surface	15.0 cm wide by 20.3 cm high
Layout	Columns: 2 Ruled lines: 4-19 Ruled in brown ink (sepia)
Contents	<i>fols. 1r - 283v:</i> <i>Title:</i> Homiliary <i>Contents:</i> The homiliary covers the period from the vigil of Easter through Pentecost. <i>Hand note:</i> Large and well-separated Gothic textualis of a style fashionable in the late thirteenth century

Decoration note: In addition to four drawings now bound in at the front of the book, the manuscript contains four full-page miniatures, one of one-column width, six smaller miniatures set into the text, and twenty-four historiated initials of varying size, some of them filling most of a page. The manuscript also contains fifty decorated initials and versals in red and blue with filigree penwork, as well as red rubrics. Fols. 4r-99v contain band borders around three or four sides of each page and in the intercolumniation. The grounds are decorated in gold or blue with delicate foliate patterns: palmette, vines with profile leaves or ivy, dragons with vine tails, rosettes and other patterns. Fols. 20r and 51r are decorated with hart hunts, fol. 22 v with oak leaves, and fol. 62v with battling apes. Fols. 4r-11r are decorated with trilobed arches with turrets; fols. 11v, 52r-59v are decorated with round gold arches with turrets; fols. 68r-83v and fols. 92r-99v are decorated with round red and olive arches with turrets. Part of an illuminated leaf has been cut into strips and used to reinforce the joint of the binding. The strip has been removed from the binding and now is housed in the manuscript's box.

fols. 1r - 2v:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: (Fol. 1v) Tam jocundam solemnitatem tam miram veri luminis claritatem tam splendidam gratiae celsitudinem omnis lexis agnoscere omnis aetas in mente habere omnis debet conditio suscipere. Nescire enim

Text note: The rubric repeats the lines that terminate the Sermon of St. Augustine on fol. 23r. The verses are also found in chapter 27 of Rupert of Deutz's *De Divinis Officiis*.

Decoration note: This bifolium with drawings is a later addition to the manuscript. Fol. 1r, historiated initial "D," 9 lines. The initial ends with a dragon tail; St. Mark holds a book standing on a lion; it is based on the initial at fol. 24r. Fol. 1v, historiated initial "D," 8 lines. The

initial has a dragon tail and leaves. St. Gregory seated holds a book on his lap and bestows a blessing with his right hand; the figure of the saint is adapted from the illumination at fol. 24v. Fol. 2r, Virgin holding the Child on her left arm and a globe in her right hand under a baldachin; the illumination is based on fol. 23r. Fol. 2v represents the Resurrection. Christ steps out of the sepulcher holding the banner on his left hand while blessing with his right. Two angels remove the lid of the grave while a third angel holding a censer flies on Christ's right. In front of the grave, four soldiers are sleeping. On the left margin of the page, nuns pray under an architecture while looking at the scene. The illumination is based on those at fols. 23v and 46r.

fols. 3r - 3v:

Title: Gospel of Matthew, ch. 28, verse 1 and forward

Rubric: In sacratissima vigilia pasche ad mensam.
Lectio sancti evangelii secundum Mattheum

Incipit: In illo tempore vespere autem sabbati quae
Lucescit

Text note: Only chap. 28, verse 1 is given, ending
"sepulchrum et reliqua" on fol. 3v

Decoration note: Full-page illuminated initial "I," fol.
3r

fols. 3v - 16r:

Title: Homily on the Vigil of Easter

Rubric: Omelia venerabilis Bede presbiteri de eadem
lectione

Incipit: Vigiliis nobis huius sacratissime noctis sicut ex
lectione

Decoration note: Full-page historiated initial "V," fol.
3v

fols. 16r - 19r:

Title: Homily

Rubric: Sermo beati Augustini episcopi

Incipit: Domini nostri ihesu christi honorabilem
solempnitatem sua favente

Decoration note: Historiated initial "D," fol. 16r

fols. 19r - 19v:

Title: Homily

Incipit: Dominus noster immolatus, sabbato quievit in sepulchro

Decoration note: Historiated initial "D," fol. 19r

fols. 19v - 20v:

Title: Homily

Incipit: Sabbatum sanctum post profundam tristitiae noctem, diescit nobis

Decoration note: Historiated initial "S," fol. 19v

fols. 20v - 23r:

Title: Homily

Rubric: Sermo beati Augustini episcopi

Incipit: Dicendum nobis est quod vel quibus

Text note: Rubric appears to be added later

Decoration note: Full-page illumination, fol. 21r; historiated initial "D," fol. 21v; column miniature, fol. 23r

fols. 23v - 24r:

Title: Gospel of Mark, chap. 16, verse 1 and forward

Rubric: Lectio sancti evangelii secundum Marcum

Incipit: In illo tempore Maria Magdalene et Maria Iacobi et Salome

Text note: Text ends verse 2 "iam sole et reliqua"

Decoration note: Full-page miniature, fol. 23v; historiated initial "I," fol. 24r

fols. 32v - 38r:

Title: Homily

Rubric: Sermo beati Augustini in sancto die post homeliam ad messam

Incipit: Passionem vel resurrectionem domini

Decoration note: Prefatory miniatures, 32v-33r, historiated initial "P," fol. 33v

fols. 38r - 42r:

Title: Homily

Rubric: Sermo beati Maximi episcopi. In sancto die ad mensam

Incipit: Non in merito fratres

Decoration note: Historiated initial "N," fol. 38r

fols. 42r - 45r:

Title: Homily

Rubric: Item in sancto die paschae ad mensam. Sermo beati Augustini episcopi

Incipit: Non queo fratres karissimi, quod mente

Decoration note: Historiated initial "N," fol. 42r

fols. 45r - 48v:

Title: Homily

Rubric: Sermo beati Augustini episcopi. In sancto die ad collationem

Incipit: Hec est dies quam fecit dominus

Decoration note: Prefatory miniatures, fol 45r-45v; historiated initial "H," fol. 46r

fols. 48v - 52r:

Title: Homily

Rubric: Feria secunda

Incipit: Deus per quem omnis creatura fit ex nichilo

Decoration note: Decorated initial "D," fol. 49r

fols. 52r - 53r:

Title: Homily

Rubric: Feria quarta

Incipit: Christus paganis torquendus

Decoration note: Decorated initial "C," fol. 52r

fols. 53r - 54r:

Title: Homily

Rubric: Feria quinta

Incipit: Interea rex gloriae cum exercitu angelorum

fols. 54r - 55v:

Title: Homily

Rubric: Feria sexta

Incipit: Ut ortus est sol, qui cognovit occasum

Decoration note: Decorated initial "U," fol. 54v

fols. 55v - 57r:

Title: Homily

Rubric: Dominica quasimodo ad collationem

Incipit: Populus dei ab hostibus olim
Decoration note: Decorated initial "P," fol. 55v

fols. 57r - 57v:

Title: Homily
Rubric: Feria secunda quasimodo
Incipit: Iudaicus quippe populus

fols. 57v - 58v:

Title: Homily
Rubric: Feria sexta ad collationem
Incipit: Samson media nocte claustra
Decoration note: Decorated initial "S," fol. 57v

fols. 58v - 59v:

Title: Homily
Rubric: Ad collationem feria tertia quasimodo
Incipit: Fertur quod leo
Decoration note: Decorated initial "F," fol. 59r

fols. 59v - 60v:

Title: Homily
Rubric: Feria quarta
Incipit: Fenix serat ultra quingentos annos

fols. 60v - 62v:

Title: Homily
Rubric: Feria secunda introduxit
Incipit: Ponunt mensam discipuli, panes cibos
Decoration note: Historiated initial "P," fol. 61r

fols. 62v - 68v:

Title: Homily
Rubric: Fol. 62v: Sermo beati Maximi episcopi. Fol. 63r: Introduxit ad messam legatam post omeliam
Incipit: Fol. 63r: Exultandum nobis est fratres in hac die quam fecit dominus
Decoration note: Historiated initial "E," fol. 63r

fols. 68v - 71r:

Title: Sermon of St. Augustine
Rubric: Sermo beati Augustini episcopi
Incipit: Pascha nostrum dilectissimi
Decoration note: Decorated initial "P," fol. 68v

fols. 71r - 80r:

Title: Sermon of St. Augustine on the Resurrection of Christ according to the Gospel of Luke

Rubric: Fol. 71r: Vesper legatur. Sermo beati Augustini episcopi

Incipit: Fol. 71v: Resurrectio domini nostri ihesu cristi

Decoration note: Decorated initial "R," fol. 71v

fols. 80r - 87r:

Title: Sermon of St. Augustine. Feria Tertia

Rubric: Fol. 80r: Sermo beati Augustini episcopi. Feria tertia; fol. 81r: Sermo beati Augustini episcopi. Feria tertia

Incipit: Fol. 80r: Hec est dies quam fecit dominus; fol. 81r: Hodie possumus dicere

Decoration note: Two decorated initials "H," fols. 80r, 81r

fols. 87r - 92r:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Fol. 87r: De vespe legatur. Sermo beati Augustini episcopi

Incipit: Fol. 87v: Resurrectio domini nostri

Decoration note: Decorated initial "R," fol. 87v

fols. 92r - 98r:

Title: Feria Quarta

Rubric: Feria quarta

Incipit: Bis in sancto evangelio legitur

Decoration note: Decorated initial "B," fol. 92r

fols. 98r - 104r:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Fol. 98r: Feria quarta. Sermo beati Augustini episcopi

Incipit: Fol. 98v: Hec est dies quam fecit

Decoration note: Historiated initial with Christ in Majesty, fol. 97v

fols. 104r - 117r:

Title: Feria Quinta

Rubric: Feria quinta

Incipit: Dilectum in lectulo querim
Decoration note: Decorated initial "D," fol. 104r

fols. 117r - 119v:

Title: Sermon of St. Augustine
Rubric: Sermo beati Augustini episcopi. Feria quinta
Incipit: Cantate domino canticum
Decoration note: Decorated initial "C," fol. 117r

fols. 119v - 126v:

Title: Feria sexta. Sermon of Peter Lombard
Rubric: Feria sexta. Eduxit sermo beati Petri longobardi
Incipit: Filius accrescens ioseph
Decoration note: Decorated initial "F," fol. 119v

fols. 126v - 129v:

Title: Sermon of St. Augustine
Rubric: Sermo beati Augustini episcopi
Incipit: Pascha christi dilectissimi
Decoration note: Decorated initial "P," fol. 126v

fols. 129v - 135r:

Title: Sermon of St. Augustine
Rubric: Sermo beati augustini episcopi
Incipit: Fol. 130r: Cristus resurgens
Decoration note: Decorated initial "C," fol. 129v

fols. 135r - 141r:

Title: Sermon of St. Augustine
Rubric: Sabbato eduxit legatur mane. Sermo beati Augustini episcopi
Incipit: Una sabbati ait ewangelista
Decoration note: Decorated initial "U," fol. 135r

fols. 141v - 144r:

Title: Sermon of St. Augustine
Rubric: Sermo beati Augustini episcopi
Incipit: Domini nostri ihesu christi
Decoration note: Decorated initial "D," fol. 141v

fols. 144r - 148v:

Title: On the Celebration of Easter before the Equinox
Rubric: Vesper legatum. Cur pascha non celebretur ante equinoctium

Incipit: Divine auctoritatis est

Decoration note: Decorated initial "D," fol. 144r

fols. 148v - 149v:

Title: On the Station of Easter Day after the Procession

Rubric: De statione paschalis diei post processionem

Incipit: Sacer ecclesie chorus

Decoration note: Decorated initial "S," fol. 148v

fols. 149v - 151v:

Title: On the Office of Easter Day

Rubric: De officio paschalis diei

Incipit: Totum diei presentis

Decoration note: Decorated initial "T," fol. 149v

fols. 151v - 152r:

Title: On the Holy Mary

Rubric: De sancta maria

Incipit: Recte ac laudabiliter

Decoration note: Decorated initial "R," fol. 151v

fols. 152r - 154r:

Title: Prayer of Saturday

Rubric: Fol. 152r: Sabbato eduxit ad collationem

Incipit: Fol. 152v: Comedi favum cum melle

Decoration note: Decorated initial "C," fol. 152v

fols. 154r - 167r:

Title: On the Octave of Easter

Rubric: Dominica quasimodo geniti

Incipit: Querendum nobis est

Decoration note: Fol. 154r: One one-column illumination; one historiated initial Q

fols. 167r - 171r:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Sermo beati Augustini episcopi. Dominica quasimodo

Incipit: Hec est dies quam fecit

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 167r

fols. 171r - 172v:

Title: Prayer of the Saturday

Rubric: Sabbato misericordia ad collationem

Incipit: Dominus noster immolatus

Decoration note: Decorated initial "D," fol. 171r

fols. 172v - 177v:

Title: On the Second Sunday after Easter

Rubric: Dominica misericordia ad mensam legatur

Incipit: Fol. 173r: Lupus venit

Text note: The text refers in part to the homily of Gregory the Great on the second Sunday after Easter

Decoration note: Decorated initial "L," fol. 173r

fols. 177v - 180r:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Sermo beati Augustini episcopi dominica misericordia

Incipit: Hec est dies quam

Decoration note: Ornamented initial "H"

fols. 180r - 181v:

Title: On the Third Saturday after Easter

Rubric: Sabbato jubilate ad collationem

Incipit: Revertere similis esto

Decoration note: Decorated initial "R," fol. 180r

fols. 181v - 188r:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Sermo beati augustini episcopi. Dominica jubilate ad messam

Incipit: Hec est dies quam fecit

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 181v

fols. 188r - 189v:

Title: Song on the Prayer of Saturday?

Rubric: Sabbato cantate ad collationem

Incipit: Ante sex dies pasche

Decoration note: Decorated initial "A," fol. 188r

fols. 190r - 194v:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Fol. 189v: Dominica cantate ad messam; fol.

190r: Sermo beati augustini episcopi

Incipit: (Fol. 190r) Hec est dies quam fecit

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 190r

fols. 194v - 195v:

Title: On the Fourth Sunday after Easter

Rubric: Dominica cantate ad collaciones legat

Incipit: Hec est magna et illa

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 194v

fols. 196r - 197v:

Title: Song on the Prayer of Saturday

Rubric: Fol. 195v: Sabbato vocem locunditatis ad collacionem; fol. 196r: Sermo beati augustini episcopi

Incipit: Fol. 196r: Magnum et mirabile donum

Decoration note: Decorated initial "M," fol. 196r

fols. 197v - 204v:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Dominica vocem locunditatis ad messam. Sermo beati Augustini episcopi

Incipit: Hec est dies quam fecit

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 197v

fols. 204v - 212v:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Sermo beati Augustini episcopi

Incipit: Hec est dies quam fecit dominus

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 204v

fols. 212v - 222r:

Title: Bishop Maximus

Rubric: Maximi episcopi. Hec est dies

Incipit: Quam fecit dominus

Decoration note: Two decorated initials: "H," fol. 212v; "C," fol. 219v

fols. 222r - 225v:

Title: Sermon of Pope Leo on the Ascension

Rubric: Sermo beati Leonis papa. In vigiliam ascensionis domini

Incipit: Post beatam et glosiosam resurrectionem

Decoration note: Decorated initial "P," fol. 222r

fols. 225v - 231v:

Title: Sermon of Pope Leo on the Ascension

Rubric: Fol. 225v: Sermo Leonis pape. In vigilia
ascensionis ad mensa

Incipit: Fol. 226r: Sacramentum dilectissimi salutis

Decoration note: Decorated initial "S," fol. 226r

fols. 231v - 232v:

Title: Prayer on the Ascension

Rubric: Collatio in ascensione domini

Incipit: Omnes gentes plaudite

Decoration note: Decorated initial "O," fol. 231v

fols. 232v - 239v:

Title: On the Ascension

Rubric: In die ascensionis domini ad mensam. Dominus
quidem Ihesus

Incipit: Postquam locutus est

Decoration note: Decorated initial "D," fol. 232v

fols. 239v - 242r:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Augustini episcopi

Incipit: Fratres carissimi ascensionis

Decoration note: Decorated initial "F," fol. 239v

fols. 242v - 248v:

Title: Sermon of St. Augustine

Rubric: Sermo augustini episcopi

Incipit: Fratres karissimi ascensionis

Decoration note: Historiated initial "F," fol. 242v

fols. 248v - 255r:

Title: Abbot Bernhard

Rubric: Bernhardus abbatis

Incipit: Hodie sedenti in throno

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 248v

fols. 255r - 256v:

Title: Prayer for the Ascension

Rubric: Collatio in die ascensionis domini

Incipit: Post illum resurrectionis

Decoration note: Decorated initial "P," fol. 255r

fols. 256v - 258v:

Title: Prayer on the Vigil of Pentecost

Rubric: Fol. 256v: Collatio in vigilia penthecostes

Incipit: Fol. 257r: Comedite amici mei et bibite

Decoration note: Decorated initial "C," fol. 257r

fols. 258v - 269v:

Title: On the Day of Pentecost

Rubric: In die pentecostes ad mensam

Incipit: Audistis fratres karissimi

Decoration note: One illumination and one decorated initial "A," fol. 258v

fols. 269v - 276r:

Title: Sermon of Abbot Bernhard on the Pentecost

Rubric: Fol. 269v: In pentecoste. Sermo Bernhardi abbatis ad mensam; fol. 270r: In sancto die pentecoste

Incipit: Fol. 270r: Hodie dilectissimi celi

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 270r

fols. 276r - 281v:

Title: Sermon of Abbot Bernhard on the Pentecost

Rubric: Fol. 276r: Sermo beati Bernhardi abbatis in penthecoste. In sancto die legatur ad mensam

Incipit: Fol. 276v: Hodie sollempnitatem

Decoration note: Decorated initial "H," fol. 276v

fols. 281v - 283r:

Title: Prayer on the Day of Pentecost

Rubric: In die penthecosten ad collationem

Incipit: Inebriamini igitur domini

Decoration note: Decorated initial "I," fol. 281v

fols. 24r - 26r:

Title: Homily

Rubric: Omelia beati Gregorii pape de eadem lectione. Gregorius

Incipit: Multis vobis lectionibus fratres karissimi

Decoration note: Historiated initial "M," fol. 24v

fols. 26r - 28r:

Title: Homily

Incipit: Quia igitur redemptor noster, iam presentis vitae corruptionem transierat

Decoration note: Historiated initial "Q," fol. 26r

fols. 28r - 30v:

Title: Homily

Incipit: Quaerendum nobis est, cur nominatis discipulis

Decoration note: Historiated initial "Q," fol. 28r

fols. 31r - 32v:

Title: Homily

Incipit: Sed cum Judei hunc ad insultationes suas

Decoration note: Decorated initial "S," fol. 31r

fols. 50r - 52r:

Title: Homily

Rubric: Feria tertia

Incipit: Nascente ideo omnes filii dei

Decoration note: Decorated initial "N," fol. 50r

Decoration

fol. 3r:

Title: Portrait of the Evangelist Matthew

Form: Historiated initial "V," 12 lines

Text: Homily of the Venerable Bede on the Vigil of Easter

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground with the Evangelist Matthew. Matthew is depicted seated while he is writing his gospel, which is open on a lectern. At the bottom of the page, long slender tendrils extensions in the margins, populated by a dog chasing a rabbit, end in windmill patterns and gold diamond shapes.

fol. 3v:

Title: Portrait of the Venerable Bede

Form: Historiated initial "V," 14 lines

Text: Homily of the Venerable Bede on the Vigil of Easter

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground with the Venerable Bede. Bede is portrayed seated while reading an open book on a lectern in front of him. Long slender tendril extensions in the margins end in ivy leaves.

fol. 16r:

Title: Saint Carrying the Palm of Martyrdom

Form: Historiated initial "D," 8 lines
Text: Sermon of St. Augustine on the Resurrection
Label: A saint holds the palm of martyrdom in his left hand while gesturing with his right.

fol. 19r:

Title: The Entombment of Christ
Form: Historiated initial "D," 8 lines
Text: Sermon of St. Augustine on the Resurrection
Label: Blue initial on cross-hatched ground with the entombment of Christ. Joseph of Arimathea and Mary Magdalene lower Christ's body on the sepulcher. Nicodemus rubs the body of Christ with spices, while Mary and St. John mourn.

fol. 19v:

Title: An Apostle with Cross
Form: Historiated initial "S," 9 lines
Text: Sermon of St. Augustine on the Resurrection
Label: Blue initial in the shape of a dragon with a human head on cross-hatched ground. An apostle stands holding a cross with the left hand and bestowing a blessing with his right

fol. 21r:

Title: Harrowing of Hell
Form: Full-page illumination
Text: Sermon of St. Augustine on the Resurrection
Label: Christ rescues a crowd of souls from a large toothed hell mouth

fol. 21v:

Title: Bishop Blessing
Form: Historiated initial "D," 10 lines
Text: Sermon of St. Augustine on Easter
Label: Bishop wearing a tiara and standing while holding a pastoral staff in his left hand

fol. 23r:

Title: Virgin and Child
Form: Single column full-page miniature
Text: Sermon of St. Augustine on Easter

Label: Virgin standing under a baldachin and holding the Child on her left arm and a globe in her right hand

fol. 23v:

Title: The Resurrection

Form: Full-page illumination

Text: Sermon of St. Augustine on Easter

Label: Christ steps out of the grave, around which two guards seated on the ground sleep; Christ holds the banner of the Resurrection in his left hand and bestows a blessing with his right

fol. 24r:

Title: Evangelist Mark

Form: Historiated initial "M," 9 lines

Text: Reading on the Gospel of Mark

Label: Blue initial on cross-hatched ground. Saint Mark, lion-headed, stands and points to an open book. The initial "M" has the shape of a dragon with long tail.

fol. 24v:

Title: Bishop with an Open Book

Form: Historiated initial "M," 8 lines

Text: Homely of St. Gregory on the Gospel of Mark

Label: Blue initial on cross-hatched ground. A bishop wearing a tiara stands while blessing with his right hand and holding an open book with his left. The initial "M" is formed by a dragon with long tail.

fol. 26r:

Title: St. John the Evangelist

Form: Historiated initial "Q," 7 lines

Text: Homely of St. Gregory on the Gospel of Mark

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground. St. John the Evangelist holds a goblet in his draped left hand while pointing with his right. The letter "Q" has a dragon-shaped tail

fol. 28r:

Title: St. Peter

Form: Historiated initial "Q," 7 lines

Text: Homely of St. Gregory on the Gospel of Mark

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground. St. Peter stands holding the keys in his right hand. The letter "Q" ends in a dragon-shaped tail

fol. 31r:

Title: Initial "S" (Sed cum iudei)

Form: Decorated initial "S," 5 lines

Text: Homely of Saint Gregory on the Gospel of Mark

Label: Tendrils, clover, and ivy leaves adorn the curve of the letter "S."

fol. 32v:

Title: Two Apostles

Form: Two square miniatures, 1 column wide and 15 lines high

Text: Homily of St. Gregory on the Gospel of Mark

Label: Two apostles standing; one (probably to be identified with John) holds a book in his left hand and gestures with his right; the other (probably James) wears a scallop-shell clasp at the neck, holds a book in his right hand, and grasps a staff in his left.

fol. 33r:

Title: Three Marys at the Tomb, Noli me Tangere, and St. John the Baptist

Form: Full-page miniature in two registers

Text: Homely of St. Gregory on the Gospel of Mark

Label: On the upper register of the miniature, the Three Marys approach and gesture toward an angel seated on the rim of the sepulcher. The angel holds a staff in his left hand and gestures toward the Three Marys with his right. On the lower register, Mary Magdalene kneels in front of the Resurrected Jesus, who stands in a landscape gesturing with his right hand toward Mary and holding the end of a shovel in his left. In the right compartment, John the Baptist stands and holds a cross-globe with a representation of the lamb of Revelation in his draped left hand, while pointing to it with his right hand.

fol. 33v:

Title: The Crucifixion

Form: Historiated single-column initial "P"

Text: Sermon of St. Augustine on Easter

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground. The bowl of the "P" contains the figure of Christ crucified on the cross. The letter continues in long tendrils in the left and bottom margins of the page. The left margin of the page, near the stem of the "P," contains marginalia with an ape shooting an arrow at an owl; on the tendril at the bottom of the page, two apes are battling; one is holding a shield and a club; the other is holding a spear and a shield while riding a creature.

fol. 38r:

Title: Bishop Blessing

Form: Historiated initial "N," 11 lines

Text: Sermon of St. Maximus of Turin on Easter

Label: Blue initial on cross-hatched ground. A bishop standing and wearing a tiara, holds a staff in his left hand and blesses with his right. The letter ends in tendril tails decorated with oak leaves and acorns.

fol. 42r:

Title: St. Paul with Sword and Book

Form: Historiated initial "N," 9 lines

Text: Sermon of St. Augustine on Easter

Label: Blue and red initial on a pink ground. St. Paul standing holds a book in his left hand and a sword in his right. The arch of the initial has a dragon head, and it continues in long tendrils ending in ivy leaves and gold diamonds at the corners and the center bottom margin. On the right margin of the page, an archer takes aim at a creature (probably a bird) that has been cropped out.

fol. 45r:

Title: Saint or Apostle

Form: Illumination, 7 lines

Text: Sermon of St. Augustine on Easter Sunday

Label: Saint or apostle stands and holds a book in his left hand while pointing at it with his right

fol. 45v:

Title: Christ Meeting Two Disciples before the Gate of Emmaus; The Doubting of Thomas

Form: Full-page miniature on two registers

Text: Sermon of St. Augustine on Easter Sunday

Label: On the upper register, Christ stands among two disciples and gestures in an act of speech; the disciple at Christ's right is holding a book. On the right of the composition, the door of the city of Emmaus opens. On the lower register, Christ stands at the center of the scene, raising his right arm. On Christ's right, Thomas extends his right hand and probes Christ's wound. The apostles, divided into two groups of five, surround Christ.

fol. 46r:

Title: The Resurrection

Form: Full-page initial "N"

Text: Sermon of Saint Augustine on Easter

Label: Blue and red initial on pink cross-hatched ground. Christ steps out the grave holding the banner of the resurrection in his left hand. Two sleeping soldiers sit at the right and left of the grave. The bow of the "N" has the shape of a winged dragon. In the margins of the page, tendrils end in ivy leaves

fol. 49r:

Title: Initial "D" (Deus propter)

Form: Decorated initial "D," 4 lines

Text: Feria Tertia

Label: Golden initial on blue ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 52r:

Title: Initial "C," (Cristus paganis)

Form: Decorated initial "C," 5 lines

Text: Feria Quarta

Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils, ivy leaves, and lilies

fol. 54v:

Title: Initial "U" (Ut ortus)

Form: Decorated initial "U," 6 lines
Text: Feria Sexta
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 55v:

Title: Initial "P" (Populus dei)
Form: Decorated initial "P," 12 lines
Text: On the Octave of Easter
Label: Golden initial on pink and blue checkered ground ornamented with tendrils and ivy leaves

fol. 57v:

Title: Initial "S" (Samson media)
Form: Decorated initial "S," 5 lines
Text: Feria Sexta
Label: Golden initial on blue and pink ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 59r:

Title: Initial "F" (Fertur quod)
Form: Decorated initial "F," 12 lines
Text: Feria Tertia
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and clover leaves

fol. 61r:

Title: The Supper at Emmaus
Form: Full-page historiated initial "P"
Label: Blue and red initial on pink cross-hatched ground with the Supper at Emmaus. Christ sits at the center of the table flanked by two disciples. The table is pictured in an architectural structure and has a white tablecloth. In the margins of the initial, tendrils end in ivy leaves. On the initial's stem, an ape aims at an owl with bow and arrow.

fol. 62v:

Title: An Abbot
Form: Illumination, 11 lines
Label: Tonsured abbot standing and holding a staff in his left hand while blessing with his right

fol. 63r:

Title: The Nativity

Form: Large historiated initial "E"

Text: Sermon of St. Maximus of Turin on Easter

Label: Large blue initial on pink cross-hatched ground with the Nativity. The Virgin lying in bed holds the Child, while Joseph sits at her left on a rock and sleeps. At the left of the Virgin, the ox and the ass stand in a cave behind the manger. Below the Virgin's bed, a shepherd plays a bagpipe while watching his sheep. Tendrils extend from the letter and decorate the right margin of the page.

fol. 68v:

Title: Initial "P" (Pascha nostrum)

Form: Decorated initial "P," 12 lines

Text: Sermon of St. Augustine

Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 71v:

Title: Initial "R" (Resurrectio domini)

Form: Decorated initial "R," 10 lines

Text: Sermon of St. Augustine on the Resurrection of Christ according to the Gospel of Luke

Label: Golden initial on pink and blue ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 80r:

Title: Initial "H" (Hec est)

Form: Decorated initial "H," 9 lines

Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and lilies

fol. 81r:

Title: Initial "H" (Hodie possumus)

Form: Decorated initial "H," 11 lines

Text: Sermon of St. Augustine. Feria tertia

Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils, oak leaves, acorns, and clover leaves

fol. 87v:

Title: Initial "R" (Resurrectio)

Form: Decorated initial "R," 10 lines

Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils, oak and ivy leaves, and acorns

fol. 92r:

Title: Initial "B" (Bis in sancto)

Form: Decorated initial "B," 7 lines

Text: Feria Quarta

Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 98v:

Title: Christ in Majesty

Form: Historiated initial "H" framing the whole page with Christ in Majesty

Label: Blue and red initial on pink cross-hatched ground. Christ in Majesty sits on a rainbow in a mandorla blessing. He holds an open book in his right hand and bestows a blessing with his left. The Virgin and John the Baptist kneel respectively on the right and left side. A tendril with a pinwheel and an owl decorate the bottom margin of the page.

fol. 104r:

Title: Initial "D," (Dilectum in lectulo)

Form: Decorated initial "D," 11 lines

Text: Feria Quinta

Label: Golden initial on pink and blue ground decorated with tendrils, ivy and clove leaves

fol. 117r:

Title: Initial "C" (Cantate domino)

Form: Decorated initial "C," 8 lines

Text: Sermon of St. Augustine

Label: Golden initial on blue and pink ground with tendrils and ivy leaves

fol. 119v:

Title: Initial "F" (Filius accrescens)

Form: Decorated initial "F," 15 lines
Text: Feria Sexta. Sermon of Peter Lombard
Label: Golden initial on pink and blue ground with tendrils, ivy, and clover leaves

fol. 126v:

Title: Initial "P" (Pascha Christi)
Form: Decorated initial "P," 11 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden initial on blue and pink ground with tendrils and ivy leaves

fol. 129v:

Title: Initial "C" (Cristus resurgens)
Form: Ornamented initial "C," 8 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils, ivy leaves, and lilies

fol. 135r:

Title: Ornamented initial "U" (Una sabbati)
Form: Decorated initial "U," 10 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden ornamented initial on blue and pink ground with tendrils and ivy leaves

fol. 141v:

Title: Initial "D" (Domini nostri)
Form: Decorated initial "D," 8 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils, ivy leaves, and clovers

fol. 144r:

Title: Initial "D" (Divine auctoritatis)
Form: Decorated initial "D," 6 lines
Text: On the Celebration of Easter before the Equinox
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and clover leaves

fol. 148v:

Title: Initial "S" (Sacer ecclesie)
Form: Decorated initial "S," 5 lines

Text: On the Station of Easter Day after the Procession
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and clover leaves

fol. 149v:

Title: Initial "T" (Totum diei)
Form: Decorated initial "T," 5 lines
Text: On the Office of Easter Day
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground with tendrils and clover leaves

fol. 151v:

Title: Initial "R" (Recte ac laudabiliter)
Form: Decorated initial "R," 5 lines
Text: On the Holy Mary
Label: Golden initial on pink and blue checkered ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 152v:

Title: Initial "C" (Comedi favum)
Form: Decorated initial "C," 8 lines
Text: Prayer of Saturday
Label: Golden initial on blue and pink ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 154r:

Title: King David Enthroned; The Doubting of Thomas
Form: Illumination, 6 lines; historiated initial "Q," 10 lines
Text: On the Octave of Easter
Label: King David enthroned holds a beast-headed psaltery in his left hand and a long blank scroll curling into the margin in his right hand. A blue initial on pink cross-hatched ground contains the doubting of Thomas. Two apostles stand behind Thomas, while he puts his right finger in Christ's wound. In the right margin, the initial continues in a large dragon tail with wings that ends in a windmill shape.

fol. 167r:

Title: Initial "H" (Hec est)
Form: Decorated initial "H," 10 lines

Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 171r:

Title: Initial "D" (Domine noster)
Form: Decorated initial "D," 8 lines
Text: Prayer of the Saturday
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 173r:

Title: Initial "L" (Lupus venit)
Form: Decorated initial "L," 7 lines
Text: On the second Sunday after Easter
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with a tetragonal geometric shape, tendrils and ivy leaves

fol. 177v:

Title: Initial "H" (Hec est)
Form: Decorated initial "H," 9 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden initial on blue and pink ground decorated with tendrils and oak and ivy leaves

fol. 180r:

Title: Initial "R," (Revertere similis)
Form: Decorated initial "R," 7 lines
Text: On the Third Saturday after Easter
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils, ivy and clove leaves

fol. 181v:

Title: Initial "H" (Hec est)
Form: Decorated initial "H," 8 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with a tetragonal motif, tendrils, lilies, and ivy leaves

fol. 188r:

Title: Initial "A" (Ante sex)

Form: Decorated initial "A," 9 lines
Text: Song on the prayer of Saturday?
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils, ivy, and clover leaves

fol. 190r:

Title: Initial "H" (Hec est)
Form: Decorated initial "H," 10 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground ornamented with tendrils and lilies

fol. 194v:

Title: Initial "H" (Hec est)
Form: Decorated initial "H," 9 lines
Text: On the Fourth Sunday after Easter
Label: Golden initial on blue and pink checkered ground decorated with tendrils, clover, and ivy leaves

fol. 196r:

Title: Initial "M" (Magnum et)
Form: Decorated initial "M," 7 lines
Text: Song on the Prayer of Saturday
Label: Golden initial on blue and pink ground decorated with tendrils and clover and ivy leaves

fol. 197v:

Title: Initial "H" (Hec est)
Form: Decorated initial "H," 11 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Golden initial on blue and pink ground decorated with tendrils and lilies

fol. 204v:

Title: Initial "H" (Hec est)
Form: Decorated initial "H," 9 lines
Text: Sermon of St. Augustine
Label: Blue initial on pink ground decorated with gray and red interlaces forming two tetragonal shapes

fol. 212v:

Title: Initial "H" (Hec est)
Form: Decorated initial "H," 10 lines

Text: Bishop Maximus

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground. The arch of the letter "H" has a dragon shape and ends in a pinwheel

fol. 219v:

Title: Initial "C" (Certum est)

Form: Decorated initial "C," 10 lines

Text: Bishop Maximus

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 222r:

Title: Initial "P" (Post beatam)

Form: Decorated initial "P," 11 lines

Text: Sermon of Pope Leo on the Ascension

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground with tendrils and ivy leaves. Two female figures occupy the top and bottom of the bar forming the letter "P"; the one at the top wears a crown.

fol. 226r:

Title: Initial "S" (Sacramentum dilectissimi)

Form: Decorated initial "S," 10 lines

Text: Sermon of Pope Leo on the Ascension

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 231v:

Title: Initial "O" (Omnes gentes)

Form: Decorated initial "O," 5 lines

Text: Prayer on the Ascension

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 232v:

Title: Initial "D" (Postquam locutus)

Form: Decorated initial "D," 7 lines

Text: On the Ascension

Label: Blue initial on pink ground decorated with tendrils and ivy leaves. On the upper margin of the page, the tendril forms a pinwheel.

fol. 239v:

Title: Initial "F" (Fratres carissimi)

Form: Decorated initial "F," 10 lines

Text: Sermon of St. Augustine

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground with tendrils and ivy leaves. The stem of the letter "F" continues on the lower margin of the page and ends in ivy leaves

fol. 242v:

Title: The Ascension

Form: Historiated initial "F," 10 lines

Text: Sermon of St. Augustine

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground with the Ascension. The Virgin and Saint Peter with a group of Apostles flank a tall hill. They look at Christ disappearing in a cloud. Christ's feet and a wounded hand are visible. The stem of the "F" has a winged dragon shape with a lion head and ends in a tendril with ivy leaves

fol. 248v:

Title: Initial "H," (Hodie sedenti)

Form: Decorated initial "H," 11 lines

Text: Abbot Bernhard

Label: Blue initial on pink ground. At the center, a rhomboid shape on blue and pink ground decorated with golden dots, tendrils and ivy leaves

fol. 255r:

Title: Initial "P" (Post illum)

Form: Decorated initial "P," 12 lines

Text: Prayer for the Ascension

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground with tendrils and ivy leaves. The stem of the letter "P" continues on the bottom of the page, forming tendrils on which are represented two apes battling with a stick.

fol. 257r:

Title: Initial "C" (Comedite amici)

Form: Decorated initial "C," 10 lines

Text: Prayer on the Vigil of Pentecost

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground decorated with tendrils and ivy leaves

fol. 258v:

Title: The Pentecost and Initial "A" (Audistis fratres)

Form: Illumination, 9 lines; decorated initial, 10 lines

Text: On the Day of Pentecost

Label: Illumination with the Pentecost. The Virgin at the center is flanked by apostles, while the Dove of the Holy Spirit descends above her. Blue initial on pink cross-hatched ground decorated with tendrils, ivy leaves, and a man with a bow shooting an arrow at an ape ringing bells

fol. 270r:

Title: Initial "H" (Hodie dilectissimi)

Form: Decorated initial "H," 11 lines

Text: Sermon of Bernhard on the Pentecost

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground with tendrils and ivy leaves. The curve of the letter "H" has a dragon shape. Inside the letter, two apes play a rebec (above) and bells (below)

fol. 276v:

Title: Initial "H" (Hodie sollempnitatem)

Form: Decorated initial "H," 7 lines

Text: Sermon of Abbot Bernhard on the Pentecost

Label: Blue initial on pink cross-hatched ground with tendrils and ivy leaves. The curve of the "H" has a large dragon shape with wings and a windmill tail.

fol. 281v:

Title: Initial "I" (Inebriamini igitur)

Form: Decorated initial "I," 13 lines

Text: Prayer on the Day of Pentecost

Label: Golden initial decorated with tendrils, apes, and two crowned female bust figures on the stem of the initial

Binding

The binding is not original.

German sixteenth-century alum-tawed white pigskin, blind tooled over wood boards; back: four upper raised bands; blue

and white headbands; each cover is ruled by triple fillets to form a rectangular disposition of frames and fillets around a central rectangle; the areas are filled with a close series of stamped impressions; strips decorated with vegetal motives alternate with impressed stamps; page edges painted in red; two brass catches

Provenance

Léon Gruel and Robert Engelmann, Paris, late nineteenth-early twentieth century, no. 139

Henry Walters, Baltimore, purchased from Gruel and Engelmann before 1931

Acquisition

Walters Art Museum, 1931, by Henry Walters' bequest

Bibliography

De Ricci, Seymour. *Census of Medieval and Renaissance Manuscripts in the United States and Canada*. Vol. 1. New York: H. W. Wilson Company, 1935, p. 823, no. 395.

Comstock, Helen. "The Connoisseur in America: Illuminated Manuscripts and Early Books of the Walters Collection." *Connoisseur* 96 (1935): p. 346.

Swarzenski, Hans. "Review of Marie Mollwo, 'Das Wettinger Graduale.'" *Phoebus* 2 (1948): p. 45.

Wadsworth Atheneum. *Life of Christ*. Hartford, 1948, p. 31, no. 180.

Miner Dorothy. *Illuminated Books of the Middle Ages and Renaissance*. Baltimore: The Walters Art Gallery with the Baltimore Museum of Art, 1949, p. 50, no. 137, fig. 53a.

Los Angeles County Museum. *Medieval and Renaissance Illuminated Manuscripts*. Los Angeles, 1953, no. 82.

Wentzel, Horst. "Eine Deutsche Glasmalerei-Zeichnung des 14. Jahrhunderts." *Zeitschrift für Kunstwissenschaft* 12 (1958): 131-40.

Wentzel, Horst. "Ein Elfenbeinbüchlein zur passionsandacht." *Wallraf-Richartz-Jahrbuch* 24 (1962): p. 209, no. 40.

Diringer, David. *The Illuminated Book: Its History and Production*. London: Faber, 1967, p. 190.

Stechow, Wolfgang. "Emmaus." Reallexikon zur Deutschen Kunstgeschichte, ed. O. Schmitt Stuttgart: J. B. Metzler, 1967, cols. 233-34, 241.

Miner, Dorothy. "Preparatory Sketches by the Master of Bodleian Douce MS. 185." In *Kunsthistorische Forschungen Otto Pächt zu seinem 70. Geburtstag*. Artur Rosenauer, Gerold Weber, and Gertraut Schikola, ed. Salzburg: Residenz Verlag, 1972, pp. 118-123, figs. 1-10; 17.

Kroos, Renate. "Der Codex-Gisle I: Forschungsbericht und Datierung." *Niederdeutsche Beiträge zur Kunstgeschichte* 12 (1973): p. 130, no. 27.

Roosen-Runge-Mollwo, Matie. "Ein illustriertes Blatt in Cleveland aus dem Wettinger Graduale." *Zeitschrift für Schweizerische Archäologie und Kunstgeschichte* 31 (1974): pp. 97-109.

Robb, M. David. *The Art of the Illuminated Manuscript*. Cranbury, N.J: Philadelphia Art Alliance Press, 1973, p. 256, fig. 176.

Miner, Dorothy. *Anastasia and Her Sisters: Women Artists of the Middle Ages*. Baltimore, 1974, pp. 14-18, figs. 4-5.

Brown University. *Transformations of the Court Style: Gothic Art in Europe, 1270 to 1330*. Providence, 1977, p. 136.

Alexander, Jonathan J. G. *Medieval Illuminators and Their Methods of Work*. New Haven: Yale University Press, 1992, pp. 56-57, p. 165 no. 33, figs. 79-80.

Oliver, Judith. "The Walters Homiliary and Westphalian Manuscripts." *Journal of the Walters Art Gallery* 54 (1996): pp. 69-85.

Contributors

Principal cataloger: Noel, William

Catalogers: Dutschke, Consuelo; Herbert, Lynley; Sciacca, Christine; Valle, Chiara; Walters Art Museum curatorial staff and researchers since 1934

Editors: Herbert, Lynley; Noel, William

Copy editor: Dibble, Charles

Conservators: Owen, Linda; Quandt, Abigail

Contributors: Bockrath, Diane; Davis, Lisa Fagin; Emery, Doug; Klemm, Elizabeth; Noel, William; Pizzinato, Riccardo; Tabritha, Ariel; Toth, Michael B.

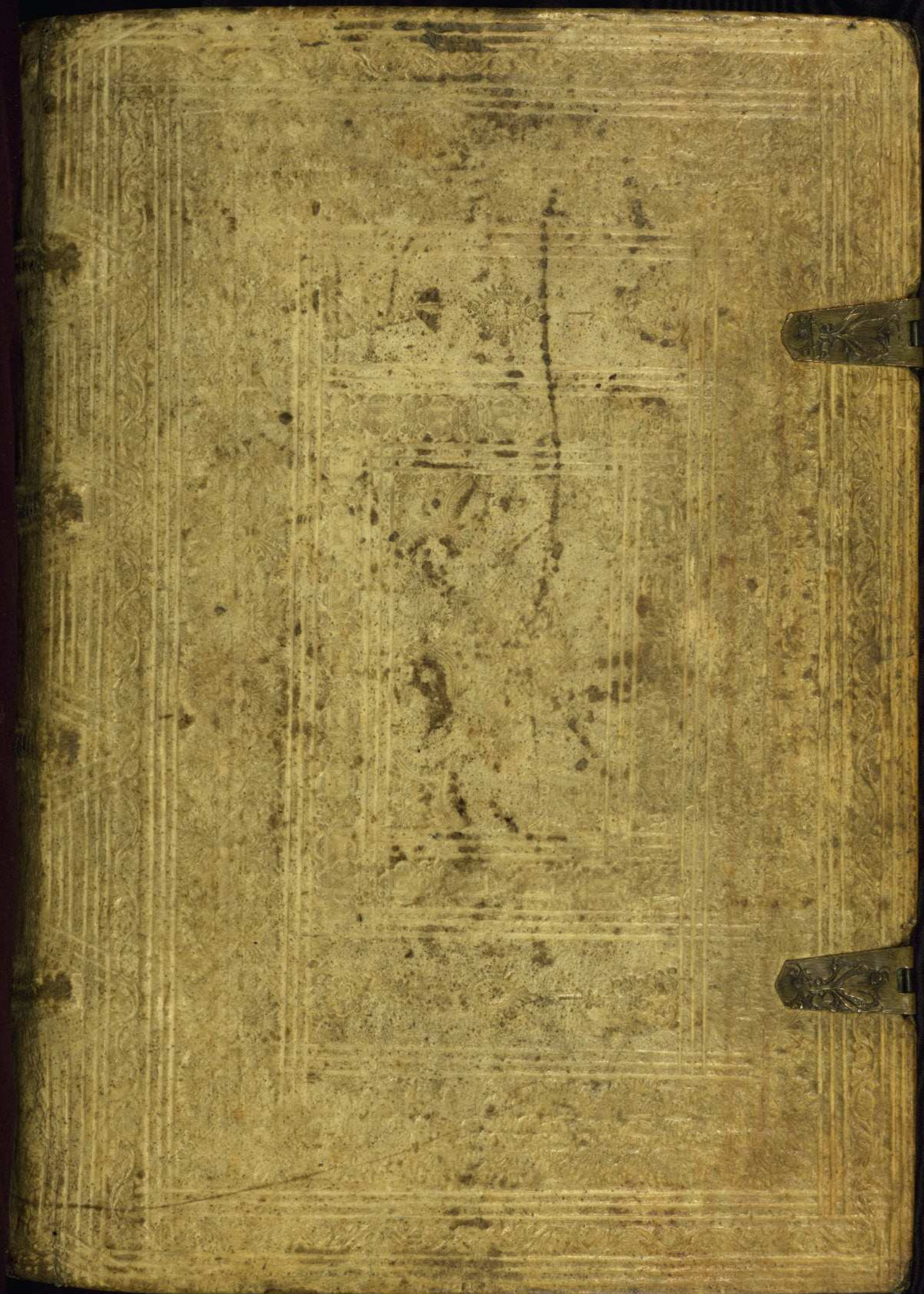

The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201

<http://www.thewalters.org/>

Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013

H
VII
9

W. 148

H. VII. 9

H

H VII 9

W. 148

W. R. 395

Gravel + Eng. 139

GREGORIUS

Gaudia locunda sollemp
nitate tam omnia veri
luminis claritate tam
splendida glorie celsitudi
nem omnis serus agnos
cere omnis etas in ope
te habere ois debet
condicio suscipere. Nec
ore em

In sacramentissima vigilia
 pasche. ad orationem
 Lectio scti ewange-
 lii. secundum mattheum.

NILLO T
 EMPORE!

ESPERE
 HUTEM
 SABBA
 TIQUE

LUCES
 CITINP
 RIMASH
 BRATI

Venit maria
magdalena ⁊
altera maria
uidere sepul-
chrum ⁊ reliq.

et Reliqua. omnia
venabil' Bede p'sbiteri
deinde lectione.

**I G I L I A
S O B I S
H V I U S S
A C O R H I T
S S I M E
N O C T I S**

sicut ex lectione
ewangelica fra
tres karissimi audiui
mus. resurrectio
domini ac saluato
ris dedicauit.

Iste etenim
hanc per ei amo
re. uigiliis cele
bramus et ymnis.
qui nobis amore in
ea dormire in mor

te. ac de morte
uoluit exitari.

Nam sicut a
postolus ait. mor
tuus est propter de
lita nostra. et
resurrexit propter
iustificationem
nostram. quod ipso
quodque statim tempo
ris. quo uel mor
tuus est in cruce.
uel a mortuis
Resurrexit. osten
dit. **C**ura ho
iam nouam. cum
inclinata esset
iam ad uesperam

diei. et repositus
a meridiano fer-
uore radius so-
lis. misterium
victoriosissime
passionis con-
summauit. e-
vident^r se illumi-
nant. ppter auge-
renda scelera.
quib⁹ ad diuina
lucē et dilectioē.
Thui⁹ noctem pe-
reginationis in
adim⁹ auias su-
bisse patibulū.

Surrexit in

ne p^{ma} sabbati.
que nūc diei domi-
nica uocatur.
manifeste docēs
se nos a morte a-
nime resuscita-
tos. in lucem p-
petue felicitatis.
esse pducturum.

Sed et aliud
nobis memora-
bile misterium.
tempore sue pas-
sionis. sepul-
ti. et Resurrecti-
onis intinere.
curauit. **S**ep

ta quippe feria.
crucifixus ē. sab
bato quieuit ī
sepulchro. dñi
ca surrexit a
mortuis. signi
ficant electis su
is. p̄ seculi huius
seculi etates. in
ter pericula per
secutionum. bo
nis operibus in
sudandum. in
alia autem ui
ta quasi in sab
bato. perpetuo
requiem anima

rum sperandā.
porro in die iu
dicii. quasi in
die dominica.
corporum q̄q̄
immortalium
receptionē esse
celebrandam. ī
quibus deinceps
anime. sup̄no
gaudio. sine fi
ne fruantur.
Quod autem
in lectione ewā
gelica dictum
est. quia sanc
te mulieres uel

perire sabbata. q̄
lucescat in pri
ma sabbati. ue
nerunt uidere
sepulchrum. i
ta intelligendū
est. quia uespe
quidem uenire
ceperunt. sed
lucescente ma
ne in prima sab
bati. ad sepul
chrum perue
nerunt. idē ues
pere aromata
parauerunt. q̄b̄
corpus domini

ungere desidera
bant. s; parata
uespere aroma
ta. mane ad se
pulchrum detu
lerunt. **Q**uod
matheus quidē.
breuitatis causa
obscurus posu
it. s; euangelis
te alii q̄ ordine
fit factum. eu
denti ostendūt.
Sepulto nāq;
septa feria dño.
reuerse a monu
mēto mulieres.

paraueit aro
mata y ungēta.
quādiu operari
lucbat. y salba
to q̄dem filueit.
scdm̄ mandatū.
sic̄ lucas aperte
designat. **D**ū
autem tūlisset
salbatū. uespe
ia q̄ aduenien
te. temp̄ operan
di redisset. moy
p̄mpte ad deuo
tionem. emeit
que min⁹ paraue
rant aro mata.

sic̄ oratus cōme
morat. ut ue
nientes ungeret
shm. **E**t ual
de mane una
saluatorū. ueni
unt ad monum̄
tū. **Q**uerendū
autem. *cur uoc
te dñice* Resur
rectionis. ew̄n
gelista de scribēs
ait. uespe autē
salbatū. que lu
cescit īp̄ma sab
bati. cum q̄sue
rit tempoz. ordo.

habeat uespam
magis tenebrescē
ī noctem. qm̄ in
diē luceſcē. **S**ed
mystice loquens
ewngelista. qm̄
tū dignitatis *hōr*
lacrimabilissima nōr.
de gloria deuote
mortis acceperit.
īlinuare studuit.
dū ei⁹ exordium
q̄ deuote xp̄o fe
mine. ī obsequiū
illi⁹ uigilare ac
perit. in sequēte
īā diem luceſcē

phibuit. **N**am
dñs auctor ⁊ or
dinator tempo
rū. q̄ ī ultima h̄
dulcissime hōr
is. parte sui
rexit. totā cam
minūū ei⁹ Re
surrectionis lu
ce festiua reddi
dit. ⁊ choruscā.
Siquidē ab ex
ordio mundane
creatiōis usq;
huc. ita tēporū
cursus distingu
ebatur. ut dies

noctem p̄cederet.
iuxta ordinē ui
delict p̄me q̄di
tōis. **hac autē**
nocte beati
ma. p̄ misterii
Resurrectionis
dñi. temporum
ordo mutatus ē.
Nam q̄ nocte
Resurrexit a mor
tuis. die ū seq̄n
te. eidem Resur
rectionis effectū
discipulis ostēdit.
ac participato cū
eis quiniō. uerū

tatē uirtutis ei?
muntibus si
mul et gauden
tibus assuipit.
rectissime noy
illa sequentis
diei coniuncta
est luci. ac si tē
porum ordo sta
tutus. ut dies
noctem sequat̄.
Et q̄dem ap̄as
time quōdam
die sequebatur
noy. q̄ homo a
luce paradisi. pec
cando lapsus.

in huius seculi te-
nebras. erump-
nasq; decidit.

Aptissime nūc
dies sequitur
noctem. quan-
do p̄ fidem resur-
rectionis a pecca-
ti tenebris. cum
bra mortal. ad
lucem uite aſ-
ſeſſo laſſigiente vedu-
amur.

Qua
ſp̄t̄ necelle eſt
ſiames knū. ut
q̄ noctem hanc
preapuan. gra-

na dñice Resur-
rectionis illuſtra-
tam agnouim⁹.
ipſi quoq; cure-
mus ſollicite. ne
qua ei⁹ partaſſila.
nūc ī corde tene-
breſcat. ſ; tota
luceſcat in diem.

Et nūc uidelic;
nob̄ uigilias ei⁹.
digna deuotiōe
laudis agentib;
et completis quo-
q; uigiliis. ſobri-
a ac pura oſcā-
tia. dies dñia.

paschalia festa
expectantibus.
uenit inqt oia
ria magdalena.
et altera maria
uidere sepulchru.

Une uni⁹ nois
eiusdemq; amo
ris ac deuotiois
femine. que do
minicu ueneru
t inuolere sepulchri
um. duas fidei
um plebes. iuda
icam scilicet et
gentilem desig
nant. que uno

atq; indistincti
li studio. passio
nem Resurrecti
onemq; sui re
demptoris. qua
cumq; ei⁹ ecclesi
a. p orbem diffu
sa est. celebrare
desiderant. **Q**d
autē terremor?
Resurgente dño
de sepulchro. sic
etiam moriente
Iarue factus est
magnus. signi
ficat terrena pri
us corda. et celest

in spe delecta. per
fidem passionis.
ac Resurrectionis
eius. concitanda
ad penitentiam.
ac saluberrimo
pauore promota.
ad uitam subli
manda perpetuam.

Quod angelus
aduenit. obse
quium sue ser
uitutis. quod domino
debit exsoluit.
quod Christus deus et
homo est. inter
acta humanita

tis eius. semper ange
lorum ministeri
a deo debita non de
sunt. sicut in qui
sita sancti ewan
gelii copiosissime
probat historia.

Reuoluit au
tem lapidem. non
ut egressus domino.
ianuam pandit.
Sed ut egressus eius
iam facti. homi
nibus prester indi
cium. **Q**ui enim
mortalis adhuc.
clauso uirginis

utero. potuit na
scendo mundū ī
gredi. ipse abs
q̃ ulla dubieta
te. iam factus in
mortalis. clauso
scilicet sepulchro.
potuit Resurgen
do exire de tumu
lo. **N**ec prete
ritundum. qua
re testis domini
ce Resurrectionis
angelus sedens
apparuerit. cū
is qui nativita
tis ei⁹ mundo

gaudium eūn
gelizabat. iux
ta pastores ste
tisse legatur.

Ecce quippe
pugnans est.
sedere regnan
tis. **E**t recte
stans apparuit
angelus. q̃ ad
uentum domi
ni. in mundo p̃
dicabat. ut eti
am stando sig
naret. q̃ is quē
predicabat. ad
debellandum

mundi principē
ueniet. **R**ecte
p̄t̄o Resurrecti
onis ei⁹. sedisse
memoratur. ut
etiam sedendo
figuraret eum.
superato mortis
auctore. sedem
iam conscendis
se p̄petuam. de
qua ipse paulo
post discipulis.
apparens ait.
Data est in om
ni potestas. in ce
lo et in terra.

Et oratus ewn
gelista. et dñs qui
dem inquit post
quam locutus ē
eis. assumptus ē
in celum. et sedet
ad dextris dei.

Sedebat autē
super lapidem re
uolutum. quo
ostium monu
menti claudeba
tur. ut claustra
inferorum. sua
illum uirtute de
icasse. ac supe
rasse doceret. q̄te

10
nus omnes quos
ibi suos inuenisti.
ad paradisi lucē
requiemq; sub
leuaret. iuxta il
lud, pphetiam.

Ev quoq; in
sanguine testam
ti tui. eduxisti nūc
tos de lacu in quo
non ē aqua. **E**
rat aspectus eius
sicut fulgur. et
uestimenta eius
sicut nix. ut ipso
quoq; habitu ac
vultu significaret.

quia is cui glo
riam Resurrec
tionis nuntia
bat. et terribilis
ad dampnandū
reprobos. & benignus
est; ac blan
dus ad consolandū
electos. **E**n ful
gure etenim ter
roris amoris. in
nive autē blan
dimentū cando
ris exprimit. **I**n
autē iniaū diuine
disactionis. ipse
q; angelis appa

ret. et custodes se-
pulchri. ipsos ti-
more periret. ac
mortuorum. Istas et
re perierunt. et ui-
sitantes eisdem se-
pulchri pulsimi
as. benigna reso-
lutione refouet. ac
ne paucant con-
fortat. insuper eti-
am familiariter af-
fatu per ipse quia
sciret eas ipsum qui
vere dicit. et quod iam
surrexit addit.
mor etiam ipsas.

honorifico ac leali-
ssimo subdito mi-
nisterio. gaudium
Resurrectionis eius
euangelizare precepit.
Et quoniam felices fe-
mine. qui angelico do-
ce oraculo. triumphum
Resurrectionis mun-
do annuntiare meru-
erunt. ac mortis
quoniam eua serpentino
affatu gesserit. ipse
vultu predicare durum.
quanto feliciores ante
uiderunt. pariter et femi-
naru. quicquid idie

iudicii paulis panno
re. ac digna ultioe
reprobis. ipe celesti
gra triumphare de
morte. y gaudium
beate Resurrectionis
intrare meruerunt.
Conuerſus aut eis.
euangelizare discipu
lis. occurrit eis ihc.
easq. salutat. oſte
dens se oib. iter uita
tu inchoantib. ut
ad salutem ppetua p
uenire queant. ad
uiuado occurrit. **I**l
le aut accessit. et

tenuerit pedes ei.
Videam. frater
idno resurgente a
mortuis. ueritate
nre carnis. uidea
m. glam noue cor
ruptionis. **S**up
dixit lectu e. q. clau
so surrexit monu
mento. n. aut legit.
q. mulieres tenuer
it pedes ei. y ado
rauerit eu. **S**u
erit eni clauſo
ostio monumti. y
erit. ut imortale
ia factu doceret esse

corpus. qđ ī monu-
mēto clauso fuerat
mortuū. **T**ēne
das mulieribus p-
buit p-latas. ut ue-
iā se ostēde carnē.
q̄a mortalib' tāgi
posset ītimaret.

Ite inq̄r nūcate
frīb' meis. ut eant
ī galileā. sibi me
uideb't.

Omnia
pietas saluatoris
omnia benignitas

Quol' are passio
nē discipulos. q̄ ali-
quādo etiā seruos
uocare q̄sueuerat.
hos post Resurrex-

Refurgēdo
nonē fīs appellat.
Eidē se humani-
tatis qm̄ ante ha-
buerat habitū. **†** re-
sūp'sisse monstra-
uer. q̄ illos q̄q; ad
p̄mēctā. speran-
dam q̄ ī sua car-
ne. coronā īmor-
talit' q̄ ip̄e iam
p̄minnebat erige-
ret. **S**ane qđ se ī
galileā uidēdū a dis-
cipulis p̄dixit. q̄ sic se
quētia s̄c̄a ew̄geliū
dedarāt exhibuit.
etiā ī hoc militat. q̄
uitutem sue Resur-
rectionis q̄ nūc pro

fectum uite spuri-
talis illuminat. **G**a-
lilea quippe transmi-
gratio facta inter-
pretatur. **E**t bene
in galilea uidetur
a discipulis. quoniam
de morte ad uitam.
de corruptione ad
in corruptionem.
de pena transmi-
grat ad gloriam.
ut uictoriam re-
surrectionis. non
solum ostensione
corporis. et exhor-
tatione sermonis.
sed nomine quoque lo-
ca in quo appareret

loqueretur. conue-
daret. **S**ed et ipsi
gaudio resurrec-
tionis eius. ita solum
tunc firmi ualemus.
si non de corrupte-
la uitio. ad uir-
tutum opera transmi-
grare satagimus.
Hoc curandum
sumus est fratres
mei. ut quod resur-
rectionis domini et
saluatoris nostri tem-
pus agnouimus.
quod eius sollempnia
celebriamus. conti-
nuis bonorum operum
perfectibus. ad con-

templandam ei⁹
cellicitudinē tñsmi
grem. **Q**uā nūc re
surrectionis temp⁹
ignoram⁹. qđ tam
futurum nullo mō
ambigim⁹. y omī
quidē tempe. &
in hac p̄cipue noc
te sacratissima.
sollicitas, p̄ ei⁹ ex
spectatione uigi
lias agam⁹. obse
cremus miām il
lius. qui suscep
tam, p̄ nob̄ hu
militer mortem
moy sublimiter
superavit. ut nūc

nos tempe resur
rectionis. de mor
te ad uitam tñs
migrare cōcedat.

Rogem⁹ eū qui
pascha nūc imo
latus est xpc. ut
et inchoata pas
chalis gaudi sol
lemnitas. nos dig
ne p̄agere. y p̄ hec
cōtingere. ad gau
dia prestet eterna

Inter hec ū notā
dum. qđ hui⁹ sac
tissime noctis. ac
redemptionis nūc
quā colimus sol
lemnitas. iam

olim est i antiq
di ppto multice
designata. **Q**u
enī idem ppls. di
u fuisset egypcia
seruitute graua
tus. nec cum di
mittere uellent
egypciū. ad libe
rum sui cōditori
exire seruitium.
tandem pcepit
ide dñs. in cele
bratione pasche.
immolare agnū.
ei⁹q; carnes hac
nocte assare q; e
dere. ei⁹ sangne
qui esset fusus

in limine. postē
domoz. suarū u
trumq;. ac sup
liminare punge
re. atq; intus pa
ratum ac uigilā
tem. horam sue
redemptionis ex
spectare. **Q**u
faceret. ecce noc
tis hui⁹ media do
min⁹ adueniens.
paullis egypcioz
primogenitis. li
berauit pplm su
um a pondere
longe seruitutis.
atq; ad terram p
misse olim patre

pduxit. iubens eū
hanc noctem. ī me-
moriam sue salua-
tionis. om̄ib; an-
nis immolatione
agni paschalis. a-
gere sollempnem.

Que pfecto redēp-
tō ppli illi? spū-
talis nr̄e redēp-
tōnis. que resur-
gente a mortuis
dn̄o. hac nocte
excellentissima.
cōpleta ē. t̄p̄um
gessit. sic etiā car-
nales ei⁹ dē ppli
oppressores egip-
ti. duriora neq̄

ac spiritalis arma
designant. quib;
subiectum sibi ge-
nus humanū. im-
pia dñatione pre-
mebant. **S**; ueni-
ens agn⁹ immacu-
latus. dignatus
ē īmolari p nob.
dedit sanguinem
suū nr̄e salutis p-
cium. qui morte
ad temp⁹ suscepta
mortalis imperium
p̄petuo dampna-
uit. mirando q;
ac desiderabili spec-
taculo. agn⁹ inno-
center occisus. le-

14
omnis q̄ occiderat
uires potenter at
trahit. **A**gnus qui
collit peccata mū
di. leonem qui ī
tulit peccata mū
do confregit. **A**g
nus q̄ nos sue car
nis et sanguinis
libatione. ne pe
ream⁹ reficit. le
onem q̄ nos rug
iens circum. et quē
de nob̄ p̄dat inq̄
rit. agnus q̄ sue
mortalis signū. frō
tib⁹ nr̄is ad decu
tienda tela. mor
tiferi hostis īposu

it. nā et ideo san
guis agni legalis
in limine. et sup
liminari. et ī uero
q̄ poste domoz. et
quib⁹ edebatur.
iussus est poni.
ut etiā quadrip
tita sanguis dis
tinctio. quadrip
tum dñice passi
onis uerillum. q̄
nos signati libe
ramur exprime
ret. deiecit aduer
sarium nr̄e liber
tatis et pacis. qui
insidiabatur no
bis ī occulto. sic

leo in cubili suo.

Sic **g** **nocte** **hac**
imolato agno in
egypto. signatis ei
sanguine domib;
fidelium. comestis
ei⁹ carnib; uenit
dn^s repente. y eos
qⁱ mysteriū celestis
exortel manebāt
puniens. cōtra
pplm. quē salu
tarib⁹ sacramen
tis imbutum ui
dit redemit. ita
nimirū. dn^s y re
demptor n^r. cum
suū p nob corp⁹
et sanguinē. hos

tiam pat^r obtulit
set. subuertit po
tentiam diaboli.
et satellitum eius
uidelicet spiritū
imundoz. auda
ciam qⁱminuit. **D**e
icet claustra iⁿfer
ni. electos qⁱ ibide
qⁱnuis iⁿtranquil
latis sinu tene
bant⁹ eruit. y hac
ipsa **nocte** beatis
sima resurgens a
mortuis. ad cele
stis regni gaudia
reduxit. impleta
pphetia que dix
it. ascendens iⁿ al

15
tum. captiuam
durit captiuita-
tem. **N**ec iustos
solum q̄s ap̄d' in-
feros īuenit abstu-
lit. ſuerū etiam
eī q̄s ī carne ad
huc positos. ſuos
eīe cognouit. n̄
nō q̄ nob q̄s ī ſe
credituros. ī fine
temporū p̄uidit.
remedium ſalu-
tis morte ſua ac
reſurrectione p̄-
curauit. **N**ob q̄
antequā creare-
mur. ſpiritualem
uite alimoniam

qua recreamur
ſaciavit. ſignū
uictorie. quo ab
hoſtium inſidiis
munirem̄ para-
uit. ſuite phen-
is iter quod ſe-
quā ap̄uit. **V**nde et ipſi merito
nocte hac dulciſ-
ſima. redemptionis
nr̄e memores.
uigiliis dō dig-
nis inſtam⁹. q̄ p̄re-
ab; lectionib⁹ q̄
diuinis. que da-
te nob gratie mu-
nera narrant.
audiendis opam

damul. noua ad
optionis plebem.
spiritalis egypti do
mino subtractam.
uni ū dño. fonte
regenerationis sa
ciam? missarum
sollemnia celeb
mus. corp⁹ sac⁹ san
ctum & piosum agni
nri sanguine. quo
a peccatis redemp
ti sum⁹. denuo deo
i⁹ pfectum nre sa
lutis imolam. **E**t
q⁹ de resurrectio
nis dñice. simul
et ereptionis nre
miserus. annua

sollemnitate le
tam⁹. studeamus
kmi hec eadem
mysteria. interno
m⁹tal amore cōplec
ti. hec uiuendo te
nere. hec q⁹si mū
da animalia. nē
oris locutioē i⁹uim
nanda. nē cordis
penetralib⁹ retrac
tanda seruem⁹. et
ante omia talib⁹
uitam ducere cu
rem⁹ actibus. quib⁹
nre q⁹q⁹ resurrect
tionis euentum.
letantes m⁹eamur
aspicere. ut cum

tuba nouissima
totū gen⁹ huma
nū excitans. ad tri
bunal iusti iudi
cis aduocauerit.
nos a sorte repro
borum seceruat.
signū eide iudicis
nri q^o sacram⁹. a pe
na negligentium
seceruant uigili
e. q^{ibz} aduentum
ei⁹ expectam⁹. eis
q^z digna ultione
multatis. ipe nos
ad mansionem
supne pacis. quā
ante scēa, pmisit
inducat. qui ui

uit y regnat cū
patre in unitate
spē scē deus. p oīa
secula scēoz. a mē.

**Sermo beati
Augustini epī**

OMNI
nostri ihu xpi
honorabilem sol
lemnitate. su
a fauente clemē

na. fratres kmi
fideliter uenerem.
pietatem ei' inef-
fabilem ammire-
mur. q' n' solum
nre redemptionis
causa. humanā
carne suscepit. ue-
rum etiā diuersa
penarum genera
p' nra salute su-
bire dignatus est.
ut licet post mul-
tum inertiae et
pigritiae nre som-
num. n' inuita s;
uoluntarii. scē
& xpiane religi-
onis dulcedine

puocante. i' scāli-
me sollempnita-
tis cōuentu. exp-
gefacti. libenter
& deuoti. cū omī
sollicitudine re-
surgam? scdm il-
lud qd' ap'ls ait.
i' p'senti lectione.
Si cōresurrexeris
al' cū xpo q' sur-
sum sunt queri-
te. ubi x' ē in dex-
tera dei sedens.
que sursum sunt
sapite. n' que sū-
t'ram. **E**cce si dica-
tur. **N**os q' ad im-
ginem scē trini

tatis conditi sum.
trina submersio
ne baptizati. p
inuocationē ei⁹
dem scē trinitatis.
ad eandē renoua
mur imaginem.
q̄ q̄rno peccato
maxime decidi
mus in mortem.
id est in cogitati
one iniqua. ī de
lectatiōē carnis.
ī cōsensu operum
maloz. tertio ele
uati de fonte. re
missione om̄ium
peccatoz. p̄cepta.
p̄ xpi grām sic

ipse t̄ia die re
surrexit. nos re
surgam⁹ ad uitā.

Nos ū si consur
gere cupim⁹ ē x̄.
prius moriamur
mundo. y concu
piscenciis carna
lib⁹. et deponam⁹
ueterem homi
nem. id ē malā
uoluntatē. uel
usum prauum.
et delectationes
pestimas. indu
am⁹ nos benign
itatē. ut p̄xi
mis n̄ris cum om
ni deuotiōē bona

faciamus. et post dei
dilectionem. nichil
amori primi ipso
namus. sed ut nos
ipsos. illos diliga
mus. **S**equitur

Que sursum se
capite. non que sup
er terram. tamen ea
que celestia sunt. non que
terrestria queren
tes. time mori. ui
uere autem deo. ce
lestem sectari sa
pientiam. non que
terrenam. **N**am
subdit. **M**ortui.
enim estis. et uita
uestra abscondita

est cum christo in deo. **E**t
enim mortui erimus
mundo. et faculta
tibus eius atque deside
riis. uita uestra ab
scondita est in deo.
quod filii dei sumus.

Unde sequitur. **C**um
enim christus appare
rit uita uestra. tunc
et uos apparebitis
cum ipso in gloria. **N**on
dum enim apparet.
quod autem quales
futuri sumus ad iu
dicium. **C**um autem
ad iudicandos. christus
uiuos et mortuos
apparuerit. tunc et

18
nos simul cū ipso
apparebim? ī glā
resurrecturi. **N**os
enī cū ipso nob
xp̄c nascatur. pa
tiatur ⁊ resurgit.
ut nos in uitam
p̄ ipm̄ renascam̄
in tribulationib?
⁊ cū eo ī uirtutib;
resurgam. **O**mnia
enī p̄ ipm̄ ī hac
nocte sacratissimā
restaurata sūt. **I**n
hac quippe nocte
gloriosissima. q̄li
primicie ipse re
surrexit. ut nos
omnes postea re

lurgam. **I**n hac
ē nocte dulcissi
ma. captiuitas
nr̄a soluitur. ui
ta in adam amissa
restauratur.

In hac nocte beatis
sima. p̄ thoplastu
adam peregrinu
redit ad patriam
paradisi. Ab hac
enī nocte sanctis
sima dñice resur
rectionis. paradi
sus omib; patet.

Nulli clauditur
nisi a se ipso. nul
li aperitur n̄ a p̄.
⁊ ideo cū om̄i sol

liatitudine caueam⁹
ne ppter opa dia
boli que p^otrahūt
ad interitū. aptū
nob iter regni ce
lestis nos ipsi clau
dam⁹ s; pot⁹ p ope
ra iusticie y mise
ricordie. planum
nob iter faciam⁹.
ad regnū celorum

Ergo humilitate
nra. humilitatē
p nob dñi nr̄i. ī
memoriam reuo
cemus. y humili
ter in ista uigili
a uigilem⁹. humi
liter q; oremus

ad eū. q nob glā
sui nominis illu
strauit. **H**ic nos

rem beatam cui
diam⁹. dñs meus
illumina tenebr
as meas. **I**llum
q; rogemus ut
pbeat lucem cor
dib⁹ nr̄is. ut quē
admodū gauden
tib⁹ oculis istum
splendorem lumi
nū cernim⁹. ita
hui⁹ excellentissi
me **modis** pēla
ram glām illu
minata mte ui
deamus. ipsū q;

precemur: ut exau-
diat nos iugilan-
tes in sollempnita-
te sua. qui dormi-
uit in sepulchro
pro nostra salute.

Vigilem⁹ & orem⁹
forinsecus & in in-
secus. hanc iugili-
am laudem dō ca-
nendo celebrem⁹.

Dñs nob loq̃tur
in lectionib⁹ suis.
deo loquam⁹ in pa-
bul⁹ nr̃s. **S**i eloq̃
a ei⁹ obedient⁹ au-
dimus. in nob ha-
bitat quē roga-
mus dñs nr̃. cui

est honor & potes-
tas. cū patre scō &
spū. p̃ immortalia
secula seculor⁹. aōñ.

OMNIBUS

hoster imola-
tus. sabbato quie-
uit in sepulchro.
totamq; sequen-
tem noctem dis-
cipuli ei⁹ in tristi-

aa tranllegerunt.
donec diluculo re
deuntib⁹ a monu
mento mulierib⁹.
⁊ que audierāt
queq; uiderant
referentib⁹ paula
tim respirare. ⁊ ī
gaudium reuiuif
cere ceperunt. **Q**
stat autē qđ uel
peram saluati. ⁊
sequente noctem
dominica ab il
lo silencio ul' tris
ticia qm̄ erigeb
at requies sepul
chri. causa illa
uehement⁹ abstra

hit. qđ in parte ei
dem noctis resurge
totam illam īcom
parabilis gaudiū
iubare. sol uerus
illustauit.

ABBATUM
SANCTVM post
pfundam tristiae
noctem. diesat

20
nob post meridi-
em. in summam
leticie claritatem.
imminentem q̄ uel
peram noctis eius.
qua uerus sol xpc
ab inferis uictor
ascendit. omnis
anima xpiana ui-
gilanter intendet.
& perultans plau-
dit sibi met & di-
cit. q̄ nō ut di-
es illuminabitur.
& nō illuminati-
o mea in deliciis
meis. **Q**ua, ppter
uires, p̄ tanti regis
uictoria. tuba in

sonam salutar.
iuxta illud psal-
miste. **B**ucinate
in comenia tuba
in signi die solle-
mnitatis nostre.
Quī enī dies noc-
te hac insignior.
que sollempnitas
hac uictoria pre-
stantior. **Q**ue alia
nra ē comenia.
nisi illa que **hac**
nocte dulcissima.
in xpo p̄ baptismum
renascitur noua
ecclesia. **I**nre g̃
nē angelica tur-
ba celoz. exultat.

tuba insonat la-
lutaris. gaudet
tellus. mater ec-
clesia letatur. et
omnis aula diuini
nominis. magnis
resultat, p̄torum
uocib. **S**abbatum
hoc sacratissimū.
p̄ magnitudine
rei. cōmune nom̄
excessit. qd̄ ē uigi-
lia. scilicet atten-
ta expectatio uel
p̄paratio cuiuslibet
magne. et cū deuo-
tione suscipiende
festiuitatis. **D**icit̄
autē sabbatū sc̄m.

q̄ p̄ter alia plu-
ra. ī eo sacro bap-
tismi fonte sanc-
tificant̄ anime.
que mortue fue-
rant. et p̄parant̄
uite uictoria. mor-
te uicta de bello
reuerenti. ubi ī
magna regis xpi
curia. nullus sit
uernaculus aut
seruus empticius.
qui n̄ ad ingres-
sum triumphan-
tis dñi. gr̄e ser-
co. uel sanctitatis
auro uestiatur.

Sermo beati
augustini
episcopi

ICENNO
UMNOB
ISEST

quod uel quibus
ex causis pasche

sollemnitas. tam
illustris. tamq[ue] ce
lebris habeatur.

Magna plane sol
lemnitas et leti
cie cordis n[ost]ri est
materia. q[uod] dum
de illo resurgente.
resurrectione mor
tuo[rum] esse credi
mus. nos q[ui]q[ue] re
surrecturos esse
speramus. et iure
gaudem[us].

Verū
in hui[us] contempla
tione sollemnita
tis. numquam il
lud gaudium. me
morie n[ost]re debet

22
p̄terire oculum.
de n̄rarum redēp
tione animarum.
quod ut superius
dictum est. ī hanc
diem dilatum est.
a feria sexta. in q̄
p̄ crucem ⁊ sangui
nem. saluator n̄r.
redemptionē nos
tram operatus est.

Quarta feria.

De morte sanctissime.

in qua desertus
infernus. aptus
est paradisi.

Mors

ista sanctissima.
mortis est exitus.
uite reditus est.

lux glorie. splen
dor gratie. suavi
tatis poculū. flu
uius deliciarum.
inundatio pacis.
acquisitio fecun
ditatis. laus con
siliū diuini

hanc

morte sanctissima

cessauit exactor.
quieuit tributū.
captiui redditi
sunt. lassi respi
rauerunt. cōfrac
ta est uirga pse
quentium. con
putruit iugum
dominantium.

Pulchritudine

Veritas huius mundi

sume. paradysus
refloruit. celum
purpuratum est.
angeli candidati.
homines exhilara
ti sunt. **Ex illa**

pascha dicitur. qd
latine sonat tran
situs. **Q**uis g tran
siuit. unde. y quo
transiuit. **Xp̄s**
dn̄s. transiuit de
hoc mundo ad pa
trem. de morte ad
uitam. de igno
bilitate ad glam.
de seruiuo ad reg
num. de contume

lius ad honorem.
de fluctib; seculi.
ad portum celi.
de medio latronū
ad patris consel
sum. **T**ransiuim⁹
et nos. **Q**uo g
transiuimus.

Quam ex longin
quo. **T**ransiui
mus a duplici per
dicatione. ad dupli
cem anime y cor
poris salutem. de
diabolo ad deum
de hoste ad patrē.
de tyranno qui n̄
deus est. nec ho
mo. ad regem

nostrum. q̄ deus
 est & homo. **T**a
 mandam solley
 mandam. mandam
 mandam. mandam
 claudam. mandam
 splendidam gle
 claudam. mandam
 missus agnos
 cit. omis etas in
 mentem habere.

omnis debet con
 dicio suscipere. **N**es
 are enim calami
 tatis. non habere
 captiuitatis. non
 diligere dampna
 tionis est.

Lectio tunc

et evangelium

sancti Martini

in illo

tempore

martini

MARIA

AGDALI

Enz et

maria iacobi. et

salome emerit

aromata. ut ve

nientes ungeret

ihm Et ualde

mane una sabba

trum. ueniunt

ad monumentu

et iam sole.

Et Reliqua.

Omnia beati

GRAGORII.

pape. de ca

dem lectione.

GREGORI

ULCIS
VOBIS

lectionibus fra-
tres km̃. p̃ dicta-
tum loqui cōsue-
ueram. sed quia
lассescēte stoma-
cho. ea que dicta
uerō. legere ipse

non possum. q̃s-
dam uir̃m n̄c mi-
nus libenter au-
dientes intueor.

¶ Vnde n̄c a mem̃e
ipso erigere con-
tra morem uolo.
ut inter sacra
missarum sollemp-
nia. lectionē sc̃i
euāgelii n̄ dic-
tando s̃ colloquē-
do edisseram. sic
q̃ erapiatur ut
loquimur. q̃ col-
locutionis uoy.
corda torpencia.
plus quam sermo
lectionis eratat.

25
q̄ quali quadam
manu sollicitudi
nis. ut euigilet
pulsat. **E**cquidē
ad hoc opus me
sufficere posse n̄
uideo. s; tamen
uires quas impe
ricia denegat. ca
ritas ministrat.

Scio namq; qui
dixit. **A**peri os
tuum. et ego ad
implebo illud.

Bonū g̃ opus no
bis in uoluntate
sit. nam ex diui
no adiutorio erit
ī p̄fectione. **O**ut

loquendi aulum.
etiā resurrectionis
dn̄ice tanta sol
lemnitas. q̄ in
dignum ualde
est. ut eo die lau
des debitas. tace
at lingua carnis.
quo uidelicet die
caro surrexit auc
toris. **A**udistis
fratres km̄i. qđ
scē mulieres. que
dn̄m fuerāt secu
te. cū aromatib;
ad monumētum
uenerūt. et ei quē
uiuentem dilex
erant. etiā mor

tuo studio huma-
nitatis obsecunt^r.

Sed res gesta. ali-
quid in sancta ec-
clesia. signat ge-
rendum. **S**ic qp
pe necesse est. ut
audiam^r que fac-
ta sunt. quaten⁹
cogitemus etiam
que nob sunt ex
eor⁹ imitatione fa-
cienda. **E**t nos
g^o in eum qui e^t
mortuus creden-
tes. si odore uir-
tutū referta. cum
opinionē bonor⁹
opm dñm que

rim⁹. ad monumē-
tum, pfecto illius
cū aromatab⁹ ue-
nimus. **I**lle autē
mulieres anglos
uident. que cum
aromatab⁹ uene-
runt. q^o uidelicet
ille mentes. sup
nos auer⁹ aspiciūt
que cū uirtutum
odorib⁹. ad dñm
p scā desideria, p-
fiscuntur. **N**o-
tandū ū nobis
est. qd nam sit.
qd in dextris an-
gelus sedere cerni-
tur. **Q**uid namq^o.

p̄ sinistram. nisi
uita p̄sens. quid
ū p̄ dexteram. nisi
p̄petua uita desig
nat. **U**nde

scriptum ē. ī can
tias canticorum.
Uenia ei⁹ sub capi
te meo. & dextera
illi⁹ amplexabitur
me. **T**u autē dñe.

UIA

igitur redemp
tor n̄r. iam p̄sen
tis uite corrupti
onem transierat.
recte angls qui
nuntiare p̄hen
nem ei⁹ uitam ue
nerat. ī dextera
sedebat. **Q**ui sto
la candida coop
tus apparuit. q̄
festiuitatis n̄re
gaudia nuntia
uit. **C**andor ere
nim uestis. splen
dorem n̄re denun
ciat sollempnita
tis. **M**irē dicam⁹
an sue. **S**ed ut

uerius faciamur.
q. sue dicamus. i.
nre. **I**lla quippe re-
demptoris nri re-
surrectio. i. nra
festiuitas fuit. q.
nos ad imortali-
tatem reduxit.
et angloz festiui-
tas extitit. q. nos
reuocando ad ce-
lestia. coz. nume-
rum adimpleuit.
In sua g. ac nra
festiuitate. an-
gelus albis uesti-
bus apparuit. q.
dum nos p. resur-
rectionem dñicā.

ad supna reducam.
celestis patrie dñp-
na reparantur.

Sed qualiter ueni-
entes feminas af-
fatur. audiamus.

Nolite expanes-
cere. **A**c si aperte

dicat. **P**aucant
illi qui nō amāt
aduentum sup-
norum ciuium.
p. timeſcant qui
carnalib; deside-
riis pressi. ad coz.
se ſocietate p. tin-
gere poſſe despe-
rant. **V**os autē
cur p. timeſatis.

que uos concu-
ues. uidetis. **V**nde
de & mathheus. an-
gelum apparuisse
describens ait **E**
rat autē aspectus
ei⁹ sicut fulgur.
et uestimenta eius.
sicut nix. **I**n ful-
gure etenim ter-
ror timoris ē. in
nive autem blan-
dimentū candoris.
Quia ū om̄p̄e de-
us. & terribilis ē
peccatorib⁹. & blan-
dus iustis. recte
testis resurrectio-
nis ei⁹ angls. & in

fulgore vultus. &
in candore habit⁹
demonstratur. ut
de ipsa specie. et
terreret reprobos.
& mulceret pios.
Unde recte q̄q̄
iplm p̄ deserta
gradientem. co-
lumpna ignis ī
nocte. & colump-
na nubis p̄ibat
in die. **I**n igne
etenim terror ē.
in nube autem.
uisionis lenē bla-
dimentum. **D**ies
ū uita iusti. et
noy accipit uita

peccatoris. **U**nde
et conuersis pec
catorib. paulus
diat. **F**uistis ali
quando tenebre.
nūc autē lux ī dñō.
In die g. p. nubem
columna monf
trata est. y ī noc
te p. ignē. quia
om̄p̄e deus. y blan
dus iustis. et ter
ribilis apparet in
iustis. **I**stos in iu
diciū ueniens. p.
lenitatis mansue
tudinem demul
cet. illos ū p. iudi
ciū distictionem

terret. **S**ed iam
quid angls ait.
audiam. **I**hm q.
ritis nazarenum.
Ihc latino eloq.
salutaris. id est
saluator interpre
tatur. **E**t ū mul
ti tunc ihc dici
poterant. n̄ tam
substantialiter. s.
nuncupatiue. **I**deo
& locus subiungi
tur. ut de quo ihu
dictum sit. mani
festetur. **N**azare
num. **E**t causā
pauus subdit.

Crucifirum. **E**t

q̄ addidit. **S**ur-
rerit. non ē hic.
Non ē hic dicit.
p̄ p̄sentiam car-
nis. qui tam̄ nus-
quam deerat p̄ p̄-
sentiam maiesta-
tis. **S**ed ite dicit
discipulis ei⁹ et petro.
q̄ surrexit. et ecce
precedet uos ī ga-
lileam. **T**u autē.

rendum nob̄ est.
cur nominatis
discipulis petrus
designatur ex no-
mine. **S**ed si hū-
angls nomina-
tim n̄ exprime-
ret. qui magis-
trum negauerat.
uenire inter dis-
cipulos n̄ aude-
ret. **V**ocatur ḡ
ex nomine. ne de-
speraret ex nega-
tione. **Q**ua in-
re considerandū
est. cur om̄p̄e d̄s.
cum quē cuncte
ecclesie preferre

disposuerat. an
alle uocem p̄ci
mescere et se ip
sum negare p̄mi
sit. **Q**uod nimi
rum magne ac
tum pietatis dis
pensatione cog
noscam⁹. ut is q̄
futurus erat pas
tor ecclesie. i sua
culpa disceret.
qualit⁹ aliis mi
sereri debuisset.
Prius itaq; eū
ostendit sibi. et
tunc p̄posuit ce
teris. ut ex sua
infirmitate cog

nosceret. qm̄ mi
sericorditer aliena
iūma toleraret.
Bene autē de re
demptore n̄ro di
citur. p̄cedet uos
in galileam. ibi
eū uidebitis. sic
dixit uob. **G**ale
lea namq; trans
migratio facta i
terpretatur. **T**am
q̄ppe redemptor
n̄r. a passione ad
resurrectionem.
a morte ad uitā.
a pena ad glām.
a corruptione ad
incorruptionem

transmigrauerat.
et pri⁹ post resur-
rectionem. in ga-
lilea a discipulis
uidetur. q^{ia} resur-
rectionis ei⁹ glam.
lecti uidebimus.
si modo a uicis.
ad uirtutū celsi-
tudinē t^{ra}smigra-
mus. **Q**ui g^o in
sepulchro nunti-
atur. in t^{ra}smig^{ra}-
tione ostenditur.
q^{ia} is qui in mor-
tificatione carnis
agnoscatur. iⁿ t^{ra}s-
migratione m^{or}tal-
i uidetur. **E**cce

fratres k^{ri}ni. pro
tanta diei sollemp-
nitate. lectionis
eu^{an}gelice expo-
sitione t^{ra}scurre-
mus. s^{ed} libet. ut
de hac eadem sol-
lemnitate. ali-
qd subtili⁹ loqua-
mur. **U**ne etenim
uite erant. qua-
rum unam no-
uim⁹. alteram
nesciebam. **U**na
q^{ui}ppe mortalis. ē.
alia i^mmortalis.
una corruptiois.
alia iⁿcorruptio-
nis. una morta-

litatis. alia resur-
rectionis. **S**ed me-
diator dī & homi-
num uenit. homo
xp̄c ih̄c. suscepit
unam. & osten-
dit alteram. unā
p̄tulit moriendo.
ostendit aliam
resurgendo. **S**i
g̃ nob̄ mortalem
uitam scientibus.
resurrectionē pro-
mitteret carnis.
& tam̄ hanc uisi-
biliter n̄ exhibe-
ret. q̄s ei⁹ p̄missi-
onib; crederet.

Factus itaq; ho-

mo. apparuit in
carne. mori dig-
natus ē ex uolun-
tate. resurrexit
ex potestate. & os-
tendit exemplo.
qđ nob̄ p̄misit ī
p̄mio. **S**; fortasse
aliquis dicat. **I**n-
re ille surrexit.
qui cum d̄s esset.
teneri a morte n̄
potuit. **A**d in-
struendam g̃ ig-
norantiam nr̄am
ad roborandam
infirmitatē nr̄am
sue resurrectionis
exemplū. nobis

sufficere noluit.

Solus illo ī tem
pore mortuus ē.

& tamen solus
minime surrex
it. **N**am scriptū

est. **M**ulta cor
pora scōz. qui dor
mierant. surrex
erunt. **A**blata

sunt g. omīa ar
gumēta pfidie.

Ne q̄s enī dicat.
desperare de se de
bet homo. qđ in
carne sua exhi
buit homo deus.
ecce cū deo. homi
nes resurrexisse

cognosam. & q̄s
puros fuisse homi
nes n̄ dubitam.

Si g. membra
nr̄i redemptoris
sumus. p̄sumam
ī nob. qđ gestum
constat ī capite.

Nisi multum
nos abiciamus. spe
rare debemus in
nob. nos mem
bra ultima. qđ
de mēbris ei⁹ su
perioribus audi
uimus. **E**cce +

ad memoriā
redit. qđ cruce
firo dī filio. iu

intra die ad mensā
de mane.

dei insultantes
dicebant. **S**i ier
isrl' ē. descendat
nūc de cruce. q' ac
dimus ei. **Q**ui
si tunc de cruce
descenderet. ni
mirum insultan
tibus cedens. uir
tutem nob' pati
entiae nō demonst
raret. **S**ed ex
spectauit paulu
lum. tolerauit
obprobria. irri
siones sustinuit.
patientiam ser
uauit. distulit
ammirationē.

q' qui de cruce de
scendere noluit.
de sepulchro sur
rexit. **P**lus igit'
fuit de sepulchro
surgere. quā de
cruce descendere.
Plus fuit mor
tem resurgendo
destruere. quam
uitam descenden
do seruare. **T**u
autē dñe. mise
rere nobis.

Sum transisset
sabbatum.

Sed cum uideret
hunc ad insulta-
tiones suas de cru-
ce descendere mi-
nime cernerent.
cū morientem ui-
derent. eū se ui-
asse crediderunt.
& nom̄ illi⁹ se q̄si
extinxisse gauisi
sunt. **S**ed ecce
de morte. nomē
ei⁹ p̄ mundum
creuit. ex qua
hoc infidelis tur-

ba extinxisse se
credidit. et que
gaudebat occisum
dolet mortuum.
q̄a hunc ad suam
glām cognoscat
puenisse p̄ penā.

Quod bene in
libro iudiciū sam-
son illi⁹ facta sig-
nificant. qui cū
gazam ciuitatē
philistinorum fu-
isset ingressus.
philistīm īgres-
sum ei⁹ p̄tin⁹ cog-
noscentes. ciuita-
tem repente ob-
sidionib; circum-

dederunt. custo
des deputauerunt.
et samson fortissi
mum. se iam co
prehendisse ga
uisi sunt. **S**ed
quid samson fe
cit agnouimus.
Media nocte por
tas ciuitatis ab
stulit. et montis
uerticem ascen
dit. **Q**ue fratres
kmi hoc i facto.
que nisi redemp
torem nrm. sam
son ille significa
uit. **Q**uid gaza
ciuitas. nisi i fer

num designat.

Quid p philiste
os. nisi iudeorum
pfidia demonst
ratur. **Q**ui cu
mortuu dnm ui
derunt. ei q cor
pus in sepulchro
iam positum. cus
todes ilico depu
tauerunt. et cum
qui auctor uite
claruerat. i infer
ni claustris reten
tum. quasi sam
son in gaza se
deprehendisse le
tati sunt. **S**am
son u nocte me

32
dia. n̄ solum ex
iit. s; etiam por
tas tulit. q̄ uide
licet redemptor
nr̄. ante lucem
resurgens. n̄ so
lum de inferno
liber exiit. s; ip
sa etiam inferni
claustra destruy
it. **P**ortas tulit.
et montes uertice
subiit. q̄ resur
gendo. claustra
inferni abstulit.
et ascendendo ce
lor. regna pene
trauit. **H**anc
g̃ resurrectionis

ei gl'am fratres
kmi. que p̄ pri
us demonstra
tur ex signo. et
post patuit ex
facto. tota mente
diligam. p̄ eius
amore moriam.
Ecce in resur
rectione auctoris
nr̄. ministros
ei. angelos. con
ciet n̄os agno
uim. **A**d horū
g̃ auum. illam
frequenter sol
lemnitate fel
ticemus. his cū
nec dum uniri

uisione possum.
desiderio et mēte
iungam. **T**rans
migremus de
uiciis ad uirtu
tes. ut redemp
torem nr̄m in
galilea uidere
meream. **A**d
iuuet omnipo
tens d̄s. ad ui
tam desiderū
nr̄m. qui p̄ no
bis tradidit u
nicū filiū su
um. p̄ eundem
ih̄m xp̄m dñm
nr̄m. qui cum
eo uiuit y reg

nat. in unitate
spiritus sc̄i deus.
p̄ om̄ia sēla secu
lorum aōj.

omo
Beati
lvg.

sō
e p'r
melia
ad oēsā.

ASSI
ONEM
UESTR
ESUR
RECTI
IONE
MDO
MINI

et saluatoris nri
fratres kmi. li
cet omia uete
ris testamenti
uolumina. mul
tum ante p'diy
erint. tamen et
iam et p' os dauid
p'phete. sp's scs
euidenter osten
dit dicens. **D**e
us ultionum do
minus! ds ula
onum libere e
git. **S**olus eni
libere egit. qui
nob ostendit ho
die quid egerit.

Libere enim

egit. de quo mul-
to ante fuerat
pphetatum. q
factus est sic ho-
mo sine adiuto-
rio inter mortu-
os liber.

Vultis
tam scire quid
egerit. **A**udi-
te quid egerit.

Nulla necessita-
te. s; propria vo-
luntate. in lig-
no se suspendi
pmisit. **C**laus
corpus suum pfo-
rari n̄ rennuit.
animam ponen-
do mortem susti-

nuit. **C**arnem
in sepulchro repo-
suit. y comitan-
te secum anima
ad inferna descē-
dit. **T**enebriarū

y mortis prina-
pem colligauit.
legiones illi per-
turbauit.

Por-
tarum inferni
uectes ferreos
confregit. y om-
nes qui origina-
li peccato astric-
ti tenebantur
absoluit. **C**ap-
tiuos in liberta-
tem pristinam

reuoauit. per
catorum tenebris
obcecatos. splen
dida luce pfudit.

Ecce audistis.
qd sit qd defen
sor nr ultionis
dñs. libere egis
se describitur.

Post quam cū
exaltatus. id ē
a iudeis in cruce
suspensus ē. ut
breuiter cuncta
pstringam. moy
ut spm recludit.
conuicta sue di
uinitati anima.
ad infernorum

pfunda descendit

Qumq; tenebra
rum terminū.
quasi quidam
depdator splen
didus ac terribi
lis attigisset. a
spiaentes cū im
pie ac tartaree
legiones. terrete
ac trementes. ī
quirere potuerūt
dicentes. **V**nde
ē iste tam fortis.
tam splendidus.
tam preclarus.
tamq; terribilis.

Mundus ille
qui nob subdit

fuit. semp q; nos
trif usibus. mor
tis tributa sol
uit nullū talem
mortuū nobis
misit. nūquā
taliam inferis mu
nera destinavit.

Quis g; ē iste.
qui sic intrep
idus nōs fines
ingreditur. et
nō solum nra
supplicia n̄ uere
tur. insup et ali
os de uinculis
nris absoluit.

An forte ipse
est ille de quo

princeps nr pau
lo ante dicebat.
qd p ei mortem.
totius mundi
acciperet potes
tatem.

Sed
si iste est in con
trarium nostri
ē preliatoris uer
sa sententia.

Et
dum sibi uince
re uisus ē. ipse
potius uictus at
q; prostratus ē.

O princeps nr.
hicane est ille
de cui tibi semp
futura morte
plaudebatur.

le est in cui' ari
ce. omne mun
dum tibi subiui
gandum esse cre
debas. **I**psa est
in cui' erit. ta
ta spolia nobis
pmittebas. **Q**uid
est qd' egisti?

Quid est quod
agere uoluisti?

Ecce iam totas
tenebras. t' suo
ipse splendore
fugauit. y om
nes tuos carce
res fregit. capti
uos eiecit. liga
tos soluit. luc

tum cor. i gau
dium comuta
uit. **E**cce ipsi
qui sub nris so
lebant suspi
re tormentis. in
sultant nob' de
pceptione salu
tis. n' solu' iam
nichil uerentur
insup & minan
tur. **N**umqua
hic ita superbi
erant mortui.
nec aliquando
sic potuerunt.
leti esse captiui.
Ut quid hic
ultum adducere

uoluiſti. quo ue
niente. omnes
ſunt leti ac re
ſoluti. qui ante
ſuerant deſpera
ti. **N**ullus hic
ſolito cor. iā mu
gitus auditur.
nullus reſonat
gemitus. **O**pri
ceps nū. illas tu
as diuitias. q̄s
primo acquiſie
ras. p̄ paradisi
amiſſionem. nū
p̄didisti. p̄pter au
ariciam. **P**erit om
nis leticia tua.
ī luctum cōuer

ſa gaudia tua.
Dum tu xp̄m
ſuſpendiſ in lig
no. ignoras q̄n
ta dampna ſuſti
neas in inferno.
Preuidere nō
poteras. q̄ euer
ſorem regni tui.
ī mortem ſine
reatu aliquo p̄
ducebas. **I**ſtum
liberum addux
iſti. & totos ob
noxios p̄didisti.
Si attendereſ
cauſam. requi
rereſ culpam. **I**n
quo nichil mā

li cognoueras.
quare ad nrām
patriam pduce
bas? **P**ost istas
minutorum ī
fernalium uo
ces. sine aliqua
mora. ad impe
rium dñi salua
toris. omnes fer
ri cōfracti sūt.
uertes. et ecce
subito īnume
rabiles scōrum
ppli. q̄ teneban
tur ī morte cap
tui. saluatoris
sui genib⁹ aduo
luti. lacrimabi

li cū obsecratioē
deposcunt. dicen
tes. **A**duenisti
redemptor mun
di! aduenisti quē
desiderantes cot
tidie sperabam⁹?
aduenisti quem
nob⁹ uenturum
lex nuntiavit
et, p̄phē. **A**due
nisti donans in
carne uiuē. in
dulgentiā pecca
torum mundi!
solue defunctus.
captiuos inferni.
Descendisti, p
nob⁹ ad inferos!

noli nob deesse.
cū fueris reuer
sus ad superos.

Posuiſti titulū
gl̄e in ſcō. pone
ſignū uictorie
ī inferno. **N**ec
mora. poſtquā
audita ē poſtu
lato. atq; alli
gatio īnumera
bilū captiuorū.
ſtatim dñi iuſſu
om̄es antiqui
miſti. iura acci
piunt poteſta
tis. atq; ī ſuos
tortores. p̄tinuſ
ipſi tormenta

conuertunt. hu
mili ſupplicati
one. cū ineffabi
li gaudio. cla
mantel dñō et
dicentes. **A**s

cende dñe ihu
ſpoliato inferno.
i auctore mortis.
ſuis uinculis u
redito. redde iā
leticiam mundo.

Jocundentur ī
aſcenſum tuum
fideleſ tui. aspi
cientel acat̄iceſ
corporis tui. **F**ec
at hoc xpc. ſic
iā ſuperius ē in

dicatum. facta
preda in inferno.
unus erit de se
pulchro. **I**pse se
sua potentia sus
citauit. et disci
pulis suis appa
ruit. ut dubi
tationem aufer
ret incredulis.
clauorum vulnera
demonstrauit.
ut nullam sus
picionem relinq
ueret manicheis.
manducauit et
bibit. **P**ostea in
conspectu multo
rum apparuit.

Per nubem ad
celos ascendit in
sedem suam. ad
dexteram dei pa
tris. unde num
quam uerbum deus
discesserat. se
collocauit. **E**x
ultant ergo populi
christiani. per quibus
sanguis effusus
est christi. **I**ocunde
mur in domino. qui
resurrectionem
carnis. sollemp
niter celebramus
in christo. **O**mnes
per totum mundum
catholica gratia

letur ecclesia. q
xpc dñs. & de su
a diuinitate ni
hil minuit. et
hominē quē cre
auit. liberauit.
cui est glā. ho
nor. uirtus. for
tudo. laus. uic
toria. cum patre
& sancto spū. p
infinita. & p in
mortalia. et p
omīa scā secu
lorum amen.

**Sermo beati
gaurini epi.**

In scō vie. ad orensā.

**OMNINE
RIGORIS**

tes km̃i. hodi
erna die psalm⁹
hic legitur. ī quo
ppha exultandū
precipit et letā
dum. **O**mnes

enim creaturas
ad festiuitatem
huius sacratissime
diei. dauid sanc-
tus inuitat. **N**ā
ī hac excellen-
tissima die. p re-
surrectionem x.
apertur tartar.
p neophitos ec-
clesie innouat
terra. celum p
spīm scām resere-
tur. **A**pertus
enī tartarus. red-
dit mortuos. in-
nouata terra.
germinat resur-
gentes. celum

reueratur. iul-
pit ascendentes.
Denique ascendit
latus in paradi-
sum. scōz. corpo-
ra. ingrediunt
ī scām ciuitatē.
ad uiuos mortui
reuerunt. & p
uctu qdam in
resurrectione x.
ad altiora cunc-
ta elementa se
tollunt. **T**arta-
rus quos habet.
reddat ad supe-
ros. terra quos
sepelit. mittit
ad celum. celū

quos suscipit.
representat ad
dnm. et una ea
demq; operatioe.
saluatoris passio
eleuat de imis.
suscipiat de terre
nis. collocat in
excelsis. **R**esur
rectio enim xpi.
defunctis e vita.
peccatorib; ueni
a. sanctis e gla.
Omnē g crea
turam. ad festi
uitatem resur
rectionis p. dauid
sanctus inuitat.
Erit enim ex

ultandū. i hac
beatissima die
quā fecit dñs. et
letandum. **S**ed
dicit aliquis.
Si i die grati
landum ē. his
utq; gratulan
dum ē. quos di
es ipsa complec
titur. **C**elum
autem et tarta
rus. extra hui⁹
mundi diem sē
cōstituta. **Q**uo
modo g possūt.
ea elementa ad
festiuitatem h⁹
diei uocari. cui⁹

diei ambitu nō
continentur. **S**hic
dulcissimus
dies quē fecit do
min⁹. penetrat
om̃ia. uniuersa
cōtinet. celum.
terram. tartarū
q; cōplectit. **L**ux
enī xp̃i. nō parie
tibus obstruit.
nō elementis diuidi
tur. nō tenebris
obscuratur. **L**ux
inqm̃ x̃. dies est
sine nocte. dies
sine fine. ubiq;
splendet. ubiq;
radiat. ubiq;

nō deficiat. **Q**uod
autē iste dies x̃
sit. ap̃ls dicit.
Nox p̃cessit. di
el autem appro
pinquant. **P**re
cessit inqm̃. nox
nō sequitur. ut i
telligas supue
niente xp̃i lum
ne. y diaboli te
nebras effugari
y peccatorū ob
scura nō subsequi
q; iugi splendo
re. p̃teritas cali
gines depelli. su
ripiendum de
licta phiberi.

Nam q̄ hic dies
p̄p̄e. celum. ter-
ram. tartarūq̄
collustrat. scrip-
tura testatur.

Quod enī super
terram fulgeat.
dicit ioh̄s. erat
lux uera que il-
luminat omne
hominē. uenien-
tem ī hunc mū-
dum. q̄d ī infer-
no luceat. ait
ip̄ha. q̄ sedebāt
in regione um-
bre mortis. lux
orta ē eis. **Q**uod
ī celis dies iste

p̄maneat. refert
dauid dicens. **P**o-
nam ī sc̄m sc̄i.
semen ei⁹. y sede-
et sic dies celi.

Quis autē est
dies celi. nisi p̄
dñs. de quo dia-
tur p̄ ip̄ham. di-
es diei eructat
uerbū. **I**pse e-
nim dies fili⁹. cui
pater dies. diui-
nitatis sue eruc-
tat archanum.

Ipse inq̄m est
dies. q̄ ait p̄ sa-
lemone. ego feci
ut oriretur ī ce-

lo lumen ī defici
ens. **S**icut ḡ di
em celi. nor om
nino n̄ sequitur.
ita ḡ iusticiam
peccatorū tenebre
nō sequuntur.

Semp enī dies
celi splendet. lu
cet ḡ fulget. nec
aliqua potest ob
scuritate cōcludi.

Ita et lum̄ xpi.
semper micat. ra
diat. choruscet.
n̄ aliq̄ potest de
lictorum caligi
ne cōprehendi.

Vnde ait ewn

gelista iohanes.

Et lux ī tene
bris lucet. ḡ te
nebre eam n̄ cō
prehendit. **I**n re
surrectioe ergo
x. elementa oīa
gloriant. **N**im
et solem ipsum
arbitror esse in
hac gloriosissi
ma die. solito
clariorem. **N**e
cesse ē enim. ut
sol ī ei⁹ resurrec
tione gaudeat.
ī cui⁹ passioe cō
doluit. ḡ cuius
mortē lugubri

quada caligine
psecutus ē. eide
uitam nitidiorū
lucis splendore
suscipiat. ut tam
qm boni minist.
sic tē obscuratus
ē ad exequias se
pulture. modo
chorus ē ī resur
rectionis obsequi
um. **I**n passioe
enī xpi. caligi
nū se nocte cir
cumdedit. & iu
deorum facinus
mundo teste con
gemit. **I**ndia
um enī quodda

doloris in sole est.
tnto sceleris officia
um luminis de
negasse. & ultio
ne qda iudeorū
oculis tenebras
infudisse. ut q
mentē ceatas in
uaserat. eoz ocl
los ceatas occupa
ret. nec lucret
eis mundi lum.
a qb fuerat lum
salutis exinctū.
Dampnatio g
quedā ingerit
phariseis. ut te
nebras ī die indi
ci peccatorib; re

pmissas. iam a
pud superiores pati
antur. **N** pud
superiores & aua
simo xpo. immo
rantur tenebre.
Quid mirum.
si apud superiores
sunt tenebre. cu
lux descendit ad
inferos. **I**gitur
fratres omnes i
hac iocundissi
ma die. exulta
re debemus. nul
lus se a comuni
lectia peccatorum
conscientia subtra
hat. nullus a

publicis uotis de
lictorum sarcina
reuocetur. **Q**ui
uis enim peccator.
in hac excellen
tissima die. de
indulgentia non
debet desperare.
est enim prerogati
ua non parua. **S**i
enim latro paradisi
sum meruit. qui
non mereatur ueni
am xpi. **E**t
si illi. dominus cum
crucifuerit mi
seret. multo ma
gis huic miseri
bitur. cum resur

git. et si passio
nis humilitas.
tantum prestat
confitenti. quantum
resurrectionis
gloria tribuet de
precanti.

Mar
gior enim ad pre
standum solet
esse. sicut ipsi
satis. leta victo
ria. quam addicta
captivitas. *Inc.*

*In sancto die pasche
ad orationem. Sermo
Beati augustini
episcopi.*

**NON QUERO
FRATRES**

hominum. quod mente
concipio. ore, profer
re. et cordis mei
leticia. lingua
non explicat. **H**oc
autem non solum

patior. q̄ cupio
narrare q̄ senti
o. s; etiā uos me
cum patimini.
plus exultātes
in cōsuetudine. q̄m
in eloquio. p̄fe
rentes. **V**idetur
m̄ hęc dies sacra
tissima. ceteris
esse lucidior. sol
mundo clarior
illuxisse. astra q̄
q̄ om̄ia. uel ele
menta letari. y
que patientia dñō.
pprium lum̄ re
traxerūt. y nolu
erunt creatorē

suū aspiciere ari
asurum. ecce nē
uictorem illū. et
ab inferis resur
gentem. nouo
claritatis sue. p̄
secuntur obsequi
o. **C**redit celū.
ardet terra. et
sagena que to
tum mundum
piscata ē. uide
os tenere n̄ potu
it. **E**cce ē dies
quam fecit dñs.
exultem⁹ & lete
mur ī ea. **Q**uo
modo scā **maria**
uirgo mater do

mini. inter om
nes mulieres pⁿ
cipatum tenet.
ita et inter cete
ras dies. hec di
es excellentissima
omniū dierū mat
est. **R**em nouā
dico. s; que scrip
turarum uocab⁹
cōprobat. **H**ec
dies dulcissima.
et una de septem.
et cetera septē est.
Hec dies que ap
pellatur octaua.
unde et in q^bda
psalmozū titulis.
sup^rscribitur; p

octaua. **H**ec ē
in qua sinago
ga finitur. et ec
clesia nascitur.

Hec est in cui⁹
numero octo a
nime. saluate
sūt in archa noe.

Et q^d necesse
est. īfinita repli
care. **D**ies m̄
deficiet. si uolue
ro omne illi sac
tissime diei. sa
cramentum expo
nere. **H**oc tam
dico. quod uni
uersi sabbati gr̄a
et antiqua illa

festiuitas iudeor.
diei illi⁹ sollemp
nitate mutata
est. **I**lli i sabbo
non faciebant
opus seruale.
nos in die dnica.
hoc ē in die resur
rectionis. opus
seruale n̄ faciam.
q̄ peccatis y uia
is nō seruimus.
Illi de domib;
suis n̄ egredieba
tur. nos de domo
x̄. n̄ egrediam.
sumus enī in ec
clesia. **I**lli enim
n̄ accendebant.

die sabati ignē.
nos e cōtrario ac
cendamus i no
bis ignē. spirit
sancti. y omne
uiaum excoqua
mus peccatorū.
De quo igne
dñs diat. **I**gnē
enī ueni mitte
re i terram. et
qd uolo. nisi ut
ardeat. **D**esi
derat dominus
istum ignē arde
re. in nob. y se
cundum aplm.
spū scō feruere.
ut n̄ refrigescat.

caritas dei. **I**lli
de spinis domini
coronauerunt.
nos autē si fueri
mus lapides pa
osi. nōm dñm
coronauimus.

Caput impe
ratorum sibi illi.
ornat diadema.
nos ideo ī capite
regis nři īponi
mur. ut ornem
a capite. **I**lli nō
repperit xp̄m.
nos recipim⁹ hu
milen xp̄m. fi
lium dei. ut ha
beam⁹ postea tri

umphantem.

Ad eternum
nři huius. ante
dñi altare īmo
latur. illoz hui
us. ī solitudine
piatur. **N**oster

latus cū dño in
gressus ē para
disum. illoz la
tus bairabas di
mittitur. et nob
xp̄e occiditur.

Pro quib⁹ uni
uersi fīs km̄i.
cōsona pariter
uocē cantemus.

Hec ē dies qm̄
fecit dñs. exultate

mus et letemur
in ea. **I**gnitam
illam triumpho
am. et paradisi
ianuam. quam
nullus potuit
effringere. ho
die Christus cum la
tione resecavit.

Hodie Christus dix
it ad angelos.
aperite michi por
tas iusticie. et
ingressus est eas.
confitebor domino.

Que cum semel
aperta est. nun
quam arden
tibus clauditur.

ex eo tempore quo
passus est dominus.
usque ad presen
tem diem. **H**ec
porta. et clausa.
et resecrata est.

Clausus est pecca
toribus. resecra
ta est iustis et ar
dentibus. **P**er hanc
ingressus est pe
trus. per hanc in
gressus est pau
lus. per hanc in
gressi sunt. sancti
martires omnes.

Per hanc cot
idie de toto mun
do. omnes electi

ingrediuntur.

Que enim sunt
porte. porta eccle-
sie. et porta pa-

radisi. **P**er por-
tam ecclesie. in-
tramus in portam
paradisi. **I**ta ergo
debemus uiuere.

ne eiciamur de
domo illa. & e-
iecti foras a besti-
is deuorem. **Q**ui
in alio loco propheta
formidans ait.

Ne tradas bel-
tis animam confi-
tentem tibi. **A**cc-
ipit hodie dominus stans

in paradisi ianu-
a. dicet ad nos.
qui sumus in domo
ei congregati.

Hec porta domini.
iusti intrabunt
per eam. quod ip-
se prestare dig-
netur. qui ui-
uit et regnat
in secula seculo-
rum amen.

E C I E S T
 D I E S Q U
 A M F E C I
 T D O M I N

Summo
 beati
 angul
 rum ep

U S E X U L
 U E M U S E
 T L E T E M
 U R I N E A

In scō me. ad collacionē

Omnēs dies.
dñs sua maiest
tate fecit. s; hāc
p̄ om̄ib; sua pie
tate. et angelis
et hominib; ad
gaudium elegit.

Nox ipsa mor
tis et miserie. q̄
a peccato ade in
choans. cunctos
sua caligine in
uoluit. hec sa
cratissima nox.
finem iposuit.

Dies autem fe
licitatis et gau
dii. hodie incho
auit. qm̄ nul

lum uespe tmi
nabit. **I**llud tem
pus dies uite. et
resurrectionis
appellatur. quo
inapiente. xpc
cū multis resur
rexisset p̄dicat.
quo finiente. to
tum humanū
genus. hac eadē
die resurrectu
rum n̄ dubitat.

Hac die saliet
et hoc tempore
gr̄e. electi de car
ne subtrachi. mo
gaudium dñi
sui intrabunt.

transacta ulti-
ma resurrectioe.
duplīa ī terra
sua possidebunt.
cū corpore simul
et anima. p̄hen-
nter de bonis
dñi gaudebunt.

Ob magnitu-
dinem autem
hui⁹ excellentis
sime **diei**. tota
hec septimana.
p̄ una celebrat⁹.
unde et cotidie.
hec dies cantat.

Ideo et uesp̄tina
hora. n̄ solito
more. s; officio

47
misse inchoat⁹.
q̄ hec iocundissi-
ma **dies**. est figu-
ra illi⁹ magni
diei. q̄ nullo uel
p̄re terminat⁹.

Hec illa dies
una melior sup̄
milia. ī qua et
angelis et homi-
nibus. collata
sunt gaudia p̄
xp̄m. ineffabi-
lia. **H**odie dñs
uirtutum. deuic-
ta morte. ab in-
feris resurrexit.
et ip̄m proprio
sanguine redēp

tum. de carcere
mortis exemptū.
curie angelorū.

Hier gl'e inuenit.
Hodie bon' pas-
tor. ouem p'di-
tam. ac magno
labore iuentam
p'priis humeris.
ad gregem an-
gelorum gaude-
tium reportauit.

Hodie bea-
tissima. omnis
creatura. p' re-
surrectionem p'
reparata ē. ad
eternitatis iura.

Hodie dulcis

sima. cū ordini-
bus angelorum
letemur. q' ho-
die numerus eorū.
p' homines im-
pletur. **H**odie
quippe die glori-
osissima. celoz.
altitudo. p' scire
num iocundat'.
q' hodie in eis
ihrlm ut ciui-
tas reedificatur.

Hodie superi-
ores gratulan-
tur. q' p' xpm
electi homines.
eis annumeran-
tur. **S**ol et lu-

na. & sidera. ho
die deprimunt
suū gaudium.
clarius lucendo.
que ī morte xpi.
melorem exhi
buerunt. radi
os suos abscon
dendo. **T**erra
hodie p̄ omni
creatura. leta
tur. & xpc. de
ei⁹ materia. ho
mo generatur.
mortuus in ei⁹
gremio rumu
latur. & ipsa
ī ei⁹ substantia.
sup omēs dig
=

nitates angloꝝ
exaltatur. **F**on
tes. maria. Hu
mina. hodie in
tranquillitate
hilarescunt. ac
dñm b̄dicendo.
xpm ī undis su
is. mundi armi
na lauisse īno
tescunt. **V**olu
cr̄s hodie dulci
gaudio tripudi
ant. dum dul
cem melodiam.
quasi recipias
uocab⁹. dulce in
bilant. **H**odie
cuncta a deo cre

ata, p̄ xpi resur-
rectione gaudio
p̄fundunt. dum
ethera serenita-
te. Auctus tran-
quillitate. silue
florib. arua se-
getibus. diuer-
sa animalia fe-
tibus leta. intel-
liguntur. **S**o-
lus autē infer-
nus. tristis ge-
mit. q̄ hodie
fortem leonem.
fortior leo de tri-
bu iuda uicit.
& predam qm̄
insatiabilis in

ferus deuorauit.
ad superos in ce-
lesti palacio loca-
uit. **H**ec est p̄-
clara sollempni-
tas sollempni-
tatum. que ut lu-
cifer stellarum.
uel topazius gē-
marum. sic ex-
tat decus om̄iū
festiuitatū. **H**ec
cōmunis est. et
angelis & homi-
nibus. q̄a hodie
homo redditus
est. supernis sedi-
bus. **T**u autē
dñe. **Re. laeta.**

cus p quem om
nis creatura fit
ex nichilo. hic
fit ex fragili ser
u homuncio.

Qui omnia clau
dit pugillo. clau
ditur in puellu
le utero.

Pan
nis obsitit re
clinatur i pte
pio. angelos
gla uestiens. sub
nirul maiesta
tis solio. **I**n cui

conspectu. nec
celi mundi p di
cantur. circum
asione i hostia
mundat.

Pa
rentib' humilis
subditur. cui
famulatur sum
ma angloz dig
nitas piona su
biatur.

Quius
sanctitate. scelus
mundi ex tergi
tur. a seruo un
dis immergitur.

Ab hoste esu
riens temptat.
p quem clari
tas anglozum

in gloria firma-
tur. qui eos sua
dulcedine saci-
at ineffabili dñi
semp ī eū pspice-
re desiderat. **Q**
est fons om̃ium
bonorū. leuam̃
om̃iū laborum.
ex itinere fatiga-
tur. sitim aqua
ex angui p̃cat. **S**
omno oppri-
mitur. ī cui⁹ lau-
de concentus an-
gelorum uel ce-
lorum uigilare
describitur. **I**
quo om̃is bene

dictio est. male
diatur. quē de-
mones contra
miserant. a demo-
ne obsessus dia-
tur. **I**n cui⁹ no-
mine omne ge-
nu flectitur. ce-
lestium. terref-
trium. ī īferno-
rum. fletu pob-
lite lauat pedes
discipulorum.

Cristiana ī me-
more affiat. **P**
quē frequenter
a beatorū ange-
lorum. gaudio
y leticia reficitur.

Nascēte y.
omnes filii dī.
ei iubilauerūt.
dum angeli in
laudem ei⁹ glā
ī excelsis alta
uoce psultane
runt. **R**eges
cū muneribus.
regi glē ceruices
adorando inchi
nant. **E**quū
in uinum. ui
tis uera 9 muta
uit. mortuos.
uita etna uer
bo resuscitauit.
Cecus uisum lux
mundi refudit.

surdus obstrictas
aures reclusit.
uinculum lingue
mutorū. uerbū
dei soluit. paia
liticorum turba.
ei⁹ impio sanata.
lectū tollit. **S**ā
guinis fluxum
stringit. febrū
ardorem. fons
uite extinguit.
Claudis gressū.
leprosis mundi
aam 9 tulit. ca
teruas demonū
ab obsessis expu
lit. **Q**uatuor
milia hominū.

Feria tertia.

septem panibus.
panis unus faci
auit. item quinque
milia. quinque pa
nibus. panis ange
lorum satura
uit. Fluctus ma
ris siccis pedibus.
pambulat. uen
torum iracundiam
sedat. facinoro
sis crimina re
layat. discipuli
in eius nomine om
nem uirtutem
inimici calcant.
Et quia sol et lu
na. eius pulchri
tudinem mirantur.

coram suis ut de
us transfigurat.
et quia speciosus for
ma per filius homi
num. facies eius
ut sol irutilat.
Et quia iudey
uiuorum et mor
tuerum compro
batur. moyses
mortuus. et he
lias unus con
fabulat. **P**ost
quam his et talibus.
annis triginta
et tribus plus.
lux uera in te
nebris luxit. te
nebrosa corda

iudeorū. immen-
sum iubar flam-
minomi lumi-
nis. ferre n̄ ualu-
erūt. unde cum ar-
mis et facib⁹ con-
globati. illud ex-
tinguere. uolue-
runt. **Q**ui pri-
mitus uerbo illi⁹
prostrati sūt. dein-
de ipso cōcedente.
salutē mundi p-
fecerūt. **I**git⁹ bo-
nus pastor. a fu-
ribus et latronib⁹
cōprehenditur.
s; pusillus grex.
a lupis dispigit.

Xp̄c ab ip̄is
cōprehedit⁹.
et homo a de-
monis capti-
uus. reuertitur.
Cristus ligatur.
et homo a funi-
bus peccatorum
enodatur. **C**ris-
tus a discipulis re-
linguitur. et ho-
mo agminibus
anglor. cōiungi-
tur. **P**etro
xp̄c negatur. s;
hunc coram pa-
tre. et anglis cō-
fessus. ab ipso fi-
lius dī uocatur.

xpc colaphis ce
ditur. ⁊ stimu
lathane. homi
nem p penas co
laphizans repel
litur. **C**hristus
sputatur. ⁊ et
homo a sputis
insultantis co
iugis defensat.
ne nom discal
ciati sortiatu.
Mos erat iu
deis. si qlibet abs
q. liberis more
retur. mulier
p in quo ei iun
geretur. si acci
pere eam ven

nueret. mulier
calciamentum
ei soluens. ⁊ fa
ciem ei spueret
⁊ ipse nom dis
calciati obtine
ret. **M**ulier
hec uidua. lex
carnaliter intel
lecta accipitur.
cui⁹ maritus car
nalis ipls defun
gitur. s; ipsa al
teri uiro. scilicet
xpiano ipto co
pulatur. dum
spiritualiter accep
ta. ei i opatione
sociatur. **Q**ui

52
g legem spali⁷ im
plere recusant. hos
ipsa et^{na} q^usione
cōsputat. q^a moy
ses eos ap^d patrem
accusat. **C**alciām
tum soluit. q^a car
nale obseruantā
ab eis tollit. **I**pli
nomine discalci
ti censent. q^a absq^e
meritis iusticie ex
istunt. de libro ui
te nomina eor^u de
lebunt. & iⁿ terra
se^uerunt. cū cōfusi
ab eccl^a scō^r repu
diabuntur. **I**u.

fr^u quāta.

Cristus paganis
torquendus q^umit
titur. et homo tra
ditus demoniis.
cruandus. dimit
titur. **C**ristus a
gentib^{us} illuditur.
& homo ab irrisio
ne demonū eruit^{ur}.
Pec^u uestib^{us} suis
denudatus. pur
pura induitur. &
homo pannis pec
cato^r spoliatus. sto
la i^mmortalitatis

uestitur. **C**hristus
harundine, p[er] scep-
tro insignitur. et
homo ad scriptu[m]
regni d[omi]ni calamo
scribe uelocit[er] scri-
bens ascribitur.

Caput xpi spine
a corona circum-
datur. et homo
gl[ori]a et honore co-
ronatur. **¶** p[er]
uersione salutatur.
et homo salutati-
one angelor[um] gratu-
latur. **C**hristus fla-
gellatur. et homo
a patientib[us] mal-
leis liberatur. **I**n

dei uince d[omi]ni agrico-
le. heredem multas
contumelias affectu[m]
et obprobriis. mor-
te turpissima con-
demnauerunt. d[omi]n[u]m
cu[m] in cruce exalta-
uerunt. **T**unc dul-
cis botrus cypri i[n]
ueste baulabat[ur].
et dulce poculum
uite de eo i[n] cruce
patibulo p[re]meba-
tur. **¶** p[er] cruce[m]
affigitur. et homo
ab eterno cruciatu
ad gaudiu[m] erigi-
tur. **C**hristus felle
potatur. et homo

pane angloꝝ aba-
tur. **¶** p̄e nece
plectitur. **¶** homo
mortuus. uite red-
ditur. **C**elū qđ
eo nascente. noua
luce illustratur.
eo moriente horri-
dis tenebris obsus-
catur. **S**ol q̄ eo
nascente. auro cir-
culo coronatur. eo
moriente lugubri
caligine obscurat̃.
Gellus que eo nas-
cente. fauos olei ef-
fudit. eo moriente.
mortuos euomens.
ruitura cōtremuit.

53
e ligno dñs
soluta maledictioe
depositus. in sepul-
chro dormiuit cō-
turbatus. **¶** p̄e
ī sepulchro timu-
latur. **¶** homo
ī paradiso locatur.
Ioseph qui eum
sepeliuit. custodie
īcludentes iudei.
sigillo ⁊ custodib⁹
munierūt. nicho-
demū ū qui eum
adiunxit. de digni-
tate sua deposuerūt.
Interā ier gl̄e cū
exercitu angloꝝ.
tenebrosū tiran-

fr̄. quū

ni regnū adit. spo
lia ei⁹ rapit. cum
nobili pompa ho
die uictor remeat.
baratio exemptos
collocat celo. pari
etem anglicū col
lapsum. hominib⁹
restaurat. corpus
de sepulchro resus
citatur. ultra nō mo
riturus. omib⁹ se
diligentib⁹ uitam
eternam donat.
Idem dñs vocat
solationis. ioseph
ut sol resplendens
ī carcere apparuit.
quē ille heliam

putauit. ipse ū se
ihm ab eo sepultū.
et nē a morte resus
citatū affirmat.
cūq; de carcere sub
latum. ī arimathi
am statuit. **P**orro
ipsa die. iudei ī cō
cilium conueniunt.
ad carcerē mittūt.
ut ioseph ad iudi
candum adducat.
papiunt. **Q**ui
reuerſi referunt
se carcerem clausū.
et sigillū sanū rep
perisse. ap̄to ū car
cere. neminē ibi
inuenisse. **I**us

inde hesitantib? et
ce quidam accu-
runt de custodib?
qui referunt ihm
uere surrexisse. s
se angelicas uisio-
nes ibi uidisse. **I**u-
deis autē n̄ credenti-
bus. & improbe cor-
pus ad custodiam
traditū repetentib?
ipsi responderunt.

Vos tradite ioseph
quē custodistis. et
nos tradim? ihm.
quē custodiendū
cōmisistis. **S**ed si
cut uos ioseph nō
potuistis custodire.

quin diuinitus e-
uaderet. ita nos
nequiuim? oblatre.
quin iste cū ille d's
fuerit. resurgeret.

His auditis. copi-
osam pecuniam
militib? dederunt.
ut eū sibi dormi-
entib? a discipulis
furatum dicerent.

Qui accepta pe-
cunia. & ihm re-
surrexisse. & se pe-
cuniam a iudeis
accepisse suo do-
mino retulerūt.

Tu autē. **FR**
VI.

Et ortus est sol. qui cognovit occasum suum. et iterum suo iubare illustravit mundum. de sua absentia tenebris mortis suffusum. mortis nostre que iam inimicas iterum dominum et homines soluit. morte sua omnia in celis et in terris pacificavit. ac mundum deo patri iam sanguine filio recon-

alavit. apparens discipulis. pacem annuntiavit. magnoque gaudio. corda eorum letificavit. assumptum piscem. et favum mellis cum ipsis manducavit. per hoc insinuans quod per eius passionem. dulcedinem eterne vite omnibus in se sperantibus dabit. **I**nsuper multi sanctorum qui cum christo resurrexerant. in civitatem venerunt. et multis apparentes. plurimaeque de alia vita nar-

rauerit. **H**ec s̄
lacia huius diei gau
dia. et anglis et ho
minib⁹ celebra. a
patriarchis p̄figu
rata. a prophetis pre
nunciata. **J**oseph
namq; a patre suo.
post fratres in soli
tudine mittitur.
s; ab ipsis consilio
iude in egyptū uē
ditur. **S**ic xp̄c a
patre ī mundum
post refugas ter
uos mittitur. s; a
iuda consilio iudeorū
uenundat. **J**oseph
a lasuua domina

petulant⁹ arripitur.
a familia cōprehen
sus carceri includi
tur. sic xp̄c a syna
goga ī carnalibus
lasuua crudeliter
cōphenditur. a fa
milia. hoc ē amili
tib⁹ circumfundit⁹.
oculus. sepulchro
ut carceri īcludit⁹.
Joseph eductus ē
carcere. a rege p̄n
ceps cōstitutur. no
men ei saluator ī
ponitur. sic xp̄c re
surgens. a rege om
niū dō p̄nceps sup
omnia cōstitutur.

nomen ei⁹ saluator
mundi ab omī p̄p̄to
ubiq; diligit. **I**o
seph a fratrib; . et
ab omī p̄p̄to adora
tur. egyptus q; per
eū a fame libera
tur. sic xp̄c ab oī
bus p̄p̄tis adoratur.
⁊ totus mund⁹ p̄ e
um et̄ne uite pa
bulo pascat. **I**o
seph a sole. luna.
⁊ stellis undecim.
adoratur. sic xp̄c
hodie a ioseph. et
maria. ⁊ undecim
ap̄lis deuote uene
ratur.

Vñica Q̄asi modo ad coll.

Populus dei
ab hostibus
olim afflige
batur. s; sam
son ad eru
diendum cū
nasaturus. ab an
gelo p̄nuntiabat.
Qui natus naza
reus. id ē sanct⁹ uir
⁊ spiritus forti
tudinis. ei⁹ opa di
rexit. **P**ost quā
aruit ad gentem
hostium p̄gent. le

onem iuia fregit.
de ei⁹ cadauere post
modū mel sumpsit.
uixorem alienigenā
duxit. pblema de
melle & leone con
utuit. pposuit. pmi
um solutorib⁹ spo
pondit. **Q**uod dū
ipso samson con
iugi apiente. & ip
sa eis indicante re
solunt. pmissum
prium papiunt.
Porro cū ipse in pa
triam ad patre &
matre reuertitur.
uixor ab aliis coriū
pitur. qd⁹ ipse reu
=

56
sul. wlpib⁹ yigne
ulafatur. **S**ic po
pulus in hoc mun
do a demonib⁹ op
primebatur. s; ue
rus samson qd⁹ sol
diatur. saluet xpc.
ad saluandū eum.
p angelū maur
uigini vnuma
batur. **Q**ui nat⁹
uerus nazareus.
id ē sanctus p oīa
uixit. & ipse forti
tudinis ioc manēs.
cuncta ei⁹ opa di
rexit. **A** t⁹ gentē
hostium pgu dū
iudeam passurus

tendit. **I**n uia leo
nē confregit. dum
ipse uia ad uitam.
i uia huius morta
litas diabolus.
qui tamq̃m leo ru
gient arcuit que
rent quē deuoret.
i cruce deuiat. **O**el
de cadauer ei sumēs
manducauit. dū
dulces electorum
animas. quas ille
auarus p̃do deuo
rauit. de uentre
inferi abstrahens.
sibi incorporauit.
Samson alienigenā
sibi copulauit. q̃

xpc eccliam de gen
tib⁹ p fidem sibi co
pulauit. **P**roble
ma cōuulsi p̃posuit.
q̃ sacram scripturā
de sua i carnatioe.
de sua uictoria. de
iustorū saluatione
doceri uoluit. **C**ui⁹
misteria p clauem
dauid uxori ecclē
cotidie ap̃iuntur.
a catholicis ex posi
torib⁹ soluntur. si
sic a fidelib⁹ intelli
gunt. quiq̃ uite
et̃ne p̃mio ab ip̃o
remunciabuntur.
Ipsē ū dū i patriā

celestem ad dexteram patris. & ad matrem supernam iherusalem reuertat. uxor ei⁹ ab hereticis corrumpitur. qd⁹ ipse ad iudiciu reuertitur. Flamma ac demonibus uolascetur. **H**ic tamson ligatus multis funibus. a cognatis suis traditur hostibus. **E**t ipse rupit uinculis. cum mandibula asini turbam hostium stravit. alios fugauit. **V**ictoria posita. sita

laborat. & fons de mandibula erumpens. uictorie refocillat. sic ipse a propinquis suis uinculis ligatur. uinctus gentibus ad prebendum traditur. **I**pse uinculis mortis solutus. humanitate sua carcerum demonum superauit. de humano genere fugauit. **J**udaicus quippe populus. per salutem ei arripuit. de qua nascitur per carnem. mandibula girent dux le-

fr. ii. q. i.
mod.

en pabula. dū no
bis referat, pfun
da ei⁹ misteria. **F**ons

de mandibula e
rumpens. ē fons
baptismatis de xpo
fluens. **V**ictor nū
titur salutē homi
num. que restin
guitur baptismō
et fide fidelium.

Hic quoque Sam
son iuvenatē ad
mulierem ingredi
tur. s; ab hostib⁹
obsidetur.

*fit scripta.
ad consolationē.*

Samson media
nocte claustra por
tarum tulit. et
humerali ferens
paucos hostium
montē ascendit.
sic xpc infernum
ad uxorē suam.
scilicet eccliam etiā
ibi detentam ingre
ditur. s; ab hosti
bus in sepulchro
obsidetur. **I**pse
autē media noc
te claustra inferni

58
dissipat. antia ru-
gientium leonum. et
cubilia draconum.
domos tenebrarum.
captiuos ablatis e-
uacuat.

In mor-
te resurgens. custo-
des territat. celum
penetrat. **H**unc
samson meretricem
inebriat. in gre-
gium suum ad dor-
miendum reclinat.

Qui dormienti co-
mam capitis abia-
dit. uinctum in
manus hostium tra-
dit. a quibus excæca-
tur. carceri man-

patur. de quo in
die constituti educa-
tur. **E**t per ipsum dom-
us uisus duabus co-
lumpnis coarctat.
subruitur. eoque mo-
riente. magna mul-
tudo opprimitur.

Hec meretricem
sinagoga. que per ipsum
amaritudine ine-
briauit. in gremio
suo ad dormien-
dum collocauit.
cum in iherusalem in mor-
tis somnum eum recl-
inauit. **C**apillos
ei perdidit. dum dis-
capulos que ei quasi

≡

≡

armes inherant.

occidit. **V**inctum
hostibus tradidit.
quia vinctum gen-
tibus dñm optulit.

Ab hostibus exce-
catur. dum a mi-
litibus luce huius vi-
te privatur.

Clau-
ditur carcere. dñi
in tumultu conditus
plangitur.

In die
genuit educit. dñi
in die pasche. q̄ ē
dies genuit ange-
lorum. de sepulchro
erigitur.

Concul-
sus vero duabus co-
lumnis domus

subruitur. et populus
opprimitur. q̄ post
passionem dñi. cō-
motus duobus regi-
bus. templū quod
erat domus convul-
sum iudeorum subuer-
titur. et populus in ul-
tione mortis xpi
perimitur. **H**orū
figura est nobis
quoque expressa.
in animalium
natura.

*ad collationē.
feria tertia. q̄ si
modo*

Fertur qd
leo apud
oculis dor
miat. et
cauda sua
uestigia
deleat. ne
a uenatorib; inue
niri queat. **E**ta
dñs de tribu iuda
dormiuit. et som
num mortis cepit
in humanitate. **E**t
uigilauit diuini
tate. **M**ysteriū

nre reparationis.
in carne sic celauit.
qd a demonibus
uel persecutoribus
indagari n̄ ua
luit. **D**icitur
etiā qd leena ca
tulos suos fundat.
et ipsi ad uocem
patris rugientis.
die tertia resur
gant. **S**ic xpc
triduo in sepulchro
iacuit mortuus.
die tertia surrex
it. patris uoce ex
p̄fectus. sicut
olim de eo p̄dixit
iacob patriarcha

papirus. **I**uda dor-
miet ut leo. quis
suscitabit eum?

Ad p'dam fili-
mi ascendisti. la-
uabit i uino sto-
lam suam. & i san-
guine oliue pal-
lium suum. **D**ñs

de tribu iuda. ut
caulus leonis dor-
muit. cū tres di-
es in morte delitu-
it. quē pater in
die tertia suscita-
uit. **A**d p'da des-
cendit. cum ad in-
ferna descendens.

forti alligato. spo-

lia ei durpuit. **I**n
uino stolam lauit.

cū corpus suū san-
guine maduit. **I**n
sanguine oliue
pallium suū lauit.

cū certam oleo ar-
mat. **H**oc q̄a futu-

rum erat. & olim
pauel enā ex pres-

ent. **S**eriat.

ultra quingentos
annos uiuit. & tē

sarmenta de odo-
riferis arboribus

i nidum suū collu-
git. paulis alis.

ab ardore solis i

60
cenditur. in nido
oburitur. tertia
die i prioris au-
cile forma resti-
tuitur. **F**enix di-
atur rubeus. et
e xpc. de quo dia-
tur. **Q**uis e iste
qui uenit de edo.
tinctis uestib⁹ de
bolia. **E**dom.
id est rufus. e esa-
u appellatus. ppter
rufum pulmentu.
quo a fratre suo
iacob e abatus.
A quo dicta est
regio idumea. in
qua caput regni

quital e bolia.
In hac iob regna-
uit. qui sua infir-
mitate xpi passio-
nem prefigurauit.
Cristus de edom
uenit. du a gen-
tibus passus. caro
sanguine ei⁹ rubu-
it. **V**estis ei⁹ in
bolia tingitur.
dum i iherlm que
caput regni fuit.
uestis ei⁹ sangui-
ne aspergitur. **H**ic
ut fenix sarmen-
ta odoriferarum
arborum i nidu
suum collegit. dum

scriptis, pharum
ihrlm repleuit.

Eisdem uero sarmen-
tis in nido comburi-
tur. dum scdm dic-
ta, pharum i ihe-
rusalem igne pas-
sionis consumitur.

Tercia die avis
reparatur. quia
xpc tertia die a
patre resuscitatus.

Fertur etiam. qd
pellicanus i tan-
tum pullos suos
diligat. ut eos un-
guibus iterimat.
tercia uero die p do-
lore se ipm lacerat.

et sanguis de late-
re ei? sup pullos
distillans. eos amo-
te exarat. **P**elli-
canus significat
deum. qui sic di-
lexit mundum.
ut p eo daret u-
nigenitum filium
suum. **Q**ue ter-
cia die uictorem
mortis exarauit.
& exaltauit eu.
et dedit illi nom
qd e sup omne
nomen.

FR Secunda
Introduxit.

ON UN T MENSAM

lam discipuli. pa
nes ab eis offerit.
et deum quem in
scripture sacre ex

positione n̄ cogno
uerūt. in panis
fractione cognos
cunt. **A**udiendo
g̃ precepta dī il
luminati nō sūt.
faciendo illumi
nati sunt. q̃ scriptum ē. **N**on enī
auditores legis.
iusti sūt apud dñm.
s; factores legis
iustificant. **Q**uis
quis g̃ vult audi
ta intelligere. fes
tinet iam ea que
intelligere potuit
operare implere.
Ecce dñs non est

cognitus. dum lo
queretur. et dig
natus ē noscī dum
pasatur. **H**ospi
talitatem ergo fra
tres km̄ diligite.
caritatis opa ama
te. **H**inc enī p
paulum dicitur.
Caritas fraterni
tatis maneat in
vobis. et hospita
litatem nolite ob
liuiscere. **H**inc pe
trus ait. **H**ospi
tales inuicem sine
murmurationib;.
Hinc ipsa veri
tas dicit. **H**ospes

62
fu. et suscepisti me.

Optima est res
ualde. et seniorum
nror. relatione
nob. tradita. **Q**ui
dam pater fami
lias. cu. tota domo
sua. magno hos
pitalitatis studio
seruiebat. **C**umq.
cotidie ad mensam
suam peregrinos
susceperet. qdam
inter alios uenit.
ad mensam duc
tus e. **D**umq. pa
ter familias. ex
humilitatis consue
tudine. aqua uel

let et ei manibus
fondere. conuersus
urceum accepit.
h. repente cum in
cui manib. aqua
fondere uolebat.
n. inuenit. **C**umq.
hoc factum secum
ipse miraretur.
eadem nocte ei
dn. p. uisum dix
it. **E**teteris dieb;
me in mebris me
is. hesternae autem
me in memetipso
suscepisti. **E**cce
in iudicium ueni
ens. **Q**uod
uni ex minimis

meis fecistis. michi
fecistis. **E**cce ante
iudicium cum per mem-
bra sua suscipitur.
susceptores etiam
suos per semetipsos
requirit. et tamen
nos ad hospitali-
tatis gratiam pigri-
sumus. **P**ensate
fratres karissimi. quanta
hospitalitatis vir-
tus sit. et ad men-
sas vestras per ipsum sus-
cipite. ut vos ab
eo suscipi ad conui-
uia eterna ualea-
tis. **P**rebete in
peregrino Christo

hospitium. ut uos
iudicio. non quasi
peregrinos nesci-
at. sed ut proprios
reapiat ad regnum
in secula seculorum. amen.

Sermo beati
Marcelli episcopi.

DULCIS
DUMMO
BISEST
RATRES
INHAC
DIEQUA
MHECI
TDOMI

Introduxit admessa.
 legat. post omeliu.

NUS con-
 nuata leticia.
 & in ei⁹ festiuita-
 te. iugi gla gratu-
 landum **N**ec eni
 q⁹ noy sollempni-
 tati interuenit.
 gaudia nra pre-

adit. nec quia obscuritas distinguit tempora uespertina. resurrectionis lux. uota eterna deseruit.

Nobis enim heri & hodie dies unus. dies ipse est. quia sic dicit de saluatore beatus apostolus. ihesu xpo heri & hodie ipse est.

Ergo si ihesu heri et hodie ipse est. ipse atque idem nobis semper est dies. quia in ipso uiuimus. in ipso mouemur. in ipso non morimur.

Non morimur inquam. quia sicut lucem xpi. nulla peccati inaccessit obscuritas. ita & uiuentes in ea. nulla temporis absument uetustas. **M**ete-
mur ergo in xpi resurrectionis die. communis enim omnium. communis est nostra leticia. **C**om-
munis plane. quia omnes illo resurgente surreximus. **O**mni-
um enim re-
uiuit saluti. qui per omnium peccatis

addictus passioni.

Resurrexit igitur
saluator a mortui-
s. **N**ova res et
mirabilia. s; habet hec
asseritio ueritatem.

Nam ut taceam
iphazum oracula.
anglorum minis-
teria. apta sepul-
chri penetralia ip-
sum dñm post re-
surrectionē cū dis-
cipulis loquentē.
conuersantē. eden-
tem. thomam q̄q;
clauorum wne-
ra. etiam digito
contrectantem. et

ut hec omnia p̄ter-
mittam. tam fidē
nrām. cōfirmat
impietas iudeorū.
nam sufficit ad ac-
dulitatē nob. eorū.
nimium cauta
crudelitas. **Q**uo
enī diligentī custo-
diēt tumultum.
eo constat illum
manifestius sur-
rexisse. **Q**uo plu-
res apposuerit cus-
todes. eo plures tes-
tium reliquere.

Nam hoc, pauca
uit diuina promi-
dentia. ut resur-

rectioni dominice.
n̄ solum angli. n̄
solum discipuli.
s; et testimonium
phibere. qd̄ ē
ampli' etiā inimi
cia. **V**identius
ḡ accipim'. qd̄ cū
diligenti' obser
uauerunt. **C**redi
mus enī. sub tot
custodib; potius
se illum p̄dure a
tius. quam peri
re. et de tumultu
dñi iure p̄gredi.
qm̄ discipulorum
fraude subdita.

Tanta enī solli

itudine sepulchri
obstruxit impietas.
ut id n̄ preualeret
man' humana de
struere. n̄ sola uir
tus resurrectionis
aperit. **D**eniq;
dicit sanctus ew̄g
gelista. priquam
descenderet angls.
magno terram
tremore fuisse cō
motā. ita ut fun
damenta tumuli mo
uerentur. et p̄cis
los pauore custo
des. qui uenerāt
custodire mortu
um. esse factos

ut mortuos. **U**t
mortuos inquam.

Dignū plane iu-
diciū. si cū iust⁹
resurgit. peccator
emortui. cū reui-
uisat inocens. ei⁹
interapitur ini-

mius. **N**am idō.
nec p̄gredientem
dñm cernere po-
tuerūt. q̄ armino-
sas mentes t̄or
oppresserat. dum
sustinerē fulgorē
resurrectionis ru-
tile. n̄ ualebant.

Maiore g̃ solli-
citudine pharisei

dñm custodierūt
mortuū. qm̄ ui-
ui sunt p̄secuti.

Siquidem causa.
illos maior urge-
bat. **I**ntellige-
bant enī facili⁹
fuisse. apud supe-
ros cū despici. qm̄
redeuntē ab infe-
ris posse q̄temp-
ni. qd̄ tē p̄dicās
facile potuerit oc-
cidi. nunc autem
resurgens. iam n̄
possit occidi. dicē-
te ap̄lō. resurgēs
autē iam n̄ mori-
etur. mort⁹ illi ul

tra n̄ dñabitur.

Custodiebant g̃
cum solliate ī se
pulchro. p̄sertim.
q̄ se die tertia dix
erat surrecturum.

Custodiebāt au
tem solliate ī se
pulchro. q̄ neces
se erat illis. cum
iam n̄ doctorem
timere. s; iudicē.

Judicem inquam
nō sui tantū. s; &
crudelis sententie
sue. q̄ filios poste
ros suos. suis sce
lerib⁹ adhaerunt
dicentes. sanguis

hui⁹ sup nos. et
sup filios nostros.

Crudelis sub tali
sentencia impie
tas iudeorum. que
facinore suo non
solum p̄sentes li
beros dampnat.
s; etiā n̄ natos oc
cidit. **Q**uantos
enī hac uoce ad cō
sacientiam facinorū
uocant. quos sa
entia criminis n̄
tenebat. **C**ru
delis inq̄m impietas
que posteros ante
ī reatum uocat.
quā pducit ī lu

cem. ut prius fu-
turū cōtingeret
peccare qm̄ uiuere.

Qruenti plane ge-
nitores. qui ante
parricide facti sūt.
quā parentes. et
ante eos suis sceleribus
socios assūp-
serunt. q̄s utrum
sanguinis para-
cetes possint habe-
re nesciunt. **N**ō

ḡ mirandū est. si
in saluatore tam
arudeles fuerūt. q̄
exiterunt ī suos
posteriores tam cru-
deles. **N**on ī me

rito ī hac die sc̄s
dauid. sine excep-
tione. exultandū
p̄cipit. et letandū.
ī qua die toti mū-
di gaudia celebra-
tur. **O**mnib⁹ le-
tandum ē. q̄ om-
nibus p̄dest. cūc-
tis exultandū est.
q̄ cunctis ē saluta-
re. **E**t ideo n̄ ad-
ulatoria adhiben-
da. nec fucata le-
leticia. **Q**uisq̄.
enī in xp̄i resurrec-
tione letatur. le-
tatur potius. q̄
ī xp̄o ip̄e surrexit.

In illo enī nra por-
tio. nra cōditio. et
mortē p̄tulit et
reuiuit. et licet nō
adhuc resolutio
corpulculi mane-
at. cepim⁹ tam̄ in
xp̄o eterna uita
iam uiuere. **V**nde
de q̄muis fragili-
tatem nrām. ac-
celeret ī mature
mortis occasio. in
saluatore tam̄ di-
diamus. prius re-
surgere quā peri-
re. **A**nte enī fu-
turū homo resur-
rexit ī xp̄o. quā

uitam sortiretur
ī celo. **N**on enim
tantum illi dñs
generatioi. resur-
rectionis prestat
grām. ī cui⁹ gene-
rationis tempore
resurrexit. s; etiā
secuturis postea
pplis. hoc puidit.
ut pri⁹ essem⁹ de
resurrectione se-
cui. qm̄ de mor-
te solliciti. et ante
cū deo uiueremus
in celis. qm̄ cū ho-
minib; conuersa-
remur ī terris.

In saluatore enī

omnes resurrex-
imus. omnes reui-
uimus. omnes ad
celestia transmi-
grauimus. **E**st
enī in illo xpī ho-
mine. unicuiq;
nr̄m caro. sangs
& portio. **U**bi g
portio mea reg-
nat. regnare me
credo. ubi dñatur
sanguis m̄s. me
sentio dñari. ut
glificatur caro
mea. me glorio-
sum esse cognosco.
Quāuis g pecca-
tor. de hac cōmu-

nione gr̄e n̄ disti-
dat. q̄ & si pecca-
ta nos phibent.
substantia nos
& si delicta ppria
nos excludunt. na-
ture cōmunio n̄
repellit. **A**am
ppter bonitatem
diuinitatis. pecu-
liarem nob salua-
tor debet affectū.
scilicet q̄ sic d̄s
nr̄ in ipso ē. ita
& sanguis nr̄ in
illo est. **M**isati-
am g in debet
prestare diuini-
tas. necessitudine

exhibere debet af-
finitas. **N**eq; enī
tam inimicus est do-
minus. ut obliui-
catur hominis et
nō meminerit illi⁹
quē ipse gestat. ut
quē causa mei sus-
cepit. nō ei⁹ causa
quē suscepit. me
requirat. **N**on
inquit tam inimi-
cus ē dñs. ut nō di-
ligat carnē suam.
membra sua. uis-
cera sua. **U**t scōs
apls. **N**emo um-
quā carnē suam
odio habuit. s;

nuit et fouet eā.
sic et ipse ecclesiam.
Nichil g̃ de uenia
desperemus fratres.
nichil de odio time-
amus. **H**abem⁹
p̃rogatiuam. san-
guinis xpi. **I**n p̃
enī caro n̄ra nos
diligat. **S**umus
enī membra ei⁹ &
caro. sic idem ap̃ls
ait. hoc n̄c os ex
ossibus meis. et
caro de carne m̄a.
Sacramentū hoc
magnum est. ego
autem dico ī xpo.
& ī ecclesia. **E**rit

temus & fratres si
ait scriptura ait.
i hac die dñi. ex
ultem⁹ plane. q̃
cū uotis dñi gra
tulamur magis
nra uota curam?
Quid enī dicit p
pheta. **H**ec est
dies qm̃ fecit do
minus. exultem⁹
i letem⁹ in ea. **B**o
nus plane **dies**. q̃
lucem iūlit uni
uersis. uerū nō
hui⁹ seculi lucem.
s; resurrectionis
eternae. **L**ux enim
ista. n̄ caliginem

noctis detulit. s;
mortal tenebras
amputauit. **B**o
nus inqm̃ **dies**.
& melior hic qm̃
ille. i quo primū
mundus enituit.
Ille enī hominib;
ad laborem arat⁹
est. hic factus est
ad quietem. **I**lle
mortem meruit.
hic formidinem
mortal euasit. **I**lle
bonis malisq; cō
munis est. hic p
prius est iustoz.
Illi⁹ diei lux. tene
bris sepelitur. hui⁹

diei splendor. etiā
sepulturaſ illumi
nat. Ad postre
mum. illi diei lu
cem mortui n̄ ui
dent. hui diei lu
men. etiam mor
tuſ emicuit. sic
ait ꝑꝑha. Qui
sedebant i regio
ne umbrę mortuſ.
lux orta est eis.
Letemur g̃ in
hac die. que et
ui uos circumful
get. ⁊ mortuos ui
uificat. ⁊ uentu
ros illuminat. sic
ait beatus Johan

nes ewangelista.
Erat lux uera q̃
illuminat omne
hominē. uenien
tē in hunc mun
dum. *Sermo bi
Augustini epi.*

PAS
CHA
NOS
TER
M

dilectissimi. xpi
ē resurrectio. Pas
cha quippe tran
situs interpretat.
videlicet de morte
ad uitam. de pas
sione ad glām. de
inferno ad para
disum. In eo q̄pe
qd xpc mortuus
est. mors nra de
structa est. et qd
ipe resurrexit. no
bis resurgendi fa
cultatem tribuit.
nosq; transire fe
cit. de infidelitate
ad fidem catholi
cam. de seruis ad

numerus filioz
dei. de exilio ad pa
triam. Pascha y.
regnum est celi. sal
mundi. occasus in
feri. glā supernoz.
uita credentium.
resurrectio mor
tuorum. testimoni
um miserationis
diuine. precium
redemptionis hu
mane. cōartio
mortis abolite.
Que festiuitas
dei sacra miste
rio. uirtutē dñi
et resurrectionis
p angelos indi

cat. p aplos ma
nifestat. p corda
ardentium multa
plicat. **H**ic est g
dies ille. de quo
psalmista olim
p̄nebat dicens.
Hec est dies qm
fecit dñs. exultate
tenetur i ea. **H**ec
dies celsior ē cunc
tis. lucidior uni
uersis. in qua do
min⁹ resurrexit.
i qua sibi nouā
plebem. regene
rationis spiritu
conquisiuit. in
qua singulorum

☩

mentes gaudio y
exultatione p̄fun
dit. **H**ic g dies
resurrectionis xpi.
defunctis uita. pec
catoribus uenia.
sanctis est gloria.
Quom̄ uirgo oia
ria mater dñi. in
ter sanctos omēs
p̄nepatū tenet. i
ta y hec dies omī
um dierum caput
est. & sicut sancta
sanctorum. uel cā
tica canticoꝝ. in
scripturis legim⁹
ita et hanc sollemp
nitatem sollemp

☩

nitatum diam?

Igneam romphe
am. ⁊ paradisi
ianuam. qm̄ nul
lus potuit effrin
gere. in xpc̄ cum
latione reſeruit.

Porta paradisi.
que nulli ante
passionem dñi a
perta ē. ex eo tem
pore quo passus ē.
usq; in presentem
diem. ⁊ clausa ⁊
reſerata ē. Clau
sa est peccatorib;.
et reſerata ē iustis.
Hodie diem ce
leberimū. ⁊ om

nium festivitatum
excellentiſſimum.

reſurrectionis dñi
celebrem? qm̄ sic
xpc̄ ex mortuis re
ſurrexit. ita ⁊ nos
cū illo reſurrectu
ri ſum⁹ in glām.
⁊ ubi p̄ceſſit capd
nr̄m xpc̄. ibi ⁊ nos
membra ei⁹ ſequi
oportet. utiq; in
celo. q̄ sic patim̄
hic tribulationes
p̄ xpo. ita conieg
nabimus ſimul.
ī eterno regno cū
xpo. **I**sta est dies
quā fecit dñs. ex

ultem⁹ & letem⁹ i ea.

Omnes enī dies
fecit imperio suo.
illum gsecrauit
languine suo. Ita
est dies indulgen-
tie. dies p̄apue ue-
nerationis. & dies
liberationis. **M**o-
riens xpc redi-
dit debitum. sub
quo miseri iace-
bamus. resurgēs
ostendit p̄missū.
i quo beate uiua-
mus. **L**etitia tē
fuit a mortuis sus-
citatis. ut nobis
fieret gaudium.

ipsa dei glā deco-
ras. **E**xultemus
in xpo. sub p̄senti
sollemnitate. in
qua nos ab inferis
educti. ad celsitu-
dinem de p̄fundo.
ad lucē de tenebris.
ad uitam de mor-
te p̄ducti sumus.
Ad descensum ce-
lestis dñi. p̄fundū
infernū panditur.
& peregrinum si-
bi lumen adesse.
infernū nox et̄na
miratur. **E**xpa-
uit infernus su-
bito. n̄ suū mortu-

um aduenisse. s; suam potius mortem interuisse. q; adierat. ille. qui dudum p; ppham dixerat. O mors ero mors tua. **V**eni dñe ī cubiculū cordis nr̄i hodie. et p̄fice ī nob. habitaculum sc̄i spiritus tui. **D**ic nobis. par uob. nolite timere. ut magnam securitatem. p; tuam magnam misericordiam mereamur. **F**ac hic nos dignis moribus.

festiuitatem tuā celebrare. ut possideamus eternali ter. ppetuam claritatem. **E**sto nobiscum deus p̄lli me pater. ut umbras n̄ timeamus mortis. s; ut gaudeamus semp. in nomine filii tui. patientis et resurgentis. dñi saluatoris. **Vespere legatur.**

Sermo beati Augustini episcopi.

R
E S U R R
E C T I O
D O M I N I
N O S T R I
I N E S C
A
C R I S T I

et hodie recitata
est. s; de altero li
bro ewngeliu. q̄ ē

secūm Lucā. Pri
mo enī lecta est.
secūm Mattheum.
hesterno autē die.
secūm Marcum. ho
die secūm Lucam.
sic habeatur ordo
ewangelistarum.
Sicut enī passio
ip̄i. ex omnibus
ewngelistis con
scripta ē. sic isti di
es septem. uel octo
dant spacium. ut
secūm omēs ewnge
listas. resurrectio
recitetur. Passio
autē. q̄ uno die
legitur. n̄ solet le

gi. n. scdm orathm.

Volueram aliquñ
do. ut p singulos
annos. scdm om
nes ewngelistas.
etiam passio lege
retur. Factum ē.
non audierunt ho
mines qd cōsueue
runt. q p turbati
sunt. Qui autē
amat litteras. et
non vlt esse sem
per idiota. omia
nouit. q omnia
diligenter inqui
rit. Sed sicut cu
iq; deus paratus
ē mensuram fidei.

sic qsq; profiat.

Nunc attendam?
quod hodie cum
legeretur audiui
mus. Nam qd
heri commendau
karitati nr. ex
pressius hodie
audiuim infide
litatem discipu
lorum. ut intel
ligam qñtum ei
bñficio nob prest
tum ē. si credam?
qd nō uidimus.
Vocauit eos. in
struxit eos. uiuit
cū eis in terra. fe
cit ante oculos eoz.

tanta mirabilia.
usq; ad mortuos
suscitandos. Mor-
tuos resuscitauit.
carne suam resus-
citare n̄ credebat.
Venerunt mulie-
res ad monumen-
tum. corpus i mo-
numento n̄ inue-
nerunt. resurrex-
it ille dñm. ab ange-
lis audierunt. femi-
ne uiris nuntia-
uerunt. Et qd
scriptū est. Qd
audias. Visa
sunt ista ante o-
culos eorū. quasi

≡

deliramenta. **M**ag-
na infelicitas con-
ditionis humane.
Quando locuta est
eua. qd dixerat
serpens. audita ē
cito. Mulieri cre-
ditum est. ut mo-
reeremur. n̄ credi-
tum ē feminis ue-
ra dicentib; ut
uiuere. Nam
hoc egit dominus
yp̄c. ut prius il-
lud serps femine
us nuntiaret. Qd
p̄ serum femineū
creatur homo. p̄
serum femineum

reparatus ē homo.
q̄ xp̄m uirgo pepe-
riat. femina re-
surrexisse nuncia-
bat. Per feminā
mort. p̄ feminā
uita. Sed n̄ credi-
derunt discipuli.
ut dicerāt femine.
Delirare putave-
runt. q̄ndo uera
tamen nunciabāt.
Ecce alii duo am-
bulabant ī uia. y
loquebant̄ seum.
de his que acce-
derant ī iherusalem.
de iniquitate iude-
orum. de morte x̄i.

Ambulabant fa-
bulantes. & quasi
mortuum dolentes.
resurrexisse nesci-
entes. **A**pparuit
i ipsis. factus est
tercius uiator. mis-
cuit cū eis amica
colloquia. oculi
eor. tenebantur.
ne eū agnoscerēt.
Oportebat enī.
ut meli' eor instru-
eretur. **C**ognitio
differitur. querit
ab eis q̄d inter se
loquerentur. ut
q̄d ip̄e sciebat. illi
faterentur. Et q̄d

audistis. **M**uari
ceperunt. q̄ de re
clara & tam ma
nifesta. uelut a
nesciente īterro
gabantur. **T**u
solus peregrina
ris ī iherl̄m. nescis
que ibi gesta sint.
At ille dixit. **Q**uē
de ihu nazare
no. q̄ fuit p̄pha po
tens. factis & dictis.
Hoc est o discipuli.
p̄pha erat xp̄c dñs
prophetarum in
dia. nom̄ p̄eco
nis īponitis. **A**d
alienigenarum

uerba deuenerant.
Quid est qd̄ dixi.
Recolite quando
ipse ihc ait disci
pulis suis. **Q**uē
dicunt homines
esse filiū hominis.
Responderunt
opinionēs alienas.
Alii dicunt q̄a
dixerunt qd̄ he
lias es. alii q̄ jo
hannes baptista.
alii q̄ iheremias.
aut unus ex pro
phetis. **V**erba ista
alienorū erant.
n̄ discipulorū. **E**c
ce ad ipsa uerba

discipuli uenerūt.
Nunc enī uos quē
 me esse dicat. **R**e-
 spondistis michi
 opinionēs alienas.
 fidem urām uolo
 audire. **T**unc ait
 petrus unus pro
 omib. **T**u es
 xp̄c fili' dī uiu.
Non quicūq; un⁹
 ex pph̄is. s; fili' dī
 uiu. **A**dimple
 tor pph̄etarum.
 creator angloz.
 tu es xp̄c fili' dei
 uiu. **A**udiuit
 qd̄ decuit illum
 audire ex hac uo-

ce. et tali uoce. **B**e-
 atus es symon bar-
 iona. q̄ n̄ tibi re-
 uelauit caro et
 sanguis. s; pater
 meus q̄ ē in celis.
Et ego dicam t̄.
Tu es petrus. et
 sup hanc petram
 edificabo eccl̄am
 meam. & porte ī-
 ferorum n̄ uincēt
 eam. **T**ibi dabo
 clauēs regni celo-
 rum. et quicūq;
 solueris sup t̄am.
 soluta erunt et
 ī celo. & quicūq;
 ligaueris ī terra.

ligata erit in celo.

Fidel hoc meru-
it audire. non homo.

Nam ipse homo.
quid erat nisi quod
ait psalmus. omnis
homo mendax.

Denique continuo.
post hec uerba
denuntiavit eis
passionem suam et
mortem. et cepauit
petrus et ait. Absit
a te domine. non
fiet illud. Tunc
dominus. Redi post
me satanas. Pe-
trus satanas.

Ubi sunt illa

uerba. beatus es
simon bariona.

Numquid beatus
sathanas. Beatus
de deo. sathanas
de homine. De-
nique ipse dominus ex-
posuit. quare
re illum et dice-
rit satan. Non
enim lapis que sunt
dei. sed que sunt ho-
minis. Unde tu
beatus. Quia
non tibi reuelauit
caro et sanguis.
sed pater meus qui
in celis est. Un-
de postea satanas.

Non sapis que
dei sunt. que quā
do sapiebat beatus
erastus. sed sapis que
hominum sunt.
Ecce quomodo
alternabat ani
ma discipulorum.
quasi ex ortu et
occasu. Modo sta
bat. in iacebat.
modo illuminaba
tur. tenebrabat.
Quia de deo illu
minabatur. de suo
tenebrabat. Un
de illuminabat.
Accedite ad eum.
et illuminamini.

Unde tenebra
batur. Qui lo
quitur mendan
um. de suo loqui
tur. Filius dei dice
bat. et timebant
ne moreretur. cum
filius dei esset. Nisi
ille uenisset ut
moreretur. nos
unde uiuerem?
Unde nos habe
mus uitam. inde
ille habuit mor
tem. Ipsum ewan
gelium attende.
In principio erat
uerbum. et uerbum
erat apud deum. et

deus erat uerbum.
Querit ibi si ha-
buerit mortem.
ubi. unde. quom-
erat uerbū. uer-
bum apd dñm. de-
us uerbū. Si in-
uenis ibi carnem
et sanguinē. inue-
nis mortem. Er-
go ille uerbum.
unde mors. Aut
nob hominib in
terra positis. mor-
talibus. corrupti-
lib. peccatoribus.
unde uita. Non
erat ille unde ha-
beret mortem.

n̄ eram⁹ nos. unde
haberem⁹ uitam.
Accepit ille mor-
tem de nro. ut
daret nob uitam
de suo. Quom il-
le mortem de nro.
Verbum caro fac-
tum ē. et habita-
uit in nobis.
Accepit hinc a
nob. qd offerret
p nob. Vitam
autem. unde no-
bis. Et uita e-
rat lux hominū.
Ipse nob uita.
nos illi mors. S;
qualis mors.

76
Dignatione. nō
conditione. q̄ dig
natus ē. q̄ uoluit.
q̄a misertus est.

Potestatem habeo
ponendi animā
meam. ⁊ potesta
tem habeo iterū
sumendi eā. Hoc
petrus nesciebat.
q̄ndo audita mor
te dñi expauit.
S; ecce iam dice
bat dñs. moritu
rum se. ⁊ resur
recturum tertia
die. Factum est
qđ predicabat. s;
non credebant q̄

audierant. Ecce
iam triduum ē.
ex quo ista facta
sunt. Et nos
putabam? q̄ ipse
esset redemptu
rus isrl. Spera
batis. iam despe
ratis. De spe
cecidistis. leuat
uos qui ambula
bat uobiscum. Dis
cipuli erant. ipm
audierant ma
gistrum. nouerāt
ipsum. ab illo in
structi erant. ⁊ n̄
potuerunt imita
ri. ⁊ habere fidem

lationis penden
tis in cruce. Sed
forte. aliqui uirum
nesciunt qd' dicitur
de latrone. n' au
diendo passionem.
secundum omnes ewan
gelistas. Ille eni
ewangelista lucas.
narravit qd' dico.
q' duo latrones
crucifigi scilicet cum xpo.
Dicitur hoc oia
theus. s' unus eorum
latronum. qia in
sultauit dno. et
alter eorum q' credi
dit in xpm. oia the
us n' dicit. Lucas

dixit. Retolam
fidem latronis. qm
n' inuenit x' post
resurrectione. in
discipulis suis. Pen
debat in cruce xpc.
pendebat et latro.
In medio ille. illi
a lateribus. Insul
tat unus. ardit
alter. iudicat ille
medius. Ille eni
qui insultabat
hoc dicit. Si filius
dei es. libera te.
Et alius ad illum.
Tu n' times dm.
Si nos propter fac
ta nra merito pa

71
timur. ipse qđ fe
at. **E**t conuer
sus ad eū. memē
to in qđ mei dñe.
cū ueneris ī reg
num tuū. Mag
na fides. **H**uic
fidei quid addi
possit ignoro. **S**i
tubaucrunt qui
uiderunt xp̄m.
mortuos eratan
tem. credidit ille.
quē uidebat scā
ī ligno pendentē.
Quando illi tu
bauerunt. tē ille
credidit. **Q**uāte
fructum. xp̄c de

arido ligno pce
pit. **Q**uid enim
dñs dixerat. **A**
men dico tibi. ho
die metū eris in
paradiso. **T**u
differis te. ego ag
nosco te. **Q**ūdo
hec sperauerat latro.
Adductus de latro
cilio ad iudicem.
de iudice ad crucē.
de crucē ad para
disum. **D**eniq;
ipse attendens me
rita sua. n̄ dixit.
memēto mei ut
liberes me hodie.
s; cū ueneris in

regnum tuū. tunc
memor esto mei.
ut si michi torā
ta debentur. uel
quousq; ueneris
ī regnum tuum.
Et ille. Non sic.
Inuasisti regnum
celorum. uim fe
cisti. Credidisti.
rapuisti. hodie
metum eris in pa
radiso. Non dif
fero te tante fidei.
hodie redde quod
debeo. **L**atō dicit.
Memento mei
cum ueneris ī reg
num tuū. n̄ solū

ardebat resurget
turum. s; etiam
regnaturum. **P**en
denti. crucifixo. cru
ento ligno herenti.
cū ueneris inquit
ī regnū tuū. **E**t
illi. Nos speraba
mus. **U**bi latō
inuenit. discipulis
p̄didit. **D**einde
iam km̄. mag
num sacramentum
qd̄ cognouimus
audite. **A**mbu
labat cum illis.
suscipitur hospi
cio. panem fregit
& cognosatur.

Et nos n̄ dicam⁹
 q̄ xp̄m n̄ nouim⁹.
 nouimus si cre-
 dimus. Verum ē
 nouimus si ardi-
 mus. habem⁹ si
 credimus. Habe-
 bant illi xp̄m in
 cōuiuio. nos int⁹
 ī animo. Plus ē
 xp̄m habere ī cor-
 de. quam ī domo.
 Cor enī nr̄m. in-
 terius nob̄ ē. qm̄
 sit dom⁹ nr̄a. Nam
 ū ubi cū debet fi-
 delis agnoscere. ag-
 noscat qui fidelis
 est. qui autē cate-

cuminus ē igno-
 rat. s; ianuam
 cōtra cū nemo
 claudat ut noue-
 rit. Hesternā die
 ammonui carita-
 tem ur̄am. q̄ re-
 surrectio ȳ est ī
 nob̄. si bene uiua-
 mus. si uita nr̄a
 moriatur. et cot-
 tidie noua pficiat.
 Habundant hic
 penitentes. qñdo
 illis īponitur ma-
 nus. fit ordo lon-
 gissimus. Orate
 penitentes. ut
 queunt orare pe-

nitentes. Quomodo
penitet quod fit.
si non penitet ne fi-
at. Si autem fit.
nomen eruat.
crimen manet.

Aliqui ipsi sibi
penitentie locum
petierunt. aliqui
excommunicati
a nobis. in penitentie
locum redacti sunt.
et qui sibi petierunt
facere. quod facie-
bant. & qui a no-
bis excommunicati.
in penitentie locum
redacti sunt. non
lunt inde surge-

re quasi electus sit
locus penitentium.
qui debet locus
esse humilitatis.
fit locus iniquita-
tis. Vobis dico. qui
uocamini penite-
tes. & non estis. vobis
dico. Quid uobis
dicam. Laudo
uos. in hoc non laudo.
sed gemo & plango.
Et quod faciam fra-
tres. Mutate ui-
tam in melius. mu-
tate. quia finis iter-
tus est. Omnis
homo. cum casu suo
ambulat. Quid

71
differat bene uiue
re. cū putatis q̄a
longa erit uita.

Longam uitam
putatis! et mortē
subitanē n̄ ti
metis. S; ecce lon
ga sit. et quero
unum penitēte.
et non inuenio.

Quāto meli' lon
ga bona. qm̄ uita
mala erit. Lon
gam cenam ma
lam. nemo ferre.
longam uitam
malam. omnes
habere uolunt.

Utique si grande

quod uiuimus. bo
num sit ipm̄ gran
de. Quid enī uis
mali. Dic m̄.

In omib' tuis acti
bus. cogitatioib'.

ī terra nō uis se
getem malam! n̄
uis utiq; s; bonā
arbozem. Et qm̄
bonū. seruum bo
num! amicū bo
num. filiū bonū.
uxorem bonam.

Et qd̄ hec mag
na cōmemorem?

Quandoquidem
uestem malā ha
bere n̄ uis s; bonā

caligam postremo
ipsam n̄ uis nisi
bonam. **N**ut da
m̄ aliquid te uel
le. qđ malum ē.
nec te uelle aliqd
bonū. **P**uto uil
lam malam nō
uis. s; bonam.
Solam animam
malam. **Q**uod te
offendisti. **Q**uod
te tu ipse male
meruisti. **I**nter
bona tua. nō uis
esse malum. nisi
te solum. **P**uto
qđ dico qđ soleo.
et facis qđ sole

as. **E**go coram
deo. exaudio uesti
menta mea. tamen
ne m̄ imputetur qđ
n̄ dico. **O**fficium
meū impleo. fruc
tum ur̄m quero.
De bonis opibus
ur̄is. gaudium uo
lo habere n̄ peti
uiam. **N**on enim
qđ bene uiuit. diui
tem me facit. &
tamen diuitie mee
n̄ n̄ spes ur̄a ī xp̄o.
Gaudiū meū. so
latiū meū. & re
spiramentū peri
culorū. ī his tempta

tionib? nullū est.
nisi bona uita uia.

Obsecro uos fratres.

si obliti estis uir?

misere mini saltē

mei.

Sermo be

ati Augustini

epi. FR tūa.

ECCEST
DIEST

qm fecit dñs? erul
temus uletem ī ea.

Om̃es dies fecit do

min? hanc p̃a

pue y specialiter

fecit. scdm magnā

misericordiā suā.

in salutē y redemp

tiōnē. humani ge

neris. *H*ec ē dies

illa quē hodiern

na ē. sup omnes

dies? in qua xpc

resurrexit a mor

tuis. ī uirtute di

uina. *H*ec ē di

es. ī qua portas

infernī confregit.

& electorum suoz.

animas. inde libe-
rauit. **H**ec ē di-
es. ī qua portas
celi aperuit. que
ab adam primo
homine. usq; ad
resurrectionem
dñi clausę erant.
Hec ē dies. ī q̃
maguā spem no-
bis peccatoribus
dedit. q̃ latroni
penitenti. p̃mū
ante om̃es scōs.
celos apuit. s̃ post
resurrectionem.
p̃mo ex parte pecca-
trici apparuit. q̃
resurrectione

discipulis p̃dicauit.
et p̃ hoc significat.
q̃a p̃pter peccatores
uenit. **E**git̃ fratres
k̃m̃i. exultem̃ in
hac die. ī qua hu-
manū genus a po-
testate diaboli e-
reptum ē. q̃ ad e-
terna gaudia re-
uocatum. **A**gnos-
cite g̃ fratres k̃m̃i.
dignitatē nr̃am.
Ad hoc creati su-
mus. ut chorus an-
gelorū. q̃ ex super-
bia ceciderat. per
nos recuperaretur.
Quod dignus. qm̃

auet fieri angloꝝ

Vt auet horum
mereamini esse.
ipse xpc prestare
dignetur. **C**om
mitto hodie ani
mam ⁊ corpus ues
trum deo om̃ipo
tenti. ut p̃ scām
resurrectionē suā.
liberet uos ab om
nibus malis. ⁊ det
nobis uitam eter
nam aoyes.

**Sermo beati
augustini e
pischoꝝ.
FR^a tertia.**

**ODIEPO
ESTIMUS
DICERE**

inopes nos. copia
fecit non copia sen
sus. s̃ materie.
Quia quis ē qui

sufficiat loqui de
gl'a. de dulcedine.
de gaudio. de ex
cellentia. huius
sacratissime diei.
Quis sat tantū
loqui. **H**ec ē di
es qm̄ fecit dñs.
erultem⁹ ⁊ letem⁹
ī ea. **H**ec dies est
refectio esurienci
um. requies las
antium. uia er
rantū. sanitas
infirmorum. ui
ta ⁊ resurrectio
mortuorū. **Q**ui
esurit. ī hac die.
potest saciari. q̄

lassus ē. ī hac die
potest requiescere.
Qui infirmus est.
ī hac die potest sa
nari. qui mortu
us ē. in hac die ue
re resurget. **H**ec
est dies qm̄ fecit
dñs. erultem⁹ ⁊ le
tem⁹ ī ea. **E**st di
es eternitatis. ī qua
creator eternalit⁹
uiuit. est dies p
dicionis. ī qua ho
mo ī dampnatio
nem cecidit. ē dies
conditionis. ī qua
deus om̄ia q̄d idit.
Est dies reparatio

82.
nis. in qua d's ho
minē redemit. est
dies resurrectionis.
i qua d's hominē
glorificauit. Hec
est dies qm fe. dñs.
exul. et lete. in ea.

Dies eternitatis. n̄
habet mane. n̄ ha
bet uespere. n̄ ini
cium. non finem.

Dies eternitatis.
ip̄e est d's. qui nō
habet incium nec
finem. nec uaria
tur. n̄ mutatur.
s; semp eodem m̄
est. ad quē ppha
diat. Tu autem

idem ipse es. et an
ni tui n̄ deficiant.

Dies mutabilita
tis. i qua d's condi
dit om̄ia. q̄ om̄ia
fecit ex nichilo. et
om̄ia mutabilia.

Ille dies habet ma
ne et uespere. id est
incium et finem.

Nam sine dubio.
illud tempus cepit.
et scriptū ē de fine
sc̄li. quia tempus
iam n̄ erit. Sed
iste dies reparatio
nis humane. nō
habet noctem. Hec
est dies qm fecit do

min⁹. in qua uer⁹
sol exaltatus erat.
ut uirtus de illo
erueret. et sanaret
omnes. quando fama
ei⁹ p^{er} uniuersam
regionē. lumine
scē p^{re}dicatiois. illu
minauit tenebras
las cōsaentias ho
minū. quando ignē
misit ī terram. ut
accenderet frigida
corda mortalium.
ut dicerent. Non
ne cor nr̄m ardens
erat ī nob⁹. Tunc
dies iste uespam
habuit. quando ip̄e

≡ ≡

dñs ī cruce pependit
quando sol obscuratus
ē. quando discipuli om
nes relicto eo fugie
runt. quando īpletū
ē illud psalmiste.
Ad uespam demo
rabitur fletus. et
ad matutinū leti
cia. Sed nō diu mā
sit hic fletus. quia
statim ī matutino.
orta ē leticia. quando
cepit oriri dies glo
rificationis. ex sub
limitate dñice Re
surrectionis. Hec
ē dies qm̄ fecit dñs.
exultem⁹ et lete. ī ea.

23
Hac die reparati
onis. dñs redemit
hominē. hac die
resurrectionis. glo
rificauit hominē.

Perfectam enim
glām. exspectam⁹
in resurrectione
nr̃a. qñdo morta
le hoc induet in
mortalitatem. et
corruptibile incor
ruptelam. qñdo
fiet sermo q̃ scrip
tus ē. Absorta est
mors ī victoria.

Et qualis erit il
la glā. qñdo p̃fec
ta sanitas. p̃fecta

≡

pulchritudo. p̃fec
ta uelocitas erit
ī corpe nr̃o. **N**ul
lus labor. nulla
fatigatio. nulla
temptatio. nulla
p̃secutio. nullus
timor. aliqd̃ pati
endi uel amitten
di. nulla cupiditas
aliqd̃ possidendi.
Et quid dicam.
Nichil erit cōtra
uoluntatē nr̃am.
nichil q̃ta gaudi
um nr̃m. nichil cō
tra desiderū nr̃m.
s; om̃ia quecūq;
erūt ī celo y ī terra.

in mari. in infer
no. quicquid uidebi
mus. quicquid sentie
mus. quicquid au
diemus. et totum om
nino quod erit per
gloriam huius diei.
ad augmentum
glorie nostre erit. Sed
quid conamur uer
bis exprimere. quod
est ineffabile. Nam
nec oculus uidit.
nec auris audiuit.
nec in cor hominis
ascendit. quod prepa
rauit deus diligentibus
se. Nam uidete fra
tres. tota illa gloria

nostra in deo erit. et de
deo in primum. et de
primo in nobis. et de
nobis. Et hanc to
tam gloriam. amor
facit et uisio. Et
mirum modo amor
ad augeret uisionem.
et uisio amorem.
et quantum amabimus.
utique tantum uidebi
mus. et quantum ui
debimus. tantum ama
bimus. Nam scitis
fratres. et scire om
nino debetis. hoc
quod ait apostolus. Erant
duo in carne una.
Sacramentum hoc est

in xpo et ecclesia. Et
quale sacramentum.
Vtque quod xpc et
ecclesia unum sunt.
Nos fratres qui in
xpm credimus. si
fidem mala uita
non corrumpimus. si
dubio ecclesia sumus.
Ideo cum xpo unum
sumus. sic dicit aplos.
Quoties in xpm cre-
ditis. xpm induis-
tis. Et xpc caput nos-
trum est. nos corpus
illi. Considerate
nunc quale gaudium.
papiemus in ista die.
Hodie xpc resur-

rexit. Hec incho-
atio glorie nostre.
Hoc est mane huius
diei glorificationis
nostre. Hec est di-
es quam fecit dominus.
exultemus et letemus in ea.
Hec dies hodie ha-
buit mane. quan-
do dominus noster resurrex-
it. meridie habe-
bit. quando illa gloria.
ille splendor. illa
claritas que hodie
cepit in capite. trans-
fundetur in omnia
membra. quando con-
formabit corpus
humilitatis nostre.

figuratiū corpi cla-
ritatis sue. **G**unc
educet iusticiam
nrām tñquā me-
ridiem. **G**unc me-
ridies nrā transte-
retur ī ipsum diē.
illi⁹ diei p̄mi. diei
eternitatis. ut non
possit deficē. nec
declinare ī uespam.
s; semp manē in
eodem seruoze. in
eadem claritate.
ī eadem sublimita-
te. **G**unc canta-
bim⁹ in re. quod
modo cantamus
ī spe. **H**ec ē dies

quā fecit dñs. erul-
tem⁹ et letem⁹ ī ea.
Hanc diem fecit
dñs. n̄ solum excep-
tis om̄ib⁹ s; solam
excellentiorem et
luminosiorē oib⁹.
Iste enī dies. n̄ est
de illis septem. in
quib⁹ cōdidit celū
et t̄ram. **H**ec ē di-
es octaua. ī qua so-
ciavit celū et t̄ram.
Illi dies mutantur.
uariantur. occidūt.
oriuntur. **I**sta dies.
hodie q̄dem īcipit.
s; nūquā desinit.
s; usq; ad meridiē

85
crescet. et sic semper
splendescat. Et
uideate fratres. qua
re dies illa. octaua
dicatur. **R**espondeat
deus in septem diebus cre
auit omnia. in sep
timo requieuit ab
omni ope quod patra
uit. Non tam in
hac uita. quam septem.
Isti dies semper repe
tuntur. per istos au
runt. tempora. men
ses. et anni. Non
sunt plures dies. Sed
quandiu erunt isti dies.
Quandiu erit ista
mutabilitas.

ista temporalitas.
ista uarietas. **Q**uo
rum hoc erit. usque
ad diem resurrec
tionis. **N**unc fini
entur septem isti
dies. et istos septem
sequitur unus dies.
Ille igitur dies qui
sequitur septimum.
quod appellari debet.
nisi octauus. **I**lle
utique dies non erit
de istis septem. quia
in istis septem mu
tabilitas et uarie
tas. ortus et occa
sus. in isto nichil
habet eternitatis et stabili

tas. **Q**uanto. hec
ē dies qm̄ fecit dñs!
et pulcem? et lete. i. ea.
Hic dies hodie cepit.
q̄ ipsa resurrectio
cepit. **I**deo fratres
et post septimum
diem. ip̄e dñs sur
rexit. **N**am feri
a septa sic̄ satis.
ip̄e dñs crucifixus
est! septimo id ē
sabbo ī sepulchro
requieuit. **P**ost sep
timū quasi octa
ua resurrexit.
dñs nr̄. q̄ om̄ia
fac. antequā fi
ant. et antequā

crearet mundū. ut
dicit qm̄ mundus
perire habuit. et
p̄uidit qm̄ reparari
oportuit. **I**deo vo
luit illo m̄ creare
mundū. p̄ quem
significaretur mo
dus. qm̄ uoluit
repare. **N**am sine
dubio dñs n̄ eguit
mora tempis. ut
crearet om̄ia. qui
dixit et facta sunt
om̄ia! et tam̄ uolu
it p̄ septem dies.
quodāmodo distin
guere et diuidere
opus suum. et qm̄

uis ille nullomodo
possit fatigari. ta-
men uoluit septi-
mo die requiescere.
Quare. Quia sine
dubio. in modum
creationis signifi-
catus est modus re-
parationis. Ideo dñs
in ewangelio. qñdo
iudei calūpnia-
tur ei. qd soluit;
sabbm. q̄ i eo cura-
uerat egrotū. re-
spondit pat̄ m̄s
usq; in opatur. Et
ego operor. Non
ne uidetur uobis
dixerit. Calūp-

86
niamini s; ad huc
s̄t̄ sex dies. i quib;
meū patrem opor-
tet opari. n̄ dum
uenit septima i
qua debeat requi-
escere. Hunc co-
gitemus qñdo d̄s
pat̄ cū ipso filio su-
o. cepit n̄ creare.
s; reparare mūdū.
Et uideamus sex
dies. in ip̄a repara-
tione. sic legim;
i creatione. Con-
siderem;⁹ ḡ p̄mum
diem i ip̄a dñi na-
tuitate. sc̄lm i
sacram̄torū insti-

tuatione. tertium in
predicatione. quartum
in discipulorum electi
one. quintum in mi
raculorum exhibitione.
sextum in passionem.
cum homo ad imagi
nem dei creatus est. quando
in ipsam imaginem
reformatus est. Rec
upavit enim anti
quam dignitatem.
et in paradysum
revertitur. de quo ex pul
sus erat. dicente
domino ad latronem.
hodie mecum eris
in paradiso. Nam
nunc sequitur sab

batum. et requies
cit dominus ab omnibus ope
ribus suis. in sepulchro
iacens. usque ad diem
octavum. in quo resur
xit. Et hec est
dies quam fecit dominus.
exultemus et letemur in ea.
Videte enim. In
septem diebus labor.
in septimo requies.
in octavo gloria.
Ideo iste est sacratis
simus dies. ceteris
excellens. ceteris
gloriosior. ceteris fe
licior. Merito hec
est dies quam fecit dominus.
exultemus et letemur in ea.

Videte fratres. u
 bi debet esse exul
 tatio. et leticia nostra.
In die octaua. **F**e
 lix qui in illa die ex
 ultat. felix qui ta
 lem habet conscien
 tiam. ut non solum
 timeat in die octa
 ua. id est in resur
 rectione mortuorum.
 sed etiam exultet. **S**;
 iterum fratres quia
 ipsam resurreccio
 nem uidemus in capi
 te. agamus quantum
 possumus. sobrie et
 iuste et pie uiuen
 do. per humile obe

dientiam. per sincere
 ram dilectionem.
 ut simus in uia eius.
 et ita exultemus
 in eius sacro sancta resur
 rectione. ut in illa
 die ualeamus etia
 m in nostra exul
 tare. prestante il
 lius pia benigni
 tate. Quia cum patre
 et spiritu sancto. uiuit et
 regnat in secula se
 culorum amen.

**De vespe lega
 tur. Sermo
 beati Augusti
 ni episcopi.**

R
ESURR
ECITIO
dñi nr̄ ihu xp̄i.
ex more legitur
his dieb⁹. ex om̄ib⁹
libris s̄c̄ ew̄ngl̄i.
In hac lectione a
nim aduertimus.
q̄modo discipulos

tuos p̄ma m̄bra
sua herentes late
ri suo obiurgauit
dñs ihc. q̄a quē do
lebant oculum fu
isse. n̄ credebant ui
um esse. **P**atres
fidei n̄ dum fideles
magistri. ut crede
ret totus orbis ter
rarum q̄d p̄dicatu
ri fuerant. q̄ p̄pter
q̄d fuerant mortui
ri n̄ dum credebāt.
Quē uiderāt mor
tuos suscitasse. nō
credebant resur
xisse. **Q**uero g̃
obiurgabantur.

98
Quendebantur si-
bi ut innotesceret
sibi. qd essent p se
ipsos. qd futuri
cent p illu. Sic
etia petrus demost-
ratus e sibi. qndo
dni imminente pas-
sione psumpsit.
uueniente ipsa
passione titubauit.
Vidit se in se. do-
luit se i se. fleuit
se in se. conuersus
est ad eu. q fecerat
se. **E**cce isti adhuc
no du credebant.
in lectione ista n
dum credebant.

Qualis illi digna-
tio. q nob dedit cre-
dere. qd n dum ui-
dem. **N**os credi-
mus uerbis eoz.
illi n credebant ocu-
lis suis. **R**esurrec-
tio dni nri ihu x.
noua uita. uita
e credentiu i ihu.
Et hoc e sacram-
tum passionis et
resurrectionis ei.
qd ualde nosse u-
agere debetis. **N**o-
en sine causa ui-
ta uenit ad mor-
te. no sine causa
font uite unde bi-

bitur. bibit hunc
calicem qui ei nō
debeatur. Non
enī y debeatur
mori. Unde ue
nerit mors. origi
nē ipi queram?

Pater mortis pec
catum ē. Si enī
numquā peccare
tur. nemo more
retur. Regem dī.
hoc ē pceptū dei.
cū conditōe homo
prim⁹ accepit. ut
si seruaret uiue
ret. si corrumpere
ret moreretur.

Non se se arden

do moriturū fecit
unde moreretur.
et inuenit uerum
fuisse qd dixerat.
q legem dederat.

Inde mors. inde la
bor. inde miseria.
inde etiā post mor
tē p̄mam. mors se
cunda ē. post mor
tē temporatē. mors
sempiterna. Huic
g conditioni mor
tis obnoxius. his le
gibus inferni ob
strictus nascatur
omnis homo. s; p̄r
illū hominē. qui
homo factus est.

ne periret homo.

Non enim legibus obstrictus uenit. ideo dicitur in psalmo. inter mortuos liber. que uirgo sine concupiscentia concepit. que uirgo peperit. et uirgo permansit. qui uiuit sine culpa. qui non est mortuus propter culpam.

Pena culpe mors.

Omnis ihc xpc mortuus uenit. peccare non uenit. communicando nobiscum sine culpa pena. et culpam soluit pro peccatis.

nam. **P**ena quam soluit. Que nobis debebatur post istam uitam. **E**rgo crucifixus est. ut in cruce ostenderet ueteris hominis occisum. et resurrexit. ut in sua uita ostenderet nostre uite nouitatem. Sic enim docuit. doctrina apostolica.

Traditus est inquit propter delicta nostra. et resurrexit propter iustificationem nostram. **I**ui rei signum. circumcisio

data erat patribus?
ut octaua die cir-
cumaderetur omnis
masculus? Cirāiali
o fiebat ex altari
petrarum? qz petra
erat xpc. In ista
artūaliōe. signifi-
catur expoliatio
carnis uite. octa-
ua die p artūaliō-
nē. Septim' enī
dies ebdomadis.
sabbato complet.
Sabbato iacuit
dñs in sepulchro.
octauo autē die
resurgēdo nos in-
nouauit. Nos g

octauo die circum-
adit. nos in ipso
spe uiuim? In-
diam? aplm dicen-
tem. Si cōresur-
rexistis cum xpo.
Quādo resurgem?
qui nō dū mortui
sumus? Quid ē g
quod uoluit dice-
re apłs. si resurrex-
istis cū xpo. In qd
ille resurrexit
nisi prius mortui
us fuisset? Viue-
tib; loquebatur.
n̄ dum morienti-
bus. iam resurgē-
tib;. Qd sibi uult.

Videte quid dicat.
Si resurrexistis
cū x̄. que sursum
sunt sapite. ubi x̄
ē in dextera dī se
dens. Que sursum
sunt querite. n̄ q̄
sup̄ terrā. Mortui
enī estis. Ipse dicit.
n̄ ego. et tam̄ uerū
dicit. Et ideo di
co. et ego. credidi
ppter qd̄ locut⁹ sū.
Si bene uiuimus.
mortui sum⁹. et re
surrexim⁹. qui au
tē n̄ dū mortuus
ē. nec resurrexit.
male adhuc uiuit.

90
Et si male uiuit.
nō uiuit. **M**oriat⁹.
ne moriatur. Quid
ē moriatur. ne mo
riatur. **M**utetur.
ne dampnetur. **S**i
cōresurrexistis cū
xp̄o. ūba repetō a
postoli. que sursum
sunt querite. ubi
x̄ est in dextā dei
sedens. que sursum
sūt sapite. n̄ que su
per terram. **M**ortui
enī estis. et uita uia
abscondita ē cū x̄
in deo. Cū enī xp̄c
apparuerit uita
uia. tē et uos appa
rē

rebeat cū ipō ī glā.
Hec sūt uerba apli.
Et n̄ dum mortu
us ē. dico ut mori
atur. q̄ adhuc
male uiuit. dico
ut mutetur. Si
enī male uiuebat.
& iam n̄ male ui
uit. resurrexit.
Sed quid ē bene ui
uere. **Q**ue sur
sum sūt capite nō
que super terram.
Antequā ueniret
yp̄c. antequā re
surgeret yp̄c. fu
ciūt homines gra
ui corde. **S**atote.

Quid. **Q**m̄ dñs mi
rificauit scām suam.
Venit yp̄c ad mi
serias nr̄as. esuri
uit. sitiuit. fatiga
tus ē. dormiuit. mi
ra fecit. mala pas
sus est. Flagellatus
ē. spinis coronatus
ē. sputis uisus ē.
alapis cesus est. lig
no cōfixus est. lan
cea uulneratus est.
ī sepulchro positus
est. Sed tertia die
resurrexit. finito
labore. mortua
morte. **A**cce ibi
oculum habete

in ei⁹ resurrectione.
 q^{ia} ita magnifica
 uit dñs scm suum.
 ut resuscitaret eū
 a mortuis. & daret
 ei honore ī celo se
 dentem ad dexte
 ram pat^{ris}. ostendit
 t^{ibi} q^{uod} debeas sapere.
 si uis beatus esse.
Hic enī beat^{us} esse
 nō potes. ī hac ui
 ta beatus ēē nō po
 tes. q^{ia} nemo hic
 beatus ēē potest.
Quid yp^{ocrite} iuenit
 hic attende. ueni
 ens de alia regione.
Et q^{uod} hic inuenit.

nō q^{uod} hic habundat.
Manducauit te
 cum q^{uod} habunda
 bat in cella mise
 rie tue. acetū hic
 bibit. fel hic habu
 it. Ecce q^{uod} in cella
 tua iuenit. & ad
 magnā mensam
 suā te iuitauit.
 mensam celi. men
 sam anglo^{rum}. ubi
 ipse panis ē. Des
 cendens g^o. & ista
 mala iueniens in
 cella tua. nō dedig
 nat^{us} talem men
 sam tuā. p^{ro}misit
 suā. Et q^{uod} nob^{is}

diat. **C**redite ar
dite uos uenturos.
ad bona mense
mee. **q**uando uero su
dedignatus mala
mense ure. **M**a
lum tuum tulit. et
bonum suum dabit.

Vitam suam pro
misit nobis. **s**ed i
credibili est quod fe
cit. **M**ortem suam
progaui nobis.
tamquam diceret.

Ad uitam meam
uos inuito. ubi
nemo moritur.
ubi nemo deficiat.
Ecce quo uos in

uito ad regionem
anglorum. ad amica
ciam patris et spiritus
sancti. ad cenam sem
piternam. ad fraterni
tatem meam.
postremo ad me
ipsum. ad uitam
meam uos inuito.

Non uultis ardere.
quia dabo uobis uitam
meam. **T**enece
pignus. mortem
meam. **N**odo ergo cum
in ista carne corrup
tibili uiuimus. mo
rum mutatione
cum christo moriamur.
Timore iusticie cum

ppo unam? beatā
 tantam n̄ acceptam.
 nisi cū ad illū ue
 nerim? qui uenit
 ad nos? & cū illo
 esse ceperimus. q̄
 mortuus est, p no
 bis. ihc xpc dñs
 n̄r qui uiuit et
 regnat ī secula
 seculorum amen.

¶ quarta.

In scō ewn
 gelio legitur. q̄a
 dñs iussit ut ad
 piscandū retina mit
 terent. ante passi
 onē uidelicet et
 post resurrectionē.
 S; priquā redēp
 tor n̄r pateretur.
 et resurgeret. mit
 ti quidem rete ad
 piscandū iubet.
 s; utrum ī sinistra.
 an ī dextra mitti
 debuissent n̄ iubet.
 Post resurrectionē
 uero discipulis appa
 rens. mitti retina
 ī dextram iubet.

In illa piscatione
tanta capta sūt. ut
retia rumperent.

In ista autē et mul-
ta capta sūt. et retia
rupta non sunt.

Quis uero nesciat
bonos dextera. et
malos sinistra figu-
rari. Illa igitur pis-
catio in qua specia-
liter. in quam parte
mitti rete debeat
non iubetur. presentem
ecclesiam designauit.
que bonos simul
ac malos colligit.
nec eligit quos tra-
hat. quod et quos eli-

gere possit ignorat.

Hec autem piscatio.
post resurrectionem
domini facta. in sola
dextera missa est.
quod ad uidendam
claritatem eius glori-
am. sola electorum ecclesia
pertingit. que de
sinistro opere nichil
habebit. In illa
piscatione. per multa-
tudinem piscium rete
rumpitur. quod uero
ad confessionem fidei.
etiam cum electis repro-
bi intromittuntur. tamen.
qui ipsam quodque eccle-
siam heresibus

93
landunt. In ista
u piscatione. et mul
ti pisces et magni
capiuntur. et rete
non rumpit. quia
sancta electorum eccle
sia. in continua auc
toris sui pace req
uescent. nullis iam
dissensionibus dila
mantur. Capitis
autem tam magnis
piscebus. ascendit
symon petrus. et
trahit rete in ter
ram. Nam credo
quod uera caritas ad
uertit. quod est quod
petrus rete ad ter

ram trahit. Ip
si quippe ecclesia sancta
est commissa. ipsi spe
cialiter dicitur. sym
on iohannis amas
me. pascere oues
meas. Quod ergo
postmodum aperit
in uoce. hoc nunc sig
natur in opere.
Quia igitur predi
cator ecclesie nos
a mundi huius auc
tibus separat. ni
mirum necesse est.
ut rete plenum
piscebus. petrus ad
terram ducat. Ip
se enim pisces. ad co

lucitate littoris p
trahit. q̄ scē p̄di
cationis uoce. sta
bilitatē eterne pa
trie. fidelib⁹ ostēdit.

Hoc egit ubi. hoc
epistolis. hoc agit
cotidie miraculoꝝ
signis. Quociens
p̄ eum ad amorē
quietis et̄ne con
uertimur. quoci
ens a terrenarum
rerum tumultib⁹
separam⁹. q̄d ali
ud qm̄ nulli intra
rete fidei. pisces.
ad litus trahim⁹.
S; cū rete mag

nis piscib⁹ plenum
diatur. additur q̄
quantis. scilicet; cen
tum quinquagin
ta tribus. **E**t mag
no misterio nume
rus n̄ uacat. s;
intentos uos tan
ti misterii, p̄fun
dital̄ exspectat.

Neq; etenim quā
titatis sūmam sol
leat̄ tam ew̄nge
lista exprimeret.
nisi hanc plenā
sacram̄to esse iu
dicasset. Satis
namq; qd̄ ī testa
mento ueteri. om

94
nis operatio p de
calogi mandata
p̄cipitur. in nouo
autē eīdē opatio
nis uirtus. p sep
tiformē grām s̄c̄
sp̄s. multiplicat
fidelib⁹ datur. Quē
p̄phā denuntians
dicit. S̄p̄s sapien
tie ⁊ intellectus.
sp̄s consilii et forti
tudinis. sp̄s scientie
⁊ pietatis. ⁊ reple
bit eū sp̄s timoris
dñi. S; ille ī hoc
sp̄u opationē pa
pit. qui fidem tri
nitatis agnoscat.

ut ⁊ patrem ⁊ filiū.
⁊ eundem sp̄m s̄c̄m.
unius uirtutis ac
dat. uni substantie
esse fateatur.
Quia igit⁹ septem
que superius dix
imus. p nouū testa
mentū latius da
ta s̄c̄. decem uero
p uetus p̄cepta om
nis n̄ra uirtus et
opatio. p decem et
septem potest ple
ne cōprehendi.
Ducam⁹ ḡ p tri
gonum decem et
septem. ⁊ ueniūt
quingenta u

num. Qui, pfecto
numerus a mag
no misterio n̄ ua
cat. q̄ i ueteri
testam̄to legim⁹
quod ann⁹ quin
quagesim⁹. iubile
us uocari iussus ē.
in q̄ uidelicet cunc
tus ips̄s ab omni
opatioē q̄lesceret.
S; uera requies
in unitate ē. Di
uidi q̄ppe unū n̄
potest. Vbi enim
salsura diuisiois
ē. uera req̄es n̄ est.
Ducam⁹ ḡ p ar
gonum quinqu

≡ ≡

ginta unū. et fiunt
centū q̄nq̄ginta
tres. Quia ḡ om̄is
n̄ra opatio. i fide
trinitatis exhibita
ad requiem tendit.
septem et decem ter
ducam⁹. ut ad q̄n
quaginta unum
uenire debeamus.
Et q̄ uera n̄ra re
quies tunc est. cū
ipsam iam clari
tate trinitatis ag
noscam⁹. q̄m in u
nitate diuinitatis
esse certum tene
mus. q̄nquagin
ta & unū ter du

95
amul. y electorum
summā ī supna pa-
tra. quasi centum
quingenta y triū
piscum numerū
tenem. Post re-
surrectionem ergo
dñi. multum rete
dignum fuit. ut
tot pisces caperet.
quorū solummodo
electos auct supne
patre designaret.
Inter hec ū y hel-
terna sã ew̃glu
lectio y hodierna
nos ammonet. ut
uigilantē debeam
inspicere. cur dñs

& redemptor noster
post resurrectionē
suā. piscem assum
legitur comedisse.
Non enī uacat a
misterio. qđ itera-
tur in facto. In
hac etenī lectione.
panē et assū pis-
cem. in illa ū que
hesternā die lecta
est. cū alio pisce et
am farum mellis
cōedit. Quid
autē significare
credimus piscem
assum. n̄ ipm me-
diatorem dī & ho-
minū passum. Sp

se enī latere digna-
tus in aquis huma-
ni generis. capi
uoluit. laqueo mor-
tis nr̄e. et quali
tribulatiōe assat⁹
est tempe passio-
nis sue. S; qui
pisca assus fieri
dignatus ē in pas-
sione. fawls mellis
nob̄ exatit ī resur-
rectione. Et qui
ī pisce asso figura-
ri uoluit. tribula-
tiōne passionis
sue. ī fauo mellis.
utramq; naturā
exprimere uoluit

plone sue. **F**awls
q̄ipe mel in cera ē.
Mel ū in cera est
diuinitas in huma-
nitate. Quod ab
hac quoq; lectione
nō discerpatur. Nā
piscem assum co-
medit y panem.
Qui enī assari
ut piscis potuit
ex humanitate.
panem nos reficit
ex diuinitate. q̄
ait. ego sum panis
uiuis. q̄ de ^{celo} descendi.
Assum g̃ piscem
comedit et panē.
ut ipso suo abo-

nob ostenderet. q
i passionē ex nrā
humanitate. per
tulit. i resurrexi
onē nrām ex sua
diuinitate. para
uit. Quid si ui
gilanter inspiciam?
nob qualiter ad
imitandū cōgru
at uidem? Sic
enī redemptor nr
sua indicat. ut
imitationis uia.
nob sequentibus
sternat. Ecce in
abo suo dñs nr.
pisa alio. fawm
mellis cōiungere

uoluit. q uidelicet
illos in corpore suo
ad etnā quietem
suscepit. qui cum
tribulationes, p dō
sentiunt ab amo
re intne dilectiois
nō recedūt. Cum
alio pisce fawm lu
mitur. q qui hic
afflictionē, p ueri
tate suscipiunt.
illic dulcedine ue
ra satiantur. No
tandū quoq: qd
ultimū cōuiuium
dñs cū septem dis
cipulis habuisse
describitur. Petrus

namq; i thomas.
nathanahel. filii
zebedei. et alii ex
discipulis ei duo in
terfuisse memoran-
tur. Quir autem sep-
tem discipulis. ul-
timū cōuiuium
celebrat. nisi qd
eos tantūm q̄ sep-
tiformi grā scā sp̄s
pleni sūt. futuros
secum ī et̄na refec-
tione denūciat.
Septem q̄q; dieb;
omne hoc temp⁹
euoluitur. y sepe
septenario nume-
ro. p̄fectio designa-

tur. Fili ḡ ultime
cōuiuii de p̄sentia
ueritatis epulan-
tur. qui nō p̄fecti
om̄i studio terre-
na transcendunt.
quos mundi hui⁹
amor nō ligat. qui-
bus & si ut cumq;
p̄temptamenta
obstāt. cepta ta-
men eoz. desideria
nō retundit. De
hoc ultimo quuiui
alias p̄ iohannem
diatur. Beati q̄
ad cenam agni
nuptiarum uoca-
ti sunt. Idcirco e-

nū nō ad prandiu.
s; ad cenam uoca
tol narrant. q; ni
mirum ī fine diei
cōuiuū cena est.
Qui g; finito p̄sen
tis uite tempe ad
refectiōē sup̄ne
cōtemplationis
ueniunt. n̄ ad ag
ni prandiu. s; ad
cenam uocantur.
Que uidelicet ce
na. hoc ultimum
quiuuū exp̄mi
tur. cui septē dis
c̄pli adesse memo
rantur. q; illos ut
dixim. tunc iter

na refectio reparat.
qui nunc pleni sep
tiformi gr̄a. ī amo
re sp̄s anhelant.
Hec g; uobis
fratres agite. hui
sp̄s repleri p̄sentia
desiderate. qd uos
sequi in futuro pos
sit ex p̄sentia p̄pen
dite. **P**ensate si
hoc sp̄s pleni estis
et nōstis si ad illud
quiuuū puenire
ualeatis. **Q**uia
namq; ille ē. quē
nūc sp̄s iste n̄ repa
rat. p̄fecto ab illo
et̄ni cōuiuū re

fectione ieiunat.

Mementote qđ de
eodem spū paulus
dicat. Siquis spm
xpi nō habet. nō ē ei.
Quali quidam ti-
tulul diuine pos-
sessionis. ē sps ille
amoris. Numqđ
nam spm dī habet.
is cui⁹ mentem odia
dissipant elatio in-
flat. ira usq; ad
diuisionem mental
exasperat. auaricia
cruciat. luxuria
eneruat. Pensate
qđ sit spiritus xpi.
Profecto ille qui

facit amicos. i. iuni-
cos diligi. terrena
despicit. p celestib⁹
estuauit. carnem
ppter uicia cōterit.
mentem a cōcupis-
centiis frenauit. Si
g⁹ uital cognosce-
rit iul possessionis dī.
pendite psonam
possessoris ur̄i. Ec-
ce enī qđ diximus.
uocē ueridica pau-
lus clamat. Siquis
spm xpi nō habet.
hic nō est ei. Ac
si aperte dicat. Qu-
nunc deo inhabi-
tante nō regitur.

de diuine clarita
tis specie. postmodu
n̄ letatur. S; nos
tam̄ ad hec que dic
ta s̄t informam̄.
n̄ dum culmen p
fectionis attingim̄.
in uia dī cotidie
sā desiderii gressu
ponamus. Conso
latur nos ueritas.
qui p psalmistam
diat. Imperfectum
meū uiderit oculi
tui. y ī libro tuo
om̄es sc̄rbenitur.

Non omnino erit
nob̄ nota nisi ip
fectio. si in dī itine

re constituti et ad
transacta n̄ respia
mus. & ea que res
tant transire festi
nam. Nam qui
ip̄sectorum deside
ria dignanter in
flamat. hec qñ
doq; ad p̄fectionē
roborat. p̄ xpm̄
dn̄m nr̄m. ager.

Frequenta.

*Sermo beati
Augustini
episcopi.*

E **A** **D** **E** **S** **T** **D** **I** **E** **S**

quam fecit dñs.
exultem⁹ et letem⁹
in ea. Paschalis
sollemnitatis di
es. p̄culdubio di
es est quā fecit do
minus. Gaudia

enim ac talis. tam
p̄lata et p̄fulgida
dies. nō est alter⁹
attribenda ministe
rio. quā ei⁹ qui est
sol uerus iusticie.
Ipla dñe dies est.
et dies non est.

Die est luminis.
et non est dies tem-
poris. Si enim dies
temporis esset. ali-
qui temporis dies
esset. sed nullius
temporis dies est.
quod non computatur
in diebus anni.
non numeratur in
mensibus. non claudi-
tur in ebdomada.
unde nomen acce-
pit. secundum ordinem
prime conditionis.
quia deus sex diebus
omnia opera sua con-
summauit. septimo
vero ab omni opere suo

requieuit. Et
quo sex laboris sex
et operis. septimus
silentii et quietis.
Nulla ergo eorum.
este dies ista com-
probatur. que nec
prima. nec sexta.
nec saltem sexta.
uel septima. quin
potius octava. tam
figuris quam scrip-
turis appellatur.
Unde enim octo a-
nime salute facte
sunt per aquam. inde
octavi diei circum-
cisio. inde etiam
illud. In finem

pro octaua psalmi
dauid. Proinde
cū sit octaua. n̄ ē
aliqua de septem.
que sunt ī ebdo
moda. Non g̃ ē
ebdomade. nō est
mensis. nō est an
ni dies ista. idcir
co nec temporis.
Non est enim de
tempe. n̄ est ī tem
pore. nā est sub
tempore. Non ē
de tempe. q̃ n̄ ha
bet temporis adi
tionē. Non est in
tempore. q̃ n̄ ser
uat temporis or

dinem. nō est sub
tempe. q̃ nō patit̃
temporis legem.
uarietatis mutabi
litatem. Quia, pp̃t̃
si nō est de tempe.
p̃ter tempus est.
si nō est ī tempore.
extra tempus est.
si nō est sub tempe.
supra tempus est.
Ex quib⁹ om̃ibus
q̃stat. q̃a dies ista.
n̄ est dies temporis.
s; eternitatis. n̄ ē
corruptionis. s; in
nouationis. nō est
dies hui⁹ uite. s; fu
ture. q̃a nō est mor

al. s; resurrectionis.

Proinde nec huius
solis uisibilis. ut
ceteri dies animi
nistrantur officio.
s; magis ei qui est
sol iusticie. Ipse
enim huius diei. et
minister est et condi-
tor. Ipse instrum-
tum et artifex. quoniam
sicut sol iste uisi-
bilis. dies singulos
cursu suo. ab ortu
in occasum proficit. ita
e contrario diem
istam. sol iusticie
christus dominus. transitu
suo ab occasu in

ortum. ab occasu
passionis. in ortum
resurrectionis. oc-
tauam et eternam
constituit. Nam quia
ortus iste. occasum
non precedit. uespam
nescit. detrimen-
tum non sentit. mu-
tabilitatem non reci-
pit. quoniam sicut so-
lis tempe. cuius illu-
stratur presentia. sem-
per idem ipse est.
ita et ipsa dies sem-
per eadem ipsa est.
sine motu. sine
transitu. sine suc-
cessionem. sine mu-

tabilitatis uicisti-
tudine. **R**edacto
eterna ē. nō tran-
sitoria. celestis. nō
terrena. spiritalis.
nō corporalis. non
tantum diuino
ordinata imperio.
s; etiā dñico p̄sen-
tialiter exhibita
ministerio. **A**li-
orum quidē dierū.
nō idem ē instrumē-
tum. nec idem ar-
tifer. qđ instrumē-
tum. s; ali' arti-
fer. aliud instrumē-
tum. ali' q' facit.
aliud p̄ quē facit.

Vterq; tamen
ipsos dies. facere
nō incongrue di-
citur. **H**ui' ū diei.
idem est instrumē-
tum & artifer. ihc
xp̄c dñs nr. qui
p̄sentem diem p̄
se ipsum. nō p̄ aliud
facit. & efficit. fa-
cit ordinando. ef-
ficat administran-
do. facit, p̄uidenti-
a diuine dispositi-
onis. efficit p̄sen-
tia sue illustratio-
nis. **H**ec dies am-
plius nob̄ ex se
pulchro radiauit.

101
quā de sole refu-
lit. in qua infern-
dolet. q̄ resolutus
est. gaudet. q̄a ui-
sitatus est. & post
p̄funde noctis ca-
lignē respiciuit.
O pulchra lux. q̄
de candido celi p̄-
micasti. & sedentes
in tenebris subi-
ta claritate uestis-
ti. Aeterna nox. i-
ferorum. p̄p̄o des-
cendente resplen-
duit. durupta ce-
derunt uincula
dampnator. om̄s
impia officina si-

☩

mul gremuit. So-
le de mundo miḡi-
te. nec celum. nec
astra parent. et
infernus lucet. **O**
aruy fallens gau-
dia inferorum. &
p̄cipient dampna
demonū. Post cru-
cis supplicium. gl̄a
resurrectionis ce-
lebratur. **Q**uan-
tal in retro actis
seculis uires exer-
ces. dum potenter
& mystice. mundi
salutem operaris.
Archa lignea. sig-
num cruas p̄figu-

☩

trans. humanū ge-
nus liberat. mare
uirga percussus. q
exercitus pstermitur.
qua etiam phara-
onis dracones uo-
rantur. **O** potens
uirga. terram ym-
bribus mundans.
celum tenebris ob-
ducens. mare sic-
cans. aquā ama-
ram ī dulcedinē
cōmutans. qua p-
cussa silex aquam
pduxit. **M**oyses
circa uirgam ex-
pansis manibus
extenditur. ut

amalech uincatur.
p scalam ligneam
angli descendunt.
& ascendunt. in
archa testamenti
lignea. lex dī col-
locatur. quib' gra-
dibus ad lignum
crucis. salus homi-
num puenit. **U**ir-
ga uiam ī mari
diuisit. pharaōi
naufragium. he-
breis transitū fe-
cit. **E**t arripit. alius
uiam pdicationis.
nob autem uiam
salutis. sub duob'
lacionib' ostendit.

102.
Via g̃ x̃po duce.
alter lato de ligno
latroanatur celū.
furatur de cruce
salutem. & dum
pene similitudi
nem patitur. ad
p̃mia eterna pdu
citur. **V**idit lato
x̃p̃m inter lato
nes iniuria. &
adorauit in gl̃a.
qui legem n̄ audi
erat. & p̃phetas nō
legerat. **P**ost cru
cem itaq; descen
dens ad inferna.
mor ad crudeles
penarum minis

≡

nos aciem dirigit.
& implacabiles
turmas framea d̃s
concadit. & forma
a fortiore nerib;
eternis colligant.
Resonat uox af
flictorum. adue
nisti desiderabilis.
quem exspectaba
mus in tenebris.
ut educes hac
nocte uinculatos
de claustris. **P**ari
nobiscum sorte
mundus perierat.
et ad tuū aduen
tum om̃is creatu
ra pendeat. **Rb**

≡

≡

solve reos. defende tuos. Post auditas & preces. post dimensas alta voragine torrores. iudex noster ab inferis laureatus redit. adest candidatum officium. quia cum suo principe. omnis beatorum toga processit. Redit triumphator uiuus. ut sciat omnis mundus. quod redit ab inferis Christus. Nam mane surgens iacob. e iugebat lapidem

in titulum. quia resurrectionis mane. id est diluculo facta est. operatione sancti spiritus. Surrexit enim fundens oleum desuper. gratiam illustrationis. et fiduciam predicandi. desuper dato spiritu contulit apostolis. hac nocte beatissima. confundens tenebras uiciorum. et eueruens idola paganorum. Magnum huius excellenissime noctis misterium. et mirabi

le sacramentum dig-
nis laudibus est
cumulandum. in q
dnice resurrectio-
nis miraculo. sibi
diem introductū
tenebre senserūt.
¶ i mors que olim
fuerat. eterna mor-
te dampnata. in
fonte veri fulgoris
& lumine. capti-
uam se trahi dñi
al triumphis obstu-
puit. ¶ i quod p̄ua-
ricante, p̄thoplas-
to. tenebrosa pre-
sumptione damp-
natum fuerat in

105
seruitutem. huius
sacratissime noctis
miraculo splendo-
re libertatis ura-
diat. in qua xp̄c
resurgens. nouam
sibi plebem rege-
nerationis sp̄u ac-
quisiuit. & ima-
ginem future re-
surrectionis osten-
dit. Genus enim
humanū. quod ī
sclī consummatiōe
resurget post mor-
tem. n̄c resurgit
p̄ baptismum. iur-
sumq; suscitand⁹
erit homo post so-

porum. et qui tunc
liberandus erit a
mortis condicione.
nunc liberatur a ce-
citatis ignorantie.
quod hic renascitur.
ad salutem. ibi
ad eternitatem.
Glorientur ergo cre-
dentes. plaudant
manibus omnes gen-
tes. resurgent spe-
cialiter. christi resur-
rectionem specta-
lius venerantes.
quia rex noster. et in
seculo triumphans.
et in inferis vin-
cens. sue resurrec-

tionis dilectores. et
hic a morte secula
liberatur. et in rege-
neratione ab sor-
te morte in victori-
a glorificatur. ubi
octava prima reddi-
tur. dum mente
circumadimur et
corpe. typica circū-
sione prefigurante.
qua post resurrec-
tionem carnis. om-
nibus corporis et ani-
me corruptionibus
expoliabimur.
prestante domino nostro
iesu christo. qui vivit et regnat.
in sancto spiritu. amen.

FR quinta.

tem querim? q̄a
et si iam in illo
mens uigilat ta
men adhuc ocl̄s
caligat. S; qui
dilectum suum n̄
inuenit. restat
ut surgat. qui
tatem circueat.
id est scām electo
rum eccl̄am. mē
te in inquisitione
percurat. p̄ uicos
et plateas querat.
id est p̄ angusta
et lata gradien
tes aspiciat. ut si
qua inuenire in
eis ualeat. ei uesti

ILECTULO

in lectulo querim?
q̄ndo in p̄sentis
uite aliquantula
requie. redempto
ris n̄r desiderio.
suspiram? Per noc

gia exquirat. **Q**uia
sunt n̄ nulli etiā
uite secl̄ar̄is. q̄ imi-
tandum habeant
aliq̄d de actione
uit̄is. **V**eren-
tes nos uigiles in-
ueniunt. q̄ custodi-
unt ciuitatem. q̄
sā patres qui eccle-
sie statum custodi-
unt. bonis n̄ris
studius occurrunt.
ut suo uel uerbo.
uel scripto nos do-
ceant. **V**os cum
paululum p̄tran-
sim⁹ inuenim⁹ quē
diligimus. q̄ re-

z

demptor n̄r. et si hi
militate homo in-
ter homines. tam
diuinitate super
homines fuit. **C**ū
ḡ transiuntur ui-
giles. electus in-
uenitur. q̄ cum
ap̄st̄is et ap̄t̄is in-
tra ip̄m esse conspi-
am⁹. illum q̄ na-
tura deus ē esse
sup homines con-
sideramus. **P**ri-
ḡ n̄ inueniendus
queritur. ut post
inuentus. strict⁹
teneatur. **S**ancta
enī desideria ut

p̄dipimus dilatio
 ne ardeant. si aut̄
 dilatione deficiant.
 desideria n̄ fuerit.
Hoc amore arsit.
 quisquis ad ueri
 tatem p̄tingere
 potuit. **H**inc nā
 q̄ dauid ait. Si
 tuuit anima mea
 ad dñi fontem ui
 ui. qñdo ueni
 am et apparebo
 ante faciem dñi.
Hinc nos ammo
 net dicens. **Q**ue
 rite faciem ei⁹ sem
 per. **H**inc, p̄p̄ha
 ait. **D**esidera

ui te ī nocte. s; et
 spū meo ī p̄cordi
 is meis. de mane
 uigilabo ad te.
Hinc iterum ec
 clesia ī cantas
 canticorum dicit.
Vulnerata cari
 tate ego sum. **R**ul
 tum q̄pe est. ut
 ex uisione media
 p̄tingat ad salu
 tem. que p̄ estum
 ei⁹ desiderii wln⁹
 amoris portat in
 pectore. **H**inc rur
 sus ait. **A**nima
 mea liquefacta ē.
 ut dilectus locut⁹

est. Mens namque
hominis conditoris
sui speciem non que-
rentis male dura
est. que in semetipsa
remanet frigida.
Nec si apte. iam
ex desiderio cepe-
rit ad sequendum
quod diligit. lique-
facta per ignem amo-
ris currit. Sic de-
siderio anxia. ni-
lescit in seculo.
cuncta. que pla-
cebant. nichilque
quod extra condito-
rem libeat. et que
prius animum

☞

delectabant. fiunt
postmodum ual-
de onerosa. Ni-
hil ei inestiam
consolatur. quous-
que adhuc quod deside-
ratur. non aspicitur.
meret mens. lux
ipsa fastidio est.
Qualique igne in-
mente decoquitur
rubigo culpe. et
succensus animus
quali more aurum
qui per usum speci-
em perdidit. per in-
cendium clares-
cat. Ista itaque sic
amat. que sic

☞

ad monumentum
quod p̄sperit ite-
rum inclinatur. ui-
deamus quo fruc-
tu uis amoris ī
ea ingeminat.
opus inquisitionis.
Sequitur. **U**i-
dit duos anglos
ī albis sedentes.
unū ad capud. u-
num ad pedes.
ubi positum fue-
rat corpus dñi.
Quid est quod ī
loco dñi corporis.
duo angli uiden-
tur. unus ad ca-
pud. atq; ali' ad

106
pedes sedens. nisi
qd' latina lingua.
angls nuncius di-
atur. **E**t ille ex
passione sua nun-
ciandus erat. qui
et deus ē ante se-
cula. ⁊ homo in
fine seculorum. **Q**ua-
si ad capud sedet
angls. cum p̄ apol-
tolum p̄dicatur.
q̄ in principio
erat uerbum.
⁊ uerbum erat
apud dñm. ⁊ deus
erat uerbum.
Et quasi ad pe-
des sedet angls.

cum dicit. et ubi
caro factum est.
et habitauit in
nobis. Possumus
etiam per duos an
gelos. duo testa
menta cognosce
re. unum prius
aliud sequens.
Qui uidelicet an
geli. per locum domi
ni corporis sibi met
conuincti sunt. quod ni
mirum utraq;
testamenta. dum
pari sensu. incar
natum et mortu
um ac resurrex
isse nunciant do

minum. quali
testamentum prius
ad caput. et testa
mentum posterius
ad pedes sedet.
Vnde et duo che
rubin. qui propia
torium tegunt.
se se inuicem as
piciunt. uersis
uolubus in propia
torium. Cheru
bin quippe. plenitu
do scientie dicitur.
Et quid per duo
cherubin. nisi u
traque testamēta
signantur. et quod
per propiatorium.

nisi incarnatus
dñs figuratur. De
quo iohannes ait.
Ipse est enī, p̄p̄ia
tio, p̄p̄etatis n̄r̄is.
Et dum testame
tum uetus. hoc
faciendum denun
ciat. qđ testamen
tum novum de do
mino factum cla
mat. quasi utraq;
cherubin se inui
cem aspiciunt. dū
vultus in propia
torium uertunt.
quia dum inter
se incarnatum
dñm positū ui

dent. a suo aspectu
ū discrepant. que
dispensationis ei⁹
mysterium concor
diter narrant. Re
quirunt angeli
mariam dicentes.
Mulier quid plo
ras. Et dicit eis.
Quia tulerunt
dñm meum. et
nescio ubi posue
runt. cum. Kpla
namq; sacramen
ta et sacra eloquia.
que in nos lacri
mas exatant. ip
sas lacrimas con
solantur. dū nob

speciem nr̄i redēp
toris p̄mittunt.
S; notandū iux
ta historiam est.
qd̄ mulier n̄ ait.
tulērunt corpus
dñi mei. s; tulērūt
dñm meū. **U**ltus
namq; sacri eloq̄i
est. ut aliquādo ex
parte totum. ali
quando ū ex toto
partem significet.
Ex parte enī to
tum signatur. sic
de iacob filius saꝑ
tum est. q̄ des
cendit iacob in
egyp̄tum. ī ani

ma b̄ septuaginta.
Neq; enim ī egyp
tum aīe descende
runt sine corpori
bus. s; p̄ solam
aiām totus homo
signatur. q̄ ex
parte totum ex
primitur. **E**t so
lum dñicū cor
pus in monumento
iacuerat. y oꝝari
a n̄ corpus dñi. s;
dñm sublatum
querēbat. uidelic;
ex toto significās
partem. **H**ec cū
disisset. quēsa
retrosum. uidit

108
ihm stantem. et
nesciebat qd ihs
esset. Notandum
qd maria que ad
huc de dñi resur-
rectione dubita-
bat. retrorsum cō-
uersa est ut uide-
ret ihm. q̄a uide-
licet p̄ eandē du-
bitationē suā. q̄
si tergum ī dñi
faciem miserat. et
quem resurrexisse
minime credebat.
S; q̄a amabat. et
dubitabat. uide-
bat. et nō cognosce-
bat eum. quem

illi et amor ostende-
rat. et dubietas
absconderat. Qui
adhuc ignoranti-
a exp̄mitur. cum
subinfertur. Et
nesciebat qd ihs
esset. Qui dicit
ei. Mulier quid
ploras. Quem
queris. Interro-
gatur causa dolo-
ris. ut augeatur
desiderium. qua-
tin? cū nomina-
ret quē querebat.
ī amore ei? arden-
tius estuaret. Ni-
la autē existimās

q̄a hortulan⁹ esset.
dicit ei. **D**ñe si tu
sustulisti eū. dicito
m̄. ubi posuisti eū?
⁊ ego eum tollam.
Portitan n̄ erran
do hec mulier er
rauit. q̄ ihm hoz
tulanum credidit.
Non non ei spū
talit̄ hortulan⁹
erat. qui in ei⁹
pectore p̄ amoris
sui. uirentia se
mina uirtutū plan
tabat. **S**; quod
ē quod uiso eo.
quē hortulanū
credidit. cui nec

diixerat quē que
rebat. ait dñe. si
tu sustulisti eū. q̄
si enī iam dixist;
ex cui⁹ desiderio
plangeret eum
dicit que n̄ dice
rat. **S**; uis amo
ris hoc agere so
let in animo. ut
quem ipse semp
cogitat. nullum
aliū credat igno
rare. **R**ecte ⁊ hec
mulier quē que
rat n̄ dicit. ⁊ ta
men dicit. si tu
sustulisti eum. q̄
n̄ putat alteri

107
incognitum. quē
sic ipse plangit
desiderio cōtinue.
Dicit ei ihc. **M**a
ria. **P**ostquam
eam cōmuni uo
cabulo appella
uit. ex seyu et
agnitus nō est.
uocat ex nomi
ne. **N**ec si apte
dicat. **R**ecognos
ce eū a quo recog
nosceris. **P**erfec
to quoq; uiro di
citur. **N**oui te ex
nomine. q̄ ho
mo cōmuni om
nium nostrorum

uocabulum est.
Moyses ū, p̄m
cui recte dicitur.
q̄ ex nomine sa
tur. **N**ec si apte
ei dñs dicat. **N**ō
te generaliter ut
ceteros. s; speciali
ter scio. **M**aria
g̃ q̄a uocatur ex
nomine. recog
noscat auctorem.
atq; eū p̄tinētib
boni. id est ma
gistrum uocat.
q̄ uocat ipse q̄
queriebatur ex te
rius. ac eā ipse
interi⁹ ut quere

ret docebat. **I**am
u ab ewangelista
n subditur quid
mulier fecit. s;
ex eo innuitur.
qd audiuit cu
dicatur. **N**oli me
tangere. no du
eni ascendi. ad
patre meum. **I**n
his namq; uerbis
ostenditur. quod
maria amplecti
uoluit ei uesti
gia. que recog
nouit. s; ei ma
gister dicat. noli
me tangere. n
q post resurrec

tionem dñs tactu
rennuit femina
rum. cu de duab
ad sepulchrū ei
scriptū sit acceste
runt. i tenuerūt
pedes ei. **S**; cur
tangi non debe
at. ratio qq; ad
ditur cu subdit.
n eni ascendi. ad
patre meum. **I**n
corde etenim nro.
tunc ihc ascendit
ad patre. cu equa
lis creditur patri.
Iam qsq; cu
equale pat nō
credit. adhuc in

ei pectore. ad pa-
 trem n̄ ascendit.
Ille g̃ ihm uera
 pater tangit. qui
 pat̄ filium coeter-
 num credit. **I**n
 corde etenim pau-
 li. iam ad patre
 ih̄c ascenderat.
 cū isdem paulus
 dicebat. **Q**ui cū
 ī forma dī esset.
 n̄ rapinā arbi-
 tratus ē esse se e-
 qualem dō. **V**n-
 de et iohannes q̃
 q̃ redemptorem
 nr̄m. manu fidei
 tetigit qui ait.

In p̄ncipio erat
 ūbum. et ūbum
 erat apd̄ d̄m. oīa
 p̄ ip̄m facta s̄t.
 et sine ip̄o factū
 ē nichil. **T**angit
 g̃ d̄m. qui eū
 patri et̄nitate
 substantie. equa-
 lem credit. **S**;
 fortasse aliquis
 taata cogitatioē
 uel questione
 pulsatur. quom̄
 fili' patri esse eq̃
 lis possit. **Q**ua
 in re humana
 natura. qd̄ am-
 mirando cōpre-

hendere n̄ ualet.
restat ut hoc sibi
credibile ex āmi
ratione alia sciat.
Habet namq; qd
ad hec sibi sub
breuitate respō
deat. Constat
enī quia ip̄e cre
auit mat̄rē. in
cui⁹ uirgineo ute
ro ex humanita
te crearetur. Quid
g̃ mirū si equa
l̄ est patri. qui
prior est mat̄rē.
Paulo quoq; at
testante didiciam⁹
xp̄m dī uirtutē.

et dī sapientiam.
Qui g̃ filiū mi
nozem putat. pa
tri specialiter de
rogat. cui⁹ sapien
tiam esse ei ineq̄
lem fatetur. Quid
etenī homo potēs
eq̄nimit̄ ferret.
si quis ei diceret.
Magnus quidē
es. s; tam sapiē
tia tua te minor
est. Ipse quoq;
dñs dicit. Ego y
pater unū sum⁹.
Et rursus ait.
Pater maior me
est. De quo etiā

scriptū est. q̄a sub
ditus erat paren
tib⁹ suis. Quid
g̃ mirum. si ex
humanitate sua
minore se patri
asserit in celo. ex
qua subiectus erat
parentib⁹; i t̄ra?
Ex qua humani
tate nunc orare
dicitur. Vade ad
fratres meos. i dic
eis. Ascendo ad
patrem meū. y p.
ur̄m! d̄m meū i
deum ur̄m. Qū
meū dicat y ur̄m.
cur n̄ cōmuniter

111
dicat ur̄m. S;
distincte loquens
indicat. q̄ eun
dem patrem et
deum dissimilit
habeat ip̄e quā
nos. Ascendo
ad patrem meū.
videlicet p natu
ram. et patrem
ur̄m p grām. ad
d̄m meū q̄a des
cendi. ad deum
ur̄m. q̄ ascendis
tis. Via enim
i ego homo. deus
michi ē. q̄ ab er
rore liberati. d̄s
est vob. Distincte

ait in pater. et deus
est. quod quoniam ante
secula deum genuit.
hominem in fine
seculorum meum crea-
uit. **V**enit oya-
ria magdalena.
annuncians disci-
pulis. quia uidi
dominum. et hec dix-
it in. **E**cce hu-
mani generis
culpa ibi abscon-
ditur. unde pces-
sit. **Q**uia enim
in paradiso muli-
er morte uiro
propinavit. a sepul-
chro mulier ui-

ris annuncians
uitam. et dicta sui
uiuificatoris nar-
rat. que morti
ferri serpentis uer-
ba narrauerat.
Nec si humano
generi non uerbis
dominus sed rebus indi-
cat. de qua ma-
nu uobis illatus
est potius mortis.
de ipsa suscipite
poculum uite.
Hec de expositio-
ne lectionis ewan-
gelice. succincti
transcurramus.
non opitulante

eode de quo loq
 mur dño. ⁊ re
 surrectionis ei⁹
 glām. et pieta
 tis viscera glide
 remus. **V**iciss
 em a morte uolu
 it resurgere. ne
 nra diu anima
 ī infidelitatis mor
 te remaneret.
Vnde bene q̄q̄
 p psalmistam di
 citur. **D**e torren
 te ī uia bibet.
 p̄pterea exaltab
 capud. **I**n huma
 no q̄ppe genere.
 ab ipso mundi

≡

tiao. torrens mor
 tis effluerat.
S; de hoc torren
 te dñs in uia bi
 bit. q̄ mortem
 ī transitu gusta
 uit. et ideo exal
 tauit capud. q̄
 hoc moriendo in
 sepulchro posuit.
 resurgendo s̄ an
 gelos eleuauit.
 & inde antiquum
 hostem ī et̄num
 p̄culit. unde se
 uire contra se
 man⁹ p̄seq̄ntiū
 temporaliter p̄mi
 sit. **Q**uod apte

≡

dominus beato iob in
dicat dicens. Nun
quid capies leui
athan hamo.
Per leuiathan
quippe quod addi
tamentum eorum di
citur. cetus ille
deuorator huma
ni generis designa
tur. qui dum se
diuinitatem ad
dere spondit.
immortalitatem sus
tulit. qui peruari
cationis quoque cul
pam. quam primo
homini imputauit.
dum sequentibus

pestima persuasio
ne multiplicauit.
penas eis sine ces
satione coacerua
uit. In hamo es
ca ostenditur. a
culeus occultat.
Hunc ergo patet om
nipotens hamo
cepit. qui ad mor
tem illius unige
nitum filium in car
natum misit. in
quo et caro passi
bilis possit uide
ri. et diuinitas
impassibilis uide
ri non possit. Quare
in eo serpens iste.

113
p man⁹ psequētiū
escam corpis mo
mordit. diuini
tatis illum acule
us pforauit. Pri
us cum i miracu
lis dñm cognouit.
s; de cognitione
sua ad dubitati
onē cecidit. qñ
do hunc passibi
lem uidit. Qua
si hamus g^o fan
ces glutientis te
nuit. dñ in illo
esca carnis patu
it. qm deuorator
appeteret. i di
uinitas passiois

z

tempe latuit.
que necaret. In
hamo ei⁹ incar
nationis captus
est. qñ dñ in illo
appetit escam
carnis. transfig
us ē aculeo diui
nitatis. Ibi qñ
inerat humani
tas. que ad se de
uoratozem duce
ret. ibi diuini
tas que pforaret.
Ibi apta infirmi
tas que puoca
ret. sibi occulta
uirtus. raptoris
faucē transfige

ier. **I**n hamo g¹
ē captus. q̄ inde
interit. unde
momo dicit. y q̄s
iure tenebat.
mortales p̄didit.
q̄ cū in quo ius
n̄ habuit. mor
te appetere imor
talem p̄sumpsit.
Hinc est etiam
qd̄ hec ipsa de
qua loquimur.
maria uiuit. q̄
ille, p̄ humano
genere. qui nil
morti debebat.
occubuit. **H**inc
est qd̄ nos coti

die ad uitā post
culpas reuertim^{ur}.
q̄ ad penam nos
tram s̄ditor sine
culpa descendit.
Ecce iam anti
q̄s hostis. ea q̄
de humano gene
re cepat. spolia
amisit. subplan
tationis sue uic
toriam p̄didit.
Cotidie pecca
tores ad uitam
redeunt. cotidie
de ei⁹ faucib⁹ re
demptoris ma
nu rapiuntur.
Vnde bene q̄q̄

ad beatum iob.
 uoce dñica iterū
 dicitur. **E**t ar-
 milla pforabis
 maxillam ei⁹.

Arquilla ubi
 ponitur ambi-
 endo cōstringit.

Quid g̃ p armil-
 lam. nisi circum-
 plectens nos di-
 uina misericordia de-
 signatur. **Q**ue
 leuiathan illi⁹
 maxilla pforat.
 dum nobis post
 ppenata que p-
 hibuit adhuc
 penitentie reme-

dium ostendit.

Arquilla dñs.

maxillam leui-

athan pforat.

q̃a ineffabili mi-

sericordie sue po-

tentia. sic mali-

cie antiqui hos-

tis obuiat. ut a-

liqñdo eos etiam

quos iam cepit

amittat. q̃. q̃si

ab ore illi⁹ cadūt.

q̃ post ppenatas

culpas ad inoce-

tiam redeant.

Quis enī ab ore

illi⁹ semel rapt⁹

maxillam eius

euaderet. si pfora
ta nō esset. **E**n
ñ in ore tenuit
petrum. cū ne
gauit. **E**n nō
ī ore dauid tenu
it. cū in tantam
se luxurie uora
ginem meruit.
S; dū ad uitā
uterq; p penitē
tiam rediit. le
uiathan iste col
aliqm̃ quasi p
marille sue fo
ramen amisit.
Per foram̃ ergo
marille ab ore
illi⁹ subtracti sūt.

qui post ppetra
tionem tante
nequiae. peni
tendo redierūt.
Quī aut̃ homi
nū leuiathan
isti⁹ os euadat. ut
illiata nulla cō
mittat. **S**; hinc
cognoscimus. qñ
tum redemptori
humani generis
debitores sum⁹.
q̃ n̄ solum nos ī
ore leuiathan īre
phibuit. s; ab
ore etiam redire
gessit. qui spem
peccatori n̄ ab

stulit. q̄ maril-
 lam ei⁹ ut euadē-
 di uiam tribue-
 ret p̄forauit. ut
 saltim post mor-
 sum fugiat. qui
 incautus prius
 cauere noluit.
 ne morderetur.
Vbiq; ḡ nob̄
 occurrit sup̄na
 mediana. q̄ &
 dedit homini p̄-
 ceptum ne peccet.
 & tam̄ peccanti
 dedit remedia
 ne desperet. **V**n-
 de cauendū sum
 ope est. ne quis
 ̄

delectatione pecca-
 ti leuiathan isti⁹
 ore rapiatur. &
 tam̄ si captus fu-
 erit. n̄ desperet.
 q̄ si peccatum p̄-
 fecte lugeat. ad
 huc foramen in
 maxilla ei⁹ inue-
 nit. p̄ qd̄ euadat.
Ad est testis di-
 uine misericordie. hec
 ipsa de qua loq̄-
 mur oiaia. de
 qua phariseus.
 dum pietatis fon-
 tem uellet obstru-
 ere dicebat. **H**ic
 si esset, ip̄sa. sa-

ret utaq; que &
q̄lis ē mulier. q̄
tangit eū. q̄ pec
catix est. S; la
uit lacrimis ma
culas cordis & cor
poris. & redemp
toris sui uestigia
tenigit. que sua
itineria praya de
reliquit. Sede
bat ad pedes ihu.
uerbu q; ex ore
illi⁹ audiebat. &
uiuenti adheſe
rat. mortuum
quesiuit. & uiuē
tem reperit. quē
mortuū q̄siuit.

tantū q; apud eū
locum gr̄e inue
nit. ut hunc ip
ſiſ apostoliſ ei⁹.
uidelicet nuntiis
ipsa nuntiaret.
Quid itaq; fra
tres k̄m̄. quid
ī re hac debem⁹
aspicere. nisi in
mensam miām
nr̄i redemptoris.
q̄ nob̄ uelut in
signo ad exem
plum penitētie
posuit eos. quos
p̄ penitētiā ui
uere post lapsū
fecit. **P**erpendo

116
g petrum. glide
ro lationem. al
picio zacheum. i
tueor mariam. s
nichil in his aliud
uideo. n ante ocl
los nros posita.
spei i penitentie
exempla. **P**ortal
se in fide lapsus
est aliquis. aspi
ciat petrum. qui
amare fleuit. qd
timide negauit.
Alius cōtra pr
imū suū in ma
licia crudelitatis
exarsit. aspiat
lationem. qui s

in ipso mortis
articulo. ad uite
p̄mia penitēdo
puenit. **A**lius
auaricie estibus
anhelans. alie
na diripuit. as
piat zacheum.
qui siqd alicui
abstulit. qdrū
plum reddit. **A**
lius libidinis ig
ne succensus. car
nis mundiciam
pdidit. aspiat
mariam. que i
se amorem car
nis. igne diui
ni amoris excoy

it. **Q**uote omnipoten-
tens deus ubique
oculis nostris quos
imitari debeamus
obicit. ubique ex-
empla sue misericordie
opposuit. Mala
ergo iam displice-
ant vel experta.
Volenter obliuisc-
atur omnipotens
deus. quod nocen-
tes fuimus. par-
tus est peniten-
tiam nostram nobis
ad innocentiam
deputare. **N**on
nati post aquas
salutis. renasca-

mur ex lacrimis.
Itaque iuxta pri-
mi pastoris uocem.
sic in gremio infan-
tes. lac gaudisate.
Redite paruuli
filii ad sinum ma-
tris nostre eterne
sapientie. sugi-
te ubera larga
pietatis dei. **G**ratias
acta plangite.
inminencia ui-
tate. **R**edemptor
noster. momentane-
os fletus uos et
non consolabitur
gaudio. qui uiuit
et regnat in seculum seculi amen.

Sermo beati
Augustini epi.
fr. v.

ANCATE

domino cantici
noum. q̄ mi
rabilia fecit. **Q**
uamul fratres
mei in tanta sol
lemnitate diei.
que s̄ ista mi
rabilia dei.

117
Queram⁹ gau
dendo. gaudea
mus querendo.
inuenta diliga
mus. ea q̄ puro
corde retineam⁹.
Quid est enim
fratres mei in
cunctis opib⁹ di.
q̄ n̄ sit mirabi
le. **T**otius mū
di ammirabilis
fabrica. satis s̄
magna mirabi
lia. **F**orsitan de
his dicat psalmis
ta. **N**on. **A**ce
aut̄ magna mi
rabilia. q̄ndo

posita sūt in firma-
mento celi sol et
luna. duo mag-
na luminaria.
Numquid de
his dicit. **R**e-
spondet. **P**ermitta-
mus multa. quae nar-
rat de dño nro
ihu xpo. scā scrip-
tura. Veniamus
ad eos quos pavit
in deserto. de quinque
panibus et duobus
pisabus. et fue-
runt propter parv-
ulos et mulieres
quinque milia.

Nonne ista fie-
runt saeculorum mira-
bilia. **D**e his
itaque dicit. **N**on
enim. **T**ranssea-
mus ergo quos mi-
rabiliter sanavit
cecos. et claudos.
demonibus plenos.
variusque languo-
ribus oppressos.
requiramus la-
zarum. quem de
monumento vo-
cavit putentem
et suavidum. **E**c-
ce fratres mei. sa-
tis laudabile et
ammirabile mi-

vacillum. **N**ū
quid de eo dicit.

Non certe. **Q**ue
ramus g' ampli?
n' deficiam? donec
ad medullam p
ueniamus. quia
scriptū est. n' q' ac
pit. s; qui p'seue
rauerit usq; in
finem. hic salu
erit. **E**st enim
istud qd' querim'
tale miraculum.
cu' simile nec
habuit. n' habe
bit p'sens et
futurum scdm.

Audite fratres

mei. erigite cor
ad mirabilia dī.

Quis audiuit
umquam tale.

Nut quis uidit
huic simile. ut
mors mortē uin
ceret. mortuus
mortē supasset.

Intelligite fra
tres qm mortuus
ypc uicit mortē.
et nō solum uicit.
s; etiam occidit.
Omnes enī ab a
dam usq; ad mor
tem nrī redemp
toris. siue tales.
siue quales. siue

iusti. siue iniusti.
omnes pessima mors
recipiebat. omnes
gluciebat. omnes
retinebat. **M**or
tuus uero pro salute
nostra. redemptor
nostri dei filius. infer
num truit. mor
tem occidit. quia
electos quos ipsa
absorbuerat. no
mere compulit. e
osque in paradisu
quem culpa ori
ginali amiserat
introduxit. ape
ruitque portas ce
li. precipiens ut

—

ad eas deinceps
sit iter ipso dei.
Ocisa ergo morte.
uictor surrexit
filius dei. non solus.
sed cum multis. ut
essent nobis testes
sue resurrectionis.
sic narrat ewan
gelista. **M**ulta
corpora sanctorum. que dor
muerant surrex
erunt. et uene
runt in sanctam ciui
tatem. et appare
runt multis.
Ecce fratres karissimi.
ista sunt mirabilia.
nullis mirabili

bus similia. de
quib' nos iuvat
psalmista. ut ca
tem' canticū no
uum. q' mira
bilia fecit. Me
rito g' ei cantare
debem'. quos suo
sanguine rede
mit. quos ab in
imū potestate
eripuit. quib'
sup'ni regni ia
nuas aperuit.
Cantem' itaq;
ei canticum. nō
uetus s; novum.
q' mirabilia fe
cit. **V**etus can

ticum cantavit
populus hebreoz.
in sacrificio agni
paschalis. cū libe
rati sūt de servi
tute egiptiorum.
Nos autē cante
mus dñō canti
cum novum. q's
eripuit de tene
bris inferorum.
de potestate demo
nis. de morte mor
tis. **N**on p' sang
nem hircorum. n̄
p' alicui' agni um
braticum sacrifi
cium. s; p' semet
ipm factus ē dō
=

patri hostia et sa-
crificium. **A**ga-
mus itaque ei gra-
tias. cantemus
ei canticum novum.
quod mirabilia fecit.
Vultis scire fratres
mei. quod est istud
canticum novum?
Pascha nostrum in
molatus est Christus.
Hoc est canticum
novum. hoc can-
temus redemp-
tori nostro. qui hodie
resurgens a mor-
tuis. vivit in secula
sanctorum amen.

FR. SERTA

**eduxit Ser-
mo beati Petri
longobardi.**

**ILI-
US**

aciel
cens
ioseph.
filius

120
accrescens. et de
corus aspectu.
Iste filius benedi
cens. ioseph iter
alios sicut eximi
a dilectione. ita
sollemni y mis
tica benedictione
in pconium sal
uatoris. et celebra
uit dicens. Fi
lius accrescens.
Iste est deus pater.
qui multos ha
bet filios gr̃e. u
num solum na
ture. quē si
omnes diligit.
tamquam na

turalem filium.
tamq̃m unige
nitum. alios u
tamq̃m adopti
uos. Alios ip̃e
illum. illum ip̃e
se diligit. qui
scdm̃ aplm̃ est
primogenitus
in multis fr̃ibus.
et ante om̃es ge
nitus. et in senec
tute natus. here
ditatem pater
nam habens mo
re p̃mogeniti i
sua ditione. quē
pater genuit
in senectute. q̃a

in fine seclor. incar
nari fecit. **H**ic ē
g' fili' patris dīlec
tus. & fili' aetē
cens. **I**n aetē
uerbū i' gēmi
nat. ut multi
plex notet aug
mentū. Sic enī
bis natus ē. scdm
duas natiuitates.
alteram de patre.
alterā de matre.
ita & dupliciter
auctus est in se
metipso duobus
modis. scilicet i'
anima & i' corpe.
In anime bono

accreuit. q' plane
tum & tristitia
passionis ei'. con
uertit d's i' gau
dium beate re
surrectionis. con
sulto q' sacco. cir
cumdatus est le
ticia. id ē immor
talitatis gl'a. **D**e
quo p' ysaiam pa
ter ait. **I**n saen
tia sua iustificabit
impium. iustus
seruus meus mul
tos. & iniquitates
eor. ipse por
ta uit. **E**cce
iust' h'us dicitur

121
seruus! s; iustus.
nō solum q̄ sine
peccato. scdm̄ qd̄
homo. s; etiā q̄
alios iustificat
ut deus. Ipse ser-
uus. scdm̄ qd̄ ho-
mo! q̄ patri obe-
diens usq; ad
mortem. O dis-
ciplina p̄as n̄re
sup̄ eū. Audita
disciplina p̄as.
p̄ eum q̄ est p̄ar-
n̄a tamq̄ua o-
uel errabunde.
ad eruditum pas-
torem reducam̄!
qd̄ p̄ ysaiam ait.

Dñs dedit michi
linguam erudi-
tam. ut sciam sus-
tentare eū qui
lapsus est uerbo.
Hic ḡ iustus et
eruditus multos
ī scientia sua ius-
tificauit! ī for-
titudine sua in-
firmis robur mul-
tiplicauit. q̄ndo
phennis leticie.
atq; īmortalita-
tis gloriose dia-
dema accepit.
q̄ndo eminuīt
qd̄ sacus inte-
ger ante celauit!

quādo caro nra de
formata reflozuit.

Non simpliciter
diatur flozuit.
s; reflozuit. Ca
ro enī humana.
qm̄ dī fili⁹ assūp
sit. ī primo patē
te florem sue cō
ditionis amisit.
s; ē recuperatus
in resurrectione
saluatoris. qui
p̄uentus est be
nedictionib⁹ dul
cedinis in concep
tu qui immunis
erit ab omī
labe et reatu.

ac resurgens a mor
tuis. absorta mor
te in uictoria. atq;
aculeo mortis at
trito ī nra capite
reflozuit caro. ut
ubi apparuerat
nra infirmitas.
nra emineat cla
ritas. Per eum
ergo recuperat⁹
est flos feni. Ip
se feno induit
se. ut lignum. fe
num. stipulam.
in nob consume
ret. ac uestimē
tis salutis & gl̄e
nos indueret.

ut p̄ cū deformi-
tas n̄a reflore-
ret. Hec est uir-
ga aaron que
fronduit. ⁊ amig-
dalus q̄ floruit.
De qua ecclesi-
astes. Florebit
amigdaluſ im-
pinguabitur lo-
custa. dissipabit̃
cappariſ. qm̄ ibit
homo ī domum
eternitatis sue.
Que ē amigda-
luſ ista que flo-
ruit. ⁊ quando
floruit. Hec
amigdaluſ est

172
fili⁹ accrescens.
scilicet ioseph.
id ē xp̄c. Amig-
dalus namq; tri-
a habet. cortice.
testam. nucleū.
Et xp̄c in trib⁹
uere subsistit
substantiis. In
eo q̄ppe ē cortex
carnis. testa men-
tis. nucleuſ di-
tatis. Cortex
habet amari-
tudinem. testa for-
titudinem. nu-
cleuſ dulcedinē.
Et ipse ex car-
ne infirma ama-

ritudine sensit. /
affectu carnis te /
diauit. dispensa /
tione patris im /
plere uoluit. /
spu n̄ hesitant. /
non recusauit. /
s; p̄mpte uolun /
tatem patris ef /
fecit. Recte g̃ i /
testa significat /
xpi anima. que /
nullom̄ reuoca /
ri ul' retardari /
a p̄posito huma /
ne redemptionis /
ualuit. Nucleus /
ū que suauis est /
ad gustum. qui

pellit esurientem et /
prestat refectio /
nem. recte xpi /
intelligitur di /
tas. que infinite /
dulcedinis ē fer /
uentib⁹. quos et /
faciat sic. ut gus /
tandi desideria /
impleat. Ipse /
est in quem an /
geli p̄spicere de /
siderant. que fa /
ciunt semp inde /
sinent facere cu /
piunt. Ecce sa /
tietas. ecce sua /
uitas sine fastidi /
o. et desiderium

sine suspirio. **B**onus est iste nucleus. s; absconditus. q; ipse est deus abscondit.
Hic n̄ eminuit ut nucleus. nec resplenduit ut deus. nisi cortice fracto. & a testa detracto. q; n̄ est inuentum mel i ore leonis uiui. s; mortui. **D**etractus est g; cortex teste non nucleo. & sic mortuo leone. in cui ore reatum est mel.

—
—
—

q; discedente anima a carne. mortuus ē ferus leo.
S; effusa fames a apd inferos. & eductis inde captiuis. die tercio cortice sanato. mel leo effudit. cū uerus ioseph. uolens agnosci a suis fratribus ait. ego sum ioseph frater uir quem uendidistis. adhuc patris meus uiuit. q; si n̄ dum uiuit i nob. q; n̄ dū

ascendi in corde
u^{ro} ad patre me
um. postqua uē
ditus. postquam
traditus. S; cog
noscat me. Ego
sum uerus ioseph.
patri equalis. &
si uenditus & occi
sus. Ecce mel.
scilicet multitu
do dulcedinis.
Hec est dies qm
fecit dñs. exulte
mus & letem^{ur} i ea.
Exultem^{us} mēte.
& letem^{us} ope. q
linit sumus san
guine. agni ima

culati. i unoq;
poste. **H**ec ē dies
t^{ra}a. qua suscita
mur & uiuimus.
sic dicit osee, ppha.
Venite reuerta
mur ad dñm. q
ipse cepit & sana
bit nos. uiuifica
bit nos post du
os dies. in die ter
cia suscitab^{it} nos.
& uiuem^{us} i spec
tu ei. sciem^{us} seqm^{ur}
q; & agnoscamus
dñm. Celebris
est ista dies t^{ra}a
nob. qua nobis
p^{ro}mittitur resur

rectio uita. **S**;
que est prima.
q̄ est sc̄ta. **P**ri
ma dies passionis.
sc̄ta sepulture.
tertia resurrecti
onis. **I**n p̄ma re
dimimur. **i** sc̄ta
sanamur. **i**n ter
cia consummam̄.
Hoc erat tridui.
ad quod festina
bant aaron y mo
yses. dicentes pha
raoni. **D**s̄ hebre
orum uocauit nos.
ut eamus uiam
trium dierum in
deserto. ut faci

124
ficemus dño deo
nr̄o. **E**t contra
dicebat pharao
dicens. **N**on ea
tis longius. **N**o
lebat eos puen
ire uerus pharao.
id est diabolus
ad misteria ter
cie diei. tercieq;
mansionis. **H**os
tres dies dñs in
ew̄gelio me
morat dicens.
Ecce eicio demo
nia y sanitates.
pficio hodie et
cras. **i**n tertia die
cōsummo. **P**ri

ma die eieat de
monia. q̄ die
passionis eieat
foras p̄ncipē mū
di. **S**ecūda die sa
nitates p̄fecit.
q̄a ī infernū des
cendens. iustos q̄
ibi tenebantur
eduxit. eisq̄ ad
itum et̄ne beati
tudinis reserauit.
Die tertia glum
matur. q̄ die
resurrectionis no
uissima inimica
mors destruetur.
q̄. beate īmorta
litas gl̄a ei do

nata a cunctis fi
delib⁹ certissime
speratur. **H**ec
est uere dies qm̄
fecit dñs. q̄ tam
i om̄es dies cre
auit. s; hanc ex
imū gl̄e laudis
q̄ titulis deco
ruit. **V**enite ḡ
fratres. et reuer
tamur ad dñm.
corde. ore. opere.
q̄a ipse cepit se
men abrahe. n̄
angls. q̄ cura
bit nos a wne
ribus peccatoꝝ.
Viuificabit nos

125
post duos dies
scilicet passionis
et sepulchri. quod
die tertia resur-
gens a mortuis.
resuscitabit nos
secum iam in spe.
quondam in re.
et uiuemus in
et in futuro in
spectu eius. Quia
iocundum est in
spectu eius uiue-
re. cuius pulchri-
tudinem celestes
et terrestres ue-
nerantur. Cuius
intuende amore
ac desiderio. et

lecte filie super
murrum discun-
terunt. Non
ualet quicquid
facis. nisi super
murrum stent
pedes tui. Mu-
rus enim fides est.
Super hunc mu-
rum ambulet
quisque. non lento
gradu. non tar-
do pede. non in distor-
tum. sed currat
ad apostolum in direc-
tum qui ait.
Ego sic curro.
non quasi in incer-
tum. sic pugno

nō quasi aerem
uerberans. In
incertum namq;
currit. qui talia
facit. ut ex q̄b;
dam sp̄are. ex
aliis possit despe
rare. **F**ieri
uerberat in pug
na. qui uerbis
ostendit n̄ rebus.
qui lingua se
iustificat. uita
se cōdempnat.
Curramus g̃ sicut
hunc murum
cum filiis syon.
n̄ hereamus. **A**d
damus op̄a fidei.

ut sic impleam;
q̄d sequitur in
p̄ph̄a. **S**ciamus.
sequemur q̄ ut
cognoscamus
dominū. **O**por
tet enim nos pri
us scire dñm fide.
& sequi ope. ut
sic tandem uale
amus eū cognos
cere facie ad faciem.
Op̄us suum. id
est redemptionē
nr̄am. p̄ mortē
suam uelociter
p̄p̄e p̄ferat. quia
triduo eam con
sumauit. **H**ec ē

abreuiata con
summatio. de
qua ysaías ait.

Consummatio
abreuiata inun
dauit iusticiam.
consumationē enī
& abreuiationē
faciet dñs in me
dio omīs terre.

Est abreuiatio
que ob nimiam
sui breuitatem.
infectionē uel
obscuritatem ha
bet. s; hec abre
uiatio titum di
erum consumma
tionem habet

trium bonorum.

Vt enim xpc
mortuus est et
sepultus. ac re
surrexit. ita &
nos debem⁹ mo
ri peccatis. & sic
membra ei⁹ cla
uis & fixa fuerūt.
ne ad priores ac
tus mouerent⁹.
ita & nos clauis
uirtutum & fixa
mur a uia cum
illo. ne ad p̄ora
mala redeam⁹
& cōsepeliāmur
ei. ut sic ipse
sepultus subiac

tus fuerat huma-
nis aspectibus. ita
et nos uiciorum et
peccatorum ob-
tutibus subtraha-
mur. ut nec cor-
ruptio. nec memo-
ria. mentes nostras
contingat. ita et
ei resurgere debe-
mus. ut ipse die
tertia a mortuis
innouatus resur-
xit. ita et nos
a malis ad bona
resurgentes. in
nouitate uite
ambulemus.

Girduum ergo

abreuiationis.
consummate est
dies mortis. sepul-
ture et resur-
rectionis.

*Sermo beati
Augustini epi.*

AS
CH
A
xpi di-
lectissi

mi fratres. reg-
num est celi. sa-
lus mundi. occa-
sus inferi. gla-
supriorum. ui-
ta credentium.
resurrectio mor-
tuoꝝ. testimo-
nium resurrecti-
onis diuine. pa-
uim redemptionis
humane. co-
tricio mortis ab-
olite. **Q**ue festi-
uitas di sacra-
misterio. & cog-
nito sacramen-
to. uirtutem di-
uine resurrecti-

127
onis. p anglos
indicat. p pptos
manifestat. p
corda credentiu
manifestat. et
multiplicat bo-
na opa. **H**ec g
est dies dñi.
qua fecit dñs.
ut sepius audis-
tis. Cunctis cel-
sior est hec dies.
lucidior uniuersis.
in qua dñs
resurrexit. in
qua nouam si-
bi plebem ut ip-
si uidetis. rege-
nerationis spū

conquisiuit. In
qua singulorum
mentes gaudio
et exultatione p
fundit. **H**ec ergo
dies resurrectionis.
defunctis uita.
peccatoribus uenia.
sanctis est gloria. Si
quidem operatione
uirtutis. hec dies
elevat. de imis
suscitat. de terre
nis collocat in ex
cellis. consummat
iustos confirmat
dubios. dampnat
incredulos. **Q**uod
hoc enim dominus ho

die resurrexit.
ut imaginem
nobis future resur
rectionis ostende
ret. **Q**uod ideo hodie
ut uite lauacro
resurgens dei po
pulus ad instar
resurrectionis
ecclesiam nostram.
splendore uirtutis
candoris illumi
net. **G**lorias aga
mus deo nostro. quod
dum sancte pasche
sollemnitate
colimus. future
resurrectionis
speciem iam ui

demus. Quod re-
surrecturum est
humanum gen.
in consummatione
seculi post mortem.
nec resurget in
baptismo. Sus-
citandus est ipse
post mortem. nec
suscitatur post in-
fidelitatem. Et
liberatur a mor-
tali conditione. nec
de ignorantie ce-
citare. Tunc re-
nascentur ad
eternam. nec re-
nascentur ad salu-
tem. Omnes enim

123
qui olim in christo
baptizati assu-
mere candi-
dam uestem non
possunt. quer-
sationem saltem
candidam non re-
linquant. So-
let enim sub nigro
habitu anima
satis pura latere.
nec multum in-
ter est. si non habet
quis candidam
uestem. Talis
fuit latro ille in
ewangelio. qui cru-
cifixus cum salua-
tore clamasse di-

atur. Memento
mei dñe dñi ue
neris ī regnū
tuum. Attendi
te g̃ dilectissimi.
et uide te qđ fide
lis obtinet. quid
meretur regnum
saluatoris. Latio
posat ī cruce. Si
dum pene simi
litudinē patitur.
ad p̃mia eterna
pducatur. Imit
amini g̃ ei de
uotionem. imi
tamini amare
regnum x̃i. Qđ
posat latio mo

riendo. nos desi
derare studeam⁹
bene uiuendo.
Illi⁹ ardulitati pa
radisus aperitur.
et n̄rōz spei et̄nōz
monstratur fir
mitas p̃miorum.
Letemur g̃ et
exultem⁹ in hac
die. in qua resur
gens dñs multi
plicem intulit
salutem. Hoc
itaq; ammonco
fratres km̃i. ut
quociens pascha
lis sollempnitas
uenit. cunctis ū

tutib⁹ uos ad tan-
tam festiuitatem
celebrandam ex-
ornetis. quaten⁹
gle resurgentis
xpi interius et
exterius decet⁹
redimitti hodie
seruiatis. **R**o-
go etiam quicūq;
uiri. quetūq; mu-
lieres de sacro
fonte filios spiri-
taliter exceperūt.
cognoscant se, p
ipsis fidei iustores
apud dñm exstis-
se. ideo semp
illis sollicitudi-

nem uere cari-
tatis impendant.
ammonentes ut
fidem quam sus-
ceperūt. bonis o-
peribus cōseruent.
quaten⁹ cū ipsis
ad etñam beati-
tudinem pueni-
atis. Nemo se
circumueniat
fratres kmī. nul-
lus sibi moritur.
s; qñto scūq; a
liquis exemplo
scē uite edifica-
uerit. cū tantis
et, p tantis mer-
cedem bone opa-

tionis accipiet.
¶ q̄nto sc̄lq; ex
emplo male cō
uersationis. etiā
si illi cū nō sequi
tur p̄buerit. p
tantis se malam
rationē nouerit
redditurum. Et
ideo neophitis
nr̄is auxiliante
dño. exemplum
bone conuersatio
nis q̄ntum possi
mus ostendere.
ut n̄ p̄ illos de
structione penā
recipere. s; potius
p̄ edificatione

mercedē pueni
re ad indulgen
tiam peccator.
prestante dño
nr̄o ihu xp̄o. q̄
tecum uiuit et
regnat ī secula
seculor. amen.
*Sermo beati
Augustini epi.*

RISTUS

resurgens ex mor-
tuis iam n̄ mori-
tur. mors illi
ultra n̄ domina-
bitur. **X**p̄c k̄m̄i.
gaulcato baratro.
iam uictor a mor-
tuis resurgens.
et nos de exilio
mortis ereptos.
uite et̄ne inuey-
it. Nos ḡ i pec-
catis mortui de-
bemus ad uirtu-
tes et̄ resurgere.
et ad brauium
uite nob̄ p̄posi-
tum. p̄ bone o-
m̄i

perationis studi-
um currere. Et
q̄ x̄p̄c iam pro
nob̄ n̄ moritur.
p̄ uestigia eius
gradiamur. ne
amplius mori-
amur. Et q̄a
x̄p̄o i dextera
dei sedenti. mors
ultra n̄ d̄nabit.
que sursum s̄t̄
queram? ne no-
bis ultra mors
dominetur. **E**rgo
tur debem̄ a mor-
te anime que
s̄t̄ peccata resur-
gere. et q̄ x̄p̄c
om̄i

ultima n̄ moritui.
possim⁹ cū eo p
hennit⁹ uiuere.
Ergo redempti
a dñō. cantate
ei canticū novū.
cui⁹ laus ē in ec
clesia scōz. Ille
novū canticum
relerat. q̄ relic
tis peccatis. no
uam uitam bo
nis opib⁹ incho
at. Christus a
morte resurgēs.
Stelle marie ma
ris. p̄ quā ipse
hui⁹ uera mun
do clariuit. de

morte sua dolen
ti. sol de morte
oriens apparuit.
Marie magda
lene qm̄ a septē
demoniis emun
dauit. 9 solator
resurgens. p̄mo
se manifestauit.
cū ad monumē
tū ei⁹ fleret. &
eum sublatum
inde crederet.
Petio quoq; ap
parens. ne de
speret ex nega
tione. Iacobo
autē suę mater
tere filio appa

ruit. q̄ a s̄pta
ferra. usq; ad il
lum diem. sine
abo p̄mansit. &
tam certus de p̄
resurrectione fu
erat. qd̄ se prius
n̄ manducaturū.
qm̄ xp̄m uiuen
tem uideret de
uocerat. Quab;
a monum̄to reu
tentib; se mani
festauit. & eas de
resurrectione le
tificauit. Quob;
q; de emans̄ eun
tibus in uia. ut
peregrinus ap
=

131
paruit. & cum
eis intrans ad ce
nam discubuit.
Secundo aut̄ facto.
clausis ianuis
om̄ib; discipulis
se manifestauit.
p̄ pacem eos sa
lutaui. p̄ resur
rectionem suam
affirmauit. Oc
tauo die iterū
p̄sentiam suam
eis exhibuit. la
tus thome ad pal
pandum p̄buit.
Septem discipu
lis in piscatione
laborantib; se

manifestauit.
rete in dexteram
mittere ipera
uit. in quo mul
tudo piscium
occluditur. Et ta
men rete non rum
pitur. Ipsi uero
pisces ad litus
pertrahunt. qui
uiuum cum domino i
eunt. Electi uero
qui uiuum cum domino
ineunt. quando per
acto ultimo iu
dicio. cum eo ad
nuptias intra
bunt. ubi ab u
bertate domus

dei inebriabun
tur. Et torrente
uoluptatis ei po
tantes saciabun
tur. Huius inme
si gaudii futuri.
celebrem festiui
tatem recolit uer
ecclesia. per pascha
lis festi sollemni
tatem. Unde non
secundum solis cursu
annuatim repe
tur. sed secundum lune
circulum. primi
mensis primilu
nio agitur. quod
per lunam ecclesia
designatur. que

a splendore etni
solis illustratur.
Qui⁹ arcubus
dum i electis con
pletur. mox in
eterne dulcedi
nis quiniuum as
sumetur. **I**gitur
p quadragesima
qua alta no can
tatur. s; canticu
leticie deponen
tes canticum tris
tie canunt. qua
draginta annor
captivitatis ppli
dei. a iherusale
in babilonia re
colimus. **n**am

132
aut peregrina
tionem signica
mus. qua a gau
diis paradisi in
exilium hui⁹ mu
di nos pullos.
tristitia y labore
ploramus. **P**er
quadragesima
ante quadragin
ta annos reuer
sionis isrl⁹ de e
gipto. ad terra
re promissionis.
ad memoriam
reducam⁹. y nram
reversionem de hoc
mundo ad patri
am paradisi. p
z z

tractus qd' canticū
tristitiae. scilicet la-
bozem iuneris re-
presentam? qz
p multas tribu-
lationes. nos in
regnum intrati
vos denunciam?

Per tres dies an-
te pascha. tres
anni temporis
antypri prefigu-
rari intelligun-
tur? qz omnia in
mundo ei' scui-
da turbabunt?

Ideo his diebus
passio xpi qui
est capud nr̄m

≡

celebratur? qā
illo tempe cor p'
ei' idem ecclesia
uarius tribulati-
onib; tor̄ntatur.

His diebus mul-
titudo credentiu.
p baptisma rege-
neratur? qz illo
tempe fidelium
uniuersitas. p re-
surrectionē ad ui-
tam renouatur.

Per diem autē x'
resurrectionis.
nr̄a resurrectio
pfiguratur? qz
eadem die eadē
qz hora. qua x'

resurrexit totū
humanū gen⁹
resurrecturū
p̄dicatur. Illa
die reginā spon
sa p̄ a deyris ei⁹
uestita deaurā
to. letabunda
astabit qm̄ hic
apud babilonē
peregrinantem.
hostis pane lac
marum abavit.

Illā etiam die
diabolus hostis
ei⁹ cū toto corpe
suo. et in stagnū
ignis. et sulphu
ris. auctis uiden

abus p̄cipitabi
tur. et ip̄a cum
triumphali glā.
ab angelico ex
ercitu in celesti
iherusalem in
troduca. regio
thalamo sponso
suo iungenda col
locabitur. Et
q̄ hoc ecclesia fu
turū sperat.
ideo hanc festiui
tatem annuatim
tanto ope celebrat.

Per paschale ū
tempus. q̄ alta
frequentatur.
sollemnitas

uite etne et leti
cie designatur.
ubi scilicet in phen
ni gloria exulta
bunt. et dulcis
sonum alta cum
angelis phenni
ter. iubilabunt.
Hoc autem in di
uinis officiis in
notescit cum ca
nimus. intro
duxit uos dominus
in terram fluen
tem lac et mel.
quoniam paradysum.
id est terram
uiuentium in
telligimus. Item

uenite benedicti
canim? quod dominus
transacta nostra
resurrectione.
in iudicio legi
mus dicturum.
Item eduxit do
minus populum su
um in exultatione.
in leticia canim?
quod tunc finien
dum credimus.
cum gaudium et
leticiam optine
bunt. atque equa
les angelis sem
templiater ut
iusti fulgebunt.
De deo autem pas
=

cha. id est tran
situl dicitur. q
sic ebraicus ppls
de seruitute ad
libertatem tran
siuit. ita populo
fidelium de mor
te ad gaudium
transibunt. et
deum facie ad
faciem sicuti e
uidebit. hi uero q
hic in pma re
surrectione a
peccatis resur
gere uoluerunt.
in scda resurrec
tione partem
habebunt. **Qui**

autem dicunt
deo. ne appropin-
quet nob. ipsi
stipula et sumus
incendii in fu-
rore suo erunt.
atque terram te-
nebrosam. ubi
nullus ordo sed
sempiternus
horror inhabi-
tat possidebunt.
Tunc iusti p-
duplica gressio-
ne quam hic in cor-
pore. et in rebus
habuerunt. tunc
in terra sua du-
pliciter possidebunt.

q̃ in anima ⁊
in corpe simul
p̃petuo gaude
bunt. Hic du
plex gaudium
n̄c p̃resignam⁹
cū duo alta in
mista canimus.
totus mundus
nob̄ n̄c ī hac fel
licitate applau
dere ⁊ p̃robari.
cū redimus or
namentis īnova
tur. q̃ t̄c, p̃ gl̄a
filiorum suorū
deus omnē cre
aturam mundi
īmutabit. Ge

lum novum ⁊ ter
ram novam cre
abit. et celū ut
sol splendescet.
⁊ paradysus flo
rescet. Luna ut
sol septempliat⁹
magis q̃m nunc
fulgescet. Et n̄
erunt priora ī
memoria, p̃ om
nīmōda quā t̄c
habebunt gl̄a.
Sup̄ cor n̄ ascen
dent mala p̃ce
rita. s; usq; in
sempiternum
gaudebunt in
leticia sempiter

na. qm̄ oculus
n̄ uidit. nec au-
ris audiuit. nec
ī cor hominis as-
cendit. que ip̄a
rauit d̄s dilige-
ntibus se. Et n̄
fateri k̄m̄. ro-
gate eum q̄ nos
resurrectionis
dñice annua sol-
lemnitate le-
tificat. ut p̄ tem-
poralia festa q̄
agim⁹. puenire
ad gaudia eter-
na mereamur
aoyey. **Sabba-**
to eduxit lega-

tur mane. Ser-
mo beati Augus-
tini ep̄i.

bati ait ewan-
gelista. uenit
maria magda-
lena mane. cū
adhuc tenebre

essent ad monu-
mentum. & ui-
dit lapidem sub-
latum a monu-
mento. Cucur-
rit g^o & uenit
ad symonem
petrum. & ad
aliū discipu-
lum quem ama-
bat ihc. Vide-
te fratres. uide-
te ardorem mu-
lieris. ad sepul-
chrum dñi fes-
tinantis. Non
horam attendit.

nō tempus inqui-
rit. s; tempus.

≡

conditorem. ui-
dere gaupiscat.
Cucurrit pri-
or. & puenit
mulier uiros.
O beate petre
aple. ubi est qd
dñō pmittebas
dicens. & si opor-
tuerit me mo-
ri tecum. tam-
nō te negabo.
Certe si mori nō
poteras p dñō.
tam quia mul-
tum de te pre-
sumpseras. ad
sepulchrum ei⁹
primus festina

re debebas. **S**ed
 quod promiseras
 implere non potu-
 isti. **S**ibi te una
 ancilla turba-
 uit. modo te
 ad sepulchrum
 domini. maria mag-
 dalena peruenit.
Quia in ueniam
 beate petre. si
 aliquid acutus
 dixeris. **D**um
 fide plena crede-
 res. super aquas
 ambulasti. sed
 postquam dubita-
 re cepisti. pau-
 latim in, pfun-

do dimergeba-
 ris. **S**urge ubi
 nunc. quia iam
 te ad sepulchrum
 domini. mulier an-
 te cecidit. **Q**ue
 autem sit muli-
 er fratres om-
 nes nostis. qui
 intento corde.
 sacras lectiones
 audistis. **S**ed quia
 possunt aliqua
 nescire. hec mu-
 lier ipsa est oia-
 ria magdalene.
 de qua ipse dominus
 septem demo-
 nes expulit.

et quia plus ei do-
nauerat. ideo
plus diligebat.
Currit ergo ec-
clesia iam cura-
ta ad petram.
petra autem erat
christus. **I**nde
plane ecclesiam
oportet comparare.
que ab innume-
ris spiritibus libe-
rata. prima debet
ad sepulchrum
domini festinare.
Annuntiavit ergo
petro et alio dis-
cipulo quem dili-
gebat ihesus. et

diat eis. **T**u-
erunt dominum de
monumento. et
nescimus ubi po-
suerunt eum. **E**u-
currerunt apostoli.
et ingressi mo-
numentum. lin-
teamina relic-
ta uiderunt. et
angelos uidere
non potuerunt.
quod adhuc timor
caligosus inde-
orum. lumen in
eis fidei comprime-
bat. **S**uspex-
erunt et reuer-
si sunt. **Q**ui

er uñ n̄ discede-
bat. s; foris stā
ad monumētū
plorabat. Et
quia nunquā
querentib⁹ ali-
quid denegat
deus. inclinauit
se dum fleret
ad monumētū.
vidit duos an-
gelos ī albis se-
dentes. unum
ad capud. et u-
num ad pedes.
ubi corpus dñi
positum erat.
Dixit ei ange-
lus. Mulier qd

127
ploras. aut quē
queris. Et il-
la dixit. Quñ
meum quero.
saluatorem me-
um. Illi autem
enī michi dona-
uit. qui me ab
septem spiritib⁹
imundis libe-
rauit. Capti-
ua ducebar quo
nolebam. et ipso
adueniente. di-
ruptis catenis
delictorū meorū.
sequi merui.
quem n̄ mere-
bar. Nunc tu

lerunt dñm me-
um. et nescio ubi
posuerunt eū.
O mulier. apostoli
angelos uidere
non potuerunt. quia
dubitauerunt. tu
autem uidisti. quia
credidisti. Sed
tu iterum dubi-
tare cepisti. **Q**ui
enim dñm tollere
potuit. non ipse
uellet. sic promi-
serat se tertia
die resurgere.
Conuersa igitur.
uidit dñm ih̄m
stantem. Ecce

fratres. quantum
amor dñi. et fides
meretur. uel
lacrima aut
humilitas. im-
petare ualet.
Nisi flens inchi-
naretur. ange-
los non uideret.
non quereretur.
dñm ih̄m uide-
re non meruisset.
Dicit ei ih̄s. Ma-
ria. **Q**uid ploras?
Quod queris? Et
illa apertis oculis
exclamauit. Do-
mine. tu es ipse
rex meus. et dñs

meus. **N**oli me
 tangere. dicit
 ei ihc. nō dum
 enim ascendi
 ad patrem me-
 um. Et illa ī-
 quit. Deus m̄s
 ⁊ dñs meus. os-
 tendisti te m̄.
 iam sufficit m̄.
Maria g̃ ue-
 niens ad xp̄i do-
 mini monumē-
 tum. appellat
 dñm hortula-
 num. **Q**uia in-
 fantum planta-
 ra floruerunt.
 ecce lilia rena-

torum ornant
 altare dñi. cum
 candidis turri-
 bus gaudiorū.
 ecce lilia noua
 de fonte plan-
 tata. gr̃a fecun-
 data. sanguine
 candidata. q̃
 isti sunt qui la-
 uerunt stolas
 suas. ⁊ candidas
 eas fecerunt in
 sanguine agni.
 qui tollit pecca-
 ta mundi. **E**cce
 surrexit caro x̄i.
 ⁊ flos cāpi. de
 sarobe sepulchri.

et apparuit in
orto lilium. cum
ad sepulchri no
uam sarcobem
gaudiorum nū
tū. descenderent
angeli. Venit
maria sepulture
portans aroma
ta. et inuenit in
sepulchro suauia
resurrectionis
ungenta. nō un
de ungeret cor
pus dñicū. s;
ut arimate p
funderet capita
renatorum. Ve
nit ad monumē

tum. estimat
clausum. et in
uenit ad sepul
chri ianuam pa
radisi. uela pen
dencia linceorū.
Dicunt ei ange
li. Mulier q'd
ploras. Aut
quem quæris.
Ehū quæris in
tra petram. q
iam confregit
mortis gehē
nam. Q'd que
ris maria. Plan
tatam uitam ue
ram. Ecce de
palmitib; mor

139
tiorum. para-
tur t^r in orto. re-
nouata uinde-
mia. Non au-
disti dauid pro-
phetam dicen-
tem. filii tui sic
nouelle oliuaz.
iⁿ circuitu men-
se tue. Qui s^t
nouelle oliuaz.
Ecce sunt circa
altare dñi. cum
infantes p^r me-
dium florent a-
quarum. q^d isti
desiderauerunt.
sic ceruus deside-
rat ad fontes

aquarum. Q^d
est ergo maria.
Quem queris.
ñ est hic. surrex-
it enim sicut
dixit uob. Vi-
de. aspice linte-
amina. nichil
ē q^d te terreat.
Linteamina
enī p^r. sepultu-
ra est peccati
tui. unde exter-
gas lacrimas
luctus tui. iⁿ in-
sudore refrige-
res desiderium
tuum. Videbis
iⁿ paradiso. quē
≡ ≡

queris in monu-
mento. **A**ccel-
sit. recessit. Pro-
fecit. quē quere-
bat inuenit.

Aspiciat & esti-
mat hortulanū.
q̄ uere ab ipso
suscepit noua
plantaria rena-
torum. **D**ñe in-
quit. requiro a
te. doce me. et
si estimo hortu-
lanum. nō facio
calumpniam.
dum requiro ui-
tam meam. Si
tu sustulisti dñm

meū. indica m̄
ubi posuisti eū.
Numq̄ uidisti.
quem dilexit
anima mea.
Si tu es fur cor-
poris dñi mei.
esto & solator luc-
tus mei. Si tu-
listi. partiamur
simul. & de te. &
de me gaudebit
genus humanū.
Si tulisti. n̄ aua-
ricia appetisti.
s; misericordiam di-
lexisti. **P**er te
ostende locum.
ego paruo hume

140
ros meos. ⁊ tollo
tecum. Stat hor
tulanus ⁊ tacet.

O uere hortula
nus dñs xpc. qui
leuauit planta
ra de gehenna.

que antiqua ob
ruerat sepultu
ra.

O uere hor
tulanus. q̄ era
dicauit mortē.

et introduxit
secum ad para
disum collegam

latronem. **O** hor
tulanus uilis in

specie. dulcis ī
uoce.

Iam sim

pler est orti ia
nua. nulla ibi

de terrore custo
dia. ideo libent̄

interrogat secu
ra. **S**uspicoz.

q̄a iudei tulerūt
dn̄m meū. et

nescio ubi posu
erunt eū. **S** q̄

te uideo. te inter
rogo. a te disce

re desiderio. qd̄
requiro. **E**t

dñs marie dat
uocem. ⁊ indi

cat ueritatem.

Abia ei⁹ distil
lant mel. et

obumbrant^{ur} un-
guenta omarie.
Que cū meliore
accepisset odorē.
exclamauit in
uoce. **R**abboni.
qd' interpretat^{ur}
magister. **E**t
adorauit eum.
& effundens la-
crimas querit
etiā tenere ge-
nua ei'. **D**icit
ei ihc. **N**oli me
tangere. n̄ dum
enī ascendi ad
patrē meū. **E**t
iam fide uiue.
sp̄s est q' uiuifi-

cat. **R**esurgens
xp̄s a mortuis.
cū debet. non
tangi. **Q**ui ei'
desiderant tenere
genua. accedat
ad ei' altaria.
Noli me tange-
re. nec dū enim
ascendi ad patrē.
Et illa dicit.
O nē. nō michi
p̄mittis ut te
tangam. **V**el
simbriam uesti-
mentorū tuorū.
ego n̄ debeo tan-
gere. quā tan-
gebant egroti

141
et sanabantur.

Tu in ligno pe-
pendisti. & in se-
pulchro iacuisti.
tu paradysum
reuerasti. Ad-
mitte me ad or-
tum deliciarum
tuarum. Sanasti
euam. iocunda
orariam. Osten-
disti mihi uitam
tuam. letifica me
de uindemia tu-
a. Et dominus. ua-
de inquit ad pal-
mites meos apos-
tolos. uade ad
petrum. Ocur-
rit

rant in galilea.
ibi et apparebit
plena uindemia
Ecce ergo de christo
resurgente. et de
sacramentis aposto-
licis. triumphauit
ecclesia. ecce de
domino & infantibus
tamquam de uice
et palmitibus.
hodie letatur
nostra mater ec-
clesia catholica
amen.

Sermo beati
Augustini epi

OMNI

nostru ihu xpi.
salutarem et
honorabilem
sollemnitatem.
sua fauente cle-
mentia. fiat et
vni fideliter

uenerem. pieta-
tem q; ei ineffa-
bilem admire-
mur. q; n solum
nre redemptio-
nis causa. diuer-
sarum infirmi-
tatum genera
subit. uerum
etia et sacr cul-
tus ritu. p diuer-
sas festiuitatu
gias. eterne be-
atitudinis nob
efficit causas.
ut licet post
multu inerte
somnia. n tam
inuita qm uo-

142
luntarii scē re-
ligionis dulcedi-
ne, puocante.
magnarum sol-
lemnitatum
aduentu surge-
re cōpellamur.
Experget facti i-
taq; libenter de
somno inertie
surgamus. In oc-
tem hanc scām
pasche letanter
ducamus. **Q**uā
noctem magnā
pasche. magis
deuote mentis
desideriis sollemp-
niter celebrem?

n̄ in fermento
malicie y nequi-
cie. s; i azimis
sinceritatis et
ueritatis. hoc
est n̄ in amari-
tudine huma-
na. **Q**uicquid
enī humanum
solum. sincerum
nō est. s; in since-
ritate diuine
sāificationis. que
est castitas. hu-
militas. bonitas.
misericordia. hu-
manitas. iusticia.
lenitas. pa-
entia. ueritas.

pay benignitas.
Non in sermōto
ueteri. leticia
nra xpi pascha.
sit. Nobis enim
x, p nob x nasa
tur. patitur. re
surgit. ut nos
in uitam p ipm
renascamur. in
tribulationib?
et cū eo ī uirtu
tibus resurgam?
Omnia enī p ipm
in hac sacra noc
te restaurata sūt.
In hac quippe be
ata nocte. quasi
p mīe xpc re
=

surrexit. ut nos
omēs postea resur
gamus. In hac
sanctissima nocte.
p thoplastus an
tiqws. peregrī
nus redit ad pa
radisi patriam.
xpo cherubin
mouente. In
hac iocundissā
nocte. captiuitas
soluitur. uita ī
adam amissa re
paratur. Ab
hac enī sacratī
sima nocte dñi
ce resurrectionis.
paradisus patet
=

Nulli clauditur
 nisi a se ipso. nul
 li aperitur nisi
 a ipso. Reducit
 ergo credimus quod nunquam
 defuit. ascendit quod sem
 per cum patre fu
 it. Jam enim cre
 dimus. vitam pro
 nobis mori. Quo
 modo tamen vita
 moritur. Cre
 dimus mortuum.
 sepultum. resur
 gentem. ascen
 dentem. cum pa
 tre tamen et cum spiritu
 sancto. in trinitate

semp manente.
Dum phase. quod
 est pascha transi
 tus intelligatur.
 siue transcensus
 christi sanguine.
 nos consecramus
 et consignamus. ut
 vastatore mun
 di transcendamus.
 et a morte mul
 tos grassatura
 defendamus. Qui
 cumque enim trans
 cendunt. hi sal
 vantur. hi pas
 catur. nimirum
 quibus christi san
 guis inhesit.

Ideo nob quoq;
sic inherat x
sanguis. hoc est
signū mortis ei?
qd si nos stat
integrū. qñdo
nob morimur.
ei uiuimus qui
nob mortuus ē.

Respargit nos
quodam m̃ san
guis x. qñdo mor
tificationē eius
circumferim in
nob. ut nullis
mortalium uolup
tatū pluuiis. si
ue tempestatum
secularium ymbri

bus. a nob terga
tur. S; sup nos
siccans nobis sem
p heret. asper
susq; nos tingat.

Non tingat tan
tum. s; suo signo
mortificatos per
omnia membra.
nos suo sanguine
totos xpc pfundat.
ut quasi cruci
fixos nos suo sa
guine lauare
possit. qui cru
cis sue signo nos
pingit. **I**n mor
te mundum ual
tatū transcendē

do defendamur.
et in diuinitatis
sue fulgura des-
cenduntia suis.
cum suis congregemur
ad celum. ipso do-
nante. Qui cum
patre et spiritu sancto.
uiuunt et regnat
in secula seculorum. amen.
vespe legat.

*Cum pascha non cele-
bretur ante equinoctium.*

IUINE auc-
toritatis est. ut
non celebretur
pascha ante ple-
ni mensis pleni-
lunium. uideli-
cet ubi primum
prima luna post
uernale occurrit
equinoctium. Nam
dum paschalis
agnus immolatur.
plenilunium est.
et non uincente
die superatur. quod
dum agnus dei
pauit. christe. ple-
nitude gratie sanctam
illustrat ecclesiam.

ut tamq̃m luna
reuelata facie.
ueri solis gl'am
gtempletur. et
iam idonea. iāq;
placens in thala
mos ei' re medi
tetur. **O**m̃ibus
dulcis ē hec sa
cratissima sol
lemnitas. om̃i
bus cura. cunctis
desiderabilis est.
sic lux uiuantib'
ī tenebris. sicut
sacientibus fons
aque de petra sa
lientis. sic pere
grinantibus ta

bernaculu quod
fuit q̃s. **P**rop
um q̃dam hui'
tante sollempni
tatis est decus. ac
reus p̃ ecclesias
benedicti iñstitus
ā cui' dulcisoma
bndictione. pro
nia scē resurrec
tionis xpi incho
antur. Signi
ficat uero eū
dem dñm nr̃m
resurgentem.
suorum tristitia
am discipulor.
imo uniuersū
mundu leticie

competentis clari-
tate serenante.

Vere congruit
hoc. & uis ipsa
sanctificationis
exponat. ut sic
preteritis nocti-
bus extincta lu-
minaria. facie
ecclesie turbave-
rant. sic hanc
dulcissimam noc-
tem cereus illu-
minatus iugi
flamine. tripu-
diantis iubare
lenificet. Bene-
fificationis or-
do praecedat. dum

claram resurge-
tis magnitudi-
nem. preclari
significat mag-
nitude cerei.

Cereus iste. quod
humanitatis
christi similitudi-
nem gerit. an-
nus ab incarna-
tione domini nostri
illi inscribitur.

Et quia arua
fyrus est. aruas
quoque figura
congrue inscul-
pitur. Per hoc
quod columnam
ceream rutilans

ignis accendit.
& quod de sua
naturali copia
laudatur. illud
innuitur. quod
extinctam in se
pulchro iacentē
humanitatis &
substantiam. de
supnis aspirans
ignea diuinita
tis potentia rui
sus animauit.
& sic uere ruti
lans ignis. be
ate resurrectio
nis gaudium
perpetuum nobis
felaciter illuxit.

Item ex eodem
igne consecrati
cerei. cuncti qui
in ecclesia sunt. illu
minari debent
cereoli. **Q**uod cū
fit. oportune no
bis subuenit. qd
dñs nŕ ea die q̄
resurrexit. cum
esset seors. stetit
in medio discipu
lorum suorum. et
manus & pedes.
& latus eis osten
dens. insufflauit.
& dixit eis. **A**c
cipite spm san.
Ipsa cerei noui

tal ammonet.
 ut queratur aut
 tante dignitatis
 benedictiones si
 cereum, p^run
 aet diaconus.
 presente sacer
 dote. Recte gra
 dus inferioris
 minister. tam
 dulcis. tam pul
 chrus. tamq^{ue} mel
 lifluis cerei bene
 dictione. tante
 sollempnitatis
 n^{ost}re gaudiu in
 choat. q^{uia} p^{er} in
 feriozem serum.
 t^{am} iocundum.

tamq^{ue} p^{ri}um
 d^{omi}nice resurrec
 tionis miraculu.
 uiril n^{on} q^{ui}b^{us}lib^{et}.
 s^{ed} ipsis aplis an
 nuntiatur est.
Frustula incen
 si. aruacole que
 cereo insculpta
 est infigitur. Et
 hoc ad p^{re}dictam
 causam respiciat.
Ille namq^{ue} mu
 lieres. que mor
 tuu^m querebant
 d^{omi}nu^m. et uiuum
 uidere merue
 runt. aromata
 ferebant. Hec

sacra scā sollemp
nitas. matuti
num et uespertinū
habet sacrificiū.

Vnde offerens
incensum dicit.

In huius noctis
gratia. suscipe
sancte pater in
censi huius sacrifi
cium uespertinū.

Quod ideo fit.
scilicet quia ex du
abus causis pre
sent splendet
sollemnitas. sc
licet ex resurrec
tione animarū
que die pasce

uen morte xpi
passa ē. ex re
surrectione mor
tuoꝝ que illo
resurgente pri
ma sabbati con
firmata est. Co
stat autē qd idē
resurrectionis
nre auctor. im
minente uespa.
caput inclmans.
tradidit spm. et
hora qua primus
adam requisit
clamante dno.
ubi es adam. in
obediens dephen
sus est. eadem

factus adam. con-
 summata passi-
 one sua clamans
 & dicens. In ma-
 nus tuas commē-
 do spm meū. o-
 bediens inuen-
 tus est. Oblatu-
 ri igitur sumus
 sacrificium ma-
 tutinum. p eo
 quod hic lucifer
 matutinus. re-
 surrectionis pri-
 mogenitus. di-
 em nob etnita-
 tis resurgendo
 aperuit. Sacri-
 ficiū quoq;

uespertinū. pri-
 mum offerim?
 p eo qd iminē-
 te uespa. spm
 tradens. candē
 uespam sua mor-
 te fecit memo-
 rialem. Statū
 paschale uesp-
 tini sacrificiū con-
 struitur cōuiui-
 um. cōcrepant
 signa. que hac-
 tenus fuerant
 muta. & perso-
 nante simpho-
 nia. chorus ex-
 ultat. Gaudet
 nobiscū angli.

et, ppter illoz.
gaudium nos
repetim⁹ omis-
sum a septuage-
sima. ipsoz. ym-
num id est gla-
7 excellis. Ad-
ducat^r vitulus
saginat^r ille.
salicet d^s y ho-
mo. cui⁹ carne
manducare &
sanguinem bi-
bere debemus.
Interea dum vi-
tulus adducatur.
cōvitiū ipa-
ratur. accedit
coram ille mi-

nistrorum p^m⁹
atq; fidissimus
paulus. filiūq;
qui reuersus ē.
iam habentem
anulum iⁿ ma-
nu. iam calca-
tum. iamq; sto-
la p^ma iⁿdu^m.
gratulabundus
alloquitur in
p^resenti lectione.
Si cōresurrex-
istis cū xpō. que-
sistum sūt capite
Mortui estis. &
uita n^ra absco-
dita est cū xpō
iⁿ deo. O fidi, pau-

143
tantis elegans
facundia. et offi-
ciosa sedulitas.
Cum enim xpc ap-
paruerit uita
nra. tunc et uos
apparebitis cum
ipso in gloria. Vita
eandem diuina
nouitate condi-
tam significat.
et in ewangelio
consequenti uesti-
menta angeli.
que erant can-
dida sicut nix.
Ecce interea ca-
nore celesti pso-
nat symphonia.

quo letificentur
conuiue. tamquam
de celo remissum.
et ori nro red-
ditum alleluia. qd
a septuagesima.
nra non ceciderit
organa. **A**t
nunc quia non il-
la sacratissima
iam incumbit.
qua xpc auctor
libertatis resur-
rexit. tamquam
de salicibus di-
repta nra certa-
tim organa per-
sultant allelu-
ia. dicuntque co-

fitemini dño.
causamq; subi
ciunt. quō bon?
qd ab affectu cō
probatu. quō
in scōm misēria
ei. **P**salmus
hic cui primus
uersus ē alta.
ī titulo habet
multum hanc
misēriam. et
hanc diem sol
lemnem quā
fecit dñs. fidei
nrē cōmendat.
ut exultemus
et letemur ī ea.
De statōe paschalis

diei p' processionem.

Sacer
eccle
sic
cho
rus

totus festus.
serus utriusq;
ipso circūstante.
totis uiribus ī
uocem exulta
tionis et salutis
feliater exim
pit. cantando
antiphonam.
sedit angelus.
Hec enī antipho
na. rem ipsam
patenter expri

mit. quā p̄doce
 re om̄es gentes
 iussi sunt apli.
 scilicet qd̄ deus
 homo factus. mor
 tem nr̄am mo
 riendo deuicit.
 et uitam resur
 gendo reparauit.
 Cui rei ualde
 & ipsa que dic
 tis insita est cō
 gruit melodia.
 dum cantus hic
 tetardi garru
 litate concinnus.
 agili recurſu fes
 tiva dicta frequē
 ter suspendens.

tripudiat. et
 leta pronunciat
 uelut a laude in
 titina p̄ uocum
 suarum sepe uo
 litat acumina.
Hec ḡ statio il
 lud nob̄ festiuo
 ḡtentu cōmemo
 rat. quod celi
 enarrauerunt
 gl̄am dī. gl̄am
 resurrectionis
 xp̄i. sic legimus.
 q̄ uirtute mag
 na reddebant
 apli testimoniū
 resurrectionis
 dñi nr̄i. **I**deo hec

antiphona. totis
uiribus est cōa
nenda. et toto
corde. totoq; ore
inauditum p̄tor.
circumstantium
offerenda. quia
in omnē terrā
exiuit son⁹ eor.

*De officio pas
chalis diei.*

Constitutum
diei
p̄sen
tis of
ficiū.

cunctis partib;
suis in illum et
nitatis diem in

tendit. cui⁹ nob
aditum d̄s p u
nigenitum suū
deuicta morte
reserauit. ubi
epulabuntur
et exultabunt
iusti ī conspectu
dei. q̄ nūc epulan
tur. ut cantam⁹
et legimus in azi
mis sinceritatis
et ueritatis. bibūt
q; uinum bonū
in illis celestibus
nuptiis. id est ī
glā delectabun
tur ī mortalita
tis. a corruptioē

mortalitatis pe-
nitul imutari.

Et recte. ut q̄a
pascha transsit
est. illo pascha
le p̄sentis diei.

canticum inten-
dat. ubi transe-
untibus patria
constituta est.

Tunc illa sanc-
ta ciuitas iherosolima.
splendebit noui-
tate et̄na. nou
q̄ canticum cā-
tabit. noua ip-
sa. nō habens
maculam neq̄
rugam. Quis

cantica et̄ni. doc-
tor atq̄ p̄centor
erit nouus spon-

sus. qui primus
resurrexit. cui

cum diceret pa-
ter. eruiqe gla-

mea. eruiqe
psalterium et

cithara. respon-
dit. eruiqam

diluculo. Rec-
te in introitu ho-

dierum officii. p̄-
mam uocem e-

mittit. qui pri-
mus resurrexit.

diat q̄ Resur-
rexi. ad huc te

cum sum. **A**d
huius cantia no
uitatem. nos
inuitat paulus
in sequenti lectio
ne. expurgate.
Itaque cum hec dies
nouitatem uite
predicet. et etiam
iuuentutem an
nunciet. dilige
ntissima institu
tione hac die
secundum martium
legitur resurrec
tionis christi ewan
gelium. quod bap
tizatis nostris quibus
renouata est

ut iuuentus sua.
iuuenis sedens
in deprecis cunctis se
pulchri. et co
pulis stola candi
da. ipso suo ha
bitu quid acce
perunt. aut quod
sperare debeant
predicat. conso
nantibus cunctis
partibus officii.
et hoc maxime
clamantibus.
ut expurgato
ueteri sermone. in
azimis sincerita
tis et ueritatis
epulantes. pri
us
us

151
mam baptismi
resurrectionem
ita seruiemus.
quatenus scilicet re
surrectionis eter
ne iuuentuti p
paremus. Tunc
sic in offerenda
cantamus. resur
gente dō in iu
dicio. q̄ nō sopit
esse. et humana
nō curare putat.
terra nemet et
quiescet. id est
impii terrebun
tur. et traditi ge
henne nocere
desinent. et erit

in pace locus do
mini. scilicet ec
clesia. et in syon
iam iuvene. iam
candida. sic an
geli p̄dicti habi
tus predicat. cō
fracte erunt om
nes aduersarie
potentie artus.
scutum. bellaq;
uiciorum. Gra
duale quod est
cantus laboran
tium in hac pere
grinatione. ad
diem resurrectio
nis usq; ad pen
tecosten nō p̄anct.

h, ppter baptiza-
tos p hanc ebdo-
madam officijs
additum est. ita
tamen ut sicut
hos, ppter quos
additum ē mi-
liae laborem quē
arripuerunt. p-
sens subleuat
gaudium de re-
centi remissioe
peccator. sic cō-
suetudinalium
gradualiū pēu-
mata. serenēt
uerba diē qm̄
fecit dñs. coti-
die psonantia

letandum et ex-
ultandum esse
in ea. *De sancta
MARIA.*

Recte
ac lau-
dabi-
liter
om̄i
dñica ī pcessio-
ne. beate oyarē
memoriam ui-
sitamus. Quid
pulchrius. quid
uenerabilius.
qm̄ congratula-
ri matri ūgini
sup resurrectioe
unigeniti n̄ iam

152
moriturus. in cuius
passione gladi-
us animam eius
pertransiuit. Per-
pendere gessit
christiana deuoti-
o. quantus torrens
gaudii repente
mundans. locum
que vulneris re-
plens. animam
ferro doloris con-
fossam inebria-
uit. cum rediit
filius materno
uirginem non de-
fraudans hono-
re. uictoriam su-
am annun-
cia-

uit. et dulcia car-
nis sue uulnera.
quoniam illa uera de
carne sua concep-
tam peperit. de-
osculanda prebu-
it. Verissime ge-
natrix. resurgens
filius apparuit.
sed ut ab initio
ceperat. ita non
conseruabat om-
nia uerba. Ip-
sa per omnes uidit.
hanc matrem pacem.
ipsa est ihesus christus pul-
chra. electa. sua-
uis. et formosa.
Sabbato eduxit

ut ad collationē

Edam cum mel
le meo. id est
surrexi a mor
tuis. recepi car
nem meam. nō
ultra mortui
ram. semp q̃
uicturam. cum

uerbo sibi uni
to. uerbo dī qd
sum. et eram ego
Quanda oppo
sicio. mirabilis
correctio. Ille p̃
mus homo re
quisitus. siue
redargutus de
peccato suo. qm̃
semetipm̃ de
fendit. nō solum
mortem anime
qm̃ incurerat
nō euasit. uerū
etiam mortem cor
poris. insup ac
quisiuit. dicen
te dō. q̃ puluis

es. et in puluere
 reuerteris. Ego
 autem quod tradidi
 pro peccato non meo.
 sed alieno. memet
 ipsum obediens pa-
 tri. non solum ui-
 tam anime non
 amisi. quasi propter
 maledictum le-
 galis dicentis. quia
 maledictus a deo
 est. qui penderit
 in ligno. uerum
 etiam uitam car-
 nis a deo recupera-
 ui. et ecce sum ho-
 mo. in utroque sa-
 licet et in corpore.

et in anima. ui-
 uis. contra quod
 ille fuit in utroque
 mortuus. Itaque
 et mel meum
 cum fauo meo. et
 favum meum cum
 melle meo come-
 di. quia mel meum.
 favum suum recog-
 nouit. et fawis
 meus melle me-
 o respirauit. ita
 ut nulla unquam
 muria interflue-
 re possit. id est
 uite et uerbi quod
 ego sum sempi-
 terna dulcedo.

carne[m] meā rur-
sus dulcoravit. ⁊
caro īdiuinitatis
glām trāsiuit. ita
ut ipsa iam mo-
ri. ut mors ei do-
minari ultra nō
posset. Hoc sa-
cramentum nes-
ciebant adhuc
amici nr̄i. q̄ndo
rediit⁹ appa-
rens eis dixi. ha-
betis hic aliquid
quod manduce-
tur. ⁊ tamen op-
tulerunt m̄ par-
tem pisas assi.
et fawm mellis.

Comedi coram
eis. nō prius fa-
wm mellis. et
deinde partem
pisas assi. s; pri-
us partem pisas
assi. ⁊ fawm mel-
lis. ⁊ sumens re-
liquias dedi eis.
hoc signo edocēt.
quod ⁊ ipsi ex
emplo meo. pri-
us passionibus
ac pressuris de-
siccandi. ac dein-
de fauo conresur-
gendi meā fo-
rent satiandi.
Similiter ⁊ in

154
 imia mei nesci-
 ebant sacramentum
 dicti huius quod dixi.
 & nunc dico. me-
 sui mirram me-
 am cum aromati-
 bus meis. & ni-
 hilominus dabat
 michi bibere ui-
 num mirratum.
 uinum cum felle
 mirratorum. Tu
 autem domine.

**Dominica qua
 simodo. geniti.**

VERUM

dum nobis est.
 quid est quod spiritum
 sanctum dominus noster. et
 semel dedit in
 terra consistens.
 & semel ex celo
 presidens. Neque

enī alio in loco
datus sp̄s sanct⁹
apte monstra-
tur. nisi n̄c cum
p̄ insufflationē
perapitur. et
postmodum de
celo ueniens. ī
linguis uariis
demonstratur.
Qui g̃ prius in
terra discipulis
datur. postmo-
dum de celo mit-
titur. nisi qđ
duo sunt p̄cep-
ta caritatis. di-
lectio uidelicet
dei ⁊ proximi.

In terra datur
sp̄s. ut diligat⁹
proximus. de celo
datur sp̄s. ut
diligatur deus.
Sicut g̃ una ē
caritas ⁊ duo p̄-
cepta. ita ⁊ un⁹
ē sp̄s. et duo p̄-
cepta data. pri-
us a cōsistente
dño in t̄ra. post-
modum e celo.
q̃ ī proximi a-
more discitur.
qualiter p̄ueni-
re debeant ad
amorem dei.
Vnde ⁊ ioh̄es

155
diat. Quid nō di-
ligit fratrem su-
um quē uidet.
deum quē nō ui-
det. quomodo
potest diligere.
Et ante quidem
discipulorū men-
tibus. isdem spēs
spēs inerat ad fi-
dem. s; tam ma-
nifesta datione.
nō nisi post resur-
rectionem dat-
est. Vnde y scarp-
tum est. Non-
dum erat spū-
tus datus. quia
ihc nō dum fu-

erat gloriificat.
Vnde et p moy-
sen dicitur. Sur-
erunt mel de pe-
tra. y oleum de
firma petra. Ne-
q; enī q̄quam
tale iuxta histo-
riam legitur. si
tota testamenti
ueteris series re-
censeatur. Nus-
qm̄ de petra mel.
nusquam oleū.
ille ppls fuit.
S; quia iuxta
uocem pauli. pe-
tra xp̄c erat.
mel de petra sur-

erunt. q̄ eiusdem
redemptoris nr̄i.
facta ⁊ miracula
uiderūt. Oleum
de firma petra
superunt. quia
effusione sc̄i sp̄s.
post resurrecti
onem ei⁹ ungi
meruerūt. Qua
si g̃ infirma pe
tra mel dedit.
q̄ndo adhuc mor
talis dñs. mira
culorum suorū
dulcedinem dis
cipulis suis osten
dit. S; firma
petra oleum fu

dit. q̄ post re
surrectionē suā
factus impassibi
lis. p̄ afflictionē
sp̄s. donum sc̄e
unctionis ema
nauit. De hoc
oleo p̄ p̄pham di
citur. Computres
at iugum a fa
cie olei. Sub
iugo q̄pe tene
bamur demoni
ace dñationis.
S; uncti sumus
oleo sp̄s sc̄i. S;
q̄a nos gr̄a liber
tatis unxit. dñi
ationis demonia

ce iugum putru
it. paulo attesta
te qui ait. Vbi
sp̄s dī. ibi liber
tas. Sciendum
ū est. qd̄ hi qui
prius sp̄m sc̄m
habuerunt. ut
& ipsi innocen
ter uiuerent. &
ī predicatione
quibusdā, pdes
sent. ideo h̄c
post resurrexi
onem dñi patē
ter acceperunt.
ut, pdesse non
pauas. s; pluri
bus possent.

≡

156
Vnde & ī hac
ipsa datione.
sp̄s dicitur. Quo
rum remiseri
tis peccata remit
tuntur eis. et
quorū retinue
ritis retenta erūt.
Libet intueri
illi discipuli. ad
tanta onera hu
militatis uocati.
ad q̄ntum cil
men gl̄e sc̄ per
ducti. Hec nō
solum de semet
ipsis securi sc̄.
s; etiam aliene
obligationis po

≡

testatem relara
tionis accipiunt.
pnapatū supni
iudias sortunt.
ut uice dī quib⁹
dam peccata re
tineant. q̄bda
relarent. Sic
eos decebat erigi.
qui tantū, p deo
conscenserunt hu
miliari. Ecce
qui districtum
dei iudiciū me
tuunt. animas
iudices fiunt.
et alios damp
nant ul' libe
rant. q̄ semet

≡

iplos dampna
ri metuebant.
Horum, pfecto
nunc ī ecclesia
epi locum tenet.
soluendi ac li
gandi auctori
tatem suscipiūt.
qui gradum re
giminis sortun
tur. Grandis ho
nor. s; graue
pondus istius
est honoris. Du
rum q̄ppe ē. ut
qui nescit tene
re moderami
na uite. iudex
uite fiat aliene.

Et plerumq; cō-
tingit. ut hic
iudici locum te-
neat. cui ad lo-
cum uita mini-
me cōcordat. Ac
sepe agitur. ut
ul' dampnet ī
meritos. ul' ali-
os ipse ligatis
soluat. Sepe ī
soluendis. uel
ligandis subdi-
tis. sue uolunta-
tis motus n̄ aut
causarum me-
rita seq̄tur. Vn-
de fit. ut ipse
hac ligandi ac

soluendi potes-
tate se priuet.
qui p suis uolup-
tatib? q n̄ p sub-
iectorum mori-
bus exerceat. Se-
pe fit. ut erga
quemlibet p̄or-
imum odio ul'
grā. moueatur
pastor. Iudicare
autem digne
de subditis ne-
queunt. qui in
subditorum cau-
sis. sua ul' odia.
ul' grām seq̄un-
tur. Vnde recte
p̄, p̄pham dicit.

Mortificabant
animas que n̄
moriuntur. et
uiuificabant
animas que n̄
uiuent. Iō mo
rientem dīpe
mortificat. qui
iustum damp
nat. et n̄ uictu
rum uiuificare
nititur. q̄ reum
a supplicio absol
uere conatur.
Cause g̃ pen
sande sunt. et
t̄ ligandi atq;
soluendi potes
tas exercenda.

uidendū q; que
culpa. aut que
sit penitentia
post culpam. ut
quos om̄p̄c d̄s.
p̄ cōpunctionis
gratiam uisitat.
illos pastoris sen
tentia absoluat.
¶ Tunc enī uera
ē absolutio p̄si
dential. cū int̄ni
arbitrium seq̄
tur iudicial. Qd̄
bene quatuor du
am mortui re
suscitatio illa
significat. que
uidelicet demōs

trar. q̄a prius
 mortuum dñs
 uocat ⁊ uiuifi-
 cat dicens. **M**a-
 zare ueni foras.
 Et postmodum
 is qui uiuens e-
 gressus fuerat.
 a discipulis est
 solutus sic scrip-
 tum est. **Q**uq̄
 egressus esset. q̄
 ligatus fuerat i-
 stis. t̄c dixit dis-
 cipulis suis. Sol-
 uite eum. ⁊ fini-
 te abire. Ecce
 illum discipuli
 iam uiuentem

solunt. quē ma-
 gister iam susci-
 tauerat mortu-
 um. Si enī dis-
 cipuli lazarum
 mortuum solue-
 rent. fetorem
 magis ostende-
 rent qm̄ uirtu-
 tem. **E**x qua cō-
 sideratione in-
 tuendū est. qd̄
 illos nos debe-
 mus p̄ pastora-
 lem auctoritatē
 soluere. quos
 auctorem nr̄m
 cognoscim⁹. p̄
 suscitantē grām

uiuificare. **Que**
nimirum uiui-
ficatio ante ope-
rationem recti-
tudinis. in ipsa
iam cognoscatur
confessione peccati.
Vnde et huic
ipsi mortuo la-
zaro. nequaquam
dicitur. reuiuif-
icetur. sed ueni foras.
Omnis quippe
peccator. dum
culpam suam in-
tra conscientiam
abscondit. in dor-
sus latet. in suis
penetrabilibus

occultatur. sed
mortuus uenit
foras. cum peccator
nequias suas
sponte confiteatur.
Lazaro ergo dicitur.
ueni foras.
Nec si apertum
libet mortuo.
in culpa diceretur.
Qui reatum tu-
um. intra conscien-
tiam tuam ab-
scondis. Foras
iam per confessionem
egredere. quod apud
te intus per con-
fessionem latet.
Veniat ergo foras

mortuus. id est
 culpam confiteatur
 peccator. ueni
 entem uero foras.
 soluant discipu
 li. ut pastores
 ecclesie ei debe
 ant penam am
 monere quam me
 ruit. qui non erubu
 it confiteri quod fe
 cit. Hec de solu
 tionis ordine bre
 uiter diximus.
 ut sub magno
 moderamine.
 pastores ecclesie.
 uel soluere stude
 ant uel ligare.

S; utrum iuste
 an iniuste obli
 gat pastor. pas
 toris tamen sen
 tentia gregi ti
 menda est. ne
 is qui sub est.
 et cum iniuste
 forsitan ligatur.
 ipsam obligati
 onis sue senten
 tiam. ex alia
 culpa mereatur.
 Pastor ergo uel ab
 soluere indiscre
 te timeat. uel
 ligare. Is qui
 sub manu pasto
 ris est. ligari ti

meat ul' iniuste.
nec pastoris sui
iudicium teme
re reprehendat.
ne et si iniuste
ligatus ē. ex ip
sa tumide repre
hensionis sup
bia. culpa que
nō erat fiat. S;
q̄a hec breuiter
per excessum dis
imus. ad ex po
sitionis ordinē
redeam. ¶ Tho
mas autē unus
ex duodecim q̄
dicitur didim?
nō erat cū eis.

q̄ndo uenit ihc.
¶ Iste unus disci
pulus defuit.
reuerfus quod
gestum ē audi
uit. audita de
dere rennuit.
¶ Venit iterū
dñs. et nō arde
ti discipulo lac
palpandum p
buit. manus
ostendit. osten
sa suorum cicatr
ce ulnerum. et
fidelitatis illi
ulnus sanauit.
¶ Quid fratres ka
rissimi. q̄d iter

her animadu-
 ans. Numquid
 casu gestum cre-
 ditur. ut electus
 ille discipulus
 tunc deesset p-
 aut ueniens
 audiret. audi-
 ta dubitaret.
 dubitans pal-
 paret. palpās
 crederet. Non
 hoc casu. s; diu-
 na dispensati-
 one gestum ē.
 Agit namq;
 mirō modo su-
 pna clementia.
 ut discipulus

dubitans. dum
 ī magistro suo
 ulnera palpa-
 ret carnis. in
 nob ulnera
 sanaret infide-
 litatis. Plus
 enī nobis tho-
 me infidelitas
 ad fidem. qm
 fidelis credentiū
 discipulorum
 pfuit. q; dum
 ille palpando
 ad fidem redu-
 citur. nra mēs
 omī dubitatio-
 ne post posita.
 ī fide solidatur.

Sic quippe disci-
pulum post re-
surrectionem suam
dubitare pmi-
sit. nec tamen
in dubitatione
deseruit. sicut
ante natiuita-
tem suam habe-
re Mariam spo-
sum uoluit. qui
tamen ad eius
nuptias non pue-
nit. Nam ita
factus est disci-
pulus dubitans
et palpans. testis
uere resurrecti-
onis. sicut spon-

sus matris fue-
rat custos inte-
gritatis uirgi-
nitatis. Palpa-
uit autem et ex-
clamauit. Do-
minus meus. et
deus meus. Dicit
ei ihc. Quia ui-
disti me. credi-
disti. Cum pau-
lus dicat. est enim
fidelis. speranda-
rum substantia
rerum argum-
tum. que ap-
parere non pos-
sunt. Que et
enim apparet.

161
iam fidem non
habent. S; agni-
tionem. **D**um
g; uidit. thomas
dum palpaui-
t. aut ei dicitur. q
uidisti me credi-
disti. S; aliud
uidit. aliud cre-
didit. **A** mor-
tali quippe ho-
mine. diuini-
tas uideri non
potuit. **H**omi-
nem uidit. et
deum confessus
est dicens. **D**o-
min' n's. i d's
meus. **V**iden

do g; credidit.
qui cōsiderando
uerum homi-
nem. hunc dñm
quē uidere n̄
poterat excla-
mauit. **V**etifi-
cat ualde quod
sequitur. **B**ea-
ti qui n̄ uiderūt.
et crediderunt.
In qua nimi-
rum sententia.
nos specialiter
signati sumus.
q̄ eum quē car-
ne n̄ uidimus.
mente tenem?
Nos signati su-

mus. s; si fidem
nrām operibus
sequimur. Ille
etenim credit.
q̄ exerceat opan
do qd̄ credit. **Q**
contra de his q̄
fidem nomine
tenus retinent.
paulus dicit. **Q**
confitentur se
nosse dñm. factis
autē negant.
Hinc iacobus
ait. Fidel sine
opibus mortua
est. **H**inc ad be
atum iob. de an
tiquo hoste ge

neris humani
dñs dicit. **A**b
sorbebit flumi
um. q̄ n̄ mira
bitur. & habet
fiduciam qd̄ in
fluat iordanis
i os ei. **Q**uis e
n̄ est p̄ flumi
designatus. nisi
humani generis
fluvius. **Q**uod
videlicet gen⁹.
ab ortu ad finē
defluit. & quasi
aque more us
q; ad competen
tem terminū
ex carnis liquo

162
re parire. Quid
per iordanem. in
baptizatorum
forma signat.

Quia enim in
iordanis flumi-
ne. ipse auctor
redemptionis
nostre. baptizari
dignatus est.
recte iordanis
nomine. eorum
multitudo ex-
primitur. qui
intra sacramen-
tum baptisma-
tis tenentur. An-
tiquus ergo hostis
generis huma-

ni fluvium ab-
sorbuir. quia
a mundi origi-
ne. usque ad re-
demptoris ad-
uentum. uix
paucis electis
evadentibus. in-
ventum mali-
cie sue genus
humanum trax-
it. De quo rec-
te dicitur. ab-
sorbebit flumi-
um et non mui-
bitur. quia per mag-
no non habet. cum
infideles rapit.
Sed ualde graue

est qd' subditur:
et habet fiducia
qd' influat ior
danis in os ei?
qa post qm in
fideles quosq;
a mundi origi
ne rapuit. ad
huc se posse sus
cipere etia fide
les psumit. Na
ore pestiferis p
suasionis. eos
cotidie deuorat.
i quib' a cōfessi
one fidei repro
da uita discor
dat. Hoc g' fia
tut km. tota

intentione p
mesate. hoc sol
liata mente a
pud uos cogita
te. Ecce pascha
lia sollempnia
agimus. s; ita
uiuendum no
bis est. ut pue
nire ad eterna
festa meream.

Transcunt
cuncta que tē
poraliter festi
ua celebrantur.
Certe qui in
his sollempni
tatib' interestis.
ne ab eterna

sollemnitate
separemini. Q^d
pdest interesse sol
lemnus homi
num. si deesse
cōtingat festis
angelorū. **V**m
bra uenture sol
lemnitas. ē
sollemnitas
p̄sens. **I**dcirco
autē hanc an
nue agim⁹. ut
ad illam que
nō est annua.
s; ganna pdu
camur. **C**um
hec statuto tem
pore geritur.

ad illi⁹ desideri
um memoria
reficitur. **F**re
quentatione g^o
gaudiū tempo
ralis. ad et̄na
gaudia mens
incalescat y fer
ueat. ut ex ue
ritate leticie. p
fruat^r in pa
tria. qd̄ de um
bra gaudiū me
ditatur in uia.
Vitam g^o uiam
fratres moresq;
cōponite. il qⁱ
mitis resurget
ex morte. qm̄

districtus in iu-
dicio ueniat p̄-
uidete. Certe
in die tremēdi
examinis cum
anglis. cū ar-
changelis. cum
thronis ⁊ dñi
tionib⁹. cū p̄na
patibus ac po-
testatibus appa-
rebit celis cho-
ruscantib⁹. ac
terris ardenti-
bus. cunctis ui-
delicet elemen-
tis. ī sui obsequi
terrore cōmotis.
Hunc tanti pa-

uoris iudicem
ante oculos po-
nite. hunc uē-
turum timeat.
ut cū uenerit.
hē n̄ timidi. s;
etiam securi ui-
deatis. **T**imē-
dus est. ut nō
timeatur. ter-
ror ei⁹ nos ad
usum bone opa-
tionis exerceat.
metus illi⁹ uitā
nrām a prau-
tate cōpescat.
Michi fratres
credite. q̄ tan-
to tunc erimus

secuti. in ei⁹ p^{re}sen
tia. q^{uo}nto n^{on} esse
satagimus sus
pecti de culpa.

Certe si aliquis
u^{ir}m. cū suo ad
uersario. causā
dicturus in meo
iudicio. die cras
tino esset exhi
bendus. totam
fortasse noctem
ī somnem duce
ret. q^{uo}d sibi dici
possit. quid ob
iectionib⁹ respō
deret. secum sol
licita. et estuan
ti mente uerfa

ret. ne me iue
niet asperum.
uehementer me
tueret. ne apud
me appareret
notius formi
daret. Et quis
ego. aut q^{ui}s ego.

Nimirum non
longe post fu
turus. post ho
minē uermis.
atq^{ue} post uer
mem puluis.
Si g^o tanta cu
ra p^{er}amescatur.
iudicium pul
ueris. qua in
tentione cogi

tandum ē. qua
formidine, pui
dendum est tā
te iudicium ma
iestatis. S; q;
sunt n̄ nulli q;
de resurrectione
carnis incerti
sūt. et tunc recti⁹
docemus. si etiā
cordium uestroz
questionib⁹ oc
cultis occurrim⁹
pauca nob⁹ de
ipsa resurrectio
nis fide loquen
da sunt. Mul
ti etenim de re
surrectione du

bitant. sic nos
aliquādo fuim⁹.
dum carnē in
putredinem. os
saq; in puluere
reducere post se
pultura conspi
ciunt. reparari
ex puluere car
nem et ossa dif
fidunt. sic q; a
pud se quasi ra
tioanantes di
cunt. Quomo
do ex puluere
homo reducat⁹.
Quom̄ agitur
ut anim⁹ anime
tur. Oibus

breuiter respō
demus. q̄a lon
ge minus est
deo reparare
quod fuit. q̄m
creasse quod n̄
fuit. **N**ec quid
mirum si homi
nem ex pulue
re fecit. q̄ simul
omnia ex ni
chilo creauit.
Quabili? nam
q̄ est. celum ⁊
terram ex nul
lis existentibus
gēdidisse. quā
ipsum hominē
ex n̄a reparare.

≡

165
Si quis atten
ditur. ut ī car
nem reducere pos
se desperetur. ⁊
diuine opatio
nis uirtus cōpie
hendi. quasi ex
iuratione queri
tur. **Q**ui scilicet
hec idcirco
in suis cogitati
bus dicunt. q̄
eis cotidiana
dei miracula ex
assiduitate ui
luerunt. **N**am
ecce in uno gra
no paruissimi
seminis. latet

tota que nasci-
tura est arbo-
ris moles. ¶ Ad
stituamus ante
oculos cuiuslibet
arboris miram
magnitudinē.
cogitemus unde
oriendo cepit.
que ad tantam
molem arscen-
do puenit. In-
uenimus, paul-
dubio ei' origi-
nem. paruissi-
mum semen.
¶ Consideremus
nunc ubi ī illo
paruo grano

seminis. latet
fortitudo ligni.
asperitas corti-
cis. saporis odo-
risq; magnitu-
do. ubertas fruc-
tuum. uiriditas
foliorum. ¶ Con-
tractatum nāq;
seminis granū.
n̄ est ualidum.
Vnde g' p̄cessit.
ligni duritia.
¶ Non ē asperum.
unde asperitas
cortias erupit.
¶ Non est saporū.
unde sapor in
fructibus. ¶ Si

factum nichil re-
dolet. unde o-
dor in fructib;
flagiat. **Ni-**
chil ī se uiride
ostendit. unde
foliorum uiri-
ditas exiit. **¶**
Cuncta g̃ in se-
mine simul la-
tent. que tam̃
non simul ex
semine, p̃deunt.
Ex semine q̃p
pe, p̃ducatur ia-
dy. ex radice
p̃dit uirgultū.
ex uirgulto ori-
tur fructus. in

fructu etiam
p̃ducatur sem̃.
¶ Adamul g̃
quia et semen
latet ī semine.
¶ Q̃d g̃ mirum.
si ossa neruos.
capillos carne
q̃; reducat ex
puluerē. q̃ lig-
num. fructus.
folia. ī magna
mole arboris.
ex paruo semi-
ne cotidie re-
staurat. **¶** Cum
g̃ dubitantis
anim⁹ de resur-
rectionis potē

na rationē que
rit. earum re
rum. et questi
ones inferende
scilicet. que & incel
santer fiunt. et
tam ratione cō
prehendi nequa
quam possunt.
ut dum nō ua
let ex uisione
rei penetrare
quod aspiciat. de
promissione di
uine potentie
credat quod au
dit. Illa igitur uo
bisam fratres
kmi. promissa

cogitate que p
manent. queq;
cū tempore tran
seunt. uelut iā
dimissa despia
te. Ad huius
resurrectionis
glam. qm̄ in
se ueritas osten
dit. tota inten
tione festinate.
terrena deside
ria que aucto
re separant fu
gite. q̄ tanto
altius ad con
spectum dī om
nipotentis per
tingitis. quan

tum mediato
rem dī et homi
num. singula
inter amatis.
Qui vivit et reg
nat in sc̄la sc̄loz.
aoyen. *Sermo*

aozen. Sermo vñica
bi augustinii epi. ^{quasi} modo.

DIES quā
fecit dominus!
exultemus et
letemur ī ea.
Hec est enim
dies. p̄ aliis om
nibus diebus.
primatum et
principatum
tenens. Exul
temus g̃ in ea.
scilicet et tota
mente. letemur
etiam scilicet
omni bono ope
re. q̄ linita su
mus sanguine
xp̄i. agni īma
culati. Hec est

dies tertia. qua
suscipiamur et
uiuimus. sicut
dicit osee, ipha.
Venite reuer
tamur ad dñm.
quō ipse cepit
et sanabit nos.
Celebris ualde
& festiua ē nob
dies ista tertia.
in qua nobis p
mittitur resur
rectio et uita. Re
surrectio quidē
corporis. et uita
p̄petua. S; que
est dies prima.
uel que ē sc̄la.

Prima dies est
beate passionis.
sc̄la sc̄e sepul
ture. tertia glo
riose resurrexi
onis. In p̄ma
die redimimur.
in sc̄la die sa
namur. in ter
cia hoc ē in ho
dierna die glo
rificamur et cō
sumamur. Hos
tes dies domi
nus in ew̄nge
lio cōmemorat
dicens. Ecce
eicio demonia.
et sanitates p̄

168
ficio. hodie et
cras. Et tertia die
consummatur. Pri
ma die erat de
monia. quod die
passionis erat
principem mun
di. id est diabo
lum foras. id est
a potestate sua.
Secunda die sani
tates perficitur. quod
in sacratissima
vigilia. id est
in sacrosancto sabba
to descendens in
infernum. ius
tos qui ibi tene
bantur eduxit.

et quod aditum e
terne beatitudi
nis reservavit.
Tercia die. id
est resurrectionis
consummatur.
quia ipsa die sa
licet et novissi
ma inimica de
structur mors.
et beate immor
talitatis gloria ei
donata. a cunctis
fidelibus certis
sime speratur.
atque expectatur.
Hec est uere di
es quam fecit dominus.
qui tam omnes

dies creauit. Et
hanc maxime
per omnes in se
ipso decorauit.
Venite ergo reui
tamur ad dominum
corde. ore. ope
re. quia ipse cepit
semen abrahe.
non angelos. id est
de carne nostra na
tus est. et non de
angelis. et ideo
curabit nos a
vulneribus pec
catorum. **V**iu
ficabit nos post
duos dies. scilicet
et passionis

et sepulture. quia
die tertia resur
gens a mortuis.
suscipiet nos
secum iam in
spe. quandoque
in re. et uiue
mus et non in
futuro in conspectu
ei. **Q**uam io
cundum est. in
conspectu ei ui
uere. **I**pse est
enim gemma
refectio nostra.
quia de fructu uni
genitalis uteri.
faciamur in ter
ris. et de fructu

paterni uteri sa-
 tiabimur in celis.
 ubi tamen utri-
 usque forme visio.
 atque primum di-
 vine forme et
 humane nos le-
 tificabit atque glo-
 rificabit. Ipse
 est enim in quem
 angeli desiderant
 prospicere. Pro-
 spiciunt quidem
 in eum cum de-
 siderio. quod quem
 habent deside-
 rant. et quem
 desiderant ha-
 bent. Si enim

desiderarent. et
 illum non habe-
 rent. esset in
 desiderio anni-
 etas. et hoc est
 pena. Si autem
 eum haberent.
 et non deside-
 rent. videretur
 fastidium sequi
 laetatem. Ne
 autem sit in desi-
 derio anxietas.
 vel in laetate
 fastidium. desi-
 derantes sanna-
 tur. et satiati
 deum desiderant.
 Desiderant enim

sine labore. q̄a
satietaſ desider
um comitatur.
et satiantur sine
fastidio. q̄a sa
cietaſ semp est
ex desiderio. Est
et adhuc triplex
ei⁹ uisio. scilicet
uisio noctis. et
uisio diei. et ui
sio lucis. Visio
noctis. ante gra
tiam. uisio diei
sub gr̄a. uisio
lucis in gratia.
In uisione noc
turna. aspice
bant dñm s̄a pa

patriarche et p̄phete.
Vnde ait p̄pha.
Locutus est in ui
sione sanctis tu
is. Viderunt
enī patriarche
et p̄phete. ad iuto
rium hominū
in potente. et ī
brachio. id est
in filio dī posi
tum. S; hec ui
derunt in uisi
one noctis. id ē
obscura mentis
intelligentia.
Apostolis ū cō
cessa est uisio
diei. s; n̄ lucis.

170
q̄ ei⁹ ueritas s;
calata diuini-
tas. s; nube oper-
ta apparuit. et
ignito eloquio
cordibus eoz. in-
sonuit. atq; di-
gito suo in mē-
tibus eoz. nouā
legem scripsit.
a quib⁹ uisus
est ī terris em-
manuel. et cū
eis querelatus.
id ē nobiscum
deus. nobiscum
querelatione.
nobiscum forme
participatione.

nobiscū carnis
peccati similitu-
dine. In futu-
ro autē erit ui-
sio lucis. ubi q̄
si soluta cori-
gia ueritas in
specie sua uide-
bitur. Tunc
erit dies una
teste zacharia.
que nota est
dño. n̄ dies ne-
q; nor. et in tē-
pore uespe e-
rit lux. Cum
enī p̄ tradide-
rit regnum de-
o et patri. et fu-

erit uesp̄a. & si
nil & consumma
tio omnium. nō
erit dies neq;
nox. s; tantum
lux. q̄ sicut nō
dies nec noctis
erit uassitudo.
s; lucis & annua
tio. ita noctur
na cessabit ui
sio. Cessabit e
nim, p̄phetia &
sacra deſtruc
tur. & succedet
uisio lucis. Hāc
distinctionem
nocturne & di
urne uisionis.

dñs in ew̄nglio
distinguit. **A**
braham inq̄t
exultauit. ut
uideret diem
meū. uidit et
gauiſus ē. **Tu**
bi ū ait. Qui
a reges & p̄phe
uoluerunt ui
dere que uos ui
deat. & nō uide
runt. et audire
que audiat. & nō
audiet. **A**c
si patenter di
cat. Viderunt
quidem abra
ham. & p̄phe.

fidei oculo diem
natiuitatis mee.
s; n̄ uiderunt q̄
modo uos uide
tis. & cupierunt.
nec eis datū est.

Viderunt enī
in nocte. uos in
die. Hoc enim

magnum sacra
mentum nō est
aliis. nec patri
archis n̄, pphetis
reuelatum. sic
est sanctis apos
tolis.

Sabbato
misericordia.

Ad Collationē.

171
DOMINUS
noster imolat.
sabbato quieuit
in sepulchro.
totamq; seque
tem noctem dis
cipuli ei⁹ in tris
ticia transege
runt. donec di
luculo redeun

tabus a monumē
to mulieribus.
et que audierāt
queq; uiderant
referentib; pau
latim respirare.
et ī gaudium re
uiuiscere ceperūt.
Constat autem
qd̄ uespam sab
bati. et sequen
tem noctem do
minicam. ab il
lo silentio uel
tristitia. qm̄ ex
igebat requies
sepulchri. cau
sa illa ueheme
ter abstrahit.

qd̄ in parte ei⁹
dem noctis resur
gens. totam il
lam īcompaia
bilis gaudiu in
bare. sol uerus
illustiauit. Sab
batum sc̄m. post
pfundam tristi
cie noctem. di
esat nob̄ post
meridiem. in
summam leti
cie claritatem.
īminentem q;
uespam noctis
ei⁹. qua uerus
sol xp̄c ab infe
ris uictor ascen

dit. om̃is anima
 xp̃iana iugitan-
 ter intendens. et
 perulans plau-
 dit sibi met et di-
 cit. q̃ nō ut di-
 es illuminabit.
 et nō illuminati-
 o mea ī deliciis
 meis. **Q**ua p̃p̃t
 iure p̃ tanta re-
 gis victoria. tu-
 ba insonamus
 salutarī. iuxta
 illud psalmiste.
Bucinate ī neo-
 menia tuba. in
 insigni die sol-
 lempnitatis nr̃e.

Quī enī dies.
 nocte hac īsig-
 nior. que sollemp-
 nitas hac victo-
 ria p̃stantior.
Que alia nr̃a ē
 neomenia. nisi
 illa que hac noc-
 te in xp̃o p̃ bap-
 tismum renata
 tur. noua ecclesia.
Iure g̃ nr̃c ange-
 lica turba celoz.
 erulcat. tuba ī-
 sonat salutaris.
 gaudet tellus.
 mater ecclesia
 letatur. et om-
 nis aula diuini

nominis.
magnus resul-
tat p[ro]p[ter] uo-
cib[us].

nominis mag-
ni resultat po-
pulo in p[ro]p[ri]is.
Salbanum homi-
ni p[er] magnitudine
regis conuincit.
nomen excellit.
q[uo]d est uigilia.
scilicet attenta
expectatio. uel
preparatio au-
t[em] libet magne
q[uo]niam deuotione sus-
cipiende festini-
tatis. Dicitur
aut[em] salbanum
sanctum. quia pre-
ter alia plura.
in eo sacro bap-

tismi fonte. sa-
nctificauit anime
que mortue fu-
erant. et ip[s]e an-
tur uice uicti-
ci. morte uicta
de bello reueren-
tenti. ubi i mag-
na regis xpi ci-
uitate. nullus sit
uernaculus aut
seruus empti-
us. qui n[on] ad in-
gressum trium-
phantis d[omi]ni. g[e]n-
serico. uel scita-
tis auro uestia-
tur. **Vnica. 2a.**
ad exensam legat.

et ipse de nemine
lucris letatur.
Lupus rapit. et
dispergit oves. cum
alium ad luxu-
riam pertrahit.
alium in avari-
ciam accendit.
alium in superbia
erigit. alium per
incontinentiam di-
vidit. hunc in-
vidia stimulat.
illum fallacia
subplantat. Quia
si gregem lupus
dissipat. cum fi-
delium populum.
diabolus per temp

UPVS. VE-
nit. et merce-
narius fugit.
et malignus spiritus.
mentes fidelium
in temptatione
dilatant. et si quis
locum pastoris
tenet. cuius sol-
licitudinis non
habet. Ani-
me perirent.

rationes necat.
S; contra hec
mercenarius.
nullo zelo accē
ditur. nullo fer
uore dilectionis
exortatur. q̄ dū
sola exteriora cō
moda requirit.
interiora gregis
dampna negli
genter patitur.
Vnde i mor ad
iungitur. Mer
cenarius autē
fugit. q̄ merce
narius est. et
n̄ p̄inet ad eū
de omnibus. So

la ḡ causa est.
ut mercenari
us fugiat. quia
mercenarius ē.
Ac si patenter
diceretur. Sta
re in periculo
omnium n̄ potest
qui i eo qd' om
nibus p̄est. n̄ oues
diligat. s; luā
terrenum que
rit. Dū enim
honorem am
plectitur. dū
tempalib⁹ com
modis letatur.
opponere se con
tra pericu lum

trepidat. Ne
hoc qd' diligit
amittat. S; q
redemptor nr.
culpas fidei pasto
ris innotuit ite
rum forma cu
imprimi debeat
mus. ostendit
dicens. Ego sum
pastor bonus.

Atq; subiungit.
Et cognosco me
as. hoc e diligo.
et cognoscant me
mee. ac si paten
ter dicat. dilige
tes me obsecun
tur. **Q**uante

ueritatem n dili
git. adhuc me n
cognouit. **Q**uia
g fratres kmi.
audistis pericu
lum nr'm. pen
sate i uerbis do
minial etia pe
riculum nr'm.

Videte si oies
ei' estis. uidete
si eu cognoscatis.
uidete si lumen
ueritatis scitis.
Scitis aut dico.
n p fidem s; p a
morem. scitis di
co n ex creduli
tate. s; ex opati

one. Nam idem
ipse qui hec lo
quitur. iohannes
euangelista testa
tur dicens. Qui
dicit se nosse dñm.
et mandata ei
non custodit men
dax est. Vnde et
hoc in loco dñs
pñs subdit.
Sicut nouit
me pater. et ego
agnosco patrem
meum. et animam
meam pono pro
omnibus meis.
Ac si patenter
dicat. In hoc

constat quod et cog
nosco patrem. et
agnoscor a pa
tre. quod animam
meam pono pro
omnibus meis. id
est ea caritate
pro quam pro omnibus
morum meis. quan
tum patrem di
ligam ostendo.
Quia si non so
lum indeam. sed
etiam gentilita
tem redimere
uenerat. adiuu
git. Et alias
oues habeo. que
non sunt ex hoc

ouili. et illas o
portet me addu
cere. et uocem
meam audient.
et fiet unum ou
ile. et unus pastor.
Redemptionem
nostram. qui ex
gentili populo ue
nimus. dominus al
pererat. cum se
adducere et ali
as oues dicebat.
Hec cotidie fie
ri fratres aspici
tis. hoc reconci
liatis gentibus.
factum hodie
uidemus. **Q**uali

ex duobus gre
gibus. unum o
uile effiat. et
iudaicum populum
et gentilem. in
sua fide coniungit.
paulo attestan
te qui ait. Ipse
est enim pater nostra.
qui fecit utraq;
unum. **Q**um enim
ad eternam uitam.
ex utraque natio
ne simplices eli
git. ad ouile p
prium oues de
ducat. **D**e quib;
perfecto ouibus.
rursum dicit.

Quel mee nocte
meam audiunt.
et ego cognosco
eos. et sequuntur
me. et ego vitam
eternam do eis.
De quibus paulo
superius dicit.
Per me si quis
intrauerit salua
bitur. et ingre
diatur. et egredi
etur. et pascua
inueniet. Ingre
diatur quippe ad
fidem. egredietur
uero a fide ad speciem.
a credulitate ad
contemplationem.

Pascua autem inue
niet in eterna refec
tione. Quel ergo
et pascua inueni
ent. quod quisquis
illum corde sim
pliciter sequitur. eter
ne uiriditatis
pabulo nutritur.
Que autem sunt
istarum omnium
pascua. si eterna
gaudia. semper
uiuentis paradisi.
Pascua namque
electorum sunt uol
untatis presentis dei. quod
dum sine defectu
contemplatur. sine fi

ne mens uite a
 bo satiatur. In
 istis pascuis. de
 eternitatis satieta
 te leti sunt. q̄q̄
 iam laqueos vo
 luptuose tempa
 litatis euaserunt.
 Ibi ymnidici a
 gelorum chori.
 ibi societas supno
 rum ciuium. ibi
 dulcis sollempni
 tas. a peregrina
 tionis hui⁹ tristi
 labore redeun
 tum. ibi p̄uidi
 prophetarum cho
 ri. ibi iudey ap̄loz.

numerus. ibi
 innumerabilem
 martirum vic
 tor exercitus. tan
 to illic letior. q̄n
 to hic diuinus
 afflicus. ibi cō
 fessorum gstan
 tia p̄mii sui p
 ceptione cōsola
 ta. ibi fideles ui
 ri. quos a uir
 litatis sue robo
 re. uoluptas se
 culi emollire n̄
 potuit. ibi scē
 mulieres. q̄ cū
 seculo & serum
 uicerunt. ibi

pueri. qui annos
suos moribus trās
cenderunt. ibi
senes quos hic
etas debiles red
didit. virtus
operis nō reliquit.
Queram⁹ g⁹ fra
tres km̄i hec pas
cia. in quibus
cū tantorū ciuiū
sollemnitate
gaudeam⁹. Ipsa
nos letantium
festiuitas inui
tat. Certe si ci
bi ipsi nūdi
nas celebraret.
si ad alicui⁹ de

dicationē denun
tiata sollemni
tate cōcurreret.
festinare m⁹ om
nes simul inue
niri. interesse
tante sollemni
tati unusquisq.
satageret. gra
ui se dampno
afflictum arde
ret. si sollemni
tatis cōmunis.
leticiam nō uide
ret. Ecce in ce
lestibus electorū
ciuium leticia
agitur. iucissim⁹
de se omnes in

suo cōuentu gra
tulantur. Et tam
nos ab amore
eternitatis repi
di. nullo deside
rio ardemus.
interesse tante
sollemnitati
nō querimus.

Privamur gau
diis. et leti sum?

Accendamus
g' animum fia
res. et caleseat
fides. in id qd
credidit. in ar
descant ad sup
na nra desideria.
et sic amare iam

ire est. **A**b in
terne sollemni
tatis gaudio. nul
la nos aduersi
tas reuocet. et
si quis ad locū
propositum ire de
siderat. ei' deside
rium quelibet
vie asperitas nō
immutat. Nulla
nos prosperitas
blandiens sedu
cat. et stultus
uiator ē. q' in
itinere amena
prata conspiciens
obliuiscitur. q'
tendebat. Acc

toto desiderio ad
 supernam patri-
 am. animus an-
 helat. nichil in
 hoc mundo ap-
 petat. qd' ostat.
 qd' citius relin-
 quat. ut sic
 celestis pastoris
 ueraciter oues
 simus. q' in uia
 delectatione nō
 figimur. et nō
 paschuis in pue-
 none satiemur.
 prestante dño
 nō hñ. q' qui
 in pñe regnat
 sola feloz. a. o. j.

Sermo bñ avgñini
 epi.

HEC EST
 DIE
 quam fecit dñs
 exultem⁹ et lete-
 mur ī ea. Qñ
 tam leticiam.
 quantam ani-
 mi instantiam
 cōferat nobis
 sollempnitas

diei p̄sentis. mul-
latius possum
p̄ferre uob. q̄
hoc certum esse
cernitur. si om̄ia
membra n̄ra uer-
terentur in lin-
guas. de hac die
satis loqui nō
est facultas. Un-
de p̄ sp̄m sc̄m.
psalmista dauid
sic cū uibilo uo-
cis insonuit.
Hec ē dies quā
fecit dñs. exul-
temus & letemur
in ea. Omnes
dies p̄ anni cir-

culum circūren-
tes fecit dñs.
S; magis hanc
fieri uoluit. q̄
ī ea nos p̄ resur-
rectionem suā
a morte p̄petua.
quia uicti fui-
mus multum
temporis. nos
ī hac die rede-
mit. Hodie ī-
pletur etiam.
qd̄ **Johannes**
in apocalypsi
sua loquitur.
Beati qui habēt
partem ī p̄ma
resurrectione.

In his scilicet mors
non habet potes-
tatem. Benedi-
cat in prima re-
surrectione. quia
sunt resurrexi-
ones due. una
quando homo
cessans peccare.
de uiciis surgit
ad uirtutes. et
tunc quasi dia-
bolo moritur. et
deo reuiuiscit.
alia quando mu-
tatur corpore. pro
bonis que gessit
de corruptione
transit ad in-

corruptionem.
Et hec uera est
et optabilis re-
surrectio. quando
de exilio huius ui-
te que habet
mutationem.
uenimus ad eter-
nam quietis
habitationem.
Et sicut due
sunt resurrexi-
ones. ita due
sunt mortes.
Vna est mors que
moritur homo.
cum recedit a deo.
et peccare studet.
et uoluptatis sue

allectibilis satis
faciens: deo p de
siderium mali
ae moritur: et
diabolum in ma
lis. quasi n rena
tus imitatur. Se
cunda mors est.
quando, p his
malis que sine
penitentia ges
sit. quasi despe
rans. eternis tor
mentis damp
natur. De hac
ppetua morte.
quia potens est
facere. eripiat
nos diuina mi

sericordia. Nunc
ammonico ka
rissimi diligen
tius. ut attenda
tis studiosius.
quid uos am
moncat aplos.
Nunc enim. Ex
purgate uetus
fermentum. ut
sitis noua con
pilio. id e consue
tudinem uete
ris hominis. id
e peccati. aufer
te a uob. ut in
duti nouo ho
mine. id e iusti
cia et ueritate.

mereamur p
xpi resurrectio
nem uestiri. ⁊
p sui tranquil
la immortalitate.
Refert nobis
etiam scm ew
gelium. qd scē
mulieres que
dñm fuerant se
cute. cū aroma
tibus suis uene
runt. ⁊ ei stu
dium ipenderūt
in re deuotionis.
⁊ ab anglo qui
dem salutatas.
et de resurrecti
one dñi esse cer

tificatas. **O**ve
omīa quāuis
ita euenerint.
tam in nob fie
ri posse id ipm
sacre scripture
dicunt. qd nos
quādiu sumus
in hac uita. p
nra offerimus
aromata. si bo
narum uirtu
tum exercemus
negotia. ⁊ in
ei nomine. mīa
eristunt opa.
Idem karissi
mi qd passioē
dñi pendie fu

etiam⁹ mesti. ho-
 die de resurrec-
 tione pariter
 erulem⁹. et die
 scām resurrec-
 tionis cū gaudio
 celebremus. et
 inquantū pos-
 sumus. bonis
 opibus hodie
 laboremus. ut
 cui⁹ passione
 sumus redemp-
 ti. ei⁹ simus re-
 surrectionis cō-
 sortes. qui vo-
 luit nr̄i fieri
 particeps. qui
 nos n̄ nr̄o me-

rito. s; suo miri-
 fico arbitrio. de
 hoc liberabit ex-
 ilio. et celi collo-
 cabit palatio.
 Jhesu xpc dñs nr̄.
 q̄ uiuit et regnat
 ī scla sctoꝝ. aōj.
Saluo Iubilare
ad collationē.

E
 T
 E
 R
 T
 E
 R
 E

similis esto di-
lecte mi capree
hinnulo q̄ cer-
uorum. super
montes bethel.
Reuertere id
est diluculo re-
surge. ualde
mane orto iā
sole. plena lu-
ce reparationis
nre. inclinans
atq; destructis
umbris morta-
litas nre. **Q**ui-
to reuertere. no-
li moras facere.
q̄a anima mea
desiderat te.

Albirenia hoc
ipsum arduū?
et similis esto i
reuerendo ca-
pree hinnulo
q̄ ceruorum.
In sepulchro
tuo nō totum
expandas tri-
duum? sufficit
ad complendam
ueritatem scrip-
turarum. si par-
tem erigam
primi diei. id
est tres horas
nouissimas. y
partem aliquā
tertiū diei. salic;

ser horas. quod
est dimidium
noctis cum die
secundo iacens
in sepulchro tuis
egeris. Suffia
ant hore tres.
Beatam triuini
tatem cui p'm
homo peccauit
in te. et p te et
de te ipso dilec
te mi caro ma.
et sanguis m's.
et dñs meus pla
cari oportet.
s; hoc fiat ce
lerissime. et mul
tum festinant

181
sic hinnulus
ceruorum in
montib' celer
rimus ē. Vir
g' expectans
triginta trib;
horis. reuerte
re sup montes
bethel. id est
resurge et ap
pare p'ncipib;
dom' dei. salic;
ap'lis et michi.
cui' maxime
et illoz. imo et
multo plus qm
illozum. tu es
grande deside
rium. iuxta

illud patriarche
iacob dictum ad
ioseph filium
deorum. Be
nedictiones pa
tris tui conforta
te sunt bndic
tionib⁹ patrum
ei⁹. donec ueni
ret desiderium
collū eternorū.
*Simo Beati Aug⁹
tini epi. Vñica
Jubilare ad mēsa.*

Hec est
dies
quam fecit do
minus. exulte
mus et letemur
in ea. Quia die
istum resurrex
it dñi nr̄i ihu
xp̄i et exauit.
oportet ut ad

honorem tante
sollemnitatis
corda nr̃a eriga
mus. ut in nu
mero eoz. qui
festiua mentis
exultatione. do
minū in hac
die laudant ī
ueniri meream̃.

Vnde dicit p
pheta. Beatus
ips̃s qui facit iu
bilationem.

Ecc̃e dauid a
nimum ī subli
me extollens. q̃
si quod quere
bat īueniens

dicit. **H**ec est
dies quam fecit
dñs. exultem⁹
et letem⁹ in ea.

Dumquid igit̃
reliquos dies.
ab initio mun
di euolutos ñ
fecit dominus.

An in illis lu
gendum et flen
dum erat. cum
ī hac die dicat
exultandum et
letandum. Ita
plane si intelli
gamus quem
diem a dō fac
tum. quibus di

ebus a deo non
factis pretulit.
Origamus g
mentes nras ai
ppha. ut uider
possimus quos
dies n fecit ds.
et diem que fe
cit deus susape
letanter. In
omium primor
dus creaturaru.
lucem fecit ds.
quam diem ap
pellauit. hanc
omni claritate
et bonitate de
coris uestiuit.
in qua die ad i

imaginē di cre
atus est primus
adam. Factum
ē autem ut auc
tor noctis diabo
lus. diei quam
deus fecerat oc
casum ingerens.
p seductionem
hominis. noctē
malitie, p die
inocentie succ
edere faceret.
Sic itaq; occi
dente die iusti
cie. secundus
dies iniquitatis
erortus est. et
iam ex tunc

quem dñs fecerat.
nomen et glām
unitatis amisit.
q̄ sibi successo
rem habuit. un
de iam n̄ tunc
unus s; p̄mus
dici debuit. **D**i
es autē iste nō
in se. s; i homi
ne interit. q̄
homo luce sctā
tis postposita.
tenebris diabo
li cōsensit. q̄b⁹
se ei meliora qm̄
haberet sugge
rere psuasit.
Hic ergo dies

q̄ cōsilio serpen
tis. occidente die
creatoris. i p̄mis
parentibus ob
ortus est. om̄e
genus huma
num. deinceps
ueritatis igno
rantia. et ma
li concupiscentia
obscurauit. ad
eo ut cecatis o
culis quibus di
es xp̄i uidend⁹
est. ligna et la
pides coleant.
et i cōtumeliā
creatoris creatu
ram adorarent.

In hac die nas
cuntur omnes.
Portamus deni
que impressum
nobis sigillum
peccationis
antique. ena
mitque adhuc vi
uente in carne
nostra. per cuius con
cupiscentiam.
serpens nostrum
non cessat in
quietare consen
sum. Propte
rea huic diei
inledere scilicet.
breuem optan
tes. nato uerti

in tenebras. quod
sit traditio
et generationis di
es. cum non cesser
in eo caro concu
piscere aduer
sus spiritum. Ecce
dies peccati
onis. serpentis
inuidia et dolo
factus. quanta mi
seria homines
obduxit. cum
non solum primis
parentibus de
fectum uite in
tulit. sed et ali
um diem mor
talis genuerit.

originale scilicet
peccatum. in quo
omnes ab ipso
natiuitatis sue
exordio implican-
tur. Originale
peccatum. est ig-
norantia boni
et concupiscentia
mali. Sed in in-
fantibus non est
actus sed uirium.
quod probatur
cum ueniunt
ad annos dis-
cretionis. Tunc
enim concupiscunt
malum et dimit-
tunt bonum. cum

deberent concupis-
cere bonum. et
dimittere ma-
lum. Ideo autem
originale dicitur.
quia ab origine
trahitur. id est
a parentibus.
Volens autem
deus istos malos
repellere. et unum
diem quem in
principio fecerat
iterum demonst-
rare. assump-
to carnis uela-
mine mediator
factus est. et in
ligno crucis sue.

dies illos cū auc-
tore suo affligēs.
yma summis re-
conahauit. cū
passione tūqui-
tatis terre abla-
te sunt die una.
Hec autē dies.
una est dies qm
fecit dñs. **H**o-
die hec dies u-
na illuxit. ho-
die lux illa in
pncipio facta.
denuo apparui-
t. **H**ec igitur
dies est quam
fecit dñs. exul-
temus et letemur

ī ea. **H**odie xp̄s
a morte resur-
gens. fideles su-
os quos ab infe-
ris eduxit. noua
luce hac die il-
lustrauit. car-
nem quoq; suā
ī passione afflic-
tam. nouo in-
mortalitatis splē-
dore uestiuit. nol-
etiam ī hac die.
a uetusta p̄me
p̄uaricationis
labe mundatos.
nouitatis sue
participes fecit.
ut dicere possit

Ecce noua facio
omnia. In hac
g^o die exultemus
& letemur. q^{ia}
hodie sol iusticie
qui orbem celoz
irradiat. etiam
orbem terrarū
noua luce illu
minauit. ut ui
a uite omībus
ad celestem pa
triam reducere
cupientibus p
uia sit. & oīum
oculis pateat.
nec quisquam
causari possit
& dicere. quom

185
possum^{us} uiam
scire. Ambu
lemus g^o in no
uitate uite. ut
dicit ap^{osto}ls. Qui
cumq^{ue} baptiza
ti sumus. Non
sepulti enī su
mus cū illo p
baptismū in
mortem. ut q^{ui}
modo surrexit
xp̄s a mortuis
p^{er} glām patris.
ita & nos in no
uitate uite am
bulemus. In
morte etenim
xp̄i baptizati

sumus. id ē in
fide passionis
et mortis xpi. q
p fidem passio
nis ei⁹ et baptis
mi grām. ablu
imur a peccatis.

Ista enim ita
coniuncta sūt. ut
nec passio xpi
sine baptismo.
nec baptismus
sine fide passi
onis xpi. nos
possit saluare.
Passio enim xpi.
baptismus noster
fuit. Ille quidem
mortuus ē cor

pore. et nos pec
cato. q ipse p
peccatoribus
mortuus ē. et
noster peccatum
in sua morte oc
cidit. Consepul
ti enim sumus cum
illo p baptismū
in mortē peccati
scilicet ymāoz.
Quomodo possum⁹
in carne uiuē
tes cōsepeliri xpi.
Si mortuū pec
cato sicut ille
mortuus est in
cruce. et bap
tizamur in no

mine scē trini-
 tatis. tunc o se-
 pelimur ei. Si
 autē inuimus
 peccato. n̄ possumus
 o sepeliri
 ei. Consideremus
 g̃ quom̄
 moriamur pec-
 cato. & o sepeli-
 amur & cōsul-
 atemur xpo.
 & quom̄ concor-
 det misterium
 mortis. sepul-
 cri & resurrex-
 ionis ei⁹ baptis-
 mo n̄r. Crist-
 tus postquam

mortuus est in
 cruce. depositus
 ē in sepulchro.
 tertia die resur-
 rexit. Similit̄
 & nos uenientes
 ad fontem bap-
 tismatis. dum
 renunciamus
 diabolo & oīb⁹
 opibus ei⁹. mo-
 ri mur peccato.
 sic mortuus ē
 xpc in cruce.
 Christus de cruce
 positus ē in se-
 pulchrum. et
 nos post cōfessi-
 onem scē trini-

taul & sepelimur
ei in cognato tie
elemento. hoc
est in aqua. **R**e
surrexit xpc t
aa die uiuif. &
nos post trina
merfionem re
furgimus de mor
te peccatorum
ad uitam. ut
deo uiuamus
in fanditate &
bonitate ceteris
q; uirtutibus.
Ascendit ad
celos. & nos post
illum afcendi
mus. fi in no

uitate uite am
bulauerimus.
S; ad quid con
sepulta fumus
xpo? **U**t quom
furrexit xpc a
mortuis. id est
a fepulchro. qd
aprie e locus
mortuoru. ita
& nos in nouitate
uite ambulem?
Hoc est ut ficut
nouu effecti fum
in baptifmate. i
ta femp noui
& imaculati ui
uamus.ambu
lantes de uiu

tute in uirtute.

Hec igitur dies est
quam fecit dominus.
exultemus et le-
temur in ea.

In hac enim noui-
tate uite quam
dominus nobis prest-
auit. ambulare
debemus et exul-
tare ac letari in
ea. Nam quomodo
filii lucis et filii
dies uocabuntur.
si in hac die quam
fecit dominus non am-
bulauerint.

Omnes autem apostoli
uos filii lucis et

filii dies.

Qui dies. Vtique
illa quam fecit
dominus. Non sumus
autem filii noctis
et filii tenebrarum.

Filii quidem uere
et per uariationis
fuimus. que di-
es noctis et tene-
brarum a ser-
pente facte ap-
pellantur. Sed
nunc filii lucis et
filii dies sumus
quam fecit dominus.
si auctorem sa-
lutis nostre sancti-
tate uite et in

nocentie imite
mur. **O**peremur
ergo dum possu
mus opera lu
as. curamus
in lumine eius ne
tenebre dierum
malorum nos
comprehendant.
Qui enim in ista
die ambulat
non offendit. quia
opera lucis et iusti
cie. neminem
a celesti patria
deviare faciunt.
sed recto itinere.
ubi Christus est in
dextera dei sedens

produant. **V**e
nit autem noster.
quando nemo
potest operari.
quia qui nunc in
die quam fecit
dominus. uirtutum
operatione exul
tare dissimulat.
pacto uite cur
su a nocte exci
pietur. ubi sem
pitermus horum
inhabitat. quia
iuxta salemo
nis uocem. nec
opus. non ratio.
nec scientia. non
sapientia erit

apud iheros.

Omnes g^r i hac
die que omnium
dierum specu-
lum ē. spiritali
mentis leticia
exultemus. om-
nes i nouitate
hui⁹ diei qm̄ p
nob⁹ g^ratuit am-
bulemus? ut cū
xpc in fine scⁱ
apparuerit. ui-
ta n^{ra}. tunc et
nos simul cum
ipso appaream⁹
in hui⁹ diei gl^a.
Qd^o ip^e prestare
dignetur q^{ui}

uit et regnat
deus p oia sc^a
sc^orum aoren.

Salvo. Cātate ad coll.

NGE. GEL
DIES. P
HSCHE

uenit ihs bet-
thaniam. ubi
deuote mulie

ut officio iudas
offensus. p[er]didit
eum p[ri]ncipib[us]
sacerdotum. In
crastinum autē
ipse ueniens ī
asino. iheroso
limam cū tur
ba d[omi]no laudes
camentum. p[er]
9 annos q[ui]nq[ue]
dies. insidiosis
coz. questionib[us]
appetit. sexto
denum die cru
cifixus est. sep
timo requieuit
ī sepulchro. oc
taua autē id

ē una sabbati.
resurrexit a mor
tuis. q[uod] p[re]teri
tis q[ui]nq[ue] mundi
hui[us] etatibus.
sancti nunq[ui]am
reproborum ī
sidias et odia
pati cessarunt.
At in sexta q[ui]nq[ue]
d[omi]n[us] sua incar
natione. 9 fir
mare in fide.
sua passione
redimere ab ī
feris. sua resur
rectione 9 ascen
sione. ad spem
et dilectionē

regni celestis.
 accendere dig-
 natul est. cri-
 mior beatorum
 martirum uni-
 tus. atrociora
 ab infidelibus
 persecutionum
 bella tolerauit.
 s; her tanto for-
 tius uicere. qm
 to certius noue-
 re, p illo se pa-
 ti. qui secum
 prius latroni.
 s; tunc ofessori
 pmisit. hodie
 mecum eris in
 paradiso. Que

domini. xxiid. m. m.

beatissima pa-
 radisi requies.
 quia n̄ alium
 finem. qm glo-
 rifice resurrec-
 tionis habet
 inicum. hoc
 significare uo-
 lens ewngelista
 mathheus. cum
 dñm sexta fe-
 ria passum. et
 sabbato sepul-
 tum esse scrip-
 sisset. de resur-
 rectione sic in-
 apit. **V**espere
 aut sabbati. q
 lucet i pri-

z

nam salbat
uenit maria
magdalena. et
altera maria ui
dere sepulchru.

Vesperam qu
pe salbat. qua
dñs in sepulchro
quieuit. nō in
noctem tene
breſcere. ſ; lu
ceſcere dicit in
unam salbat.
quia uidelicet
idem ei⁹ ſepul
chrum. n̄ corrup
tione ſuſcepti
corporis attami
nandum. ſ; ſic

ysayas ait. erit
ſepulchrum ei⁹
glorioſum. cit
reſurrectionis
erat uirtute
ſublimandū.
q̄ noſtrū
quoq; requieſ
animar. poſt
eruta corpora.
nō aliquibus
angorum eſt
obſcuranda te
nebris. ſ; ſolis
uere et p̄petue
luſ ſuſapien
da in fine. et
accumulanda
muneribus.

Unica Citate ad meſa

190
Smo Beati
Augustini epi.

quam fecit do-
minus. exul-
temus et lete-
mur in ea. **H**oc
est dies non est

mundi. que
transitoria est.
S; illa dies qm
no sequitur nox.

Vnde dicitur.
qui sequit me.

no ambulabit

in tenebris. sed

habebit lume

uite. **D**ies sa-

luter iusticie.

in qua. qui ua-

dit. n' offen-

dit. qua desi-

derauit abra-

ham. uidit

et gauisus est.

Ista dies tan-

tum rationa-

bilium creatu-
rarum ē. hec
mundana dies
irrationabilium.
que cōmunis
est nob̄ cū mul-
tis. **H**ic ē ille
qui ait. Ego
sum lux mundi.
In hac die exul-
tare et letari
iubemur. **I**u-
bilarē scilicet. et
anima et cor
pore. **¶** hoc idē.
quia utraq; na-
tura p̄ ipsum
redempta est.
Carnem idē

ut. ut carnem
nāam incorrup-
tibilem faceret.
animam assūp-
sit. ut anime
nre resurgeret.
Resurrectionē
carnis habem⁹
in spe. qm̄ con-
pbat facta. re-
surrectio corporis
xpi. **R**esurrec-
tionem anime
habemus in re
multiplicatē.
primo in bap-
tismo. ī cordis
cōfessione. **U**t
autē sic sepeli

atur caro nra.
ut ad glam pos
simus resurgere.
pueniam? un
gere corpus xpi
in sepulturam.

Preuenire enim
oportet. quia
nisi ante diem
mortis. carnem
affligendo com
missa deleam?
cu xpo non se
pelimur. qd si
no o sepelimur.
n conresurgem?

Bene aut sic
carnem dum
iungimus. no

191
nram. s. carne
r unctione per
fundim? Post
qm autem ue
terem carnem
exuimus. men
bra diaboli. ef
fecta sunt men
bra xpi. Ani
ma autem. ca
rismatibus sa
spiritus iun
gi debet. Que
si no habemus.
emere debem?
Qui non habe
tis argentum.
uenite y emite.
Sine argento

quidem haberi
potest. hec un-
ctio. non tamen
nisi ematur.
S; tamen unde
ematur. non de-
spiciet emptor.
quia sine quo
ematur esse non
potest. quia per
exteriolem unc-
tionem. interi-
or unctio acqui-
ritur. Qui enim
a'uam xpi por-
tat. consolatione
sancti spiritus non
priuatur. His
ergo unctioni

bus quantum
que possumus. dis-
cretionis perfecti-
one ungamus
corpus xpi. Quod
prefiguratur ille in
chodemus. qui
ad ungendum
xpm. attulit
mirre y aloes
quali libras ce-
tum. In libra
enim ponenda est
unctio. ut equa-
li trutina inter
se coequantur.
ut que carnis
sunt carni ex-
hibeamus. et

similiter ani-
 me q̄ntum de-
 beamus. **Q**ui
 ti enim ita con-
 templationis
 alis iam carne
 egressi sunt. qđ
 exterioriorem ho-
 minem pmit-
 tunt deficere.
 sine quo it̄rior
 iua peregrina-
 tionis sue non
 potest diu ui-
 gere. **P**lures
 itaq; que car-
 nis sunt. exhi-
 bent carni. ut
 dñe imperet

ancilla. id est
 rationi sensua-
 litas. **H**abuit
 itaq; his uari-
 usq; nature
 unctionibus.
 ad sepulchrum
 xpi. cum piis
 mulieribus
 uenire. possum.
 quia maria mag-
 dalena. y maria
 iacobi. y saloe.
 emerunt aro-
 mata. ut uen-
 entes ungeret
 ihm. **T**ira sc̄
 ungenta. id est
 opunctio. con-

passio. deuotio.
uidelicet mens.
lingua. manu
q. Unde pe
tro tertio dicit.
pascue lingua.
pascue ope. pas
ce uerbi exhor
tatione. pascue
exempli exhi
bitione. **Q**ue
rant g. mens.
lingua. manu
aromata. id e
st opus. con
passio. deuotio.
Conpassio e
nim est de re
cordatioe pec

catorum. con
passio de recor
datione mise
rorum. deuoti
o de recordatio
ne p. miorum.
Hoc autem se
pulchrum a no
bis remotum n
est. interpositi
onis terrarum
disarmibus.
q. a quisq. in
corde suo sepul
chrum xpi ha
bet. si tale sit
sepulchrum. i
quo sit ortus.
et monumen

tum. de uiuo
lapide exalatum.
id ē uere fidei
fundamentum.
& sanctuarium
uirtutum. deli-
ciosum sup edi-
ficium. Ergo
xp̄c in corde se-
pelitur. quan-
do uera fide ful-
gentes. xp̄o cō-
formet optam⁹
fieri. Cum g^r
adeo primum
sit sepulchrum
xp̄i. quare cot-
tidie. imo sin-
gulis mōtīs

n̄ intramus.

Quia lapis s̄
positus est. id ē
duricia cordis.
et delectatio
carnalitanis. qm̄
q̄ reuoluere n̄
possumus. ut
pote mulieres
& fragiles. & car-
nales. ad ange-
lum magni cō-
siliū. uocem ora-
tionum nr̄az.
clamando dur-
gamus. ut re-
uoluto lapide
ingredi ualea-
mus. Licet au

tem nimie gra
uitatis sit lapis
iste suppositus.
n̄ tamen diffi
damus. q̄ reuo
lutio lapidis.
nō n̄ā glisit
deliberatione.
s; in sola diuo
catione. Unde
dicitur. Cito
fit mutatio de
tere ex celi. Qd̄
figuatur p̄ il
los latruncu
los de quibus
legitur ī libro
regum. qui
deferentes ca

dauer. auditis
a tergo hostib?
illud cadere p̄
miserunt. qd̄
forte cecidit in
sepulchrum he
liser. ut ossa
ei⁹ tēgit. Itā
uite restituti
est. Hi latrunc
culi nos desig
nant. q̄ nos
metipsos deo
suamur. qui
animam n̄ā
cadauer facim⁹.
dum illam pec
cato subdimus
Audita autē

uoce hostium ī
 p̄dicatione scōz.
 qui carnalitati
 n̄re aduersan
 tur. 9 fundimur.
 Unde scdm̄ qd̄
 deus p̄fauit cā
 dauet cadit in
 sepulchro heli
 sei. id ē xpi. et
 tactis ossibus ei⁹
 reuiuiscam⁹. q̄
 terrore iudici.
 ad ip̄m q̄ p̄ter
 nos mortem sus
 ciuit resurgi
 mus. 4 miām
 expectantes n̄
 iudicium. a cō

fusione despera
 tionis reuoca
 mur. Sic ergo
 tactis ossibus.
 id ē sanctis uir
 tutibus. quib⁹
 caro īmo ossa
 xpi efficiamur.
 incorporemus
 nob̄ cum p̄ uir
 tutum opatio
 nem. q̄ nos in
 corpauit p̄ pre
 destinationem.
 ih̄c xpc dñs n̄r.
 q̄ cū pat̄ 4 spū
 scō. uiuit 4 reg
 nat ī sc̄la scōz.
 amen.

*Unica eamrate ad
collacioneoz legat.*

H
ECCEST
MAGNA

et illa singularis
octava. p qua
scriptus et unde
cimus psalmus
scribentur. De
merito singla
ris et magna vo

catur octava.
q omis laben
tis scilicet dies octa
ua. ita est post
septimam sabbat
ti octava. ut ip
sa sit etiam pri
ma septimane
sequens. Quo
modo autem p
ma totius scilicet
dies. ita fuit
prima. ut non
haberet aliquis
septem pceden
tes. quibus esset
octava. et ideo
singulariter p
ma est. ita singu

laure n̄ solum
 magna s; octa
 ua est dies futu
 re resurrectionis.
 q̄ sic post septi
 mam sabbati, pr
 imi. uentura est
 octaua. ut non
 aliquot habeat
 se sequentes. q̄
 bus possit fieri
 prima. s; ipsa
 una maneat.
 celesti luce phen
 nis. **I**nde et be
 ne, ppheta. uisi
 onem hui⁹ diei
 sitiens. unam e
 am uocat dicens.

Quia melior ē
 dies una. in a
 trius tuis super
 milia. **C**um g
 octauam ī scrip
 turis legimus.
 sciamus mistice.
 et diem y etate
 posse intelligi.
 quia et dñs octa
 ua die. id est
 post septimā
 sabbati *resur*
rexit a mortu
 is. et nos nō so
 lum post septē
 uolubilis hui⁹
 scti dies. s; tunc
 nob̄ incipiet.

cum ad eam ui
dendam meru
erimus intrare.

Ubi quo actu
occupentur scā.
pfecta sp̄s & car
nis immortal
itate renouati.
testatur psal
mista. qui deo
p laudem amo
ris canit. **B**ea
ti qui habitāt
ī domo tua. in
scā scōz. lau
dabunt te. **Q**uo
uisu delectentur.
idem & sequent
exponit. **E**te

nim benedictio
nes dabit qui
legem dedit.
ambulabunt
de uirtute ī uir
tutem. uidebi
tur d̄s deoz. in
syon. **Q**ualet
ad hanc uenire
possint. ipse q̄
est uia. ueritas
& uita. testatur
dñs dicens. **B**e
ati mundo cor
de. qm̄ ipsi dñm
uidebunt.

**Sabbō. Vocē Iocū
ditatis. ad collaci
onez.**

196
Sermo Beati Av-
gustini epi.

NON
ET MIR
ABILE
DONUM

concessit nob
deus. hunc pas
che salutarem
diem. i quo re
surgens dñs.

resurrectionem
prestavit uniuersis
his. et de imis
ad altiora con
scendens. nos
quoque ad supe
riora. de inferi
oribus in suo
corpore suble
uauit. Sumus
enim scdm apol
tolum omnes x
ani. corpus xpi
et membra. re
surgente xpo.
omnia necessa
rio cum eo sua uis
cera surrexerunt.
Dñ ille ab infe

ris transit. ad
superior. nos de
morte transue
fecit ad uitam.

Pascha enim
hebraice tran
situs dicitur uel
perfectus. scilicet
quia p hoc mil
terium. de mor
te ad uitam tran
situr. Christi re
surrectio. cunc
torum ē ppter
redemptio. Sal
uator mundi.
rediuum cor
pus assumpsit.
et inter flores

centes arbores.
et candentia lilia.
carnem iam mor
tuam refloresce
re fecit. Exem
plo dñi. omēs
resurrecturi sūt
de sepulchris
suis. ut cuncta
uirtutia. que
uidentur ligna.
redeunte anno
resurgunt. et
quidam ita ima
go dī resurrec
tura. Sic enim
post hiemalis
rigoris. frigida
quidam sepul

197
auram. pullu
laire elementa
om̃ia festināt.
ut resurgente
dño. & ipsa re
surgere uideā
tur. Nam utiq;
ex resurrectione
xp̃i. aer sa
lubrior. sol cal
dior. terra est
fecundior. Si
igitur cum re
florescat xp̃i ca
ro. om̃ia flori
bus uestiunt.
necesse ē. ut
homo credat.
se aliquando

esse resurictu
rum. **F**loruit
dñs cum resur
xit de tumbu
lo. fructificauit
cum ascendit.
Nam resurgēs
& ascendens
in celum ad pa
trem. saluet
fructum sue
carnis repota
uit. & ipse in se
p̃ spem nr̃am
nos collocauit.
Facta ē uera
uictoria dñi
nr̃i ihu xp̃i. cū
ad inferos des

ascendit. et uin-
cula uniuerso-
rum dissoluit.
et resurrexit
cum gloria.

*Unica. voce locu-
tatis ad mensam. Sermo*

*Beati.
Augustini
episcopi.*

DIES

quam fecit do-
minus. exultemus
et letemur
in ea. Huius
diei desiderio
flagrans spon-
sa dicit. Audi
ca michi ubi
paschas. ubi
cubas in meri-
die. hoc est to-
ta die. Et illa
meridies. tota
est dies. et ipsa
nesciens uespe-
ram. Et ideo
melior est dies
illa in patris tuis

sup milia. quia
nescit occasum.

Et matutinum
forsan habuit.
cum primum
videlicet dies
sanctificatus il
lurte nob. per
viscera utiq; mi
sericordie dei
nri. quibus in
sitavit nos ori
ens ex alto. **T**e
re tunc susce
pitur d's mi
sericordiam tu
am in medio te
pli tui. in me
dio umbre mor

ris. cum exortus
matutini. lux
orta ē nob. et
mane vidim⁹
glam dñi. **Q**u
ia reges et ipse
voluerunt vi
dere. et nō vide
runt. **Q**uare.
nisi quia nox
erat. et n̄ dum
venerat illud
expectatū ma
ne. cui fuerat
repromissa mi
sericordia. **T**u
de et orabat q's.
Auditam fac
nichi mane

miseri cordiam
tuam q̄ in te
speram domine.
Fuit namq; q̄
dam huiusmodi
ra diei. ex quo
sol iusticie per
angelum Ga
brielem nuna
ciatus est terris.
et uirgo deum
in utero conce
pit de spiritu
sancto. et pepe
rit uirgo. ac
domineps quo ad
in terris natus
est. et cum homi
nibus uersa

tus est. Nam
usq; adeo p̄ to
tum id tempo
ris. lux p̄sul
la et tamquam
lux reuerian
rore apparuit.
ut diem esse in
terum apud ho
mines pene u
niuersitas sig
noraret. Deni
q; si cognouis
sent. nunquam
dñm gl̄e aua
fyrissent. Et
utiq; ipsis pau
al discipulis
dicebatur. Ad

huc modicum
lumen in uobis est.
eo quod aurore est;
et inianum uel
potius indicium
diei. dum sol
adhuc abscon-
deret radios su-
os. et minime
spargeret eos
super terram.

Paulus quoque
dicebat. quoni-
am uos preces-
sit. dies autem
appropinquabit.
significans esse
tunc adhuc ad
eo modicum lumen.

ut, iniquas
quam uenisse
diem dicere ma-
luerit. **Q**uan-
do autem hoc
dicebat. **P**ro-
fecto quando sol
reuersus ab in-
feris. iam se
ad alta celi sus-
tulcrat. **Q**uinto
magis cum adhuc
similitudo car-
nis peccati in-
stat dense nu-
bis operuerit
auroram. iux-
ta omnes nimi-
rum nostrum corpo-

ut passionet. na
ut neq; amara
mors. nec aru
pbrofa defuerit.
quanto magis
inqm tunc eri
gua. tenuisq;
admodo lux fu
it. q; que de au
rore magis qm
de solis splendo
re, pde uide
retur. **E**rat
autem aurore
q; ipsa sub ob
scura sans. tota
illa xpi guer
satio sup tiam.
usq; dum occu

bens. q; iui su
exoriet. sola
ri sue p'sentie.
lumine clario
ri fugauit au
rore. q; mane
facto absorpta e
i victoria noy.
Deniq; habes.
Et ualde ma
ne una sabba
torum. ueni
unt ad monu
mentum orto
iam sole. An
no mane fuit.
quando exort
est sol. **A**ttu
lit autem de

resurrectione
 decorem. et tere
 niozem solito
 lucem. quoniam si
 noueram? cum
 secundum carnem.
 sed nunc iam non
 nouum? Est
 scriptum in p
 pheta. decorem
 induit. induit
 fortitudinem
 et percutit se. quod
 carnis infirmitas
 tamquam nubi
 la quedam ex
 cussit. stolam
 glorie inducus.
 Sane ex tunc

eleuatus est sol.
 et sensim demum
 diffundens suos
 radios super ter
 ram. cepit quod
 paulatim ubi
 quod clarior appa
 reat. secundior
 sentiri. Verum
 quantumlibet
 incalescat et in
 ualescat. mul
 tiplicet et dila
 tet radios suos
 per omne huius
 nostre mortalita
 tis curriculum.
 erit enim nob
 cum usque ad co

illuminationem
seculi. n̄ tamen
ad meridianū
pueniet lum̄.
nec in illa sui
plenitudine ui
debitur modo.
Iqua uidend⁹
est postea. **O**
uerit meridies.
plenitudo fer
uoris et lucis.
solis statio. um
brarum exter
minatio. desic
catio paludum.
fetorum depul
sio. **O** phenne
solstitium. qñ

iam n̄ inclina
bitur dies. **O**
lumen merita
rum. o uerna
lis temperies.
o estiva uenust
as. o autump
nalis ubertas.
et ne quid uide
ar preterisse.
o quies et ferra
tio hiemalis.
Hunc locum i
quit tante cla
ritatis et pacis.
et plenitudinis.
indica michi.
q̄a uulnerata ca
ritate ego sum.

Et rursum. Pul-
 ate me florib⁹.
 stipate me ma-
 lis. quia amore
 languco. Cernit
 regem sale-
 monem in dia-
 demate. quo co-
 ronauit eum
 mater sua. cer-
 nit unicum pa-
 tris crucem sibi
 baiulante. cer-
 nit celum et
 spiritum dñm
 maiestatis. cer-
 nit auctorem
 uite & glorie cō-
 firmum clauis.

pulsus lancea.
 obprobriis satu-
 ratum. tandem
 illam dilectam
 animā suam po-
 nere, p amas
 suis. Cernit
 hoc. & suā ma-
 gis ipsi animā
 gladius trans-
 uerberat. et di-
 cit. Pulate me
 floribus. stipa-
 te ^{me} malis. quia
 amore languco.
 Hec sunt quippe
 mala punica.
 que in ortum
 introducta di-

lecti. sponsa car-
pit ex ligno ui-
te. a celesti pa-
ne, proprium imi-
tata saporem.
colorem a sang-
ne xpi. Videt
deinde mortem
mortuam. et
mortis auctore
triumphatum.
uidet de inferis
ad terras. de ter-
ris ad superos
duci captiuita-
tem. ut in nomi-
ne ihu omne
genu flectatur.
celestium. ter-

restitutum. et infer-
norum. aduer-
sit terram que
spinas et tribu-
los sub antiquo
maledicto pro-
durebat. ad no-
ue benedictiois
grain immoua-
tam reflorescere.
et in his omnibus
illi recordata
uerficuli. et re-
floreuit caro me-
a. et ex uolunta-
te mea confitebor
ei. passionis ma-
lis. que de arbo-
re cruas tulerat.

cupit iungere
 et de floribus re
 surrectionis. **Q**
 p̄sertim flagran
 tia sponsum ad
 se ardens reui
 sendam inuitet.
Oenique ait. Ec
 ce tu pulcher es
 dilecte mi. et de
 corus. lectulus
 noster floridus.
Que lectulum
 monstrat. satis
 qd̄ desideret ape
 rit. et cū flori
 dum nunciat
 satis indicat.
 unde qd̄ deside

rat. obtinere p̄
 sumat. **N**ō enī
 de suis meritis.
 s; de floribus a
 gri. cui b̄ndix
 it dñs. **D**elee
 tatur floribus
 xp̄c. qui in na
 zareth et gapi
 uoluit et nutri
 ri. **G**audet sp̄s
 sus celestis tali
 bus odoramen
 tis. **E**t cordis tha
 lamum frequē
 ter libenter q̄
 ingreditur. qd̄
 istiusmodi refer
 tum fructibus.

floribus reserui
inuenerit. **I**bi
sue uidelicet aut
passionis gratiam.
aut resurrectionis
gloriam sedula
inspicit cogitati
one uersari. ibi
perfecto adest se
dulus. adest li
bens. **N**onum
ta siquidem pas
sionis fructus ag
nosce. anni qui
preterita. omnium
unaque retro tem
porum. sub pec
cati mortisque im
perio decursoz.

tandem in pleni
tudine temporis
apparentes. **P**or
ro autem resurrec
tionis insignia
nouos aduerte
flores. sequentis
temporis in no
uam sub gratia
reuirescentis es
tatem. quorum
generalis futu
ra resurrectio
in fine partu
riet sine fine
mansurum. **I**n
quit huius imp
transiit. imber
abit et recessit.

Flores apparue-
 runt in terra
 nra. est enim te-
 pus aduenisse
 cum illo. signi-
 ficans qui de
 mortis. i uerna-
 lem quandam
 noue uite tem-
 periem resolu-
 tis. ecce ait no-
 ua facio omnia.
 Cuius caro se-
 minata e in mor-
 te. refluoruit in
 resurrectione.
 Ad cuius mor-
 odorem i campo.
 conuallis nre re-

uirescant arida.
 recalescant fri-
 gida. mortua
 reuiuiscant. Ho-
 rum g nouita-
 te florum ac
 fructuum. et
 pulchritudine
 agri suauissi-
 mum spirantis
 odorem. ipse q.
 pater in filio
 inouante om-
 nia delectatur.
 ita ut dicat.
 Ecce odor filii
 mei. sicut odor
 agri pleni. cui
 benedixit dñs.

Bene pleni. de
cuius plenitudine
omnes accepimus.
Sponsa tamen
familiarius ex
eo sibi cum uult
flores legit. et
carpit poma.
quibus ipse
aspicit intima
conscientie. et
intima sponso
cordis lectulus
suave redoleat.
Oportet enim
nos si crebrum
uolumus habere
hospitem christum.
corda nostra semper

habere munita
fidelibus testimo
niis. tam de mi
sericordia salu
morientis. quam
de potentia re
surgentis. quam
dauid aiebat.
Quo hec audi
ui. quia potestas
dei est. et tunc
misericordia.
Siquidem utri
usque rei testimo
nia credibilia
facta sunt ni
hil. pro utique
moriente propter
delicta nostra.

et resurgente
 ppter iustificati-
 onem nostram.
 et ascendente ad
 pfectionem nos-
 tram. et mitten-
 te spm ad con-
 solationem nrām
 et quandoq; ad
 consummationem
 nrām. **N**empe
 in morte miseri-
 cordiam. potē-
 nam in resur-
 rectione. utiq;
 in singulis exhi-
 buit reliquor.
Nec mala. hi
 flores. quibus

sponsa se iterū
 riparī postulat
 et fulcī. credo
 sentiens facile
 uim in se amo-
 ris posse tepes-
 cere. et languescere
 quodammodo.
 si n̄ talibus in-
 giter foueatur
 incrementis. don
 introducta qñ
 doq; in cubicu-
 lum diu cupiat.
 reapiatur am-
 plexibus et di-
 cat. **L**eva ei⁹
 sub capite mō.
 et dextera illi⁹

amplata est
me. *Simo beati
Augustini epi.*

est **DXA S**
quam fecit do-
minus. erulce-
mus et letemur
in ea. Post rigo-
rem ieiuniorum.

ad clementiam
peruenitur. Re-
surrectionis.
post tristitia dui-
ce mortis. gau-
dium nos leti-
ficat. Peruenit
in christo consolati-
onis. ut etiam
ad litteram li-
quidum sit. quod
ait apostolus. Si com-
patimur et com-
regnabimus.
si socii passionum
fui. simul et
resurrectionis
erimus. Occur-
rit nobis cele-

brandus. dies
 resurrectionis
 xpi. qm̄ p̄apu
 am inter om̄es
 festiuitates coli
 mus. Hodie
 caro xpi. que
 p̄ passionē cru
 cis excocta in se
 pulchro exami
 nata iacuerat
 re floruit. Ra
 dii enim ama
 ra crucis euangi
 u. Hos uite eru
 pit. qui iacuit
 in sepulchro.
 Surrexit ī gl̄a.
 Congrue hec

dies. sollemp
 nitas sollemp
 nitatum num
 cupatur. in q̄
 non solum he
 mundum illu
 minauit. s; et
 am eos q̄ erāt
 apud inferos
 illuminauit.
 Unde hanc di
 em dñi. ange
 li in celo. homi
 nes in terra. et
 anime fidelū
 celebrant ī in
 ferno. Cele
 brant hanc di
 em gloriose p̄

resurrectionis
in celo angeli.
quia xpc morte
sua mortem
destruxit. infer-
num calcavit.
mundum sal-
uauit. et homi-
nem liberauit
Et iure cele-
brant. qd salus
mundi. gaudi-
um est angelo-
rum. Si unius
peccatoris peni-
tentia. ut le-
gimus in ewan-
gelio. beatorum
angelorum le-

ticia est. quanto
magis totius
mundi redemp-
tio? Celebrant
et homines in
terra. qd p sa-
lute humani
generis. xpc
mortem susce-
pit. ut mor-
tem moriendo
uinceret. Ce-
lebrant et ani-
me fidelium in
inferno. quia
iusto xpc ad in-
ferna descendit.
ne in suis mori-
bus inferni regna

ret. Et quid
mirum. si hac
diem dñice re
surrectionis. ā
geli et homines.
et anime in
ferno celebrāt.
cum ille q̄ mo
ri dignatus ē.
p nob creator
sit celi et terre.
et inferorum.
Plus adhuc di
cere debemus.
q̄a hanc diem
yp̄i uictorie.
pater ipe cele
brat cum filio
et sp̄u scō. q̄

iuxta volun
tatem patris.
fili⁹ mortem
suscepit. ut
uitam nobis
moriendo et
resurgendo do
naret. Hic ḡ
dies domini.
n̄ solum homi
num et ange
lorum festiui
tas ē. s; patris.
et filii. et sp̄s
sc̄. q̄ salus
mundi letitia
sc̄ trinitatis
est. et ideo cum
omni deuoti

one. tante sol
lemnitatis di
em celebrare
debemus. quia
hac die mors
destruxta est.
mundus redēp
tus. et ipsi libe
ratus est. Rec
te ergo dies dñi
nuncupatur.
quia in hono
re nominis ip
sius. in toto mū
do celebratur.
Tot singulorū
preteritorū
desideria. tot
mercedē eorū.

quot uota me
ritorum. Gau
dent angeli in
celo. ad huius
sollemnitate
diei. gaudent
in terris homi
nes. gaudent
anime in infer
no. quia ad ipsas
peruenit. tante
sollemnitas
diei. Hec sunt
enim festa pas
chalia. in quibus
uerus ille ag
nus occiditur.
ei que sanguine
postest et secan

tur. **P**ascha
 quippe nrm imo
 latus est xpc.
 qui mortem nos
 tram moriendo
 destruxit. et
 uitam resurge
 do reportauit.
Que sunt iste
 paschalis mag
 ne. et amuabi
 les cause festi
 uitatis. **R**e
 demptio scilicet
 animarū. que
 die paasceue
 morte xpi pa
 rata est. et re
 surrectio corpo

rum. que pri
 ma sabati. p
 resurgente da
 ta est. et confirma
 ta. **A**dditur
 his tertia neces
 sarii baptisma
 tis sollempni
 tas. omnem
 nob illar. cōfe
 rent utilitate.
 uel fructum. q
 p eo qd' ab illis
 exordium. to
 tumq; sue ra
 tionis sumpsit
 sacramentum.
 recte eisdem in
 paschalib' gau

dus addita est.
Tribus g^o ex cau
tis. h^oc dies cau
sa summe leti
cie n^{re} ē. Pri
ma causa ē qd
hac die infer
num destruxit.
secunda quod
a mortuis re
surrexit. ter
cia qd corpora
n^{ra} in semet
ipso. ad īmorta
litatem redur
it. O uere festa
dies. O uere be
ata dies. Nobi
litas anni. mē

sum decus. al
ma dierū. sp^{te}
dor horarum.
Nox in qua de
seruit ē infer
nus. et ap^{us}
ē paradisus.
Transiimus
g^o de tenebris
ad lucem. de sa
tigatione ad
requiem. de
placitu ad cā
ticum leticie.
de paupertate
ad opulentia.
de reatu ad gra
tiam. de pena
ad gl^{am}. **H**odie

carnem quam
de uirgine maria
assumpse
rat. p nob a u
asigendam de
dit. s eandem
deuicta morte
de sepulchro.
suscitauit. Ho
die regia uirgo.
salicet beata
maria. filio su
o letanter et
glorianter oc
currit dicens.
Hoc nunc os.
ex ossibus me
is. s caro de car
ne mea. Hodi

e ei cui genitrix
erant. placido
ac rubeo wltu
asistat. que pri
die mortuum
fleuerat. qua
uis ei patriam
resuscitatione.
ut dño celoru
iam inesse. ex
spu scō presci
ret. Hodie do
minus resur
gens a mortu
is. paradisi por
tas aperuit. s
electorum ani
mas que per
multos annos.

in tenebris deti-
nebantur. cum
nobili trinum
pho secum dux-
it. et gaudio tri-
gaudium addi-
to. eis celestia
regna reuera-
uit. Et quis ex
ingenti catina.
creditur ex no-
mine esse. Be-
atus iohannes
baptista. cui
quondam ca-
pud suum bap-
tandus incli-
navit. dicitur
alpha. ex cuius

regali, profapia
ortus est. abia-
ham. ysaac. et
iacob. pulcher-
rima catina
innocentium.
que in ipso flore
natiuitatis. p-
pro occisa est.
Moyse cum quo
ore ad os locu-
tus est. cum in
numcrabili
agmine. de te-
nebris eruit.
splendore lual-
terne associa-
tur. Nec est
enim omnium

festiuitatum
 festiuitas. Nam
 sicut in taber-
 naculo testamē-
 ti ueteris. que-
 dam partes, p-
 ter sui excellen-
 tiam. sancta
 sanctorum dice-
 bantur. sic ni-
 mirum ista fes-
 tiuitas. sua p-
 rogatiua festi-
 uitas festiuita-
 tum appellatur.
 Nec in merito.
 In hac quippe
 die. maximum
 inter omnes

que in carne
 gesserat deus.
 miraculum ex-
 hibuit. Unde
 dicit, pphā. In
 multitudine
 uirtutis tue.
 mentientur et
 inimici tui.
 Multitudine
 uirtutis xpi.
 ipsi resurrexi-
 onem diuinam?
 que inter om-
 nes alias uir-
 tutes ei? quasi
 proprio nomine.
 dei uirtus ap-
 pellatur. Fete

runt namq;
et alii sancti viri.
immo deus pro eos
innumera mi-
racula. mira-
culis et similia.
sed nunquam au-
diuimus. num-
quam legimus.
quod ante propter
quicumque resur-
rexit ultra non
moriatur. Nam
licet plures pro-
phete. per virtu-
tem christi resus-
citarent mor-
tuos. nullus
tamen se ipsum

resuscitauit.
et mortui qui
ab eis suscitati
sunt. sic sunt
suscitati ut ite-
rum moreren-
tur. Deus au-
tem se ipsum sic
resuscitauit. ut
in eternum uiue-
ret. Primoge-
nitus enim dicitur
propter quod quia
primo omnium
surrexit impassi-
bilis et immorta-
lis. dicente apostolo
Christus resur-
gens a mortui-

is. iam n̄ mori
tur. mors illi
ultra n̄ dñabi
tur. Gregorium
namq; signum
est. quod in re
surrectione xpi
exhibuitur est.
Hinc ē qd̄ iudeis
insultantibus
et dicentibus. qd̄
signum facis.
ut uideamus et
credamus tibi.
xpc respondit.
Solvite templū
hoc. et in tribus
diebus reedifi
cabo illud. Et

ne ullam dubi
tationem face
ret. ewangelista
subiungit dicēs.
Hoc autem dice
bat de templo
corporis sui. id
est de suo corpo
re. in quo habi
tat om̄is pleni
tudo diuinita
tis corporaliter.
Hanc etiā uir
tutem suā ipe
dñs iudeis pre
dixit dicens.
Non dabitur ei
nisi signū ione
phete. Quid.

signum ione ni
si resurrectio.

Jonas enim in
uentie ceti cus
todiebatui. ut
uius euomere
tur. **D**ñs in se
pulchro pone
batur. ut in e
ternum uictu
rus a morte re
surgere. Hoc
fuit infernus
et sepulchrum
dño. qđ uentie
ceti fuit ione.
Corpus enim
domini ī terra
claudebatur.

anima ad infe
ros descendit.
unde cum potes
tate rediit. et
corpus numq̃m
amplius mori
turum assump
sit. **I**nimia g̃
dñi mentati s̃t
ei. ut maior es
set potentia su
a. **I**psi enī mē
tati sunt ut ca
peretur. caput
dampnaretur.
dampnatus aui
afigeretur. aui
firus resurge
ret a morte.

ubi multum po-
tencia & uirtus
dñi multiplica-
ta est. Virtus
dñi est gl'a re-
surrectionis ei?

Non enī ante
resurrectionem
apparuit iplis.
& maxime ex
infirmis & u-
asirionis latu-
it. qui ubiq; pos-
tea predicatus
est in uirtute
resurrectionis.
& post resurrec-
tionem & spū-
tus scī missione.

ubiq; auditum
est uerbum dñi.

Atquidem in
omnem tēam
exiuit sonus
apłoz. qui uir-
tute magna re-
debant testimo-
nium resurrec-
tionis xpī. &
n̄ est laus ecclie.
ardere tantum
ī xpī crucifir-
um & mortuum.
S; laus ei? arde-
re ī xpī cruci-
fixum. mortu-
um. & rediuit.

In multitudine

uirtutis tue me-
tentur et inimi-
ci tui. Inimici
sunt iudei. qui
resurrectione x-
p- audita a militi-
bus. qui ad custo-
diam sepulchri
positi erant. pe-
cunia eis data.
mendatum adin-
uenerunt dicen-
tes. Quidam. q-
uob dormienti-
bus. uenerunt
discipuli ei. et
fuerunt cum.
Unde n- simpli-
ter dictum est

mententur.
Sed additum est
mentietur tibi.
Nam qui tale
mendatum de
xpo. pertrahunt.
spiritus uerbis ca-
piuntur. ita ut
evidenter cor. re-
trudatur calump-
nia. Qui si dor-
miebant. quo-
modo uidebant.
Si autem uidebant
quare n- tene-
bant eos q- cor-
pus xpi fuerat
uolebant. Nam
aduersus men-

datū. auditus est
numerus testū
ueracium. Vnde
resurrectioni xpi.
testimonium de
celo ab angelis.
de tēa ab homi
nibus utriusq;
serus phibetur.
Impossibile nāq;
erat. scā corp⁹
uidere corrupti
onem. Vnde di
xit dauid. Non
dabis scā tuū
uidere corrupti
onem. et eruisi
animam meā
ex inferno in

feriori. Ipse enī
sic nascendo ue
nit ī mundum.
ita moriendo
descendit ī infer
num. S; n̄ ibi
remansit. quia
suus inde libera
tis. cū potestate
redit. Egitur
fratres km̄.
omnes in hac
sancta die ex
ultare debem⁹.
q̄ dies ista īmo
derata gaudia
nob; parauit.
diem istū iter
ceteros dies nob;

locundum fecit.
exultemus & letemur
in eo. Quis
quisque celi ci-
ues uidere. & eis
in regno dei sociari
desiderat.
curare sollicite
debet. ne ad ce-
lebrandam &
exultabilem re-
surrectionem. ua-
cuis accedat.
quatinus non solum
ad angelorum.
sed etiam ad ip-
sorum uisionem digne
perungere uale-
at. cui seruit

omnis militia
angelorum. p
omnia secula
seculorum amen.
Marini epi.

Ecce. Flores
quam fecit do-
minus. exulte-
mus & letemur

in ea. **Q**uis ego
sum ut loquar
de hac sacratissi
ma die. cū sim
puluis et cinis?
Tamē et si cū ue
retundia cari
tate erigente.
de die ista dig
ne loqui non
sufficio. etiā si
omīa membra
mea uerteren
tur in linguas.
glām et dulcedi
nem ei⁹ expli
care nō ualeir.
s; q̄ min⁹ me
ad hoc idoneū

215
esse cognosco. et
dulgeri p̄ ueni
am ardeo. quod
causa deuotiōis
precatur. **O** qm̄
obscura aqua
in nubibus aeris.
est uerbu istud.
qđ uentrem re
pleri facit in tan
tum. ut retine
ri nō possit. s; o
s ab eo indul
catur. ut ex to
to emitti non
ualeat. **V**idea
mus fratres ca
rissimi. qđ hic
nobilis cytha

ista sentiat de
isto breui uerbo.

Dicit enī. Hec
est dies. quasi nō
fuerit dies. usq;
ad diem hanc.
a g^olutione mū
di. Vbi queso
die latuit lumi
nare maius. qd
fecit dñs. cū cē
teris planetis ī
firmamēto celi.
ut pēllet diei.
S; certe tenebre
operuerant ter
ram. et caligo po
pulos. donec in
clinarentur um

bre. scilicet cel
saret uataniū
phetarum. uē
no regum. in cē
sum sacerdotum
p delictis. et aspi
raret dies. ī qua
sol uerus. splen
dore sue resur
rectionis. mun
di tenebras illu
minaret. Moy
etenim ista in
diem clarissimū
g^ouerla. nō indi
get ministerio.
uisibilis solis aut
lune. qd dum om
nes in inferno

214
eriscentes. me-
dium teneant
silentiū. obliti
tormentorū. su-
bito orta ē eis.
dies clarissime
luas. Hec ē di-
es p̄ncipalis. te-
nent p̄ncipa-
tum om̄ium di-
cium. dies illut-
ris. ante om̄em
diem fulgida.
sup̄ia solem ra-
diant. sup̄ lua-
ferum splendi-
da. q̄ agnus
imolatus. qui
n̄m ē pascha.

et̄nam et̄ imuta-
bilem constituit
eam. Quencia
da dies. et̄ digne
a cunctis colen-
da. q̄ sicut sol
ī feruore meridi-
ano sine inter-
polatione nubi-
um. illustrat
mundum. ut
nullus abscondi-
ualeat. a calore
ei⁹ et̄ splendore.
sic hec sacratissi-
ma dies. ī qua
sol uerus a mor-
tuis Resurrexit.
celū et̄ terram.

et inferos. et omnia
que in eis sunt.
fulgore suo illu
minauit. et sic
oleum si natat
cunctis liquori
bus. ita hec di
es cuncta prece
lit dignitate
sua. Hec est ergo
preclara sollemp
nitas sollemp
nitatum. que
magnificencia
glorie sue. supergre
ditur omnem
sensum et intel
lectum. superat
omnem dulce

dinem. ita ut
nullus loqui de
ea digne queat.
nec etiam penitus
scire ualeat.
O dies inenar
rabilis. et huma
no sensui inuolu
tabilis. quis as
cendit in celum.
et perscrutatus est
altitudinem excels
lentie eius. **Q**u
transiit mare.
et inuenit fi
nem profundita
tis eius. **Q**uod per
ambulauit ter
ram. et oculis

cordis uidit la-
titudinem ipsius.

Magnitudo huius
excellensissime di-
ei. ubi inuenitur.

Non est locus in-
telligentie eius.

Nescit homo pre-
cium eius. et non inue-
niatur nisi in ter-
ra uiuentium.

Non adequabitur
ei topazion. nec
lapis sardonius
uel saphirus. non
dabitur aurum
obryzum pro eo.
nec appendetur
aurum in gmu-

tatione eius. **Q**uod
est locus intel-
ligentie eius.

Abcondita est
ab oculis omnium
uiuentium. pro di-
citur et mors dixe-
runt. auribus
nostri audiuimus
fama eius. et non
apprehendit eam
ullus. sed deus qui
scit uniuersa.
ipse solus nouit
gloriam et magni-
tudinem illius. et
inuenit eam sapi-
entia sua. et prepa-
rauit eam in eterno

tempore. funda
uit illam supra
firmam petram.
et stabiluit in
decore perpetuo.

Quando ponebat
pluuus legem.
et uiam pcellis
sonantibus. tunc ui
dit illi excellen
tiam. et benedix
it ei. et sanctifica
uit illum. Fue
runt antiquo
tempe philoso
phi nominati.
omnis scientia
periti. sed quia non
habuerunt sa

pientiam inuesti
gandi. huius diei
imensitatem. pe
rierunt propter su
am insipientiam.
Obstupescat celum.
et in tremore esto
terra. et dilatare o
homo et extende
animum usque ad
celum. in ami
ratione eius tota
lique scat anima
fidelium. **M**erito
non ista est ob
seruabilis domino.
et legitimum sem
pernum erit.
in cunctis gene

rationibus. in
qua n̄ solum spi-
ritibus celestibus.
uerum etiā sum-
me trinitati as-
sociamur. Hec
g̃ nō ē. in qua
terrenis celestia.
humanis diui-
na iunguntur.
Qui tam sapientē
cor. et tam ferre-
um pectus. qđ ī
his dulcissimis
dictis n̄ emolli-
atur. Hec igitur
nō ut dies
ē illuminata.
sic testatur da-

uid, p̄ph̄a. **Q**uod
enim digne lau-
dare poterit eā.
que sic ab initio
p̄ordinata et
p̄signata est.
Hec filios isrl̄
ab egyp̄tis li-
berauit. et p̄
rubrum mare
siccato uestigio
transire fecit.
Hec g̃ nō ē.
ī qua destructis
vinculis mortis
xpc ab inferis
resurrexit. **Q**uid
in his moror. et
explicare conor

qd est ineffabile.
hebitat enim sen
sus. et ratio natu
re deficiat. nec
mens humana
comprehendere ualet.
gaudium illud
ineffabile. qd e
rat in xpo. quando
deus pater susci
tauit eum a mor
tuis die tertia.
et tradidit ei
regnum immortalitatis.
et dedit ei
potestatem omnis
carnis. et corona
uit eum gloria et ho
nore. et omnia sub

iecit sub pedibus
eius. ut recte dicere
posset. data est
michi omnis potes
tas in celo et in ter
ra. Certe illud
est gaudium. qd
promittit seruo fi
deli cum dicatur.
Gaudium in gaudium
domini tui. Et rur
sum. Petite et
accipietis. ut gau
dium uestrum ple
num sit. Et ad
patrem. Nunc
autem ad te ue
nio. et hec loquor
in mundo. ut ha

beant gaudium
 meū impletum in
 semetipis. Illud
 gaudium decla-
 rat ipse fili? coe-
 ternus et substantia-
 alis pater. auc-
 tor et creator
 tanti diei. quod sic
 testatur euange-
 lista. per gaudium
 dixit. pueri ha-
 betis hic aliquid.
 quod manducatur.
 Insinuat etiam
 cum illo. omnis cre-
 atura. quod in mul-
 titudine uirtutis
 sue letantur et

in et terra. Inferni
 nequius deinde
 mortuos. quos
 deglutit. et
 terra tremuit.
 non quod passionis do-
 lore ut pridie.
 sed plausu lenae.
 quiescit ab omni
 strepitu timoris.
 quod tanta regis ir-
 radiata fulgori-
 bus. per omnibus
 letabatur. et
 reddidit multa
 corpora sanctorum qui
 dormierant.
 Ad huc enim sin-
 gulis annis. uel

ut se iunueris
florib⁹ diuersi co
loris. uolucres
gelu hyemis tris
tes. dulce tubi
lant. lucent cla
rus sol et luna.
nec xpi observa
ta. Digne g^o ex
ultant diuina
mysteria. iure
et angelica letat^{ur}
turba celoru. si
omnia gaudeat
humana natu
ra. q^{ia} hodierna
die ab inferni
claustris educta.
reparata e^t ad eter

nitatis iuna. Fac
tare y tu o ihu in
ciuitas magna
celestis. cu^m uniu^{er}
sa ecclesia catholi
ca. q^{ia} hac die
p^{ri}ncipali. stern^{er}
tur platee tue
auro purissimo.
et p^{er} om^{ne}s uicos
tuos. ite sine in
termessione di
cet^{ur} iocundum
alta. pauimen
ta tua adornan
tur tapetib⁹ ua
ris depicta colo
ribus. parietes
coram^{us}. et ueril

la insignū uicto
 ric regis. eterni
 originantur. Virgo
 exultem? uletem
 in hac die q̄ xpc
 ab inferis resur
 rexit. in qua pa
 cem iter dñi et
 hominem. inter
 celum et terram. it̄
 angelm et homi
 nem. q̄ nos an
 te resurrectionē
 tamqm̄ aues
 babilonie detesta
 bantur. hodie
 sua resurrectioē
 reconciliando cō
 firmavit. Hec

est dies gaudi
 nū. dies salutis
 etne. in q̄ spem
 resurgendi mū
 dus accepit. et
 fecit nob̄ diem
 claritatis eterne.
 Hec dies om̄ium
 capud est dierū.
 sicut deus om̄iū
 scōz. suoz. et sic
 beata uirgo oia
 uia sūt om̄es femi
 nal ē b̄ndicta.
 sc̄ssima et castis
 sima p̄ om̄ibus
 dei creaturis. ita
 hec dies om̄ium
 dierū mater ē.

q̄a cuncte festiuita
tes sua dignitate
sūt firmate. dies
honoris y leticie.
q̄ finem inposu
it miserie nr̄e.
Hodie namq̄
monstrat dñs
magnum cura nos
signū dilectiois
sue. ī hoc qd̄ p̄pi
um corpus quod
sine peccato na
uit de uirgine. qd̄
p̄pendit ī cruce.
in escam transfert
hominum. nec
ulli denegat pec
catori uel paup̄i.

si accipe uoluit.
Nullus adeo ui
us aut miser. q̄
n̄ possit fieri se
pulchrum xpi.
thalamus saluato
ris. quō apud quē
libet paratus est
hospitari. **Q**ua
p̄pter un⁹ quisq̄
hospiciū mun
dum p̄paret deo.
ut apd̄ eū habi
tare dignetur.
Hec ē dies qm̄ fe
cit dñs. exultem⁹
et letem⁹ ī ea. Om
nes ū dies fecit
dñs. s; hanc au

te om̃es tempore
et honore fecit.

In hac mundi
fecit. in hac a
morte Resurrex
it. et future ui
te uiam. et sua
nob Resurrecti
one ostendit.

In hac die mun
dum ē iudicatu
rus. in hac die
nob sic ipsi pla
cuit. magna lau
gimur est dona.
q̃ eadem die. ea
dem q̃ hora qua
xp̃c surrexit. to
tum humanum

219
genus resurrectu
rum n̄ dubitatur.

Ordo namq; tem
porum. p Resur
rectionem p̃ mu
tatur est. nā an
te resurrectionē
ei. dies p̃cessit
noctem. q̃ adā
fecit nos cadere.
de luce gr̃e. ī noc
tem culpe. sed
xp̃c de nocte cul
pe. in diem gr̃e.
p uirtutem Re
surrectionis sue.
nos fecit transli
re. Ideo a nocte
resurrectionis

dominice. non p̄
cedit diem. quia
hac nocte de re
nebris et umbra
mortis. ad uiam
lucis et gloriam
eternitatis per
ducti sumus.

ertum

est omnē diem
dñicū. int̄ sum
mas et p̄cipuas
festiuitates g̃tine
14. Vnde ī deca
logo mandauit
dñs. Memeto
ut diem sabbat
sāfices. S; forte
dicit aliquis. Nō
de dñica p̄ceptū
ē. s; de sabbato.
Ad hoc respon
deo. qđ dictum
ē ibi de sabbato.
tenendū est post
resurrectionem
dñi. de die dñica
Sabbatum enī

nō debem⁹ ab illo
tempe colere ne
uideamur iuda
izare. et p̄dicato
res antyri esse.
Quācam autem
colere debemus.
p̄pter honorem
et gaudiū dñice
resurrectionis.
Ob uenerabile
g̃ resurrectionē
dñi nr̄i ihu xpi.
n̄ solum pascha
celebramus. ue
rum etiā p̄ sin
gulas ebdoma
das. xpi magni
diei imaginem

frequentamus.
Apollonius di
cit. Die dñica nū
ē agendum. nisi
deo uacandum.
Nulla operatio.
in illa scā die a
gatur. n̄ tantum
ymnis et psalmis.
et canticis spitali
bus et orationib⁹.
die illa transi
gatur. Tanta ē
excellencia hui⁹
diei scā. et tantis
diuinariū dispen
sationū. et sc̄ip
tuarum myste
riis est q̄secrata.

ut quicquid infigne
a deo constitutum
est in terris. Ihesu
dignitate diei
sit gestum. In
hac mundus
sumpsit exordi
um. in hac per
Resurrectionem
Christi. et mors interi
tum. et uita ac
cepit exordium.
Salvatum quo
que dominus dicitur re
quiescisse ab omni
opere. et quod am
plius dominus in lege
custodiri precep
erat. partim fu

it ceremoniale.
partim morale
preceptum. Ceri
moniale fuit
quo ad hoc. quia
erat figura illi
magni sabbati.
in quo Christus requi
euit in sepulchro.
Morale in hoc.
quod erat cessandum
ab omni opere ser
uili et uacandum
orationi et bonis
operibus. Secundum
cerimoniale de
buit seruari ad
litteram. quousque
uenit ueritas.

Quod igitur dubi-
tet. iam non sab-
batum sed diem
dominicum esse co-
lendum. quod per
spiritum sanctum. a tot
sanctis patribus
est statutum et
obtentum. Man-
davit et ipse dominus
in lege. in exem-
plum future ob-
servantie. qua
erat colendus et
observandus post
Resurrectionem
suam. Sed ait
diebus operaberis.
et facies omnia

opera tua. septimus
dies sabbatum est.
id est requies do-
mini dei tui. Non
facies in eo quicun-
quam operis. tu et
filius tuus. et filia.
et asina. bos et
analla. et omne
iumentum tuum.
et peregrinus qui
est intra portas
tuas. ut requies-
cat servus et an-
alla tua. sic et tu.
Item in alio loco.
dicit dominus per moy-
sen. Custodite
sabbatum sanctum

erit nob. Qui
polluerit illud
morte morietur.
¶ Qui fecerit in eo
opus. peribit a
nima ei de me
dio ppli sui. Sex
dieb; opus faci
es. in die septi
mo saluum est.
requies sancta
dño. Omnis qui
fecerit opus in
hac die. morte
morietur. Qui
rodiant filii isrl
saluum. et celebret
vult illud in
generationib;.

¶ Omnis pactum sem
piternum erit inter
me et nos. signum
et perpetuum. Sex
enim dieb; fecit
deus celum et ter
ram. et in septimo
cessavit ab omni
ope. ideo bene
dixit dñs diem
sabbati. et sanc
tificavit illum.
¶ Per ysaiam di
xit dñs. Beatus
vir custodiens
sabbatum. ne pol
luat illud. custo
diens manus suas.
ne faciat omne

malum. **Q**ui
g custodierint
salvata mea. et
elexerint que
nolui. et tene-
runt fedus me-
um. dabo eis in
domo mea. et
in muris meis lo-
cum. et nomen
meum a filiis et
filiiab. Nomen
sempiternum
dabo eis. qd nō
peribit. **Ser-**
mo beati
Leonis pp.
in vigilia ascen-
sionis dñi.

beatam et glori-
osam Resurrec-
tionem domi-
ni nri ihu xpi.
qua verum dñi
templum. iuda-
ica impietate
resolutum divi

O
S
T

na ī triduo potē
na suscitauit. q̄
diagenāus hodie
dilectissimi scōz.
dierū expletus ē
numerus sacra
tissima ordina
tione dispositus.
ad utilitatem
nre eruditionis
ipentus. ut etiā
a dño in hoc spa
cium mora p̄sen
tie corporalīs ex
tenditur. fides
resurrectionis
documentis necessa
riis muniretur.
Mors enī xpi.

multorū discipu
lorū corda turba
uerat. ac de sup
plicio crucis. de
emissione sp̄s. de
exanimati corpo
ris sepultura. ḡ
uatis mestitudi
ne mentib. q̄dā
diffidentie corpor
obrepserat. Nā
cū sancte mulie
res. sic ewange
lica patefecit
historia. renolu
tum a monumē
to lapidem. se
pulchrum corpe
uacū. y uiuen

223
nisi dñi testes an-
gelos nuntiaret.
uerba earū aplis
aliisq; discipulis
deliramentis simi-
lia uidebantur.
Quam utiq; he-
sitationē huma-
na infirmitate
nutantem. ne-
quaquā pmissis.
spc ueritatis p-
dicatorum suoz
inelle pectoribus.
ñ illa trepida sol-
licitudo. et cuncta
no curiosa. nre
fidei fundamēta
icasset. Nisi g

p-
turbationib?
nris periculis in
aplis consuebatu.
nos in illis uiris
contra calump-
nias impiorum.
et contra terrene
argumēta sapie-
tie docebamur.
Nos illorū instruy-
it aspectus. nos
erudiuit auditus.
nos confirmauit
attactus. Grās
agamus diuine
dispensationi. et
scōrum patrum
necessarie tardi-
tan. Dubitatū

ē ab illis. ne dubi
tarentur a nobis.

Non g̃ hi dies
dilectissimi. qui
inter resurrectione
nē dñi ascensio
nem q̃. fluxerūt.
otioso transsire
discessu. s; mag
na t̃ eis cōfirma
ta sacramenta.
magna s̃ reue
lata misteria.

In his metus di
re mortis aufer
tur. & n̄ solum
anime. s; etiam
carnis īmortali
tas declaratur.

In his insufflan
one dñi infundi
tur. aptis sp̃s sc̃s.
et beato ap̃lo pe
tro supra ceteros.
post claves regni.
omnis dñia cura
mandatur. In
his diebus. duo
bus discipulis t̃
aut in uia comes
dñs iungitur. et
ad omnem n̄e
ambiguitatis ca
liginem detegē
dam. pauentū
ac trepidantū
tarditas inae
patur. Nam am

fidei illuminata
corda capiunt.
et que erant trepi
da. reserante scarp
tural dño effia
untur audientia.

In fractione quoque
panis. quiescenti
um aperuntur
obtus. multo
felitius horum
oculis patefactis.
quib⁹ nature sue
manifestata est
glorificatio. qm̄
illoz generis nr̄i
pncipum. quib⁹
pvaricationis
sue est ingesta

ofusio. **I**nter hec
autem alia quoque mi
racula. cum disci
puli trepidis co
gitationib⁹ estu
arent. et apparui
ssset in medio
eor. dñs. dixisset
quoque par uob. ne
hoc in eoz. rema
neret opiniom
bus. qd uolueba
tur in cordibus.
putabant enim
sp̄m se uidere n̄
carnem. redar
guir cogitatio
nes a ueritate
discordes. **E**uge

ut dubitantium
oculis manentia
manibus suis et
pedibus quas
signa. ut dili
gentius praete
tur inuitat. quod
ad sananda in
fidelium cordium
vulnera. clauorum
et lancee erant
seruata uestigia.
ut non dubia fide.
sed constantissima
scientia teneat.
eam naturam in
dei patris consessu
ram throno. que
iacuerat in se

pulchro. Per om
ne ergo hoc tempus
dilectissimi. quod
inter resurrec
tionem domini et
ascensionem domini
eractum est. hoc
prudentia dei ci
rauit. hoc docu
it. hoc suorum et
oculis insinuauit
et cordibus. ut
dominus ihesus christus ue
re agnosceretur
resuscitatus. qui
uere erat et natus
et passus et mor
tuus. Unde bea
tissimi apostoli. om

no. cui nature
copulabatur in
filio. Quia igitur
per ascensio. nostra
pueritio est. quod
precessit gloria. ca
pitul. eo spiritus
uocatur et corpo
rit. dignis diler
tissimi exultan
tium gaudis. et
pia gratia. actio
ne letemur.

Hodie enim non
solum paradisi
possessores firma
ti sumus. sed etiam
celorum in christo
superna penetra

uum. ampliora
adepti per ineffa
bilem christi gratiam.
quoniam per diabolicam
amiseramus inui
diam. Nam quis
uirulentus ini
micus. primi
habituuli feli
citate delectat. et
os tibi et corpora
tos dei filii. ad
patris dexteram
collocavit. qui
vivit et regnat
cum patre et spiritu
sancto in secula seculorum.
Amen. **Sermo**

Leonis pape.

In vigilia ascensionis. ad mensam.

**A. C. R. A.
O. E. N. T. V. M.**

dilectissimi salu-
tis nr̃e. qm̃ pre-
cio sanguinis
sui. uniuersita-
tis q̃ditor estima-
uit. a die corpo-
ralis ortus usq̃

ad exitum passi-
onis. p̃ dispensa-
tionem humili-
tatis impletum
est. & licet mul-
ta etiam ĩ for-
ma serui. diui-
nitatis signa ra-
diauerūt. pprie-
tatem illi tempo-
ris actio. ad de-
monstrandam
suscepti hominis
p̃tinuit uerita-
tem. Post passi-
onem uero. rup-
tis mortis uincu-
lis. que uim su-
am. ĩ eum qui

peccati erat nes-
cius. incedendo
p[er]diderat. infir-
mitas in virtutē.
mortalitas in e-
ternitatem. con-
tumelia transi-
uit in gl[ori]am.
qm̄ dñs ihc xp̄s.
i multis mani-
festis q; documē-
tis. multorum de-
clarauit aspec-
tus. donec triū-
phum uictorie.
quem re porta-
rat a mortuis.
inferret i celis.
Sicut g̃ in sol

lemnitate pas-
chali. Resurrex-
it nob dñi fuit
causa letandi.
ita ascensio ei⁹
i celum. presen-
tium nob ē ma-
teria gaudiorū.
recolentib⁹ illum
diem. i iude ue-
nerantib⁹. quo
natura nr̄e hu-
militatis. i xpo
supra omnem
celi militiam.
supra omnes
ordines angelo-
rum. i ultia
cunctarum ali

tudinem potest
tatum. ad dei
patris est pueri
confessum. **Q**uo
ordine operum
diuinorum nos
fundati. nos edi
ficati sumus. ut
mirabilior fieret
gratia dei. cum remo
tus a conspectu ho
minum. que
merito reueren
tiam sui sentie
bantur indice
re. fides non diffi
deret. spes non fluc
tuaret. caritas
non repeiret.

Magnarum enim
hic vigor men
tum. et ualde
fidelium est hoc
lumen animarum.
incunctanter
ardere. que cor
poris non uidentur
intuitu. et ibi
figere desiderium.
quo nequeas in
ferre conspectum.
Hec autem pietas.
unde in nostris me
ribus nasceretur.
aut quomodo quis
quam iustificaretur
per fidem. si in his
tantum salus nostra

consisteret. que
obtutib⁹ subia
cerent. **V**nde
et illi uiro. qui
de resurrectione
dñi uidebatur
ambigere. nisi
in ipsi⁹ carne
uestigia passio
nis. et uisu ex
plorasset et tac
tu. q^d uidisti me
inquit dñs cre
didisti. beati qⁱ
ñ uiderunt et cre
diderunt. **V**r
g¹ hui⁹ beatitu
dinis dilectissi
mi. capaces esse

possimus. exple
at omib⁹ que
ewangelice pie
dicationi. et no
ui testamenti
mysteriis et gra
ebant. dñs ihc
xpc quadrage
simo post Re
surrectionem
die. coram disa
pulis eleuatus
in celum. corpo
ralis p^rsentie mo
dum fecit. man
surus in patris
dextera. donec
tempora mul
tiplicandis et

clesie filius. diu
nitus prestituta
peragantur. et
ad iudicandos
uiuos et mortu
os. in eadem car
ne in qua ascen
dit adueniet.
Quod itaq; redp
toris nri cōspici
um fuit. in sacra
menta transsi
uit. et ut fides
excellentiōr fie
ret. ac firmior.
uisioni doctrina
succellit. cuius
auctoritatem.
supnis illumi

nata radiis. cre
dentium corda
sequebantur.
Hanc fidem as
censione domi
ni auctam. et
spc sã munere
roboratam. nō
uincula. n̄ car
ceres. n̄ fames.
n̄ ignes. aut la
natus ferarum.
nec exquisita
psequentiū
audelitatibus
supplicia terri
erunt. Pro hac
fide. p̄uincit
sum mundum

non solum uiri
s; etiam femine.
nec tantum im
bubes pueri. sed
etiam tenere uir
gines. usq; ad
effusionem san
guinis decerta
uerunt. Hec fi
des demonia cie
at. egritudines
depulit. mortu
os suscitauit.
Vnde et ipsi bea
ti apli. qui tot
miraculis ofi
mati. tot sermo
nib; eruditi. a
trouatatem tam

dnice passionis
expauerant. et
ueritatem resur
rectionis ei? non
sine hesitatione
susceperant. tan
tum de ascensio
ne dñi pfecerūt.
ut q̄quid illis
prius intulerat
metum. uerit
etur in gaudi
um. Totam e
nim contemplati
onem animi. ī
diuinitatem ad
patris dextera
sedentis ceye
rant. nec iam

corporee uisionis
 tardabantur ob
 iectu. quo min⁹
 in id aacem mē
 tis intenderent.
 qd nec a patre
 descendendo dis
 cesserat. Tunc
 g^r dilectissimi fi
 lius hominis.
 dei fili⁹. excellen
 tius faciat⁹ qd
 innotuit. cum
 ī patris ne ma
 iestatis gl'am se
 recepit. ⁊ ineffa
 bili modo. cepit
 esse diuitate
 p'sentior. q' fact⁹

est humanitate
 longinquior. .
 Tunc ad equa
 lem patri filiu.
 eruditior fidel
 gressu cepit mē
 tis accedere. et
 meditatione cor
 poree ī xpo sub
 stantie. que pa
 tris minor ē non
 egere. qm glo
 rificati corporis
 manente natu
 ra. eo fidel' credē
 tium uocabat⁹.
 ubi nō carnali
 manu. s; spiri
 tali intellectu.

par genitori u
nigenitus tan
geretur. Hinc
est qd post re
surrectionem
suam. dñs cū
maria magda
lena psonam
ecclesie gerens.
ad gradum ip
sius puenit
accedere. dicit
ei. noli me tan
gere. n̄ dum e
nim ascendi ad
patrem meum.
hoc est. nolo ut
ad me corpora
liter uenias. n̄

ut me sic cer
nis agnoscas.
Ad sublimiora
te differo. ma
iora tibi iparo.
Cum ad patre
meū ascendero.
tunc me pfecti
us uerūq; pal
pabis. apprehe
sura qd non tā
gis. q̄ credita
qd non uides.
Cum autē as
cendentem in
celos dñm. se
quaces discipu
lorum oculi. i
tenta ammitta

tione suspiceret.
 aliterunt. corā
 ipsiſ angeli duo.
 mirabili uestiū
 candore fulgen
 tes. qui & dice
 runt. Viri ga
 lilei. quid stans
 aspicientes in
 celum. Hic ihe
 ſus assumptus est
 a uob in celum.
 sic ueniet. quē
 admodum ui
 distis eū euntem
 in celum. Quib⁹
 uerbis. omnes
 ecclesie filii doce
 bantur. ut xp̄c

ihe in eadem i
 qua ascenderat
 carne uentur⁹
 uisibilis credere
 tur. nec posset
 ambigi. omnia
 illi esse subiec
 ta. cui ab ipso
 corporee natu
 ritatis exordio. fa
 mulatus seruif
 set angelicus.
 Sicut enī & a
 piendum xpm
 de spu scō. beate
 uirgini marie an
 gelus nuntiavit.
 sic & editum de
 uirgine. uox ce

lestium pastori-
bus cecinit. Sic
resurrexisse a
mortuis. supno-
rum nuntiorum
testimonia pri-
ma docuerunt.
sic ad iudicandum
mundum. in ip-
sa carne uentu-
rum. angelorum
officia declara-
runt. ut intel-
ligerem. quan-
te potestates af-
future sint cum
iudicaturus. cui
tunc ministraue-
runt. etiam iudi-

cando. Exultem
itaque dilectissimi
gaudio spirita-
li. et digna apud
dominum ratione le-
tantes. liberos
cordis oculos. ad
illam in qua Christus
est altitudinem eri-
gamus. Sursum
uocatos animos.
desideria terrena
non depriment. ad
eternam prelectos pe-
ritia non occupet.
uiam ueritatis
ingressos. falla-
ces illecebre non
retardent. et ita

a fidelib⁹. hec tem-
poralia decurrāt.
ut peregrinari
se in hac mundi
ualle cognoscāt.
in qua etiā si q̄
dam cōmoda bla-
diuntur. nō am-
plexanda nequi-
ter. s; transien-
da sunt fortiter.
Ad hanc enim
deuotionem. nos
beatissim⁹ aposto-
lus petrus ina-
tat. s; scdm illā
dilectionē. qm̄
pascendis ouib⁹
xpi. n̄ma dñia

amoris. p̄fessione
gcepit. obsecrat
dicens. Carissi-
mi. obsecro uos
tamqm̄ adue-
nas. et peregrī-
nos. abstinere
uos a carnalib⁹
desideriis. que
militant aduer-
sus animā. Re-
sistamus ḡ di-
lectissimi pecca-
tis. et caritatem.
sine qua nulla
uirus potest
nitere scdm.
ut p̄ hanc qua
ad nos xpc des-

ascendit dilectionis
uiam. etiam nos
ad ipsum possi-
mus ascendere.
cui est cum deo
patre et spiritu sancto.
honor et gloria in
secula amen.
**Collat in ascen-
sione domini.**

M H E S

gentes plaudite
manibus. Subi-
late deo in voce
exultationis.
Christo regi eterno.
in quo habitat
corporaliter ple-
nitude diuinita-
tis. qui pascat
angelos. quibus
est uita eterna.
omnis creature ra-
tionalis. merito
iubilare iubemur.
quia regna eterna.
ad que illum as-
cendisse gaudemus.
spei certitudi-
ne possidemus.

Summa quippe
 gaudii nostri est.
 quod viscera carnis
 nostre nature. in
 illo filio hominis
 procedens. consedit
 ad dexteris dei. quem
 uenientem iux-
 ta daniellem in
 nubibus celi. hodie
 uenerandus ille
 antiquus dicitur.
 cum milibus milium
 sibi ministranti-
 um. et decies mi-
 lies centenis mi-
 libus sibi assisten-
 tium. in illo suo
 throno flammeo

suscepit. digna
 cano capiti suo
 sententiam elo-
 cutus. iuxta pa-
 trem ipsi. secundum
 carnem dauid.
 sede a dexteris me-
 is. Nunc ergo est
 dominus. nunc est ex-
 cellsus et terribi-
 lis. excelsus. quia
 super celos elena-
 ta est magnifi-
 centia eius. terri-
 bilis. quia quem
 admodum asce-
 dit. ita ad indi-
 candos uiuos et
 mortuos. reuer-

titur. Et hic rex
magnus. nunc illa se
det celi curia. vic
tor ad dexteram
patris honore co
ronatus. et gloria
spectosus. et spec
tabilis rex. in illa
sua beata re pub
lica. patris non
mortui. sed et nun
quam mortui.
heres mortuus
semel. et ultra non
mortui. cunctos
patris imperato
ris antiqui. pos
sident thesauros
in archa pectoris

Tui. Tu autem domine.
in die ascensionis do.
ad mensam.

O. M. N. I. H. V. S.
Q. V. I. D. E. O.
I. H. E. S. V. S.
postquam locutus
est eis. assumptus
est in celum. et se
det a dextris dei.
In veteri testam
to cognovimus.

qd' helias iaptus
 sit in celum. Sed
 aliud est celum
 aerium. aliud
 ethereum. Celi
 quippe aerium. ter-
 re est, primum.
Vnde et aucto-
 ri dicam? quia
 eas uolitare in
 aere uidemus.
In celum quippe
 aerium. helias
 subleuatus est.
 ut in secreta q-
 dam terre regi-
 one. repente du-
 ceretur. ubi iam
 in magna iam

carnis et spe qui
 ete uiueret. q-
 usq; ad finem
 mundi redeat.
 et mortis debi-
 tum soluat. Ille
 enim mortem
 distulit. non
 euasit. Redēp-
 tor autem n-
 r. q- n̄ distulit su-
 perauit. eamq;
 resurgendo con-
 sumpsit. et re-
 surrectionis sue
 glām ascenden-
 do declarauit.
Notandū quo-
 q; est. qd' hely

al in curru legi-
tur ascendisse.
ut uidelicet ap-
te demonstratur.
q homo prius
adiutorio indi-
gebat alieno.
¶ Per anglos q
pe illa facta et
ostensa sunt. ad-
iumenta. q nec
ad celos quidem
acireum. per se
ascendere pote-
rat. que natu-
re sue infirmi-
tas grauabat.
¶ Redemptor au-
tem nr. no cur-

ru. n anglis sub-
leuatus legitur.
qa is qui fecerat
omnia. nimirum
sup omnia sua n
nute ferebatur.
¶ Illo etenim reu-
tebatur. ubi erat.
& inde redibat.
ubi remanebat.
q cu p humani-
tatem ascenderet
i celum. p diui-
nitatem suam.
et terram pariter
continebat y celum.
¶ Sicut autem io-
seph a fratribus
uenditus. uendi-

tionem redemp
 toris n^{ri} figura
 uit. sic enoch
 translatus. atq;
 ad celi aciem.
 helyas subleua
 tus. ascensionē
 dñicam designa
 uit. **A**scensio
 nis ergo sue dñs
 p̄nuntios et testes
 habuit. unum
 ante legem. ali
 um sub lege. ut
 qñdo q; ueniret
 ipse. qui uelut
 celos penetrare
 potuisset. Vnde
 et ipse ordo i cor.

quoq; utrorum
 q; subleuatione.
 p̄ quedam iⁿcre
 menta distingui
 tur. Nam enoch
 translatus. hely
 as u^o ad celum
 subleuatus esse
 memoratur. ut
 ueniret postmo
 dum. q̄ nec tñs
 latus nec sub
 leuatus. celum
 ethereum sua
 uirtute pene
 traret. **O**uia
 nob in se arden
 tibus. sue carnis
 quoq; mundicia

am langueret.
et sub eo per incrementa
temporis.
uirtus castitatis
exarsceret. in ipsa
quoque corum nostrorum
latione. qui as-
censionem do-
minicam. ut
videlicet famu-
li designauerunt.
Et ipse in se cas-
tatem. qui ad
celum ascendit
dominus ostendit.
¶ Nam enoch qui
dam uxorem et
filios habuit.
heliyas uero neque

uxorem. neque
filios legitime
habuisse. Pen-
sate ergo quomodo
per incrementa
temporum. ac-
uerit mundicia
a sanctitate. quod
et per translatos
famulos. et per
ascendentes sim-
psonam paten-
ter ostenditur.
¶ Translatus est
namque enoch.
et per coitum ge-
nerans. iaptus
est helias. per coitum
gentis. sed non

iam p coitum
generans. **A**s
sumptus est do
minus. neq; p
coitum gene
rans. neq; p co
itum generatus.

Considerandū
ū nob est. quid
est qd' marcus
ait. sedet a dex
tris dī. et stepha
nus ait. uideo
celos apertos. et
filium homi
nis stantem a
dextris dei. **Q**uid
est hoc. qd' hūc
marcus seden

tem. **S**tephanus
ū stantem se
uideri testat.
S; sancti fratres.
q; sedere iudicā
tis est. stare ū
pugnantis uel
adiuuantis.

Quia g' redēp
tor noster assūp
tus in celum. et
nūc iudicat om
nia. et ad extre
mum iudey om
nium ueniet.
hunc post as
sumptionem
marcus sedere
describit. quia

post ascensionis
sue glam. iudey
i fine uidebitur.
Stephanus u i
laboris certami
ne positus. stan
tem uidit. que
adiutorem ha
buit. qd ut iste
i terra psecutor.
infidelitate uin
ceret. p illo de
celo illi gracia
pugnauit. Se
quitur. Illi au
tem profecti p
dicauerunt u
biq. dno co
perante. i sci

monem qfirmā
te. sequentibus
signis. Qd in
his qsiderandum
ē. qd memorie
cōmendandum.
nisi qd pceptū
obedientia. obe
dientiam u sig
na secuta sunt.
Sed quia auc
tore deo brenit.
lectionem ewn
gelicam cypo
nendo transcur
rim. restat ut
aliquid de ipsa
tante sollemp
nitatis qsidera

atione dicamus.

Hoc autē nobis
primum querē-
dum est. quid ē
quod nato dño
apparuerunt.
angeli. itamen
nō leguntur in
albis uestibus
apparuisse. al
cendente autem
domino. missi
angeli in albis
leguntur uesti-
bus apparuisse.
Sic enim scrip-
tum est. Viden-
tibus illis eleva-
tus est. et nu-

ber suscepit eū
ab oculis eorum.
Cumq; intuerē-
tur in celū eun-
tem illum. ecce
duo viri steterūt
iuxta illos in
vestib⁹ albis. In
albis autē vesti-
bus. gaudium
& sollemnitas
mentis ostendi-
tur. Quid est g
qd' nato dño. nō
in albis vestib⁹
ascendente autē
dño. in albis ves-
tibus apparent.
nō qd' tunc mag

na sollempnitas
anglis facta est.
cū celi deus homo
penetravit. quia
nascente dño ui
debat diuinitas
humiliata. ascen
dente n̄ est dñi
humanitas exal
tata. **A**lle etc
nim uestes exal
tationi magis
congruunt. qm̄
humiliationi.
In assumptione
ergo ei⁹ angeli ī
albis uestibus ui
deri debuerunt.
q̄a qui in nati

uitate sua appa
ruit d̄s humilis.
ī ascensione sua
ostensus est ho
mo sublimis. **S**;
hoc nob̄ magno
opere fratres km̄.
ī hac sollempni
tate pensandū
est. q̄ mutata
ē sententia cor
ruptionis nr̄e.
deletum ē hodi
erna die. a iugra
phum dampna
tionis nr̄e. Illa
enim natura au
dictum ē. terra
es. & in terram

ibit. hodie ī celi
uit. **P**ro ipsa nā
q̃ carnis nostre
subleuatione. p
figuram beatus
iob. dñm auem
uocat. **V**ia enī
ascensionis eius
misterium. inde
am n̄ intellige
re conspexit. de
infidelitate ei⁹
sententiam pro
tulit dicens. Se
mitam ignora
uit dicens. **A**
uis aut̄ recte ap
pellatus est dñs?
q̃ corpus carne

um. ad ethera
librauit. **Q**ui⁹
auis semitam
ignorauit. q̃s
quis eum ad ce
lum ascendisse
nō credidit. **D**e
hac sollempni
tate. p psalmis
tam dicitur. **E**
leuata est mag
nificencia tua
sup celos. **D**e
hac rursus ait.
Ascendit deus
in iubilatione.
et dñs in uoce
tube. **D**e hac
iterum dicit.

Ascendens in
altum captiuā
duxit captivi
tatem. dedit do
na hominibus.

Ascendens q̄p
pe in altū. cap
tiuam duxit
captiuitatem.
q̄ corruptionē
nrām. uirtute
sue incorruptio
nis absorbit.

Dedit ū dona
hominib⁹. quia
misso desup scō
spu. alii sermo
nem scientie. a
lii grām cura

tionum. alii
grām uirtutū.
alii genera lin
guarum. alii
interpretationē
sermonum tri
buit. Dedit do
na hominibus.
De hac ascensi
onis ei⁹ glā. eti
am abacuc ait.
Eleuatus ē sol.
et luna stetit ī
ordine suo. **Q**
enī solis nomi
ne nisi dñs. et
que lune nomi
ne. nisi ecclesia
signatur. **Q**uo

usq; enim ad
 celos nō ascen
 dit. scā ei' ecclē
 sia. aduersa
 mundi omīmo
 do formidauit.
 At postq̄m ei'
 ascensione robo
 rata est. aperte
 p̄dicauit. quod
 occulte credidit.
 Eleuatus ē g'
 sol. & luna ste
 tit in ordine su
 o. q̄a cum dñs
 celum petiit.
 sancta ei' ecclā.
 in auctoritate
 p̄dicationis ex

creuit. Hinc
 eiusdem ecclesie
 uoce. p̄ salemo
 nem dicitur. Ec
 ce iste uenit sa
 liens ī montib?
 & transiliens col
 les. Considera
 uit namq; tan
 torum operum
 culmina. & ait.
 Ecce iste uenit
 saliens in mon
 tibus. Venien
 do q̄ppe ad re
 demptionē nos
 tram. quosdam
 ut ita dixerim.
 saltus dedit.

Vultis fratres
kñm. ipsos eius
salutis agnoscere.
De celo uenit
in uterum. de
uterio uenit in
p̄septum. de p̄
sepio uenit. in
crucem. de cruce
uenit in sepul
chrum. de sepul
chro rediit in
celum. Ecce ut
nos post se cur
rire faceret. q̄s
dam p nob sal
utis manifesta
ta. p carnē ue
ritas dedit. q̄

exultauit ut
gigas ad curren
dam uiam. ut
nos ei ex corde
diceremus. Tra
he me post te.
curremus in o
dore ungentoz.
tuoz. Vnde
fratres kñm. o
portet ut illuc
sequamur cor
de. ubi eū cor
pore ascendisse
credim. Tere
na desideria fu
giamus. nil no
iam delectet in
fimis. q̄ patie

habemus in cas.
S; hoc nobis est
 magno opere pen
 dendum. quod is qui
 placidus ascen
 dit. terribilis re
 dit. et quicquid
 nobis cum man
 suetudine prece
 pit. hoc a nobis
 cum distinctione
 erigit. Nemo
 ergo indulta pe
 nitentie tempo
 ra. parvipendat.
 nemo curam sui
 dum ualeat age
 re negligat. quod
 redemptor noster.

tanto tunc in iudi
 cio distinctior ue
 niet. quanto nobis
 ante iudicium
 magnam patien
 tiam prouocauit.
Hec itaque uobis
 cum fratres agi
 te. hec in men
 te sedula cogi
 tatione uersate.
Quius adhuc
 rerum perturb
 tionibus animi
 fluctuet. iam ta
 men spei uestre
 anchoram. in
 eternam patri
 am figite. in te

tionem mentis
in uero lumine
solidare. Ecce
ad celos ascen
dite dñm au
diuimus. Hoc g̃
seruamus in me
ditatione. quod
credimus. Et si
adhuc hic tene
mur infirmita
te corporis. seq̃
mur tam̃ cum
passibus amo
ris. Non tamē
deserit desideri
um nr̃m. ipse
qui dedit. The
p̃e dñs nr̃. q̃

uult y regnat
ī s̃c̃a s̃c̃oz. aōj.
Augustini ep̃i

RATRAS
K cortine ni
A mium ten
R duntur ho
S. S. die p acia.
Q. quia impe

iator angelorū
reuerſatur ad ce-
lum. preparabi-
tur cherubin au-
rea. ex utroq; la-
tere in uo ordi-
ne geminata.

Quam antea
uaticinabatur
p̄ph̄a. & canta-
bat celeſti armo-
nia. p̄ diuini
ſp̄s h̄ram. **A**s-
cendit ſup̄ che-
rubin & uolauit.
uolauit ſi pen-
nas uentorum.
O cherubin que
eſt meritum

tuorū. ſacra col-
lato. **I**n te do-
minus ſedet. a-
biſſos uidet.

Et ubi uidet
abiſſos. **G**ies
audiunt pue-
ros. qui ſedes
ſi cherubin.

Aſcendit g̃ p̄.
poſt ſepulchrū
celum. poſt cru-
cem thronum.

Deducamus
oculos cordis.
uſq; ad oſſitori-
um maiestatis.
& deduxit he-
liſeus magiſtrū

heliam. cū uide
ret in curru
flammeum uo
lantem. ⁊ acce
pit geminati
spc hereditari
am potestatem.
Quem cū uide
ret equis uer
tatum igneis.
emisit clamo
rem ualide uo
cis. ⁊ dolore cor
dis. de ascensu
doctoris. Pater
mi. pater mi.
currus isti. ⁊
auriga ei. Et
non uidit eum

ampli? Tunc
accepit ab eo me
lotam pelliceam.
qua heliscus su
meiet arma. ⁊
diuideret ipā
iordanicam.
Hoc faciebant
⁊ dilecti apli do
mino saluatori.
cū ascenderet ce
los celoz. Porta
batur nubibus
candidatis. ad
orientem regni
celestis. clama
bant post eum
apli omēs. tam
quam passeret

dulces. **Q**uiste
 dñe dñator. et
 tu casta speciosa
 columba. clama
 ti nob de ulmo
 arual. gemens
 p nob gemitum
 pietatis. Hunc
 hodie habes ni
 dum. in dextera
 patris. Collige
 pullos tuos. a
 malis acceptori
 bus iudeis. Hos
 quos regeneras
 ti in carne assup
 ti hominis. con
 grega nos sub
 alarum tuarū

tegmine specio
 so. ut n̄ dissipe
 mur a iudici
 argumto. Tu
 enim pmisisti
 dicens. Si in
 u'lm. quotiens
 uolui colligere
 filios tuos. sic
 gallina pullos
 suos. Promi
 sisti in terris.
 ascendis uictor
 i celis. Memen
 to dñe pretii
 sanguinis tui.
 Collige ad te
 quos emisisti. i
 illo glorioso ha

bitaculo tuo. ubi
tu sempiterna p̄si
des maiestate.
ubi et nos mer
cedis n̄re recipi
amus honorē.
¶ Tu dixisti. nō
relinquā uos
orphanos. As
cendet hodie lau
reatus. et n̄ illa
tur noster apol
tolatus. n̄ paia
chus ueniat
aduocatus. As
cendet dñs sup
celos celi. ut ce
li enarrarent
glām dei. et an

geli dicant an
gelis. qđ spiritus
sc̄s cantabat i
psalmis. Gol
lite portas prin
cipis uisus. et ele
uamini porte
eternales. et in
trabit rex gl̄e.
¶ Quis est iste
rex gl̄e. Dñs
fortis et potens.
dñs potens in p̄
lio. Predestina
tus in ew̄gelio.
exultans pater
in filio. simul
cū spū sc̄o. ip̄e
ē rex gl̄e. et ca

pud ecclesie. Ipse
 redit ad nos. q
 numq̃m deserit
 nos. q̃ sic des
 cendit ad infe
 ros. numq̃m de
 scendit celos. As
 cendit g̃ in al
 tum. celo pate
 facto. mundo
 redempto. cap
 tuam duxit
 captiuitatem.
 Paterna p̃ficia
 ens uoluntate.
 ascendit ĩ iubi
 latione. eleua
 tus candida nu
 be. ĩ uoce tube

celestis. ĩ throno
 quiete salu
 tis. om̃um gla
 riis. Suppli
 cem̃ ut mittat
 nob̃ sp̃m para
 clitum. uñ co
 mite trinitate.
 ut psallam̃ ei
 dicentes aeterna.
 celeb̃ntes coti
 diana sollemp
 nia. q̃ factū ē
 celis ĩ tr̃is. unū
 q̃ sortū. ad ce
 los reuertente
 paterna sub
 stantia. **Simo**
Augustini ep̃i

A . **T** . **R** . **E** .
S . **R** . **A** . **R** . **I** . **S** . **S** . **I** . **O** .
 a **l** . **e** . **c** . **e** . **n** . **s** . **i** . **o** . **n** . **i** .
 m . **i** . **n** . **i** . **c** . **e** . **i** . **n** . **c** . **i** . **t** . **i** .
 i . **r** . **e** . **g** . **a** . **l** . **e** . **m** . **i** . **s** . **t** .
 e . **r** . **i** . **u** . **m** . **q** . **d** . **c** . **a** . **r** . **n** . **e** .
 c . **e** . **l** . **e** . **b** . **r** . **i** . **a** . **n** . **i** . **t** . **p** . **p** .
 a . **d** . **c** . **e** . **l** . **u** . **m** . **c** . **a** . **n** . **i** .
 h . **o** . **d** . **i** . **e** . **t** . **o** . **t** . **u** . **s** . **m** . **u** .

dul. i festis agit
 gaudis trium
 phos dñi sui. q
 eiecit a tñā ino
 pem. de stercore
 exaltans paupe
 rem. cūq; leua
 uit ad patrem
 factor mundi.
 uictor inferni.
 uictor diaboli.
 absq; lesina po
 tentie. wlucra
 tus a multitudi
 ne. uictimatus
 ī cruce. expleū
 archanum pro
 hominis libera
 tione osilium.

ita ut quasi inc
 tus ueniret ad
 thumilum. s; ex
 tulit se diu ceta
 ta maiestas. atq;
 occisum homine.
 ab inferis redur
 it incolumem.
 et continuo p dux
 it ad gl'e sue se
 dem. **Q**uod eni
 illuc posset as
 cendere. et the
 reos demones
 trisilue. n' ille so
 lus. qui peccatu
 nullaten' pon
 it habere. **E**ru
 g' illa n' obfuit.

s; profuit. q'a
 et nob' uiat. y.
 et ipe in ea supe
 rari n' potuit.
Non sepulchra.
 non inferna.
 domuerit uic
 ticiem carnem.
Expendit deus
 p homine qd
 detinebat. et
 rapuit que no
 lebat. **V**ident
 hoc p'sentes a
 postoli. et pau
 latim semet
 ipm ad supna
 tollentem. pec
 tore pauidi. me

te confusi. oculis
trepidati consequen-
turi. donec cum
ultima nubes tere-
na dies exaperet.
& fulgore chorus
convallatum. hu-
manis aspectibus oc-
cultaret. Cum
ergo cum discipulis
tanto lumine
perterriti. non uide-
rent. et curiosos
oculos in bar-
rapidum cho-
rusas ictibus he-
bitaret. confestim
ex uectoribus duo
angeli directi.

metu et timore
perterritos apostolos.
uerbis talibus
consolantur. Vi-
ri galilei quid
statis aspicien-
tes in celum. Hic
Ihesus qui assumptus
est a uobis in ce-
lum. sic ueniet
quemadmodum
uidistis eum eun-
tem in celum.
Sic ueniet in
quiunt mani-
festus iterum.
quemadmodum
nunc tollitur.
Supra ista pre-

clarus ferebat.
Hac ab angelis
uentura caro.
ad poli secreta
insapitur: quā
refundant. Sā
ficatur diuino
conmitatu īmen
sus aer: & omīs
illa nolitans de
monum p aquas
turba larualis.
rāscendente mī
fugit. Pauet
omne celū: mi
santur: & astra
occurrunt & festum
fulgurē. ille
militiae celestis

244
creuit. Videt
regem suum in
ue carnis tunica.
carnis manubi
as reportare. hos
te utiq; deucla
to. hominem in
supna & scendē
agnosant in
cicatricib; signa
uelata. adorāt
in carne vīne
m iam sanata.
ubi nichil pecca
ti macula fere
bat. nec qāq; in
sue virulentie
Tūm grauidus
ille uenit ora

co nunciat.
Serpens enim
in pena ut sc̄p
tum est. uestigi
um figere non
audebat. Plau
dunt āgmina.
tūbe sonant. ⁊
leti cōmiserunt
modulamina
blanda chori.
sic scriptum est.
Ascendit deus
in iubilatione.
⁊ dñs in nocte
tūbe. Pūdit
ecce confestim
splendidus ille
senatus. totus

celestib⁹ regnis.
noluitur nāq;
ymnis layata
cardinibus re
gia ampla dei.
resecratur undi
q; syderi repa
gula celi. atq;
astiferi orbis
archana. solu
ta penitus com
page patefuit.
Recessit ī gem
nam partem.
diuisus ether.
⁊ lactea archua
celi latera. con
fassis margini
bus pependit.

Aut unū ubiq;
 sine re loquē
 et charitatu
 bat. natūa ful
 goribus. **T**unc
 saltem inter se
 ita resonant
 obsequia. leta
 carminibus.
Tollite portas
 principes mās.
 & eleuamini
 porte eternales.
 & introibit rex
 glorie ornatus.
Ascendit enī
 aurore rubore
 pfusus. & no
 pheis uictorib⁹

falerantur. **V**i
 dent celsitudo
 ti. Speciosum vl
 neribus xpm.
 spolia de castris
 mannae repor
 tare. & ammi
 rantes fulgen
 tia uirtutis di
 uine. nequilla.
 talibus & arpa
 tes ymnis dicē
 letantes. **O**s
 ē ille rex gl⁹.
Hic est ille can
 didus & roseus.
 compunctus a
 multitudines
Hic ē ille q̄ nō

habuit speciem
neq; decorem.
Infirmus in lig-
no. fortis in spo-
lio. nilis in cor-
pusculo. anima-
tus in prelio. fe-
dus in morte.
pulcher in Re-
surrectione. can-
didus ex nigine.
rubicundus in
cruce. fuscus in
obprobrio. cla-
rus in celo. Quid
ad quispiam fia-
turi nosset. qd
deus latret in
carne. maiestas

habitaret in
corpore. si ita
in mundo gere-
ret ipsum. ut
ipm corpus post
sepulchra leua-
ret in celum.
Recepit igitur
se in terra uelami-
na nota cum car-
ne diuina ma-
iestas. didicit
celu portare ho-
minem. atq;
sub pedib; xpi.
famulantia ethe-
rea iacuerunt.
Ecce nunc pa-
ter porta qua

clauserat adā
 claustrum qd
 celo iniquitas fir
 erat. reuerantū
 est. Si qd ego
 spreta phoe ca
 ligine. ei pāp
 ul ac iullis. to
 ul iulib? obtem
 perare uoluerit.
 paradisi ianuā
 inuabit. Et
 si ad demonst
 dam dī ascen
 sione. lectio adu
 um aploz. satis
 sufficiat. que or
 dinem ipi ascē
 sionis ostendit.

tamen etiā nos
 dilectissimū racen
 dum nob n ar
 bitramur. qd
 equum est. ut
 omīs ecclesia
 hodie exultet
 in tūl. qd dñs
 hodie se leua
 uit in celis.
 Ergo i quā
 diuino munē
 possum? diui
 norum ūborū
 rationem uide
 amus. Jam pri
 dem enim hoc.
 quod quadria
 ginta pūllimis

diebus. quiesce
tem scriptura
dominum cū
aplis dicit. nō
otiose positū
estimo. ita ut
in quasi retri
butio quēda.
in hac quadra
gesime abstinē
tia facta esse vi
deatur. unq;
ut quicumq;
quadraginta
dierum labore
dei honore tole
rassent. quadra
ginta nūc dieb;
quasi dño ipi

hic posito et p̄sen
te gauderent. et
quos timor dei
humiliasset. dī
nē solatia suble
uarent. Mag
na enī et ineffa
bilis merces. u
bi eis qui agūt
tale aliquid, p
affectu suo se
ipm dñs tribu
it in premio.
Vnde crystallina
re ex presenti
bus futura pos
sumus. qd' in
quantū quis
p honore dei

sui fecerit. i. m.
 tum p'sentia ipi
 et sortio n' care
 bit. Deinde q
 le est illud. qd
 ascendisse in ce
 los dnm. p'sen
 tib' multis ui
 dentib'q; cognos
 amus. unq; ut
 illoz. uisio nra
 fides esset. Illi
 eni' uiderunt
 ut nos credere
 mus. illi asper
 erunt oculis cor
 poralib' ut nos
 animarum ocul
 is cerneremus.

Et hoc n' pau
 ca aut uiles ho
 mines. s; 9 mul
 ti et probatissi
 mi. ut 9 corio
 boraret eorum
 pluralitas testi
 monium. et
 9firmaret sc
 tas ueritatem.
 Etenim si in qb'
 dam causis. du
 obus aut trib'
 testib; credimus
 qnto magis in
 dubitabilis esse
 ueritas debet.
 ubi qd' ipso di
 atur. ipsi testi

monio cōproba-
tur. et quidem
ipsi fideles ac fā.
Necq; eū ambi-
gimus qđ bo-
ni ac fideles fu-
erunt. qđ dñm
ascendentem ui-
dere meruerūt.
ut qđ illi uide-
runt. nos qđ
cū nos uidere
credam. Necq;
cū dubitare
debet ipse fide-
lium. cui testi-
monium dicitur
tūba fidelium.
Huc accedit.

qđ etiam duos
anglos astitisse
plebi legimus.
presenti ad pre-
dicationem.
Bene utiq; as-
titisse angelos
ipso tunc. scap-
tura memora-
uit. ut agnos-
ceremus quod
ascendenti ī ce-
lum. angeloz.
officiū occu-
rasset ad tñas.
In quo etiam
in nō p̄terem-
dum uidetur.
qđ qđ similis ad

modum honor
dñice natiuita
tis est. Nascitu
ro enī gabriel
archangelus
mittitur. et nō
angeli dño ascē
dente mittunt.

Tunc stella in
dicat natum.
nunc nubes sus
cipit reuer ten
tem. Tunc an
geli psallebant
in tñs. nō testā
tur i cœlis. Tē
pastores audi
unt. nō ppls in
tuetur. Tunc

munerib⁹ magi
honorant. nō
uisum apli, ple
quntur. Sicut
ergo tē nascente
domino honoris
sacri testimonia
nō defuerunt. ita
ascendente non
desunt. ad cōfir
mandam unq;
fidem generis
humani. ut
quē acceperāt
homines i car
ne nascentem.
eundem uiderēt
i maiestate as
cendente. Re

dit & dilectissimi
ad celum. unac
descendit. & redit
h̄ tam ad nos.
tandem reditu
rus in iudiciu
in claritate.
Bernh̄ albis.

**SEDENT
IN THRONO.**

antiquo dierū
cōfessurus pa
riter: oblatu
est fili homi
nis: et erit de
inceps n̄ modo
germen i mag
nificētia & glo
ria: h̄ & fruct
terre sublimis.
Petr̄ unio. et
amplectendum
ineffabilibus
gaudiis sacra
mentum. Idem
enī & germen

dñi. ⁊ fructus
 tñe. Idem ipse dñi
 fili. ⁊ fructus nē
 nris marie fili ē.
 Idem fili dauid
 ⁊ dñs. de quo ho
 die gaudium ei
 impletum est.
 Unde olim pre
 anent aiebat.
 Dixit dñs dño
 meo. Sede a dex
 tris meis. Quo
 modo enī non
 dñs germen do
 mini. Idem ta
 men ⁊ filius ei.
 utpote fructus
 tñe sublimis.

fructus unge
 que de radice
 iesse, pcessit.
 Hodie g̃ suum
 hunc filium. ⁊
 hominis filiū.
 apd̃ semetipm
 pater clarificat.
 claritate quam
 habuit prius
 quam mund⁹
 fieret. Hodie
 g̃ ueritatem q̃
 de tñā orta est.
 celum sibi red
 ditum gloriat.
 Vbi illud iam
 petre qd̃ dice
 ras. bonum est

nos hic esse. fa-
ciamus hic nostra
tabernacula?
Ecce enim in-
gressus est ta-
bernaculum a-
plius et perfectius.
non manufac-
tum? Quomodo
etiam bonum
est. nos hic esse?
Immo si mole-
stum est. grave est.
periculosum est.
Leuemus ergo in
celum corda
nostra cum manibus
et ascendentem
dominum. sequi ne-

lut quibusdam
passibus deuoti-
onis. et fidei con-
tendam? Erre-
nim cum sine mo-
ne. sine difficul-
tate. obuiam il-
li in nubibus
rapiemur. et id
poterunt corpo-
ra spiritualia. quod
merito interim
nequit spiritus ani-
malis. Quid sit
leuare cor. aut
quemadmodum
oporteat. leua-
re. apostolus
dicit. Si corde

surrexistis cum ipso.
 que sursum sunt
 sapite. querite
 ubi ipse est. in de-
 tera dei sedens.
 que sursum sunt
 sapite. non que
 super terram. Ac
 si manifestius
 dicat. Si quis
 surrexerit. et co-
 ascendit. Si
 conuiuatis et
 regnate. Se-
 quamur fratres
 agnum quicumque
 ierit. sequamur
 patientem. se-
 quamur & Re-

surgentem. Se-
 quamur mul-
 to libentius ascen-
 dentem. **Q**uomodo
 ipse surrexit per
 gloriam patris.
 ita et nos in no-
 uitate uite am-
 bulemus. Ne-
 terum uite no-
 uitas locum ex-
 igit tutiorem.
 et resurrectionis
 dignitas altio-
 rem eripit gra-
 dum. Sequamur
 ergo ascendentem.
Oueris quod sit
 iste locus. **A**postolus

tolam auerit.
Que sursum
est inquit. the
rusalem libera
est. que ē ma
ter nra. Vis
scire que nam
ibi sunt. Vu
tio pacis ē. Lau
da thi tu dñm.
qui posuit fines
tuos pacem. O
pay que erupe
ras omnem sen
sum. o pay etiā
sup pacem. o
mensura super
mensuram con
ferta et coagula

ta. et sup effluent.
Compatere i
o anima ppia
na. gressu et
coascende. qd
est declina a ma
lo. et fac bonum.
Etorda leuare
necesse est. ut
in thi tu illa
supna colligan
tur. cuius parua
patio ei⁹ in di ip
sum. ubi n̄ sin
guli tantū. s; et
omēs pariter in
cipiant fructus
in unum. nō mo
do saliet non

diuisi in semet
 ip̄is. s; nec int
 se ip̄os. **N**imi
 rum ad uertere
 potes. i om̄ib;
 fere religiosis
 cōgregationib;
 uiros repletos
 o solatione. sup
 habundantes
 gaudio. iocun
 dos o hilares. se
 per feruentes
 sp̄u. die ac noc
 te meditantes
 in lege dñi. cre
 bro suspicientes
 i celum. & pu
 ras man⁹ in ora

tione leuantes.
 sollicitos observa
 tores o scientie. o
 deuotos sectato
 res bonorū ope
 rum. quib⁹ ama
 bilis disciplina.
 dulce ieiunium.
 uigilie breues.
 labor manuum
 delectabilis. et
 uniuersa o uer
 sationis huius
 austeritas refi
 gerium uideat.
Felices nimirum
 uiri illi. p quos
 dñica legitur
 ascensio p̄fig

nata. enoch rap-
tus. translatus he-
lyas. Felices pla-
ne qui iam so-
li deo uiuunt. soli
uacant intelligē-
do. diligendo. fru-
endo. Beati siq̃
dem oculi. qui
uidebant dñm
maiestatis in
carne p̃sentē.
auctorem uni-
uersitatis inter
homines querē-
tē. uirtu-
tibus choruscā-
tem. infirmos
curantem. ma-

lia calcantem.
mortuos susci-
tantem. demo-
nis īperantem.
et potestatem si-
mitem homini-
bus offerentem.
mitem et humi-
lem corde. benignum.
affabile. misericordie uis-
cerib⁹ affluentē.
agnum dei pec-
catum non ha-
bentem. s; om-
nium peccata
portantē. Be-
ate aures que
uerba uite ab

ipsi incarnati
 uerbi ore pcepe-
 runt. quib⁹ e-
 narrabat uni-
 genitus dī q̄ est
 in sinu patris.
 & nota faciebat
 quemq; audi-
 uit a patre. ut
 fluentia celestis
 doctrine. ab ipsi⁹
 ueritatis puris-
 simo fonte hau-
 ruerit. Quid mi-
 rum fratres si
 impleuit tristitia
 cor eor. cum ab
 eis se se p nunti-
 ariet interū. et

addiderit. q̄ ego
 uado uos n̄ potes-
 tis uenire modo.
 Quid mi⁹ gaudere
 tur uiscera. tur-
 baretur affect⁹
 hesitaret anim⁹
 hereret uolū⁹.
 pauciet audi-
 tus. nec omnino
 equanimiter
 discessionis ei⁹
 sermo possit ad-
 mitti. ut relin-
 queret eos pro
 quo omnia reli-
 quissent. Apol-
 toli decem dies
 i expectatione

sp̃s s̃c̃i s̃c̃derunt.
p̃seuerantes una
ñm̃iter ī orati
one cū mulierib̃.
q̃ maria
matre domini.
Et tu g̃ orare
discere. querere.
petere. pulsare.
donec inuenias.
donec accipias.
donec apiatur
tibi. Nouit do
minu^s fingmen
tum tuum fide
lis est. n̄ te pa
tietur tempta
ri. supra id q̃d
possit. confide

in ip̃o. q̃d si fide
liter expectaue
ris. nec diem de
anum expecta
bis. Preueniet
certe in b̃ndic
tionib̃ dulcedi
nis desolatam
animam q̃ oran
tem. ut felicit
in memoria ei^s
delecteris. ineb
riatus ab uberta
te domⁱ ei^s. q̃ tor
rente uolupta
tis ei^s potatus.
Sic nimirum
et heliseus q̃n
dam orasse le

gitur. cū dul
 cissimū illud so
 lacium. helye
 p̄sentiam sibi
 plangeret sub
 trahendam. S;
 sidera diligen
 tius quid ora
 uerit. qđ ue re
 sponsum sit pos
 tulanti. Oro in
 quit dñe. ut
 fiat sp̄s tuus
 duplex in me.
 Mirum du
 plicari ei sp̄m
 oportebat. ut
 magistri abeu
 tes absentiam

grā duplicata
 suppleret. Vn
 de et helyas ad
 eum. si uideris
 inquit qđdo tol
 lor a te. fiet qđ
 petisti. Duplica
 uit enī sp̄m ui
 tio abeuntis. cū
 euidenter rap
 tus in celum. u
 niuersa parit
 ei desideria se
 cum tulit. ut
 inaperet ipse
 quoq; iam sa
 pere. que su
 lum sunt n̄ que
 sup terrā. Du

plicatit spm ui
sio abeuntis. ut
intellectu spu
tali. spitalis in
geretur affectus.
cū ipa utiq; cui
potissimū inhe
rebat carne rap
tus ī celum est.

Quo euidentius
in aplis inueni
tur impletum.
Videntib; enī
illis. fuit ille
ihc tam mani
feste eleuatus
ē. q̄ ferebatur ī
celum. ut nemo
eor; opus habe

ret interrogaret
quo uadis. ipā
iam ut ita dix
erim. oculata
fide edocti sunt.
supplices in ce
lum leuare o
culos. puras
tendere man;
pmissa sibi do
na karissimatū
postulantes. do
nec repente fi
ciet de celo to
nus. aduenien
tis spc ueheme
tis. aduenien
tis utiq; ignis
quē dominus

mittebat ī ter-
 ras uolens ue-
 hementer ac-
 cendi. **C**onsultat
 liquidem eos
 et prius spiritū
 sanctum acce-
 pisse. cū uideli-
 cet insufflauit
 eis. & dixit. ac-
 cipite spm scm!
 s; spm plane fi-
 dei & intelligen-
 tie. n̄ feruoris.
 quo magis illu-
 minarentur ra-
 tio. qm inflam-
 marentur affec-
 tio. dum dupli-

cati utiq; sps
 opus fuit. **Q**uod
 enī ūbum pati
 disciplinā et sa-
 pientiam ante
 docuerat. & in-
 tellectu adim-
 pleuit corda eorū.
 adueniens utiq;
 postmodū ignis
 diuinus. et inue-
 niens iam itep-
 tula munda. in-
 fudit uberius
 karismatū do-
 na. et ī spitate
 omīno amorem
 mutauit. ut
 accensa in eis

Karitas fortis ut
mors. iam n̄ in
fores. s; ne ipsa
quidem ora pp
ter metū iude
orum claudere
uideantur. Qui
nos gr̄e, p̄ nostre
eriguitatis mo
dulo sperantes.
cr̄inauit p̄ oīa
nosmetipos. y a
delectationibus
miseris y cadu
cis solationib;
euacuare stude
amus corda nos
tra. maxime q̄
n̄e instante die

festo. y feruenti
et fiducialius
omnium p̄seue
remus i oratioē.
ut sua nos visi
tatione. sua nos
solatione y cō
firmatione dig
netur lenificare.
Ipc ille benignus
Ipc p̄dulat. Ipc
fortis. infirma
roborans. aspa
planans. corda
purificans. cū
cū patre y filio
idipm. s; n̄ is
ip̄e est. ut tres
unū. et unum

esse nres. uerissi
me, p[er]f[ec]tus. et fi
delissime catho
lica fateatur et
clesia. a patre
adoptata. a filio
desponsata. a
spiritu c[on]firma
ta. quib[us] ut u
na substantia.
sic eadem nichil
ominus gloria
in secula seculor[um]
aoren. Collatio
In die ascen
sionis d[omi]ni.

in die ascen
sionis d[omi]ni
in die ascen
sionis d[omi]ni

O
S
T

IL LVO
RE SUR
RE CIO IS
FA LVO

ista est glorie
et honoris con
summatio. q[ui]a

bibi uinū meū
cum lacte meo.
id est letificat
sum gaudio as
censionis. com
pleta scriptura
que dicit. letifi
cabitur cū in gau
dio cū uultu tuo.
Nam ego sum
isrl. de quo
dicebat. domi
ne in uirtute
tua letabitur
isrl. & sup salu
tate tuam. ex
ultabit uehēm
ter. Illa leticia.
illa uehemens

exultatio. ista
est qm nō dico.
bibi uinū me
um cū lacte mō
Ascendi enim
in iubilo. & in
de nō solum leta
tur cor. uerum
etiam exultat
cor. & idcirco
dixi. bibi uinū
meū. cum lac
te meo. Hoc
uinū meum.
obliuione mi
hi fecit. labor.
p̄teritorum. iux
ta illud. Da si
ceriam merenti

bus o lamuel.
 et uinum his. qui
 amaro sunt a
 nimo. Bibant
 et obliuiscantur
 egestatis sue. et
 doloris non recor
 dantur ampli
 us. Bibi. et bi
 bendum dedi
 his. qui ama
 ro mecum fuerunt
 animo. uinum
 cum lacte meo.
 Biberunt. et
 obliti sunt eges
 tatis. atque dolo
 ris. egestatis que
 prius egentes

faciant. utpote
 homines sine
 litteris. et idiote.
 doloris quo propter
 passionem meam
 doluerant. sic
 perdiri eis. iam
 hora passionis
 imminente. Sed
 quia hec locutus
 sum uob. tristi
 tia impleuit cor
 uestrum. Item.
 Et uos igitur
 nunc quidem.
 tristitiam habe
 tis. Iterum au
 tem uidebo uos.
 et gaudebit cor

u^m! et gaudi
um u^m nemo
tollet a uobis.
Hoc sacramen
tum nescientes.
qui uidebant
et audiebant
eos. scilicet qd
bibissem ego. et
gustandum p
buissem illis.
uinu^m meum e
lacte meo. dice
bant nescien
tes qd loquere
tur ipi. quia
multo pleni s
illi. Deniq; spi
ritum sc^m dede

ram illis. sp^m
paracletum. q
un^o idemq; est.
et uinu^m meum.
et lac meum.
uinum meum.
qa gaudiu^m de
presentibus bo
nis. lac meum.
q^o consolatio de
p^{er}itis malis.
uinu^m meum. q^o
dilectio dei. lac
meu^m. qa dilet
tio proximi.
Tu aut^{em} d^{omi}ne!
Collatio i vi
gilia penche
costes.

O. M. E. T. O. T. E.
 T. M. Y. Q. Y.
 O. M. E. L.

et bibite. et in
 ebriamini kum.

Ego do uob de
 pino. de fauo
 et melle meo.
 de uino meo. et

lacte meo. im
 mo et de corpe
 meo. et de san
 guine meo. si
 mul et de spu
 meo. Iste sps
 ueritatis. quid
 dicat uobis.
 Scit enim dei fi
 lius. qd si man
 seritis in illo.
 et ipe in uob.
 eritis sic filii
 dei. eritis dii.
 eritis omnes filii
 excelsi. quia a
 perientur ocli
 ur. apientur
 uob sensus. ut

scripturas intel
ligatis. et ideo
dixit uob. acci
pite et comedite.
hoc est corpus me
um. accipite et
bibite. hic est
sanguis meus.
Hoc dicens. ille
ipse gratia. mag
nam circa uos
infirmat beni
uolentiam. Hoc
agitur nunc o
kmi. cum dico
uob comedite
amici et bibite.
et inebriamini.
amici inquam et

kmi. Jam enim
non dico uos ser
uos. sed amicos
meos. quia omnia
quaecumque au
dimini a patre me
o. nota feci uob.
E ideo non dico
et carum. sed karissi
mi. quia caritas
erga uos maxi
ma est. qua ma
ior esse non po
test. Maiorem
hac dilectionem
nemo habet. ut
animam suam
ponat quis pro
amicis suis. Hoc

ego facio. Nam
 ecce dum mori
 or. dñ ad mor
 tem trador. iam
 q̃ uenditus in
 morte ago. 120.
 corpus quoq̃
 meū comeden
 dum. & sangui
 nem meū bibe
 dum uob̃ appo
 no. ut sic iam
 dyi. quo ordi
 ne mors intro
 iuit. eodem fo
 ras mittitur. de
 animab⁹ et cor
 porib⁹ uestris.

Primo quippe

foras mittitur
 mors anime. dñ
 comeditis & bibi
 tis. sacramētum
 mortis uel pas
 sionis mee. q̃
 sicut quodam
 loco dyi. qui
 manducat me.
 ip̃e uiuit, p̃ter
 me. Post hoc
 foras mittitur
 mors corporis.
 scilicet quando
 om̃es resurge
 tis. qđ & uos
 me primo re
 surgente. fide
 ter creditis. sic

in dē m ego dixi.
 & illo qui man
 ducant me ui
 uit. ppter me!
 & ego resusata
 bo cum in no
 uissimo die.
 Tu autē dñe!

In die pentecostes. ad mēsa.

Fratres km̃i.
 quia sp̃ritus
 sanctus. super
 discipulos in ig
 neis linguis ap
 paruit. omni
 um q̃ linguarū
 scientiam dedit.

Quid scilicet hoc
miraculo desig
nat. n. qd' sancta
ecclesia. eodem
spu repleta om
nium gentium
erat locutua.

Qui uero con
tra deum. tur
rim edificare
conati st. com
munionem u
nius lingue p
diderunt. In
his aut q' deum
humiliter me
tuebant. lingue
omnes unite st.

Hic g' humili

tas uirtutem me
ruit. illic sup
bia ofusionem.
S; requirendu
est nob. cui spe
scs patri y filio
coeternus in ig
ne apparuit.
cui in igne si
mul et linguis.
cui aliquando
in columba. a
liquando uero
in igne monf
tratur. cui si
unigenitum
filium apparu
it. in columbe
specie. et sup

discipulos in ig-
ne. ita ut neq;
sup dñm ueni-
ret. in igne. ne-
q; si discipulos
monstraretur
in columba.

Per quatuor
igitur hec que
proposuimus. sol-
uendo redeam?

Pater namq;
et filio coeteri-
bus spc in ig-
ne monstratur.
q; incorporeus
atq; inuisibilis
et ineffabilis
ignis est deus.

attestante pau-
lo. deus noster
ignis consumens
est. Deus q;pe
ignis dicitur.
quia p hunc
peccatorum iu-
bigo consumit.

De hoc igne
ueritas dicit.
Ignem ueni
mittere in ter-
ram. et quid
uolo. nisi ut
ardeat. Ter-
ra enim uoca-
ta sunt corda
terrena. que
dum semp in

final in se cogita-
 tionel ogerunt.
 a malignis spiri-
 tibus ocalcant.
S; ignem dñs
 in terram misit.
 cū afflatu scī sp̄s
 cor carnalium
 icendit. & terra
 ardet. cum cor
 carnale ī suis
 prius uoluptati-
 bus frigidum.
 relinquit cōci-
 pis **S**centias.
 p̄sentis seculi. &
 incenditur ad
 amorem dei.
Bene g̃ ī igne

apparuit sp̄s.
 q̄ ab omī corde
 qd̄ replet. torpo-
 rem frigoris ex-
 cutit. & hoc in
 desiderio sue et̄-
 nitatis accendit.
In igne autem
 & linguis. mon-
 stratus ē. q̄ idē
 sp̄s coeternus ē
 filio. et habet
 cognitionē max-
 imam. lingua
 cū ūbo. Verbū
 q̄ppe patris est
 fili. & q̄a una ē.
 sp̄s & uerbi sub-
 stantia. idē sp̄s

monstrari debuit
in lingua. Vel
certe quia per lin-
guam, procedit
verbum. in lin-
guis apparuit
spiritus. quod quicquid
sancto spiritu tan-
gitur. dei verbum.
id est unigeni-
tum filium confite-
tur. et negare
dei verbum non
valet. quod iam
spiritus sanctus lingua
habet. Vel cer-
te in linguis ig-
neis apparuit.
spiritus. quod omnes

quod repleuerit.
ardentes parit
facit et loquentes.
Linguae igne-
as doctores habet.
quia dum deum
amando predi-
cant. corda au-
dientium inflam-
mant. Nam co-
clusus est sermo
doctoris. si prebe-
re non valet in-
cendium amoris.
Hoc docet et tri-
ne incendium.
ab ipso veritatis
ore preceperunt
quod dicebant.

Nonne cor m̄m
 ardens erat in
 nob de ihu. dū
 loqueretur in
 uia & aperuer
 nob scripturas.
 Ex auditu q̄p
 pe sermonis in
 ardebat animus.
 torporis frigus
 recedit. Fit m̄s
 in supno deside
 rio anxia. a cō
 cupiscentiis ter
 renis aliena.
 Amor uerus.
 qui hanc reple
 uerit. in fletib⁹
 aruat. s̄ dum

tali ardore ar
 uatur. ipis suis
 aruatibus pas
 citur. Audire
 ei libet p̄cepta
 celestia. & quot
 mandatis instru
 itur q̄si tot fa
 abus inflama
 tur. & que tor
 pebat prius p
 desideria. post
 modum ardet
 p uerba. Un
 de bene p moy
 sen dicitur. In
 dextera dei ig
 nea ley. Sinis
 tra q̄pe repbi.

qui ad similitudinem
ponendi sunt. **D**extera autem dei
appellatur electi.
In dextera
g. dei. lex igne
a est. q. electi.
mandata celestia.
nequaquam frigi
do corde audiunt.
s; ad hoc amoris
intimi facibus
inardescunt.
Sermo ad au
rem duatur.
et mens eorum. si
bimet veritas.
ex interne dul
cedinis flama

inardetur. **I**n
columba u. sps
sanct. et igne
monstratus est.
quia omnes qui re
pleuerit. simpli
ces ac ardentis
facit. Simpli
ces puritate.
ardentes emu
latione. Neq;
enim placere deo.
aut simplicitas
sine zelo. aut
zelus sine sim
plicitate potest.
Hinc ipsa ve
ritas dicit. Esto
te prudentes

sic serpentel.
 et simplices sic
 colube. **Q**ua in
 re notandum
 est. qd' discipulos
 n' de columba.
 sine serpente.
 nec de serpente
 sine coluba
 uoluit dñs
 a
 monere. quati
 nus et columbe
 simplicitatem.
 astucia serpen
 tis accenderet.
 et serpentis astu
 ciam. columbe
 simplicitas tem
 peraret. **H**inc

paulus dicit.
Nolite pueri
 esse sensibus.
Ecce prudenti
 am serpentis
 audiuius. sic
 de simplicitate
 colube monca
 mur. **S**; mali
 cia parvuli esto
 re. **H**inc de be
 ato job dicitur.
Erat uir sim
 pl. ex ac rect.
Quod est autē
 recti tudo. si
 ne simplicita
 te. aut q' sim
 plicitas sine

rectitudine. **Q**u
g^o y rectitudinē
docet iste sp̄s. y
simplicitatē. et
in igne monstra
ri debuit. y i co
lumba. q̄m?
om̄e cor qd' ei
g̃iā tangitur.
q̄ mansuetudi
nis lenitate.
tranquillum. si
zelo iusticie ac
centum si at.
Ad ex
mum. ū que
rendū est. an
i ipso redēptore
n̄o. mediato

re dei y hominū.
p columbā appa
ruit. in disci
pulis p ignem.
Certe unigeni
tus filiū. inde
est generis hu
mani. S; quis
eius ius
ticiam ferret.
si priusquam
nos p mansue
tudinem colli
geret. culpas
n̄as p zelum
rectitudinis ex
aminare volu
isset. **H**omo
g^o p hominib⁹

factus. mitem se
hominib⁹ p^obuit.
noluit peccato
res ferre. s^{ed}
colligere.

Prus uoluit
mansuete corri
gere. ut habe
ret q^{uod} postmo
dum i iudicio
saluaret. In co
lumba g^o. si eū
apparere debuit
sp^{iritu}s. q^{uia} n^{on} uenie
bat. ut peccato
res iam p^{er} zelū
rectitudinis p^{ro}
citeret. s^{ed} ad
huc p^{er} man

suetudinem to
leraret. At
quia sup^{er} discipu
los in igne de
buit sp^{iritu}s sanct^{us}
demonstrari.
ut hi q^{ui} erant
simpliciter ho
mines. atq^{ue} i
deo peccatores.
eos quia semet
ipsos sp^{iritu}alia
lis feruor accē
deret. & pecca
ta quib^{us} deus
p^{er} mansuetudinē
pateret. ipsi
in se p^{er} penitē
tiam puniret.

Nec ipsi quippe
esse poterant
sine peccato. qui
adherebant ce-
lesti magistro.
Iohanne attesta-
te qui ait. Si dix-
erim. quia pecca-
tum non habem?
nosmetipsos se-
ducam. et ueri-
tas in nobis non est.
In igne ergo uenit
in hominibus.
in columba uero ap-
paruit in domino.
quia peccata nostra.
que pie dominus per
mansuetudinem

tolerat nos. per
zelum iustitiae
nisi debemus can-
te conspiciere. et
ait. donec peni-
tentie semper ac-
maie. Igitur
per columba specie
in redemptore
monstratus est.
per ignem uero in ho-
minibus. quia quan-
to nobis nostri
iudicii. facta est
seueritas tempe-
rata. tanta ergo
se debet fieri.
nostra infirmita-
tas accen- sa.

Quatuor itaq;
 propositionū ex
 pleta oratione.
 ad dona eiusdē
 sp̄s contemplanda
 transeam. De
 isto q̄p̄ se sp̄u
 scriptū est. Sp̄s
 ei⁹ ornauit ce
 los. Ornamenta
 enī celorum. s̄
 uirtutes p̄dicā
 tum. Que ui
 delicet ornām
 ta paul⁹ enu
 merat dicens.
 Qui datur p
 sp̄m sermo sa
 pientie. alii ser

mo scientie sc̄m
 eundem sp̄m. al
 teri fides in eodē
 sp̄u. alii opera
 tio uirtutū. alii
 gr̄a sanitatum.
 alii, p̄phetia. ī
 uno sp̄u. alii
 discatio sp̄itu
 um. alii gene
 ra linguarum.
 alii interpretatio
 sermonū. Hec
 om̄ia autē opa
 tur un⁹. atq; ī
 dem sp̄e. diui
 dens singulis
 p̄ ut uult. Et
 ḡ sunt bona

predicantium. tot
sunt ornamenta
celorum. Hinc rur-
sum scriptum est.
Verbo domini ce-
li firmati sunt.
& spiritu oris eius
omnis virtus eorum.
Sed eosdem celos.
videlicet sanctos
apostolos. ut tota
simul sancta trini-
tas. ostendatur
operata. repente
de sancto spiritu divi-
nitate adiungi-
tur. & spiritu oris
eius omnis virtus
eorum. Celorum.

itaque virtus. de
spiritu sumpta est.
quod mundi huius
potestatibus gra-
ue non presumere-
rent. nisi eos
sanctus spiritus & fortitu-
do solidasset.
Qui namque doc-
tores sancte ecclesie.
ante adventum
illius spiritus fue-
runt. sancti. et
post adventum
illius. cuius fortitu-
dinis sunt. fac-
ti conspicimus.
Certe iste ipse
pastor ecclesie.

ad cui⁹ faciat
 finem corp⁹?
 sedem? q^uite de
 bilitatis. q^uite
 q^u formidinis.
 ante aduentū
 sp^{is} fuerit. an
 alla ostia
 requisita dicat.

Vna etiā mu
 lieris uoce per
 cussus. dū mo
 ri timuit. ui
 tam negauit.
 Et tunc nega
 uit petrus in
 terra. cū latus
 9fiteretur in
 cruce. S; uiu

iste tante for
 mitudinis. q^u
 lis post aduen
 tum sp^{is} erillat
 audiamus. Sic
 quentus ma
 gistratus. atq^{ue}
 seniorū. celsis
 apostolis denū
 tiatur. ne in
 nomine ihu.
 loqui debeant.
 Petrus magna
 auctoritate re
 spondit. Obedi
 re oportet deo
 magis. quam
 hominib⁹. Et
 rursus. Simil

tū est ī gspectu
dei. uos potius
audire. quam
deum iudicare.
Nō enī possu-
mus. que uidi-
mus et audi-
uim⁹ n̄ loqui.
Et illi quidem
gaudentes ibāt.
a gspectu galil.
qm̄ digni ha-
biti sunt. p no-
mine ih̄u. cō-
tumeliā pa-
tri. Ecce gau-
det petrus in
uerbis? qui
ante ī uerbis

timebat.⁹ qui
prius ancille no-
ce requisitus ti-
muit. post aduē-
tū sc̄i sp̄s uires
p̄ncipum celsus
premit. Libet
oculos fidei in
uitute opifias
hui⁹ attollere.
atq; sp̄asim
patres testamē-
ti noui ac uete-
ris considerare.
Certe ap̄l ei⁹
dem oculis fidei.
dauid. amos.
danielem. pe-
trum. paulum.

oyathcum. in
tueor. et sanc
tus iste spe. q
lis sit artifex
considerare uolo.
s; i ipsa cōside
ratione. mea de
ficio. Implet
nāq; athare dā
puerum. et psal
mistam facit.
implet pastorem
armentarium
sicut moros uel
licantem. et
phetam facit.
implet abstine
tem puerum.
et iudicē senū

facit. implet
piscatore. et pōi
catorem facit.
implet piscatore.
et doctorem gē
tium facit. im
plet publica
num. et ewan
gelistam facit.
O qualis est ar
tifex iste spc.
Nulla ad discē
dum. mora agi
tur. In omnē
qd uoluerit.
mor ut tēge
rit mentem
docet. Solū q;
tetigisse. docu

ille est. Nam hu
manū animū.
subito ut illu
nat. imutat. &
abnegat hoc.
repente qd erat.
exhibet repente
quod nō erat.
Pensem scōs
predicadores
mōs. quales
hodie na die.
repperit. qua
les fecit. Certe
qui in una con
clau. p iudeos
metu residebāt.
natiuitatis sue
singuli linguā

nouerant. Et
tam nec ea ipā
lingua qm no
uerant. apte
xp̄m loqui p
sumebant. Ve
nit sp̄s & i ore
eol p diuersita
tem docuit lin
guarum. in m̄
te aut ex auc
toritate robo
rauit. Cepe
runt & i alie
na xp̄m eloq.
q de illo prius.
& in sua ling
loqui metue
bant. Inflam

matū etenim
 cor. desuperit tor-
 menta corporis.
 que ante metu-
 ebant. **V**iat-
 uim carnalis
 formidinis. pre
 amore qditoris.
 & qui prius su-
 il aduersariis
 succumbebant
 formidine. eis
 iam p̄erant auc-
 toritate. **Q**ui
 g̃ eos in tante
 celsitudinis cul-
 mine erexit.
 qd aliud dixe-
 rim. n̄ qd mē

tes terrenorum
 hominum. celi
 fecit. **P**ensate
 fratres km̄i.
 post īcarnatio-
 nem unigeni-
 ti filii dei. q̄lis
 sit hodierna
 sollemnitas.
 de aduentu sp̄s
 sc̄i. Sicut enim
 illa. ita quoq;
 et hec est hono-
 rabilis. **I**n illa
 q̄pe deus in se
 creando susce-
 pit hominem.
 in illa ū homi-
 nes uenientē

desuper suscep-
erunt dñm. In
illa naturalit^r
deus factus est
homo. in illa
homines facti
sunt p adoptione
nem dñi. Si g^o
remancie car-
nales i morte
nolum^{us}. hunc
fiat^{ur} km̃.
iustificantem
sp̃m amemus.
S; q^o caro sp̃m
& nescit. dicat for-
tasse carnali co-
gitatione apd^{us}
se aliq^{is}. Quo

modo diligere
ualeo. quē ig-
noro. Hec et
nos gcedimus.
q^o ment^{is} visibili-
bus intenta. vi-
dere nescit invi-
bilem. Nulla
enī visibilis. n̄
visibilia cogi-
tat. cor^{is} q^o et cū
n̄ agit. imagi-
nes int^{us} trahit.
dum q^o i
imaginibus
corporeis iacet.
surgere ad in-
corporea nō ua-
let. Vnde fit.

ut tanto deterius
aratozem nesci
at. quanto in cogi
tatione sua fa
miliarius corpo
ream aratuam
portat. Sed dum
deum uidere non
possumus. habemus
aliquid quod agamus.
unde iter fiat.
quo ad eum nostre
intelligentie oculi
ueniant. Certe
que in se uide
re nullum uale
mus. hunc in
seruis suis uide
re iam possumus.

268
Quos dum mira
aspiciamus agere.
certum nobis fit. in
cor. mentibus
deum habitare.
In re autem in cor
porum. a rebus
corporalibus usum
trahamus. Nemo
etenim nostrum.
orientem clare
solem. in specula
illi intendendo
ualet aspiciere.
quod tenet in eius
radius oculi re
uerberantur.
Sed sole illustra
tos. motus al

piamus. & quia
iam sol ortus ē.
videm? Quia
g̃ solem iusticie.
in se ip̃o videre
n̄ possum. illus
tratos montes
claritate illius
videam. sanctos
videlicet ap̃los.
qui virtutib⁹
emineant. mira
culis choruscant.
quos nati solis
claritas p̃fu
dit. & cū in se
ip̃o sit inuisi
bilis. p̃ eos no
b̃ quasi p̃u

lustratos mon
tes se visibilem
p̃buit. Virtus
enī diuinitatis.
ī se quasi sol in
celo ē. virtus
diuinitatis in
hominib⁹; sol ī
t̃ra. Solem g̃
iusticie ītueam̃
ī t̃ra. quem vi
dere in celo nō
possum. ut dū
in offenso pede
opis. p̃ hunc ī
terra gradiam̃.
ad ītueendum
illū. quando q̃
ī celsu oculos le

uenimus. S; in
offenso pede it
m'm in t'ra gra
ditur: si deus ac
primus inte
gra mente di
ligatur. Nec
enim deus uere
sine primo. n
primus uere
diligatur sine
deo. Hinc e' qd
sic in alio sermo
ne iam dixim?
idem spe scim
do legitur disa
pulis datus pri
us a d'no in ter
ra eligente. post

269
modu a d'no ce
lo presidente.
In t'ra d'pe datur
spe. ut diligat
proximu? e celo
u ut diligatur
deus. S; au' p
us in terra. post
modu e celo. n
qd patenter
datur intelligi?
q' iuxta iohan
nis uocem. qui
non diligit fra
trem suum que
uidet. deu que
n uidet. quom
potest diligere?
Diligamus g

proximū frēs!
amemus cū q̄
iuxta nos est!
ut puenire ua
leam⁹. ad amo
rem illi. q̄ sup
nos est. medi
tetur mens in
proximo quod
exhibeat deo!
ut pfecte mere
atur. i deo gau
dere cū primo.
Tunc ad illa
frequentie su
pne leticiam
puenimus. de
qua s̄a sp̄s n̄c
pignus accipi

mus. **A**d illū
finem. toto a
more tendam⁹.
in quo sine fi
ne letabimur.
Ibi supnorum
& ciuim societas
sanda. ibi sol
lemnitas cer
ta. ibi requies
secula. ibi par
uicia. que nob
iam n̄ relinqui
tur. s; datur.
p̄p̄m dñm nos
t̄um aoren. **I**n
p̄ent. Sermo
Bernhardi ab
batis. ad oēs.

In s^{co} die Pentecost

Dilectissimi celi
distillauerunt.
a facie di synai.
Spe enī s^{cs} pro
cedens a patre.
largiori mune
re sue maiesta

270
tis. 7 aplos sup
uenit. 7 tribu
it eis karisma
tum dona. Post
magnificentiā
Resurgentis. p^o
magnificentiā
ascendentis. p^o
residentis subli
mitatem. non
restabat nisi
ut expectatio
iustorum. et
leticia aduen
iet. 7 celi mu
nerib⁹ celestes
homines imple
rentur. Vide
aut si n^o & sen

tentatum pon
dere. et uerboz
ordine. hec om
nia ysaiaſ lon
ge ante p̄dixit.
Erit germen
dñi in magni
ficentia. Germ
dñi. xpc est do
minus. solus
de mundissimo
conceptus semi
ne. Istud g̃ ger
men. qd̃ de uir
ga yſſe uiro
re uirgineo pul
lulauit. ī mag
nificencia fuit
cū resurrexisset;

q̃ tunc dñs
meus. magni
ficatus est uehe
menter. 9 feli
citate et decorem
īduens. amict
lumine sicut
uestimētū. Qñ
ta aut̃ ascende
tis. cū mediis
scōrum anglo
rum. et anima
rū ad patrem
deduceret. et
triumphatīa
palma celis in
uectus. suscep
tum hominem
ī ipa diuinita

271
al claudis iden
tate. **Q**uif co
gitet ne dum
loquatur. qui
sit fructus ter
re sublimis in
ofellu patris
ad dextram. qd
utiq; celestium
oculos reuerbe
rat naturaliu.
qd angelicus in
tuitus penetrit.
n attingit. **V**e
niat ergo dñe
ihu. exultatio
his q saluati fu
erunt de isrl.
aplis tuis quos

elegisti ante cō
stitutionē mun
di. ueniat spe
tuus bon? qui
sordes abluat.
et infundit u
tutes in spu iu
dicii. et spu ai
dorū. **E**ia igit
fratres cogitem?
quemadmodū
uerbu ī sublimi
constituit. ut ad
nos descenderet.
propria benigni
tas parit. mi
sericordia iui
tauit. ueritas
compulit. pu

ritas uteri uirgi-
nalis. salua uir-
ginitate poten-
tia eduxit. cari-
tas miraculis
ministrauit.

Nullus ē inter
angls ad uirgi-
nem. ut uerbum
patris per aurem
uirginis. in men-
tem uenientem
ipsi cruciaret.
et eadem uia an-
tidotum. qua
uenerunt intrauit.

Vere uidimus
glam ei. glam
quasi unigeni-

ti a patre. quia
totum pater nū.
qd' de corde patris.
Cristus g' ibi
substantialiter.
utero uirginis il-
latus. de spu sco
conceptus ē. ut co-
ceptione nram
mundaret. qm
spc malus non
fecerat. ifecerat
tamen. ut non
esset etiā in ute-
ro uita illi oio-
sa. dū nouem
mensib' purgat
uoluit antiquū.
ut sanctitas sem-

piter'na succede
 ret. Et iam tē
 opabatur. Tabu
 tem ī medio ter
 re. ī utero uide
 licet u'gnis. q
 mirabili p'peta
 te tē medium
 dicitur. Ad
 illam enim sic
 ad medium. sic
 ad archana dei.
 sic ad rerum cau
 sam. sic ad ne
 gotium sctoꝝ. re
 spiciunt. & que
 habitant ī celo.
 & que habitāt
 ī inferno. & nos

q¹ sumus. & qui
 secuntur. & na
 ti natoꝝ. & qui
 nascentur ab
 illis. Illi q¹ sūt
 in celis. ut resar
 ciuntur. & qui
 ī inferno. ut e
 riantur. qui
 precesserunt
 ut p'p'he fideles
 īueniantur. q¹
 sequuntur ut
 glorificentur.
 eo beatā te di
 cent omēs ge
 nerationes. ge
 nitrix dei. mun
 di domina. re

gina celi. **P**ater
spiritum ex quo
omnis pater
nitas nomina
tur. superuenit
in te. ex hoc be
atam te dicet
omnes genera
tiones. que omni
bus generationi
bus vitam et
gloriam genuisti.
In te enim ange
li letitiam. ius
ti gloriam. pecca
tores veniam.
inveniunt me
ternum. Ne
rito in te respi

ciunt oculi tua
creature. quia in
te et per te et de te.
benigna man
omnipotens quod
creavit recrea
uit. **P**lacebit
ne tibi domine ihu
ut dones in vi
tam tuam sicut
dedisti receptio
nem tuam. **N**on
solum receptio
nem meam. sed
vitam meam. et
hec per singulos
gradus etatum.
infantie. pue
riæ. adolescens

ne. inuentus.
tibi donabo.

Hoc autē ideo
ut 9ceptio me
a mundet tu
am. uita mea
instruat tuā.
mors mea de
struat tuam.
resurrectio me
a pcedat tuā.
ascensio mea.
paret tuā.
porro sps ad
iuuet infir
mitatem tuā.
Sic enī plene
uidebis. quā
p qm ambu

les. et cautela
qua ambules.
ad quāambu
les mansionē.

In uia mea.
9nosces uia
tuam. ut sic
ego paup
tis et obediē
tie. humilita
tis et patientie.
caritatis et mi
sericordie. in
declinabiles
semitas tenui.
sic et tu eisdem
uestigiis ince
das. In morte
autem mea.

dabo tibi iusti-
ciam meam di-
rumpens iugū
captivitatis tu-
e. expugnans
hostes qui sūt
in uia. ul' iur-
ta uiam. ut nō
apponāt am-
plius nocere tē.
His autē o ple-
tis. reuertar ī
domum meā
unde exiui. q̄
ouibus illis q̄
ī montib' iemā
seriant. ut nō
ducerem. s; re-
porterem te.

reddam faciē
meam. Et ne
de absentia mea
uel murmurēs
uel tristeris. mit-
tam tē. parachi-
tum. qui tibi do-
net pignus sa-
lutis. iobui ui-
te. faciente iūm.
Pignus salutis.
ut ip̄e sp̄s red-
dat tē testimo-
niū spiritui
tuo. qd' fili' dī
sim. qui certis-
sima signa pre-
destinationis
mee. cordi tuo

i'primat. qui
 extendat. qui
 donec i' corde
 tuo leticiam.
 & de iore celi si
 nō g'annet. tam
 sepissime men-
 tem tuā impin-
 guet. Robur
 uite. ut qd' p
 naturam tibi
 ē impossibile.
 p' grām ei' nō
 solum possibile.
 s; & facile fiat.
 ita ut i' labori-
 bus. in uigiliis.
 i' fame & siti. &
 omib' obseruā

tiis. que nisi fa-
 rinula ista dul-
 corentur. pro-
 fus mors in ol-
 la appareat. de-
 lectabiliter in-
 cedat. sic i' oī-
 bus diuiciis.
 Saepe lumē.
 & ut cū omīa bñ-
 feceris. te serū
 inutilem putes.
 & q'quid boni
 i' te inueneris.
 illi tribuas. a
 quo omē bonū.
 sine quo non
 parum aliqd.
 s; nich' omīno

potes incipere.
nec perficere dicā.
Sic g^o sp^s iste. i
tribus illis te do
cebit omnia. s^c
omnia que ad
tuā salutem
pertineant. q^d
in ip^so est pla
na et obsoleta
perfectio. Sp^s
aut^{em} iste. super
ap^{osto}los i igne
apparuit. i p^{er}
lumen pariter
et ardore. Q^{ui}
enī repleuerit
et sp^su feruere.
et in ueritate

agnoscere facit.
quia sola mīa
est. que col^{it} et
preuenit et p^{ro}
ducit. **M**ultum
sibi de hac mi
sericordia. un
diq^{ue} gratularet^{ur}
puer^{us} dñi. cum
diceret. mīa
ei^{us} preueniet
me. deus m^{eu}s
mīa mea. **Q**uā
dulciter domi
ne ihu. cū ho
minib^{us} quer^{is}
satus es. quā
habundanter
multa et bona

et magna. ho-
 minibus largi-
 es. quam fortia.
 quam indigna. quam
 aspera per homi-
 nibus passus es.
 ita ut liceat
 sugere mel de
 petra. oleumque
 de saxo durissi-
 mo. durus ad uer-
 ba. durior ad
 uerba. durissi-
 mus ad horren-
 da crucis suppli-
 cia. quod in omnibus
 his sic agnus
 coram condem-
 nante obmutuisti.

et non aperuisti
 os tuum. Verum
 autem dixit dominus
 sollicitus est mei.
 pater ut seruum
 redimat filio
 non parcat. Filius
 se ipsum libentius
 sine tradit.
 Spiritum sanctum utque
 mittit. et ipse
 spiritus postulat pro
 nobis gemitibus
 inenarrabilibus.
 O durus fili a-
 dam. quos non
 emollit tanta
 benignitas. tan-
 ta flamma. tam

ingens ardor a
moris. tam ue
hementis amator.
qui p uilibus
sacramentis. tam
preciosas merces
expendit. **N**ō
enim corrupti
bili auro ul' ar
gento redemit
nos. s; p'ioso
sanguine suo.
quē effudit ha
bunde. q' lai
giter unde san
guinis de corpore
ihu. p' qnq; par
tes emanauerūt.
Quod ultra debu

it facere. et non
fecit. **I**llumi
nauit cecos. re
dixit ciconcos.
recondauit re
os. iustificauit
impios. triginta
tribus annis.
si' etiam uisus.
cū hominibus
querelatus. pro
hominib' mor
tuus. qui de che
rubin et seraphi.
et omnib' angelis
uirtutibus. dix
it q' facta sunt.
cui subest cum
uoluerit omnia

posse. Quid ergo atque
querit. qui tan-
ta sollicitudine
te quesivit. nunc te
sollicitumambu-
lare cum deo tuo.
Hanc sollicitudi-
nem. non facit nisi
spiritus sanctus. qui
scrutatur profunda
pectorum nostrorum.
discretor cogita-
tionum nostrarum. et
intentionum cor-
dis. qui non mi-
nimam paleam
in trina cordis quod
possidet habi-
taculum patitur

resistere. Et ita
cum igne subti-
lissime circum-
spectiois eru-
it. spiritus dulcis.
quoniam uolun-
tatem flectat. imo
erigat et diri-
gat. magis ad
suam. ut eam
et ueraciter in-
telligere et fer-
uenter diligere.
et efficaciter im-
plere possimus.
Amen. *Ser-*
mo beati Ber-
nhardi abba-
tis. In penthecost.
In secundo die legatur.
ad mensam.

O **R** **E**
sollemnitatē
pāpāam sancti
sp̄s celebrāam?
S; utinam deu
tione pāpua.
Sp̄s est q̄ sedet
sup cherubim.
et requiescat

sup humiles.
et tementes ser
mones suos.
Sp̄s est q̄ uirgin
obumbravit.
ap̄tōs roborauit.
ut et uirgines cor
pori temperaret
deitatis accessū.
et ap̄tōs indueret
uirtute ex alto.
Hunc sp̄m sibi
inbiberant. cū
uino ebrii pu
tarentur. Et
uere ebrii uino.
Plane ebrii. S;
uino nouo. qd̄
uires ueteres

277
nō mereretur
accipere. **H**oc
uinum uera il
la de cyrello fu
derat. uinū leti
ficant cor homi
nis. nō statū mē
tis euerit. uin
um germinat
uigines. **N**ow
uinū s; habitā
tib; sup tiam.
Nam ī celis oli
am copiosissi
me redundabat
nō in utribus
nec ī testis ua
sis. s; in cella
uinaria. ī spi

ritalib; apothē
cis. Auebat p
uicos ī plateas
auitatis illi. ui
num ī q̄ leticia
cordis ē. **S**i g
celum qd uino
pprio. qd terra
interim nescie
bat. s; ne ipsa
quidem tīa pe
nitul inops.
carne r̄ glaba
tur. cui presen
tiam celum ni
chillomin⁹ scia
bat. **Q**uod nī fi
delissimum fie
ret. ī gratissi

inū 9meritū
iter celū et tiam.
inter angelos
et aptos. ut ex
hiberetur illis
caro p. illis ui
num celi. esset
q. iteris spc ca
ro in celis. ac
deinceps omnia
omnib; 9munia
ictūum. Nisi
abiero. hoc est
dicere. si n̄ dede
ritis qd̄ amatis.
nō habebitis qd̄
desideratis. Ex
pidit ut ego ua
dam. uos de tīa

ad celum. de ter
ra ad spm tīal
laturus. Filius
enī spc. pater
spc. spūit⁹ scs.
spc est. Deniq;
spūit ante faci
em mām xpc.
S; et pater. qui
est. spc. tales q
rit adoratores.
qui adorabūt
eum ī spū et
ueritate. Spc
enī sanct⁹ q
specialiter spc
dicatū. qd̄ ab
utroq; proce
dat. firmissi

mū & in dīllo
 tūbile unīū
 trinitatis. tāqū
 p̄p̄re sanctus.
 qd' sit donum
 patris & filii. o
 nem s̄ificans
 creaturam. qm̄
 uis pater q̄q;
 sp̄s s̄s sit. Gau
 deo uos esse de
 hac scola. scola
 uidelicet sp̄s
 s̄s. ubi bonita
 tē & disciplinā
 & scientiā dis
 cat. & dicatis
 cū p̄p̄ha super
 omnes docētes

me intellēxi.
 Felix qui ī hoc
 sp̄s s̄s thalamo
 q̄moratur. ut
 possit ītelligē
 triplicem illū
 sp̄m. de quo da
 uid decantabat.
 Ne p̄iaas me a
 facie tua. & sp̄m
 s̄m tuū ne aufer
 ras a me. Sp̄m
 s̄m ip̄m ītelligē.
 p̄prio nomine
 designatū. Ro
 gat ne p̄iaam
 a facie ei' tāqū
 aliqd' inimin
 dum. q̄ sp̄s iste.

odit sordes. nec
habitare pote
rit in corpe sub
dito peccatis.

Qui enī p̄p̄riū
est peccata repel
lere. ip̄i q̄ p̄p̄ri
um est peccata
odire. Recepto
g̃ sp̄u scō p̄ sc̄a
moniam sine
qua nemo uide
bit d̄m. audeat
quis apparere
ante faciem ei.
tamq̄m lotus
in mundus. ut
pote qui g̃tine
at se ab om̄i

malo. q̄ actio
nes. q̄ si nō cogi
tationes frena
uerit. **O**randū
est. ut cor mun
dum creetur in
nob. qd̄ utiq; fi
et. si sp̄s rectus
in uīs uiscerib;
fuerit inouat.
Sp̄m rectum
q̄d̄ ait. filio po
test n̄ inconue
nienter aptari.
qui nos ueteri
homini erues.
noum iduit.
q̄ nos renoua
uit sp̄m mētis

nre. tamqm̃ in
 uiscerib⁹ nris.
 ut cogitem⁹ que
 facta sunt. ut
 ambulem⁹ in
 nouitate sp̃s.
 Formam igit⁹
 rectitudinis de
 celis attulit. de
 celis reliquit ī
 terris. immis
 cens lane ymit
 tens dulcedine.
 & rectitudinē
 ī om̃ib⁹ opib⁹
 suis. sicut de eo
 idem ip̃e p̃dix
 erat. Dulcis et
 rect⁹ dñs. p̃pter

hoc legē dabit
 delinquentib⁹;
 ī uia. Castiga
 to g̃ corpe. per
 sanctitudinē
 opum. mun
 dato corde. uel
 potius ī nouato
 p̃ rectitudinē
 cogitationum.
 redditur leticia
 salutaris. ut iā
 ī lumine uult⁹
 dei āmbules.
 & in nomine
 ei⁹ exultet tota
 die. Quid igit⁹
 restat. nisi spū
 p̃napali g̃fici

meris. **P**atrem
intellige spm
pncipalem. n
qd maior. s; qd
solus a nullo. c
ab eo fili? spū
tus sanctus ab u
troq;. In quo
autem gfirmā
tio. hoc n in ca
ritate. **A**ut
quod domum.
aliud tam
dignum a pa
tre. qd munus
aliud tam pa
ternum. **N**os
nos separabit
a caritate xpi.

Suas uas tuū
possidere i sctifi
catione. q n in
passione deside
riū. **S**pm scm
accepisti tibi.
His ut quēcūq;
tibi fieri uis ab
hominib; tu q
q; facias illis. q
qd tibi n uis fi
eri. alii ne fece
ris. **S**pm rectū
ad opus pmi
accepisti. iam
si i utroq; bono.
q in his que ad
utrumq; pu
nent. firmit

perseueres. spm
principate que
solum ds appro
bat recepisti.
igitur si deside
ras. ut deus in
te eligat parte
sibi. esto solli
tus sicut t' spm
san. sicut, pri
mo spm rectum.
sic ei quoq; ta
qm uero prin
cipi patri spui
tuum. pnapa
lem exhibere.
Vere multiplex
spiritus. q tam
multipliciter

filius hominu
inspirat. ut n
sit. qui se ab
scondat a calo
re ei. Siqdem
ceditur eis
ad usum. ad
miraculu. ad
salutem. ad
auxiliu. ad so
laciu. ad fer
uorem. Ad
usum qdem. ui
te. bonis et ma
lis. dignis et
indignis. com
munia bona.
habundantissi
me tribuit. ita

ut uideatur hic
creationis limi
tem non tenere.

Ingratus est qui
in his quoque be
neficium spiritus non
agnoscat. **A**d
miraculum in
signis. prodigi
is. in uariis uir
tutibus? quas per
quorumlibet
manus operatur.
tempus est antiqua
miracula susci
tantur. ut ex pre
sentibus fidem
astringat poster
orum. Sed quod

nullis hanc quoque
gratiam. sine propria
utilitate largi
tur. tertio in fun
ditur ad salutem.
cum in toto corde
reuerentiamur ad
dominum. Porro ad
auxilium datur.
cum in omni col
luctatione ad
iuuat firmitatem nostram.
Nam cum testimo
nium prohibet
spiritui nostro.
quod filii dei sumus.
ea inspiratione
ad consolationem.

Datur enī ad
feruorem. cū in
cordibus pfectoz.
uementius spi
rant. ignē ua
lidū caritatis
accendit. ut nō
solum ī spe fili
orum dei. s; in
tristitia gloriē
tur. q̄tū meliam
glām reputan
tes. obprobri
um gaudium.
despectionem.
exultationem.
Omnib; uob.
nisi fallor dat
est. spe ad salu

tem. ad feruo
rem. **P**auca enī
qui hoc spū re
pleantur. pau
ca qui studeant
emulari. **N**on
tenta sum; an
gustis nris. ne
respuare in li
bertatem istā.
nō saltim ad eā
spuare conam.
Oremus fratres.
ut opleantur
ī nob dies pen
tecostes. dies
remissionis.
dies exultatio
nis. dies ueristi

mi iubilei. et in
ueniet nos sem
per sp̄s sanctus.
om̄es, p̄pter pre
sentiam corpo
ralem. pariter
p̄pter cordium
unitatem. i eo
dem loco p̄ pro
missam stabili
tatem. ad lau
dem et gl̄am sp̄s
si ecclesie. ih̄u x̄
dñi nr̄i. q̄ est
si om̄ia b̄ndic
tus d̄s in sc̄la
a o e n. *In die
Penthecosten
ad collationē.*

Igitur
km̄i.
inebit
ammi
iquā.
ita ut
egestatis nr̄e ob
liuiscamini. et
doloris ampli⁹
non recordemini.
Nam cor
pus quidem

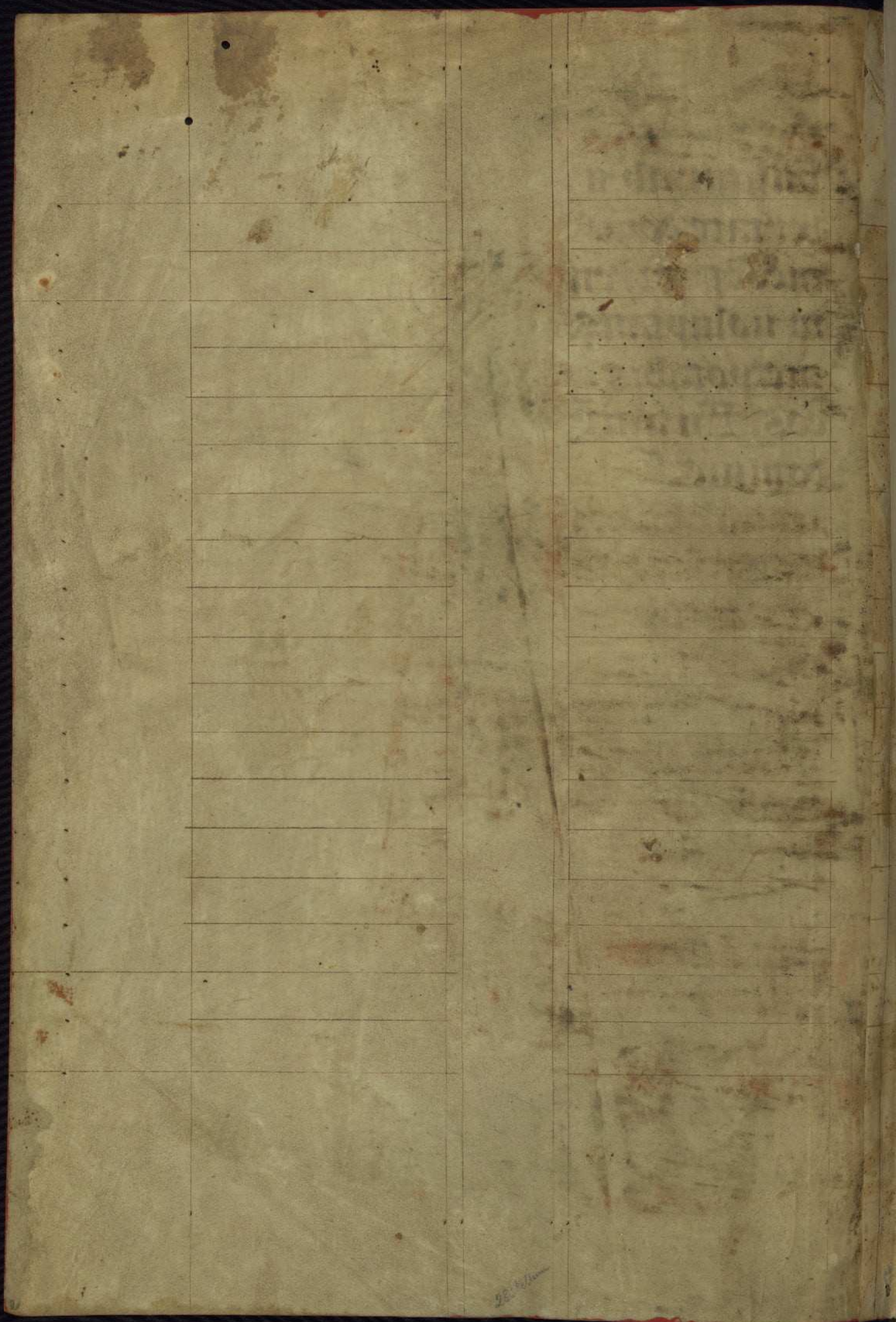
282
mortuum est.
id est certissime
mortuum ē.
propter peccatum.
spiritus uero
uiuit, propter ius-
tificationē. Et
ipsam mortē.
et omnes modos.
siue species mor-
tis. atq; pena-
rum. quiddā
gaudiū. quiddā
timorē. quic-
quid spei mū-
dus habere. si-
ue inferre po-
test. uel potu-
it. obliuiscami-

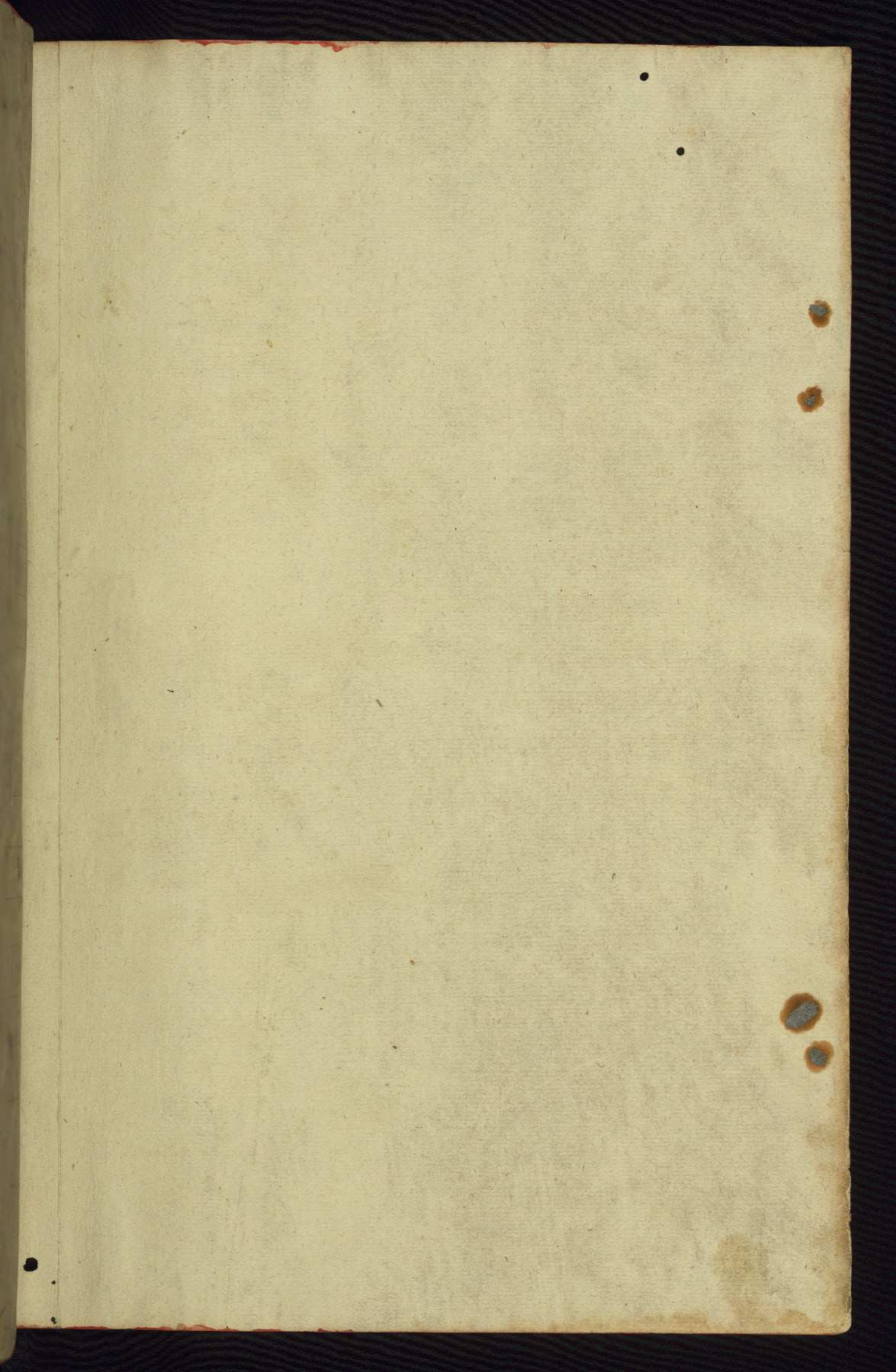
ni kñi. pre-
ebrietate uini
uiri. p̄ habun-
tia spiritus sc̄i.
pre dulcedine
nuptiarū uir-
rum. nuptia-
rum p̄sentū.
quib; interesse
meruistis. qua-
rum festiuita-
tem. uidere p̄-
mi meruerūt.
beati oculi uiri.
Vos enī estis.
quiue nupti-
arum p̄parati.
qui primi om-
nium. aquā

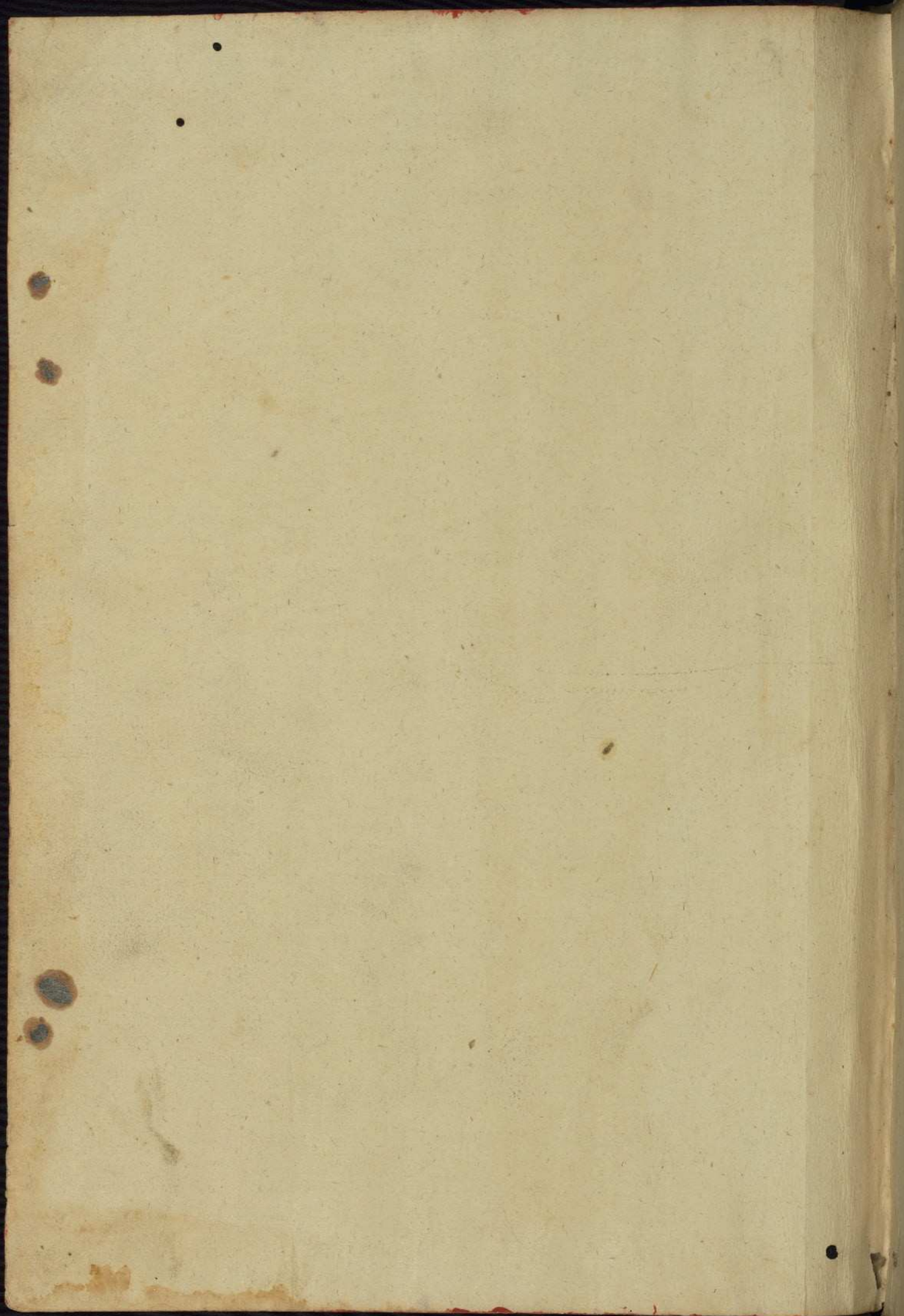
uinum factam.
gustare meru-
istis. Siquide-
iam hoc ipm.
qd non habe-
tis dolorem. si-
ue tristitiam
seculi. qd con-
tempnitis gau-
dium mundi.
qd timore ho-
minis n̄ habe-
tis. qd in homi-
nem n̄ speratis.
que uidelicet.
quatuor passi-
ones aque mor-
tue mortue.
immo y aqua

rum mortuariū.
quedam capita
sunt. s; solum
modo in spu scō.
gaudent. solum
modo dñm time-
nt. et solo deo
sperant. iam
inqm hoc ipm
est p̄gustare.
factum ex aq.
uinum. et ebri-
etatis facere i-
ritum. Veni-
et aut̄ satie-
tas. p̄ficiunt
ebrietat. iux-
ta hoc ī psal-
mo. In ebria

283
buntur ab u
beritate domi
nie. et torren
te uoluptatis
tue potabis
eos. Tu autē
domine.

W. 148

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201

<http://www.thewalters.org/>

Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013